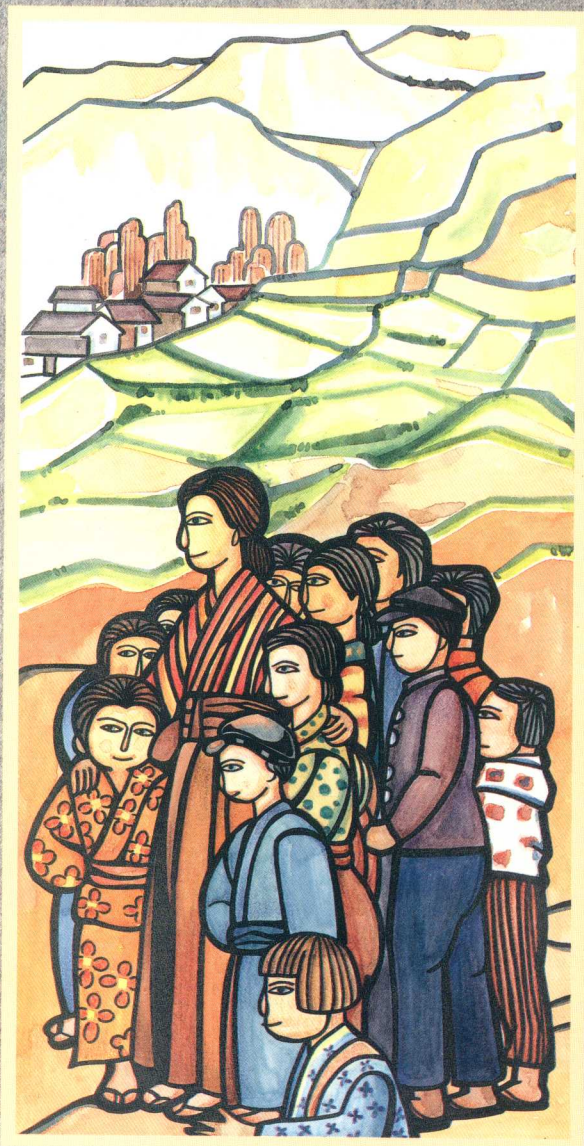

ยี่สิบสี่ดวงตา

ในโครงการหนังสือแปล
ของมูลนิธิโคโยต้า
หนึ่งในนวนิยายต่อต้านสงคราม
ที่ขายดีที่สุด

ซาดาเอะ ทสึโบอึ
เขียน
กิติมา อมรทัต
แปล

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
๕๖๓/๒๗ ถนนบรมชนางค์ เขตราชเทวี กทม. ๑๐๒๖
โทร. ๘๖๕-๕๖๖๘

ย
สิบ
สิ
ดวง
ตา

ชาคาเอะ ทสึโบอิ เขียน

กิติมา อมรทัต แปล

ISBN 974-88816-0-1

ยี่สิบสี่ดวงตา

ซาคาเอะ ทสึโบอิ *เขียน*

กิตติมา อมรทัต *แปล*

พิมพ์ครั้งแรก : กันยายน 35

จัดพิมพ์โดย : สำนักพิมพ์ประดู์ลาย

692/52 ซ.พญานาค

ถ.พญาไท กท. 10400

โทรศัพท์ 215-6096

บรรณาธิการบริหาร : สมพล คงวิทยาพานิช

บรรณาธิการ : มนตรี ภูมี้

ที่ปรึกษา : กัณฐ์ พงศบุษย

อัณณพ เต็มไตรรัตน์

ออกแบบปก : ซิลเวอร์อาร์ต

ศิลปกรรม : ประเสริฐ บุตรจันทร์

พิสูจน์อักษร : ระดาวรรณ เชียงฉิน

คอมพิวเตอร์ : ไฮ-เทค คอมพิวเตอร์กราฟฟิค

โทรศัพท์ 587-5379

เพลท : บี.เจ.เพลท

โทรศัพท์ 215-6908

จัดจำหน่ายโดย : สายส่งสีกษิต

บริษัทเคล็ดไทย จำกัด 117 ถนนเฟื่องนคร

(ตรงข้ามวัดราชบพิธ) เขตพระนคร กท. 10200

โทรศัพท์ 2259536-40

พิมพ์ที่ : เจริญวิทย์การพิมพ์

นายสุรวิทย์ ไชยพงศาวิไล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike BY NC SA 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกับที่เมื่อเผยแพร่ทางที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

นวนิยายเรื่องนี้ เป็นเสมือนข้อพิสูจน์อันทรงพลัง ที่ชี้ให้เห็นถึงความวิปลาसและไร้มนุษยธรรมของสงคราม เป็นนวนิยายที่ทิ่มแทงหัวใจแก่สันติภาพ เป็นเรื่องราวที่ติดตามการเจริญเติบโตของเด็ก ๆ ผู้บริสุทธิ์ไร้เดียงสาจำนวนสิบสองคน ตั้งแต่เด็กเหล่านั้นยังอยู่ในวัยอนุบาล ไปจนกระทั่งเติบโตใหญ่ขึ้น ในช่วงเวลาอันเต็มไปด้วยบรรยากาศของความอหังการทางการเมืองและค่านิยมอันเลวทราม

เป็นเรื่องราวของ *ครูไออีอี* ครูสาวผู้ได้รับรู้ถึงความซื่อบริสุทธิ์ตามธรรมชาติของเด็ก ๆ นักเรียนของเธอที่แสนจะไร้เดียงสา ทำให้สายใยแห่งความผูกพันอันแนบแน่นระหว่างครูและศิษย์ได้บังเกิดขึ้น และไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไปตามสรรพสิ่งทั้งหลายภายนอก...

ในขณะที่กาลเวลาผันผ่านไป ขวบปีที่เหมือนกับความผันผวนโรงเรียนในชนบท ก็ถูกลมหนาวเย็นแห่งความเป็นจริงพัดกระเจิดกระเจิงไป จากความยากลำบากของชีวิตแสนเคียดในชนบท ได้ถูกบรรยากาศอันร่ำร้อนของไฟสงครามพัดกระหน่ำซ้ำลงมาอีก พวกเด็ก ๆ และครูของพวกเขา ก็ตื่นขึ้นมาช้า ๆ จากฝันอันบรรเจิด มาประสบกับโลกอันแข็งกร้าว เต็มไปด้วยเหตุการณ์อันโหดร้ายทารุณ...

นวนิยายเรื่อง *ยี่สิบสี่ดวงดาว* นี้ ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกเป็นภาษาญี่ปุ่นในชื่อว่า *นิจูชิโนะชิโตะมิ* เมื่อปี ค.ศ. 1952 และกลายเป็นนวนิยายขายดีที่สุดในทันที หลังจากนั้นก็ได้รับการจัดทำเป็นภาพยนตร์ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างเกรียวกราว

นี่เป็นนวนิยายที่ยกย่องสันติภาพอย่างลึกซึ้ง โดยอาศัยความเกลียดชังสงครามเป็นพื้นฐาน ทว่า ความเรียบง่ายในการนำเสนอเช่นนี้เอง กลับยังทำให้นวนิยายเรื่องนี้เต็มไปด้วยความบริสุทธิ์และจริงใจ จนบางครั้งเราถึงกับกลับหน้าตาไว้ไม่อยู่ทีเดียว

นี่จึงเป็นนวนิยายในอุดมคติอีกเรื่องหนึ่งที่ทางสำนักพิมพ์ภูมิใจนำเสนอ

สำนักพิมพ์ปะทะตุบาย

รายนามคณะกรรมการบริหาร

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

นายเสน่ห์ จามริก	ประธาน
นางเพชรี สุมิตร	รองประธาน
นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	กรรมการ
นางสาวกุสุมา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
นายอวัชชัย ยงกิตติกุล	กรรมการ
นายบรรณิณี เศรษฐบุตร์	กรรมการ
นายรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์	กรรมการ
นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์	กรรมการ
นายวิทยา สัจจิตอนารักษ์	กรรมการ
นางอมรา พงศาพิชญ์	กรรมการ
นายอุทัย ดุลยเกษม	กรรมการ
นางสาวศุภลักษณ์ เลิศแก้วศรี	กรรมการและพิธีปฏิบัติ
นายชาณูวิทย์ เกษตรศิริ	กรรมการและเลขานุการ
นายทรงยศ แววหงษ์	กรรมการและผู้จัดการ

รายชื่อกรรมการดำเนินงาน

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

นายชาณูวิทย์ เกษตรศิริ	ประธาน
นายรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์	รองประธาน
นายอาทร พึ่งธรรมสาร	กรรมการ
นายไชยวัฒน์ คำชู	กรรมการ
นายสุวิทย์ ภรณ์วลัย	กรรมการ
นายทรงยศ แววหงษ์	กรรมการ
นางสุวรรณา สถาอานันท์	กรรมการ
นางบริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล	กรรมการ
นายสุริชัย หวันแก้ว	กรรมการ
นายอุทัย ดุลยเกษม	กรรมการ
นายสัญญาชัย สุวังบุตร	กรรมการ
นางสาวศุภลักษณ์ เลิศแก้วศรี	กรรมการ
นายเกรียงศักดิ์ เชษฐพัฒน์นิข	กรรมการและเลขานุการ

คำแถลง

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 ด้วยความร่วมมือร่วมใจกันเองเป็นส่วนบุคคล ในหมู่ผู้มีความรักในภารกิจบริหารการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ เมื่อเริ่มดำเนินงาน โครงการตำรามีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ก่อนที่จะมีฐานะเป็นมูลนิธิเมื่อต้นปีพ.ศ. 2521 ทั้งนี้โดยได้รับความร่วมมือด้านทุนทรัพย์จากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานขั้นต้น เป้าหมายเบื้องต้นของมูลนิธิโครงการตำราก็คือ ส่งเสริมให้มีตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพ เฉพาะในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งนี้ต่างก็เห็นพ้องต้องกันในระยะนั้นว่า คุณภาพหนังสือตำราไทยระดับอุดมศึกษาแขนงวิชาดังกล่าวยังไม่สูงพอ ถ้าส่งเสริมให้มีหนังสือเช่นนี้เพิ่มขึ้น ย่อมมีส่วนช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัยโดยปริยาย อีกทั้งยังอาจช่วยการสร้างสรรค์ปัญญา ความคิดริเริ่ม และความเข้าใจในถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยรวม

พร้อมกันนี้มูลนิธิโครงการตำราฯ ก็มีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะทำหน้าที่เป็นที่ขุมนุมผลงานเขียนของนักวิชาการต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อให้ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพได้เป็นที่รู้จักและเผยแพร่ออกไปโดยทั่วถึงในหมู่ผู้สอน ผู้เรียน และผู้สนใจงานวิชาการ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการตำราฯ มุ่งขยายความเข้าใจและความร่วมมือของบรรดานักวิชาการออกไปในวงกว้างยิ่ง ๆ ขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านกาหนดนโยบาย สร้างตำรา การเขียน การแปล และการใช้ตำรานั้น ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันพึงปรารถนา ตลอดจนความเข้าใจอันดีต่อกันในวงวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

นโยบายพื้นฐานของมูลนิธิโครงการตำราฯ คือ ส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการจัดพิมพ์หนังสือตำราทุกประเภท ทั้งที่เป็นงานแปลโดยตรง งานแปลเรียบเรียง งานถอดความ งานรวบรวม งานแต่ง และงานวิจัย ในช่วงแรก ๆ เราได้เน้นส่งเสริมงานแปลเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ได้ส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์ตำราประเภทอื่น ๆ ด้วย นับแต่ได้ก่อตั้งโครงการตำราฯ มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยความร่วมมืออย่างดียิ่งของนักวิชาการหลายสถาบัน สามารถส่งเสริม-กลั่นกรอง-ตรวจสอบและจัดพิมพ์หนังสือตำราภาษาระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมาย เจตนารมณ์และนโยบายได้ครบทุกประเภท และมีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ ถึง 8 สาขาดังต่อไปนี้ (1) สาขาวิชาภูมิศาสตร์ (2) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ (3) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (4) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (5) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา (6) สาขาวิชาปรัชญา (7) สาขาวิชาจิตวิทยา (8) สาขาวิชาภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้ เรายังมีโครงการผลิตตำราสาขาวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น สาขาวิชาศิลปะ

ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นดำเนินงาน และยังสามารถขยายงานให้มีการแต่งตั้งตำราเป็น 'ชุด' ซึ่งมีเนื้อความคาบเกี่ยวระหว่างหลายสาขาวิชา เช่น 'ชุดชีวิตและงาน' ของบุคคลที่น่าสนใจ ดังที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ไปแล้วบางเล่ม

ปัจจุบันมูลนิธิโครงการตำราฯ ยังคงมีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะขยายงานของเราต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แม้จะประสบอุปสรรคนานัปการ โดยเฉพาะอุปสรรคด้านทุนรอน เพราะกิจการของเราไม่ใช่กิจการแสวงหากำไร หากมุ่งประสงค์ให้นักศึกษาและประชาชนได้มีโอกาสซื้อหาหนังสือตำราฯ ในราคาย่อมเยาพอสมควร

คณะกรรมการทุกสาขาวิชาของมูลนิธิโครงการตำราฯ ยินดีน้อมรับคำแนะนำและคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อ่านทุกท่าน และปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในมูลนิธิโครงการตำราฯ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนแนะนำอยู่ห่าง ๆ ช่วยแต่ง แปลเรียบเรียง หรือรวบรวมตำราสาขาวิชาต่าง ๆ ให้เรา หรือเข้ามาร่วมบริหารงานร่วมกับเรา

เสน่ห์ จามริก

ประธานคณะกรรมการบริหาร

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สาร บัญ

คำนำ	3
บทที่ 1 ครูโออิชิ	9
บทที่ 2 สะพานวิเศษ	27
บทที่ 3 ย้าวหัวโงะกับถั่วหนึ่งโงะ	45
บทที่ 4 ลางจาก	65
บทที่ 5 ภาพดอกไม้	82
บทที่ 6 ปูกับดวงจันทร์	97
บทที่ 7 เริ่มโต	117
บทที่ 8 กุหลาบสีเหลือง	135
บทที่ 9 คุณครูขี้แย	152
บทที่ 10 วันหนึ่งที่แจ่มใส	171
เกี่ยวกับผู้เขียน	192

หากเป็นอย่างที่ใคร ๆ กล่าว

กันว่าคนแต่ละรุ่นมีอายุห่างกันยี่สิบปีแล้วไซ้ เรื่องนี้ก็เริ่มขึ้นเป็นเวลานานกว่ารุ่นหนึ่งแล้ว ถ้าจะพูดถึงเหตุการณ์ที่น่าจดจำในสมัยนั้นก็อาจพูดได้ว่า ระบบการเลือกตั้งเพิ่งจะได้รับการทบทวนแก้ไขใหม่ และได้มีการเลือกตั้งครั้งแรกภายใต้กฎหมายเลือกตั้งสากลฉบับใหม่เกิดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ หลังจากการเลือกตั้งนี้สองเดือน ในวันที่ 4 เมษายน 1928 หญิงสาวผู้หนึ่งได้มาถึงหมู่บ้านซอมซ่อแห่งหนึ่งในเกาะกลางทะเลอันเป็นชุมชนชาวไร่ชาวนาและชาวประมงเพื่อจะสอนหนังสือในโรงเรียนที่หมู่บ้านนั้น

หมู่บ้านนั้นมีบ้านขงครอบครัวกว่าร้อยหลังคาเรือนเพียงเล็กน้อยและตั้งอยู่ที่ปลายแหลมยาว ๆ ซึ่งทำให้อ่าวตรงนั้นดูเหมือนกับทะเลสาบ เพราะฉะนั้นชาวบ้านในชนบทแห่งนั้นจึงไปไหนมาไหนได้โดยใช้เรือแจว หรือมีจะนั้นก็ต้องเดินไปตามทางอันยาวคดเคี้ยวผ่านเนินเขาไปเพื่อจะไปให้ถึงเมืองชนบทและหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ที่อีกฟากหนึ่งของอ่าวนั้น

เนื่องจากว่าหมู่บ้านนั้นอยู่ห่างไกลและโดดเดี่ยวเสียเหลือเกิน พวกเด็ก ๆ ที่ถึงวัยเข้าโรงเรียนชั้นประถมจึงเข้าเรียนในโรงเรียนเล็กซึ่งเป็นสาขาของโรงเรียนใหญ่ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านนั้นเสียก่อนเป็นเวลาสี่ปี พอถึงชั้นปีที่ห้าพ่อแม่จึงอนุญาตให้ไปเข้าเรียนในหมู่บ้านใหญ่ซึ่งอยู่ไกลออกไปเป็นระยะทางสามไมล์เป็นครั้งแรก รongเท้าแตะฟางซึ่งทำด้วยมือเป็นต้องขาดเสียทุกวัน แต่พวกเด็ก ๆ ก็รู้สึกภาคภูมิใจในเรื่องนั้น พวกเขาตั้งใจเหลือเกินที่ได้สวมรองเท้าแตะคู่ใหม่ทุก ๆ เข้า! เมื่อขึ้นชั้นปีที่ห้าพวกเด็ก ๆ ก็เริ่มทำรองเท้าแตะของตัวเอง นับเป็นเรื่องที่น่าสนุกสนานนักในการที่ได้ไปชุมนุมกันที่บ้านของใครคนหนึ่งในวันอาทิตย์เพื่อทำรองเท้าแตะ ในขณะที่เฝ้าดูเด็กโต ๆ อยู่อย่างเต็มไปด้วยความริษยานั้น พวกเด็กเล็ก ๆ ก็จะเรียนรู้ถึงศิลปะการทำรองเท้าแตะไปโดยไม่รู้ตัว สำหรับเด็กเล็ก ๆ นั้น การที่ได้โตขึ้นมาเป็นนักเรียนชั้นปีที่ห้าก็เปรียบเหมือนได้เป็นอิสระแก่ตัวแล้ว แต่กระนั้น โรงเรียนสาขานั้นก็ไปว่าจะไร้เสียซึ่งความสนุกสนานเอาเสียเลยก็หาไม่ได้

ตามปกติที่โรงเรียนสาขานั้นมักจะมีครูสองคนอยู่เสมอ คือครูผู้ชายแก่มากคนหนึ่งกับครูผู้หญิงสาวมากคนหนึ่ง เป็นเช่นนี้มานานมาแล้วราวกับว่ามีกฎข้อบังคับตั้งไว้อย่างนั้น ครูผู้ชายอาศัยอยู่ในห้องเวรกลางคืนซึ่งอยู่ถัดจากห้องเรียนไป ส่วนครูผู้หญิงจะเดินทางจากที่ไกล ๆ มาโรงเรียนทุกวัน ครูผู้ชายสอนนักเรียนชั้นปีที่สามและสี่ ส่วนครูผู้หญิงสอนชั้นปีที่หนึ่งและสอง ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่ปฏิบัติกันมาช้านานแล้ว พวกเด็ก ๆ เรียกครูของพวกเขาว่า 'ครูผู้ชาย' กับ 'ครูผู้หญิง' แทนที่จะเรียกชื่อจริง ๆ ของครู ครูผู้ชายจะตั้งหลักตั้งฐานอยู่ที่นั่นโดยหวังว่าจะได้เงินบำเหน็จบำนาญเลี้ยงตัวเมื่อปลดเกษียณไป ส่วนครูผู้หญิงจะสอนอยู่ปีหนึ่งหรือสองปีเป็นอย่างมากแล้วก็ลาออก กล่าวกันว่าโรงเรียนสาขาที่แหลมแห่งนี้เป็นสถานที่ที่ครูผู้ชายผู้ไม่มีหวังจะได้เป็นครูใหญ่มาใช้ชีวิตทำงานในบั้นปลาย และเป็นที่ที่ครูผู้หญิงใหม่ ๆ มาหาประสบการณ์อันยากลำบากเป็นครั้งแรก แน่ละ นี่เป็นเพียงแต่ข่าวลือที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ แต่ก็อาจเป็นความจริงได้เช่นกัน

ทีนี้ขอให้เราย้อนกลับไปพูดถึงวันที่ 4 เมษายน ค.ศ. 1928 กันใหม่ เข้าวันนั้นพวกนักเรียนชั้นปีที่ห้าและชั้นสูงกว่านั้นจากหมู่บ้านหัวแหลมกำลังเดินเป็น

ระยะสามไมล์มายังโรงเรียนใหญ่อย่างมีความสุข เด็ก ๆ ทุกคนกำลังปลื้มอกปลื้มใจกันเป็นอย่างยิ่งที่ได้เลื่อนไปอยู่ชั้นสูงขึ้นไปจนดูเหมือนว่าพวกเขาจะก้าวเดินไปด้วยฝีเท้าที่เบาโหวง ตำราเรียนในกระเป๋าของพวกเขาก็ใหม่ไปทุกเล่ม และความคาดหวังว่าจะได้เรียนกับครูคนใหม่ในชั้นใหม่ทำให้เด็ก ๆ รู้สึกราวกับว่าตัวเองกำลังเดินไปตามทางสายใหม่ นอกจากนั้นวันนี้พวกเด็ก ๆ ยังกำลังรอจะได้เห็นครูผู้หญิงคนใหม่ที่กำลังจะมาสอนที่โรงเรียนสาขาในหมู่บ้านของพวกเขาเป็นครั้งแรกอีกด้วย

“สงสัยจังว่าครูผู้หญิงคนใหม่จะเป็นแม่สาวแบบไหนกันนะ?” เด็กนักเรียนชายคนหนึ่งของโรงเรียนชั้นสูงซึ่งถ้าเป็นสมัยปัจจุบันนี้ก็คงมีอายุเท่า ๆ กับนักเรียนชั้นมัธยมต้นเอ่ยขึ้น เขาเลือกใช้คำที่ไม่สมควรโดยเจตนา

“ว่ากันว่า ครูคนใหม่นี้ก็เพิ่งจบชั้นมัธยมของผู้หญิงมาเหมือนกันนา”

“ถ้าจริงก็คงจะเป็นพวกลูก ๆ ดิบ ๆ อีกละซี จริงมั๊ยเพื่อน?”

“ถึงยังไง ๆ หมู่บ้านของเราก็มีครูลูก ๆ ดิบ ๆ อยู่เรื่อยมาแล้วนี่นะ”

“หมู่บ้านที่นำสงสาร ก็ต้องทนเอาหน่อย”

ครูที่เรียนจบมาจากโรงเรียนมัธยมสตรีเท่านั้นโดยมิได้จบมาจากวิทยาลัยฝึกหัดครูตามปกติ ซึ่งในสมัยปัจจุบันอาจเรียกกันว่าครูผู้ช่วยนั้น มักจะถูกพวกผู้ใหญ่ปากจัดเรียกว่าพวกลูก ๆ ดิบ ๆ เด็กผู้ชายเหล่านั้นกำลังเลียนแบบผู้ใหญ่เหล่านั้นโดยแสร้งทำเป็นว่าตัวเองนั้นโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะมีเจตนาร้ายอะไรเป็นพิเศษหรอก อย่างไรก็ตามนักเรียนชั้นปีที่ห้าซึ่งเพิ่งมาอยู่ร่วมกับนักเรียนชั้นสูงในวันนี้เป็นครั้งแรกก็ได้แต่ทำตาปริบ ๆ ด้วยความแปลกใจและฟังอยู่อย่างสงบเสถียรสมกับที่เป็นนักเรียนใหม่ แต่กระนั้นผู้ที่ตะโกนดั่งลั่นด้วยความดีใจเมื่อเห็นใครคนหนึ่งกำลังเดินเข้ามาหาพวกเขาก็คือนักเรียนชั้นปีที่ห้านั่นเอง

“โฮโย! ครูผู้หญิงมาแล้ว!”

ผู้ที่เดินมานั้นก็คือ *มิสโคบายาชิ* ครูหญิงที่สอนอยู่ที่โรงเรียนสาขามาจนกระทั่งตอนนั้นนั่นเอง ตามปกติเธอจะตอบรับการโค้งคำนับของนักเรียนแต่เพียงเร็ว ๆ ในขณะที่เดินผ่านพวกนักเรียนไป แต่วันนี้เธอหยุดยืนอยู่และมองดูหน้านักเรียนคนแล้วก็คนเล่าอย่างเอ็นดู

“วันนี้เป็นวันสุดท้ายจริง ๆ นะ ครูเกรงว่าเราคงจะไม่ได้พบกันบนถนนสายนี้อีกต่อไปแล้ว ครูหวังว่าพวกเธอทุกคนคงจะทำตัวให้เป็นนักเรียนที่ดีนะจ๊ะ”

เด็กผู้หญิงบางคนรู้สึกซาบซึ้งใจ นัยน์ตาจึงมีน้ำตาคลอ ครูโคบายาชิผู้นี้มาสอนแทนครูอีกคนหนึ่งซึ่งไม่สบายเลยเลิกสอนไป แต่กระนั้นเธอก็ไม่เหมือนครูผู้หญิงคนก่อน ๆ คือเธอสอนอยู่ในโรงเรียนสาขานี้มาตั้งสามปีครึ่ง เพราะฉะนั้นเด็ก ๆ ทุกคนที่เธอพบตามทางในวันนี้จึงเคยเป็นลูกศิษย์ของเธอมา ตามธรรมเนียมแล้ว ทางโรงเรียนจะไม่บอกให้นักเรียนรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนเลย จนกว่าจะถึงวันเปิดภาคเรียนใหม่ แต่ครูโคบายาชิก็ทำทายกฎนี้โดยบอกนักเรียนของเธอล่วงหน้าเป็นเวลาถึงสัปดาห์ ตอนขากลับจากพิธีเปิดภาคเรียนที่โรงเรียนใหญ่ในวันที่ 25 มีนาคม พวกนักเรียนได้พบกับเธอตรงที่พวกเขากำลังยืนอยู่เดี๋ยวนี้ และเธอได้กล่าวคำอำลาพวกเขาและแจกทอफीให้คนละกล่อง เพราะเหตุนี้เองพวกนักเรียนจึงคาดว่าวันนี้ตนจะได้พบครูคนใหม่เดินมาตามทางนี้ แต่กลับมาพบครูโคบายาชิเป็นคนแรกด้วยความแปลกใจ บางทีวันนี้ครูโคบายาชิอาจจะมาอำลาพวกนักเรียนที่โรงเรียนสาขาก็เป็นได้

“คุณครูโคบายาชิคะ คุณครูคนใหม่อยู่ไหนล่ะคะ ?”

“ครูเดาว่าเธอคงจะมาในไม่ช้านี้แหละจ๊ะ”

“คุณครูคนใหม่เป็นยังไงบ้างคะคุณครู ?”

“ครูเองก็ยังไม่รู้จักเลยจ๊ะ”

“คงจะเพิ่งจบมาจากชั้นมัธยมอีกทีละซีคะ ?”

“ครูไม่ทราบจริง ๆ จ๊ะ แต่ยังไงก็ตาม พวกเธออย่าไปแกล้งเธอเสียวนา” ครูโคบายาชิพูดพร้อมกับยิ้ม ในระหว่างที่ตัวเธอเองมาสอนเป็นปีแรกนั้น เธอก็เคยถูกพวกนักเรียนล้อเลียนเอาตามทางจนถึงกับร้องไห้โฮออกมา บางทีก็ร้องออกมาต่อหน้าพวกนักเรียนเลยทีเดียว นักเรียนที่ทำให้เธอร้องไห้นั้นไม่ได้อยู่ในกลุ่มนักเรียนวันนี้หรอก พวกนั้นเป็นรุ่นพี่ของนักเรียนที่กำลังยืนอยู่ที่นี่ ครูผู้หญิงที่มาสอนในโรงเรียนที่แหลมนี้ส่วนใหญ่จะต้องถูกแกล้งให้ร้องไห้มาแล้วอย่างน้อยก็หนหนึ่งเสมอ เพราะอายุน้อยและไม่มีประสบการณ์ พวกนักเรียนที่นี้ต่างก็รู้ว่าเรื่องนี้ทำกันเป็นธรรมเนียมทีเดียว พวกนักเรียนล้วนแต่อยาก رؤอยากเห็นเกี่ยวกับครูคนใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อครูโคบายาชิสอนอยู่ที่

โรงเรียนสาขานี้มาหลายปี เมื่อเดินห่างจากครูโคบายาชิแล้ว พวกเขาก็ช่วยกันวางแผน คอยมองดูข้างหน้าอยู่ตลอดเวลาโดยหวังว่าจะได้เห็นครูคนใหม่เดินสวนทางมาในตอนไหนก็ได้

“เราจะตะโกนเรียกครูคนใหม่ว่า ‘สาวมันเทศ’ ดีมั๊ย ?”

“แต่ถ้าคุณครูไม่ได้เป็น ‘สาวมันเทศ’ ละ ?”

“แต่ฉันแน่ใจว่าต้องเป็นแน่ ๆ เลย”

ในภาคนี้ของประเทศปลูกมันเทศกันมากมาย มีโรงเรียนสตรีโรงเรียนหนึ่งตั้งอยู่กลางไร่มันเทศทีเดียว ครูโคบายาชิก็เรียนจบมาจาก *โรงเรียนมันเทศ* โรงเรียนนั้นเหมือนกัน พวกเด็กนักเรียนจึงทักท้วงเอาเองว่าครูคนใหม่คงจะมาจากที่เดียวกัน พวกเขาียดคอดูทุกหัวเลี้ยวโดยหวังว่าจะได้เห็นเธอ ในที่สุดก็มาถึงถนนในเขตอำเภอซึ่งนำไปสู่หมู่บ้านใหญ่โดยไม่ได้เห็นหน้าครูคนใหม่ซึ่งเพิ่งจบมาจากโรงเรียนมันเทศดังที่คาดไว้ ในทันใดนั้นพวกเด็ก ๆ ก็ลืมเรื่องครูคนใหม่ไปหมดและเริ่มออกวิ่ง เพราะนาฬิกาเรือนใหญ่ในห้องโถงโรงเรียนที่ถนนในเขตอำเภอซึ่งพวกนักเรียนมักจะใช้ดูเวลากำลังบอกให้รู้ว่าเกินเวลาที่มาถึงตามปกติไปแล้วสิบนาที นาฬิกานั้นไม่ได้เดินเร็วไปสิบนาทีหรอก แต่เป็นเพราะพวกเขาหยุดคุยกับครูโคบายาชิอยู่สิบนาทีต่างหาก พวกนักเรียนจึงออกวิ่งฝุ่นกระจาย กระเป๋าใส่หนังสือแกว่งดังพับพับอยู่ข้างหลังหรือมีจะนั้นก็หนีบไว้ได้แขน

พวกเด็ก ๆ ไม่ได้คิดถึงครูคนใหม่อีกจนกระทั่งตอนกลับบ้านในยามบ่าย พอมาถึงทางแยกที่แยกออกจากถนนในเขตอำเภอซึ่งนำไปที่ตัวแหลม พวกเขา ก็เห็นครูโคบายาชิกำลังเดินตรงมาอีก ครูโคบายาชิซึ่งสวมกิโมโนแขนยาว กำลังทำมือไหว ๆ ด้วยท่าทางแปลกซึ่งทำให้แขนเสื้อของเธอกระพือไป

“แนะคุณครู!”

“คุณครูผู้หญิง!”

เด็กผู้หญิงทุกคนออกวิ่ง ในขณะที่ใบหน้าของครูโคบายาชิเข้ามาใกล้แลเห็นชัดเข้าทุกทีนั้น พวกเด็ก ๆ ก็แลเห็นว่าเธอกำลังสร้างทำเป็นสาวเชือกที่มองไม่เห็นอยู่ด้วยมือทั้งสองข้าง ทุกคนจึงหัวเราะ เธอทำมือเหมือนสาวเชือกสลัดกันไปดูราวกับว่ากำลังดึงเชือกรวบเอาตัวพวกเขาเข้ามาอยู่จริง ๆ ในที่สุด

เธอก็หยุดเมื่อพวกนักเรียนทุกคนมามุงอยู่รอบตัวเธอแล้ว

“คุณครูโคบายาชิคะ ครูคนใหม่มาแล้วรึยังคะ?”

“มาแล้วจะ ทำไมละ?”

“ครูคนใหม่ยังอยู่ที่โรงเรียนรึคะ?”

“อ้อ เพราะนั่นเองใช่มี๊ยะ? วันนี้เธอมาทางเรือจะ?”

“จั้นรึคะ? แล้วครูคนใหม่จะกลับทางเรือด้วยรึเปล่านั้น?”

“ถูกแล้วจะ เธอยังเรียกให้ครูนั่งเรือไปกับเธอเลย แต่ครูไม่ไปเพราะครูอยากพบพวกเธออีก”

“แหม คุณครูคะ!” พวกเด็กผู้หญิงตะโกนลั่นด้วยความดีใจในขณะที่เด็กผู้ชายมองดูแล้วก็ยิ่งพินยืม แล้วเด็กผู้ชายคนหนึ่งก็ถามขึ้นว่า “ครูคนใหม่ นะเป็นยังงี้มี๊ยะ คุณครู?”

“เธอดูเหมือนจะเป็นครูที่ดีมากเชียวจะ แล้วก็สวยอย่างร้ายเลยด้วย” ครูโคบายาชิตอบพลางทำท่าเหมือนกับเพ็งนึกขึ้นมาได้

“จบมาจากโรงเรียนมันเทศรึคะ?”

“อ้อ เปล่าเลยจะ เธอดีกว่านั่นตั้งเยอะ”

“แต่ก็สนุก ๆ ดิบ ๆ ไซมี๊ยะ?”

ทันใดนั้นครูโคบายาชิก็ทำเป็นโกรธและตอบว่า “ทำไมเธอถึงพูดยังงั้นนะ ในเมื่อครูคนใหม่ก็ไม่ใช่ครูของเธอซักหน่อย? นอกจากนั้นนะ มีครูคนไหน มีมี๊ยะที่ตอนแรกจะไม่สนุก ๆ ดิบ ๆ นะ? นี่เธอตั้งใจจะแกล้งครูคนใหม่ให้ร้องไห้ เหมือนอย่างที่คุณเคยโดนมาแล้ว ไซมี๊ยะ?”

เด็กบางคนเมื่อได้ยินน้ำเสียงของครูเป็นอย่างนั้นก็เบือนหน้าไปเสียเพราะรู้ว่าครูเดาใจพวกเขาออก ในสมัยที่ครูโคบายาชิเพิ่งได้รับการแต่งตั้งให้มาสอนที่โรงเรียนสาขานั้น พวกนักเรียนชั้นโต ๆ มักจะล้อเลียนเธอทุกวิถีทาง พวกนั้นจะยืนเข้าแถวกัน ทำเป็นโค้งคำนับเธออย่างเอาจริงเอาจังเพื่อจะล้อเธอ หรือไม่ก็แกล้งร้องตะโกนว่า ‘นักเรียนมันเทศ!’ ใส่หน้าเธอ หรือจ้องเบ่งนั่งอยู่กับที่ หรือเพียงแต่แสร้งยิ้มใส่เธอ อย่างไรก็ตามในระยะเวลาสามปีครั้งที่ผ่านมา เธอก็ชินเสียแล้ว ทีนี้ไม่ว่าพวกนักเรียนจะทำอะไรก็ไม่ทำให้เธอเดือดร้อนได้อีกเลย อันที่จริงนั้นบางครั้งเธอก็เป็นคนล้อเลียนพวกเขาเสียด้วยซ้ำไป เพราะถึงอย่างไร

เธอก็ต้องการทำอะไรทำแก๊เบื้อบ้างหลังจากที่ต้องเดินมาตั้งสามไมล์ครึ่งอย่างนั้น

ต่อมาครูหนึ่ง นักเรียนอีกคนหนึ่งก็ถามขึ้น “คุณครูคนใหม่ชื่ออะไรคะ?”

“คุณครู *โอดิชิ* จะ แต่เธอตัวเล็กมากทีเดียว ครูนะตัวสูงทั้งๆ ที่ชื่อโคบายาชิ* แต่ครูคนใหม่นะตัวเล็กนิดเดียว สูงแค่ไหล่ครูเท่านั้นเอง”

เมื่อพวกเด็ก ๆ หัวเราะกันราวกับว่าดีใจ ครูโคบายาชิก็ทำท่าเคร่งขรึมขึ้นมาอีก

“แต่เธอเล่าเรียนมาดีมากกว่าพวกเราเยอะแยะทีเดียวนะ เธอไม่ใช่คนที่เรียนมาครึ่ง ๆ กลาง ๆ อย่างครูหรอกน่า”

“จันริคะ? แล้วคุณครูคนใหม่ขึ้นเรือมาโรงเรียนริคะ?” นักเรียนคนหนึ่งซึ่งคิดว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาสำคัญยิ่งถามขึ้น เมื่อครูโคบายาชิเห็นว่าพวกนักเรียนเป็นห่วงเป็นใย ก็ตอบว่า “เปล่าหรอกจะ วันนี่วันเดียวเท่านั้นแหละ นับตั้งแต่พรุ่งนี้เป็นต้นไป พวกเธอก็จะได้พบคุณครูละ แต่พวกเธอจะทำให้คุณครูร้องไห้ไม่ได้แน่ เพราะครูได้เตือนคุณครูคนใหม่ไว้แล้วว่า ‘คุณจะได้พบพวกนักเรียนโรงเรียนใหญ่ตามทางมาโรงเรียนและกลับบ้าน แต่ถ้าพวกนักเรียนกลั่นแกล้งคุณ ก็จงคิดว่าพวกเขาเป็นสิ่งที่กำลังเล่นสนุกเสียก็แล้วกัน ถ้าพวกเขาพูดอะไรบ้า ๆ ก็คิดเสียว่าพวกเขาเป็นอีการ้องกา ๆ เสียก็หมดเรื่อง”

“ว้า!”

“อื้อ!”

นักเรียนทุกคนต่างหัวเราะ และครูโคบายาชิก็พลอยหัวเราะไปด้วย ครั้นแล้วครูและศิษย์ก็จากกัน แต่พวกเด็ก ๆ ก็ยังผลัดกันร้องเรียกเธอจนกระทั่งเธอหายลับไปตรงหัวเลี้ยวข้างหน้า

“คุณครูขา!”

“ลาก่อนค่ะ!”

“เจ้าสาวชะ เจ้าสาว!”

“ลาก่อนชะ!”

---

*ครูโคบายาชิกำลังเล่นคำจากความหมายของชื่อของเธอและชื่อของคุณครูใหม่ ‘โอดิชิ’ หมายถึง ‘ก้อนหินใหญ่’ ส่วนคำว่า ‘โคบายาชิ’ นั้นหมายถึง ‘ไม้เล็ก ๆ’

พวกนักเรียนต่างก็รู้กันแล้วว่า การที่ครูโคบายาชิลาออกจากโรงเรียนก็เพราะเธอกำลังจะแต่งงานใหม่ซะนี่ เมื่อเธอหันมาโบกมือให้เป็นครั้งสุดท้ายแล้วก็หายลับไปนั้น พวกนักเรียนก็ถูกทิ้งอยู่เบื้องหลังด้วยความรู้สึกเศร้าอย่างประหลาดในหัวใจของพวกเขาอย่างที่คาดได้ว่าน่าจะเป็นเช่นนั้น นอกจากนั้นยังรู้สึกเหน้อยเพราะกิจกรรมต่าง ๆ ในตอนกลางวันที่ผ่านมาอีกด้วย พวกเด็ก ๆ จึงก้าวเดินต่อไปด้วยฝีเท้าหนัก ๆ พอไปถึงบ้านก็พบว่าคนในหมู่บ้านกำลังเอะอะเกรียวกราวกันยกใหญ่

“ครูผู้หญิงคนใหม่แต่งตัวแบบตะวันตก!”

“เธอไม่ใช่นักเรียนมันเทศหรอก!”

“ตัวเล็กนิดเดียวเท่านั้นเอง!”

วันรุ่งขึ้น พวกเด็ก ๆ ก็พากันวางแผนอย่างดีทีเดียวที่จะชุ่ยวัณครูตัวเล็กที่ไม่ได้มาจากโรงเรียนมันเทศคนนี้ให้ตกใจเล่น ตอนนี้องค์พวกเด็ก ๆ กำลังเดินไปโรงเรียนพลาจกระซิบกระซาบกันและกัน แล้วพวกเขาก็ต้องแปลกใจ ที่ตรงนั้น

ก็ไม่เป็นใจให้เสียด้วย รถจักรยานคันหนึ่งซึ่งเป็นของหาดูได้ยากตามถนนนั้นได้ปรากฏตัวขึ้นอย่างกะทันหันที่ตรงใกล้ ๆ หัวเลี้ยวซึ่งบังไม่ให้แลเห็นทิวทัศน์ข้างหน้าได้ สิ่งนี้เกิดขึ้นแก่พวกเขาโดยที่ยังไม่ทันจะรู้ตัว รถคันนั้นแล่นมาอย่างรวดเร็วเหมือนกัน ผู้ที่ปั่นจักรยานนั้นอยู่ก็คือหญิงสาวคนหนึ่งในชุดเสื้อผ้าแบบตะวันตก เธอยิ้มให้พวกเขาและทักว่า “อรุณสวัสดิ์จ๊ะ!” แล้วก็หายลับไปราวกับลมที่พัดกระโชก

เธอก็คงจะเป็นครูผู้หญิงคนใหม่แน่ ๆ พวกเขากำลังรอที่จะได้เห็นเธอเดินมา แต่นี่เธอกลับปั่นจักรยานผ่านพวกเขาไป นี่เป็นครั้งแรกที่พวกเขาเคยเห็นครูผู้หญิงขี่จักรยาน แล้วก็ไม่เคยรู้จักครูที่พูด ‘อรุณสวัสดิ์’ กับนักเรียนในวันแรก

ที่ครูมาทำงานด้วย พวกเด็ก ๆ จึงได้แต่อ้าปากหอมมองตามเธอไปอยู่ครู่หนึ่ง นับว่าเป็นความพ่ายแพ้โดยสิ้นเชิงของพวกเขา แน่نون เธอคงไม่ได้เป็นเหมือนครูคนใหม่อื่น ๆ ที่พวกเขาเคยเห็นมาเป็นแน่ พวกเด็ก ๆ นึกรู้ว่าครูคนนี้จะไม่ยอมร้องไห้ออกมาเมื่อโดนพวกเขาแกล้งเอาด้วยวิธีธรรมดา ๆ

“ดูท่าทางเฉียวจึงเลยนะ”

“ผู้หญิงปั่นจักรยาน!”

“ดูสติไม่หยอกนี่ จริงมั๊ยเพื่อน?”

ในขณะที่พวกเด็กผู้ชายกำลังวิพากษ์วิจารณ์ครูคนใหม่อยู่อย่างนั้น พวกเด็กผู้หญิงก็เริ่มถกเถียงกันถึงเรื่องครูคนเดียวกันนั้นอย่างกระตือรือร้น แต่ก็จากแง่มองคนละแง่ตามธรรมดาของพวกเด็กผู้หญิง

“เธอคิดว่าไง? บางทีครูคนนี้อาจจะเป็นอย่างที่ใคร ๆ เขาเรียกว่า ‘สาวสมัยใหม่’ ก็ได้ล่ะ?”

“แต่สาวสมัยใหม่นะต้องตัดผมสั้นแค่นี้ให้ดูเหมือนกับผู้ชายซี แล้วครูคนนี้ตัดรีเปล่าล่ะ?” เด็กอีกคนหนึ่งตอบพลางเอานิ้วสองนิ้วทำเป็นรูปกรรไกรขู่วิวหลังใบหูของตัวเอง “เห็นเกล้าผมมวยนี่นา”

“แต่ถึงไง ๆ คุณครูก็ใส่เสื้อแบบตะวันตกนี่นา”

“บางทีครอบครัวของครูอาจขายรถจักรยานก็ได้ ครูก็เลยได้ขี่รถจักรยานสวย ๆ ยังงั้นนะ แหม เป็นมันวับดีเหลือเกิน”

“ฉันอยากให้เราขี่จักรยานกันมั่งจัง ได้ขี่เร็วหรือไปตามถนนสายนี้คงจะวิเศษทีเดียวนะเธอ”

พวกเขาจะแข่งกับรถจักรยานคันนี้ได้อย่างไร? ไม่ต้องสงสัยเลยว่าพวกเด็ก ๆ ต่างก็รู้สึกท้อแท้ราวกับถูกเหยียดล้มลงอย่างน่าอายในการแข่งขันยูโด กระนั้น ทุก ๆ คนต่างก็พยายามนึกหาวิธีที่จะเอาชนะครูคนใหม่ให้ได้ด้วยวิธีของตัวเอง อย่างไรก็ตามก่อนที่จะคิดอะไรออก พวกเขาก็มาถึงทางที่ปลายแหลมแล้ว อีกครั้งหนึ่งที่นาฬิกาในห้องโถงของโรงเรียนบอกเวลาว่าพวกเขามาสายไปเกือบแปดนาที พวกเด็ก ๆ จึงออกวิ่ง กล่องใส่ดินสอที่อยู่ในกระเป๋าที่สะพายอยู่ข้างหลังและไต้กรังก็เริ่มส่งเสียงคร่ำครวญครื้นกั้นทันที และฝุ่นก็กระจายฟุ้งอยู่ใต้รองเท้าแตะฟางของพวกเขา

เกือบจะในขณะเดียวกันนั้นพวกชาวบ้านที่แหลมนั้นก็กำลังวุ่นวายอยู่เช่นกัน พวกแม่บ้านในหมู่บ้านนั้นได้ยืนยันว่าเมื่อวานนี้ครูคนใหม่ นั่งเรือมาโรงเรียนและกลับไปด้วยวิธีเดียวกันโดยที่พวกหล่อนไม่ทันรู้ วันนี้พวกแม่บ้านเหล่านั้นก็รู้สึกอยาก رؤอยาก เห็นใน เรื่องของครูคน นี้มากขึ้น เพราะได้ข่าวมาว่าเธอสวมเสื้อผ้าแบบตะวันตก ต่างก็นึกพิศวงว่าเธอจะดูเป็นอย่างไรบ้าง ในยามที่ผ่านพวกเขาไป โดยเฉพาะเจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ดซึ่งตั้งอยู่ตรงปากทางหมู่บ้านผู้มีฉายาว่า ‘สถานีตรวจตรา’ นั้นได้เฝ้ามองถนนมาตั้งแต่เช้าตรู่ทีเดียว ราวกับว่านางมีสิทธิ์ที่จะคอยดูว่าใครจะมาถึงหมู่บ้านในแหลมนี้ก่อนคนอื่น เนื่องจากว่าฝนไม่ตกมาพักหนึ่งแล้ว นางจึงคิดว่าคงจะเป็นความคิดที่ดีถ้าจะฉีดยาใส่ถนนที่เต็มไปด้วยฝุ่นนั้นไว้รอรับครูคนใหม่ อย่างไรก็ตาม ในขณะ ที่นางกำลังหิวถึงหน้าออกไปข้างนอกร้านนั่นเอง ก็มีรถจักรยานคันหนึ่งแล่นปรือมาตามถนน ก่อนที่นางจะทันรู้ตัวว่าเกิดอะไรขึ้น ผู้หญิงคนที่ขี่จักรยานอยู่ก็ผ่านไปพร้อมกับโค้งให้นางอย่างเป็นมิตรและทักว่า “อรุณสวัสดิ์ค่ะ!”

“อรุณสวัสดิ์” เจ้าของร้านตอบไป แล้วทันใดนั้นนางก็นึกขึ้นมาได้ว่า ผู้หญิงคนที่ขี่จักรยานผ่านไปนั้นเป็นใคร แต่รถจักรยานคันนั้นก็ได้ลงเนินซึ่งเริ่มขึ้นที่ตรงนั่นเองไปเรียบร้อยแล้ว นางจึงรีบวิ่งจีไปที่บ้านของช่างไม้ซึ่งอยู่ถัดไป และตะโกนบอกเมียของช่างไม้ผู้ซึ่งกำลังแช่ผ้าจะซักอยู่ตรงริมกำแพง

“ฟังนี่ ฟังนี่นะ! เด็กสาวใส่เสื้อผ้าแบบตะวันตกเพิ่งจะขี่จักรยานผ่านไปเดี๋ยวนี้เอง! เธอคิดว่าจะเป็นคนครูผู้หญิงคนใหม่ได้มั๊ย?”

“เธอใส่เสื้อเขีตสีขาวแล้วก็เสื้อแจ็กเกตสีดำเหมือนผู้ชายด้วยมั๊ย?”

“ฮือ ไช้แล้วละ”

“อนิจจาเอ๊ย! คนที่ขี่จักรยานไปนั้นนะเป็นครูอะ?” เมียช่างไม้อุทานลืมหูลืมเรื่องซักผ้าไปหมด เมื่อวานนี้หล่อนได้พาลูกสาวคนหัวปีคือ *มัดสุเอะ* ไปที่โรงเรียนเพื่อทำพิธีมอบตัว เจ้าของร้านทำท่าเหมือนเห็นด้วยกับเมียช่างไม้ทุกอย่าง “โลกมันเปลี่ยนแปลงไปจริง ๆ แล้ว ครูผู้หญิงขี่รถจักรยาน ?! ฉันเกรงว่าเธอจะเป็นคนที่เขาเรียกกันว่ากำกัันนะนา” นางพูดด้วยเสียงแสดงความวิตก แต่แววตาของนางก็เผยให้รู้ว่านางแน่ใจแล้วว่าเด็กสาวผู้นั้นเป็นคนกำกััน จริง ๆ

เมื่อรถจักรยานแล่นหรือผ่านร้านขายของเบ็ดเตล็ดซึ่งอยู่ห่างจากโรงเรียน

ในระยะทางที่สามารถจะไปด้วยจักรยานก็ไม่กี่นาทีนั้นไปได้ไม่ทันถึงสี่ห้านาที
ข่าวลือเกี่ยวกับครูผู้หญิงคนใหม่ก็แพร่พรายไปทั่วหมู่บ้านแล้ว พวกนักเรียน
ที่โรงเรียนก็กำลังอะอะอยู่เหมือนกัน พวกเขาซึ่งมีจำนวนไม่ถึงห้าสิบคนดีกำลัง
ยืนล้อมรอบรถจักรยานอยู่ที่ทางเข้าห้องพักครู สงสัยพูดคุยกันจ้อกแจ้กจ้อแจ
ราวกับนกกระจอกที่กำลังทะเลาะกัน แต่เมื่อครูผู้หญิงเข้าไปจะพูดกับพวกเขา
พวกนักเรียนก็วิ่งหนีกระจัดกระจายไปเหมือนนกกระจอกที่ตื่นตกใจ เมื่อเธอ
เดินกลับเข้าไปในห้องเรียนอย่างไม่เต็มใจ ก็พบครูผู้ชายซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงาน
คนเดียวของเธอกำลังนั่งอยู่เฉิบ ๆ ด้วยท่าทางที่ไม่สนใจใยดีเอาเสียเลย เขา
กำลังนั่งอ่านเอกสารอะไรบางอย่างซึ่งตั้งอยู่บนโต๊ะหลังตู้ ก้มหัวลงราวกับ
ไม่ชอบให้ใครมาเจรจาดูด้วย เนื่องจากว่าเมื่อวานนี้เธอได้พูดเรื่องงานในหน้าที่
ของเธอเสร็จสิ้นไปแล้ว และครูโคบายาซึกี้ได้มอบหมายงานทั้งหมดให้เธอแล้ว
จึงไม่มีอะไรเป็นพิเศษที่จะต้องพูดกันอีก แต่ถึงกระนั้นก็ดี เธอก็ยังบ่นกับตัวเอง
ว่าครูผู้ชายนะท่าทางไม่เป็นมิตรจนเกินไป อย่างไรก็ตามก็ดี สำหรับตัวเขาเองนั้น
เขาก็กำลังมีปัญหาของเขายู่เหมือนกัน

‘นี่เราจะทำยังไงดี? ครูคนนี้มีคุณวุฒิเต็มตัวเพิ่งจบจากวิทยาลัยครูสตรี
มาใหม่ ๆ ดูท่าทางไม่เหมือนกับครูที่เรียนมาครึ่ง ๆ กลาง ๆ จากโรงเรียนมันเทศ
เอาเสียเหลือเกิน ตัวเธอนิดเดียวแต่ก็ดูฉลาดจัง สงสัยจริงว่าเราจะมီးอะไรคุ
ยกันได้? คิดว่าเธอคงเป็นคนสมัยใหม่เอาการอยู่ เพราะเมื่อวานนี้เธอใส่เสื้อผ้า
แบบตะวันตกมาโรงเรียน แต่เราก็ไม่คิดว่าเธอจะขี่จักรยานมาด้วยหรือ เรา
จะทำยังไงล่ะนี่? ให้ตายซิ ทำไมครรวานี้เขาถึงได้ส่งผู้หญิงชั้นหนึ่งมาที่นี่นะ?
นี่ครูใหญ่เป็นอะไรไปแล้วนะ?’

หัวใจของเขานักหน่วงไปด้วยความคิดเหล่านี้ ตัวเขาเองนั้นเป็นลูก
ชาวนาซึ่งใช้เวลาถึงสิบปีในการเตรียมตัวเพื่อเข้าสอบเพื่อรับใบอนุญาตเข้าเป็นครู
และในที่สุดเขาก็มีคุณวุฒิเต็มตัวมาได้ประมาณสี่ห้าปีมานี้ เขาเป็นคนขยัน
หมั่นเพียรมากกว่าจะหัวดีปัญญาไว เขามักสวมรองเท้าไม้อยู่เสมอ และเสียนอก
ชุดเดียวที่เขาเมื่อยก็สีกไปแล้วตรงหัวไหล่ เขาไม่มีลูก ใช้ชีวิตอย่างกระเหม็ด-
กระหม่อมอยู่กับภรรยาผู้ชราของเขา หากความสุขด้วยการเก็บออมเงินไว้เท่านั้น
เขาเป็นคนแปลกจนถึงกับยอมรับงานชนิดที่คนอื่นเบือนหน้าหนี และได้มาสอน

ที่หมู่บ้านในแหลมอันห่างไกลโดดเดี่ยวนี้ยิ่งยอกยิ่งใจ เพราะคิดว่าที่นี่เขาไม่จำเป็นต้องเข้าสังคม เขาจะสวมรองเท้าก็ต่อเมื่อจะไปโรงเรียนใหญ่เท่านั้น อย่างเช่นไปเข้าประชุมเป็นต้น สำหรับรถจักรยานนั้นเขาไม่เคยจะต้องมาก่อนเลยสักคันเดียว แต่ผู้คนในหมู่บ้านก็ชอบเขาจนทำให้เขาไม่เคยขาดปลาและผักเลย สำหรับผู้ชายคนนี่ซึ่งสกปรกมอมแมมพอ ๆ กับชาวบ้าน กินอาหารอย่างที่พวกชาวบ้านกินและพูดภาษาของคนเหล่านั้น เสื้อผ้าแบบตะวันตก และรถจักรยานของครูผู้หญิงที่เพิ่งมาสอนนี่ก่อให้เกิดความรู้สึกกระดากกระตือรือร้นในใจเสียเหลือเกิน

อย่างไรก็ดี ครูผู้หญิงก็ไม่ได้สงสัยว่าเขาจะคิดอะไรในแบบนั้นเลย เธอเคยได้ยินครูที่อยู่ก่อนหน้าเธอคือมิสโคบายาซีเล่าถึงพวกนักเรียนชน ๆ ที่อยู่ในโรงเรียนใหญ่มาแล้ว สำหรับเรื่องครูผู้ชายนั้น ครูโคบายาซีเพียงแต่กระซิบบอกเธอว่า “แกเป็นคนแปลก อย่าไปถือสาแกเลยนะ” แต่ใจเธอนั้นคิดว่าเขาเป็นคนใจแคบมากกว่าเป็นคนแปลก และเธอยังเกรงไปว่าเธออาจจะต้องถอนหายใจออกมาอย่างไม่ตั้งใจก็ได้ทั้ง ๆ ที่วันนี้เธอมาโรงเรียนเป็นวันที่สองเท่านั้น

ชื่อของเธอคือ **อีซาโกะ โออิชิ** เธอเกิดในชนบทซึ่งอยู่ตรงข้ามอีกฟากหนึ่งของอ่าวซึ่งดูเหมือนกับทะเลสาบนั้น หมู่บ้านนั้นเต็มไปด้วยต้นสนสูง ๆ เมื่อมองจากหมู่บ้านแหลม ต้นสนเหล่านั้นก็ดูเล็กราวกับต้นไม้แคระทีเดียว ที่ในบ้านของเธอซึ่งอยู่ข้างทะเลสาบ แม่ของเธอซึ่งอยู่เพียงคนเดียวคงจะกำลังคิดถึงเธอคงจะกำลังนึกสงสัยว่าเธอจะทำหน้าที่ที่โรงเรียนได้ถูกต้องดีหรือเปล่า? เมื่อเธอคิดถึงเรื่องนี้ ครูโออิชิร่างเล็กก็รู้สึกเหมือนอยากจะยัดดอกออกและสุดลมหายใจ ๆ เพื่อจะร้องออกมาดัง ๆ ว่า “แม่จ๋า!” จากกันบึ้งของหัวใจทีเดียว

เมื่อสักครู่นี้เอง คุณครูใหญ่ผู้เป็นเพื่อนกับพ่อของเธอที่ถึงแก่กรรมไปแล้วได้กล่าวหาว่า “ลุงเสียใจเป็นอย่างยิ่งนะที่แหลมนั้นนะอยู่ไกลมากทีเดียว แต่ทนายเอาสักปีได้ไหมล่ะ? หลังจากนั้นลุงจะเรียกตัวหลานมาสอนที่โรงเรียนใหญ่นี้ การลองไปผจญชีวิตที่ลำบากในโรงเรียนสาขาเสียก่อนนะเป็นการดีนะหลานนะ”

ด้วยความสนใจต่อคำพูดเหล่านี้ นางสาวโออิชิจึงตัดสินใจจะรับงานนั้นโดยหวังว่ามันคงจะสิ้นสุดลงในเวลาเพียงปีเดียว ครูใหญ่แนะนำให้เธอเช่าห้องอยู่ที่นั่นเพราะโรงเรียนอยู่ไกลเกินที่จะเดินไปได้ แต่เธอคิดถึงแม่ซึ่งต้องอยู่ห่างกัน

มาเป็นเวลาสองปีแล้ว ในตอนที่เธอกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนฝึกหัดครูซึ่งสังกัดอยู่กับโรงเรียนสตรีของเทศบาล ตลอดเวลานั้นความหวังที่ว่าจะได้อยู่ด้วยกันในภายหลังเท่านั้นที่เป็นเครื่องปลอบใจของเธอทั้งสอง เพราะเหตุนี้เองเธอก็จึงตัดสินใจว่าจะไปโรงเรียนโดยขึ้นรถจักรยานไปทุกวันทั้ง ๆ ที่โรงเรียนอยู่ไกลออกไปตั้งห้าไมล์ เธอขึ้นรถจักรยานมาจากเพื่อนที่ติดคนหนึ่งของเธอคือลูกสาวของคณบดีจักรยาน โดยผ่อนส่งเงินเป็นเวลาห้าเดือน เนื่องจากว่าเธอไม่มีเสื้อผ้าที่พอจะสวมไปสอนได้เลย เธอจึงเอาเสื้อกิโมโนผ้าเส็งของแม่มาข้อมเป็นสีดำแล้วตัดเสื้อชุดหนึ่งจากผ้านั้นด้วยตัวของเธอเองอย่างไม่ชำนาญ ผู้คนที่ไม่รู้อะไรเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้อาจคิดว่าเธอเป็นคนกำกั้นเพราะเธอขึ้นรถจักรยาน และคงคิดว่าเธอเป็นคนหุเฟเพราะเธอสวมเสื้อผ้าแบบตะวันตก ก็ตอนนั้นเป็นเพียง ค.ศ. 1928 เท่านั้นนี่นะ ยิ่งกว่านั้นหมู่บ้านนั้นก็ยังคงอยู่โดดเดี่ยวเสียจนถือว่าการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งเพิ่งจะเกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องที่ไกลตัวด้วย เนื่องจากว่ารถจักรยานของเธอยังใหม่และสีลันสดใส อีกทั้งเสื้อนอกสีดำที่เย็บด้วยมือนั้นยังไม่สกปรกมอมแมมและเสื้อตัวในสีขาวก็ขาวผ่อง บางทีเธออาจจะดูเป็นคงฟุ้งเฟ้อกำกั้น และเป็นคนที่ชาวบ้านในแหลมนั้นเข้าไม่ถึงก็ได้ แต่เธอจะเอาได้อย่างไรว่าสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นในเมื่อเธอเพิ่งจะมารับตำแหน่งใหม่นี้เป็นวันที่สองเท่านั้น ? เธอรู้สึกอ้างว้างและเคืองคว้างเหมือนกับไปอยู่ต่างถิ่นซึ่งเธอไม่อาจทำให้ใครเข้าใจเธอได้ ดังนั้นเธอจึงได้แต่มองดูหมู่ตึ้นสนและคิดถึงบ้านของตนซึ่งอยู่ติดตงสนนั้นไปเท่านั้น

เสียงแผ่นไม้สำหรับตีบอกสัญญาณการเริ่มเข้าเรียนดังขึ้นดังโป๊กเป๊ก โป๊กเป๊ก ทำให้ครูโออิชิสะดุ้งตื่นจากภวังค์ เด็กผู้ชายคนที่กำลังเขย่งเท้าตีแผ่นไม้อยู่ นั้นเมื่อวานนี้ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้นปีที่สี่ซึ่งเป็นชั้นที่สูงที่สุดในโรงเรียน เมื่อเดินออกไปที่สนามเด็กเล่น ครูโออิชิก็สังเกตเห็นว่ากลุ่มพวกนักเรียนชั้นปีที่หนึ่งกำลังวุ่นวายกันอยู่อย่างเงียบ ๆ ดูแปลก ๆ เห็นได้ว่าพวกเขากำลังทั้งภาควุมิใจและวิตกกังวลด้วย เพราะวันนี้เป็นวันแรกที่พวกเขาเข้าโรงเรียนเองโดยไม่มีพ่อแม่ตามมาด้วย

หลังจากนักเรียนชั้นปีที่สามและปีที่สี่เดินเข้าห้องเรียนไปอย่างรวดเร็วแล้ว ครูโออิชิก็เอามือเคาะจังหวะอยู่ครู่หนึ่งให้นักเรียนของเธอเดินเป็นจังหวะ ครั้นแล้ว

เธอก็เดินถอยหลังนำพวกนักเรียนเข้าห้องเรียนไป ในที่สุดเธอก็รู้สึกมั่นใจในตัวเองและสบายใจมากขึ้น เมื่อนักเรียนนั่งลงแล้ว เธอก็ถือม้วนรายชื่อนักเรียนเดินลงมาจากยกพื้นและเอ่ยขึ้นว่า

“ทีนี้ เมื่อครูเรียกชื่อใคร ก็ขอให้ขานรับดัง ๆ ด้วยนะจ๊ะ เอ้า--เด็กชาย **อิโซคิจิ โอคาตะ!**”

เนื่องจากว่าพวกนักเรียนนั่งเรียงกันตามความสูงของตน อิโซคิจิ โอคาตะ ซึ่งเป็นเด็กร่างเล็กจึงนั่งอยู่แถวหน้าสุด เขาไม่เพียงแต่รู้สึกกระตาคกระเตื่องเนื่องจากถูกเรียกชื่อเป็นคนแรกเท่านั้น แต่ยังงง ๆ ด้วยเพราะนี่เป็นครั้งแรกในชีวิตที่มีใครเรียกเขาว่า ‘เด็กชาย’ คำขานรับของเขาจึงติดอยู่แค่คอหอย

“เด็กชายอิโซคิจิ โอคาตะไม่มารี?”

ในขณะที่เธอมองไปรอบ ๆ เด็กผู้ชายร่างใหญ่คนหนึ่งซึ่งนั่งอยู่แถวหลังก็ตอบด้วยเสียงที่ดังจนน่าแปลกใจว่า “มาครับ”

“ถ้างั้นโปรดตอบว่า ‘มาครับ’ ซิจ๊ะ เด็กชายอิโซคิจิ โอคาตะ!” เธอเดินเข้าไปหาเด็กชายตัวโตคนที่ตอบเมื่อก้มพาลงมองดูเขา นักเรียนชั้นปีที่สองส่งเสียงหัวเราะครืน ส่วนอิโซคิจิ โอคาตะตัวจริงนั้นยืนเหมยมายอยู่

“ซงกิ ตอบสิ” เด็กผู้หญิงชั้นปีที่สองซึ่งหน้าตาเหมือนเขามากคะยั้นคะยอขึ้น เธอคงจะเป็นพี่สาวของเด็กคนนั้น

“เธอเรียกเขาว่าซงกิงั้นรึจ๊ะ?” ผู้เป็นครูถาม นักเรียนทั้งหมดต่างก็พยักหน้า

“อ้อ ถ้างั้นซงกิกี้ก็เป็นคำย่อของอิโซคิจินะซี!”

นักเรียนทุกคนหัวเราะอีก เธอพลอยหัวเราะไปกับพวกเขาด้วย แล้วเอาดินสอด่าจืดชื่อเล่นไว้โน้บัตูชีรายชื่อด้วยตัวอักษรตัวเล็ก ๆ

“ต่อไปนะ เด็กชาย **ทาเคอิชิ ทาเคชิตะ!**”

“มาครับ” เด็กชายท่าทางฉลาดคนหนึ่งขานรับ

“ยังงั้นซี คำขานรับของเธอถูกต้องชัดเจนดี ต่อไปเด็กชาย **คิฉิจิ ไทคุตะ!**”

ในขณะที่คิฉิจิทิ้งช่วงไปนิดหนึ่งเพื่อสูดลมหายใจอยู่นั้น เด็กชายคนที่ตอบว่า ‘มาครับ’ แทนอิโซคิจิเมื่อกี้นั้นก็ถือโอกาสตะโกนว่า “คิดจินสะ!” อย่างทะลึ่งนิดหน่อย เด็กชาย **นิตะ อาอิซาวะ** ผู้นี้ขักจะทะเล่เล่นขึ้นทุกทีเมื่อทุกคนหัวเราะลั่นออกมาอีก เขาตะโกนว่า “ตั้งโกะ!” เมื่อครูเรียกชื่อนักเรียนคนต่อไป

คือ *ทาดายิ ไมอิโอะกะ* พอครูเรียกชื่อตัวเขาเอง เขาก็ตอบเสียงดังกว่าที่เคยว่า
“มาค้อบ!”

ครูพูดอย่างโกรธนิดหน่อยทั้ง ๆ ที่ยังยิ้มอยู่ว่า “เธอยุ่งกับคนอื่นมากไป
หน่อยนะจ๊ะ เด็กชาย นิตะ อาอิซาวะ แล้วเสียงของเธอก็ดังไปหน่อยด้วย ตั้งแต่
ต่อไป เมื่อครูเรียกชื่อใคร ครูต้องการให้เจ้าตัวเขาตอบเอง เด็กหญิง *มัดสุเอะ*
คาวาโมโตะ!”

“มาค้อะ”

“ใคร ๆ เรียกเธอยังไงจ๊ะ?”

“มัดจังค้อะ”

“อ้อ คุณพ่อของเธอเป็นช่างไม้ใช่ไหม?”

มัดสุเอะพยักหน้า

“เด็กหญิง *มิซาโอะ นิชิบุชิ!*”

“มาค้อะ”

“ชื่อเล่นของเธอคงเป็นมิซาจังนะจ๊ะ”

แต่เด็กหญิงผู้นั้นสั่นหัวและตอบด้วยเสียงเบา ๆ ว่า “ใคร ๆ เขาเรียกหนูว่า
มิอิซังค้อะ”

“อ้อ มิอิซัง เพราะดีไม่ไช่ริจ๊ะ? ต่อไป เด็กหญิง *มาสุโนะ คาซาวะ!*”

“จ๋า”

ครูโออิชิเกือบจะปล่อยเสียงหัวเราะออกมาแล้วแต่ก็กลั้นไว้ได้ เธอพูดขึ้น
ในขณะที่ก้มหัวเราะว่า “ขานว่า ‘จ๋า’ นะฟังดูน่าขำไปนิดนะจ๊ะ เรามาตอบว่า
‘มาค้อะ’ กันเถอะนะ มาสุโนะ”

นิตะจ่อมยุงก็สอดขึ้นอีกว่า “เธอชื่อมะจังฮะ!”

เธอไม่สนใจกับเขาอีก ได้แต่เรียกชื่อนักเรียนคนอื่น ๆ ต่อไป

“เด็กหญิง *ฟูจิโอะ คิโนชิตะ!*”

“มาค้อะ”

“เด็กหญิง *ชานาเอะ ยามาอิชิ!*”

“มาค้อะ”

ครูโออิชิยิ้มให้เด็กแต่ละคนในขณะที่เขาขานรับ

“เด็กหญิง *คตสุรุ คาเบะ!*”

ในทันใดนั้นพวกเด็ก ๆ ก็ส่งเสียงอะอะหนวกหูขึ้น ตอนแรกเธอก็แปลกใจ เพราะไม่รู้ว่าเกิดเรื่องอะไรขึ้น แต่เมื่อเธอเข้าใจสิ่งที่พวกเด็ก ๆ พูดทั้งหมดแล้ว ครูสาวก็รู้สึกว่ามันช่างยิ่งไปกว่าคำว่า ‘จำ’ ของมาสุโนะเสียอีก และในที่สุดเธอก็หัวเราะออกมา พวกเด็ก ๆ กำลังพูดว่า “คตสุรุ คาเบะ คตสุรุ คาเบะ เอาหัว ถูกำแพงซิ!”*

คตสุรุ คาเบะซึ่งดูเหมือนจะเป็นเด็กที่ไม่ยอมมีใครไม่ได้ร้องไห้ออกมา ได้แต่นั่งก้มหน้าทำหน้าแดงก่ำ พอเสียงเด็ก ๆ เงียบลงแล้วและครูเรียกชื่อนักเรียนคนสุดท้ายคือ *โคโตะเอะ คาทาคิชิ* ไปแล้วเวลาสี่สิบห้านาทีในชั้นเรียนก็หมดลง ก่อนโรงเรียนจะเลิกในวันนั้น ครูโคอิชิก็บันทึกไว้ในความทรงจำของเธอว่า *คตสุรุ คาเบะ* เป็นลูกสาวของ ‘คนรับใช้ทั่วไป’ (คือคนที่เอากระดิ่งผูกไว้ที่เข็มขัด และรับทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ทุกอย่าง) *ฟูจิโกะ คิโนชิตะ* มาจากครอบครัวตระกูลเก่าแก่ตระกูลหนึ่ง *มาสุโนะ คาซาวะ* ซึ่งตอบว่า ‘จำ’ นั้นเป็นลูกสาวของเจ้าของภัตตาคารที่ในเมือง ครอบครัวของ *อิโซคิฉิ โอคาคะ* หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่าชงกินันมีร้านขายเต้าหู้ และ *ทาดาคิ ไมริ-โอะกะ* หรือตั้งโกะนั้นเป็นลูกชายของหัวหน้าชาวประมง ถึงแม้ว่าพ่อของนักเรียนเหล่านี้จะถูกเรียกว่าเป็นพ่อค้าเต้าหู้ พ่อค้าข้าว หรือหัวหน้าชาวประมงโดยอาชีพก็ตามแต่ก็ไม่มีใครสามารถประกอบอาชีพทำธุรกิจของตนแต่อย่างเดียวได้ อันที่จริงนั้นทุกคนต่างก็เป็นชาวไร่ชาวนาและชาวประมงด้วยกันทั้งนั้นในยามว่างงาน ในแง่นี้หมู่บ้านนี้จึงเหมือนกับหมู่บ้านที่ครูโออิชิอยู่ เป็นหมู่บ้านที่ทุกคนต้องทำงานโดยไม่มีเวลาว่างเลยแม้แต่นาทีเดียว แต่ถ้ามองดูหน้าของคนเหล่านั้น เราก็อาจบอกได้ว่าพวกเขาไม่เคยหันต่อการทำงานเลย

เด็ก ๆ เหล่านี้ซึ่งวันนี้เริ่มเรียนอ่านเขียนและเลขคณิตตั้งแต่ตอนต้นนั้นต่างก็ต้องช่วยเลี้ยงน้อง ช่วยพ่อแม่ผัดข้าว หรือไม่ก็ไปดึงแหลากอวนในทันทีที่กลับไปบ้าน ครูโออิชิก็สงสัยว่า เธอจะเข้ากับพวกเขาได้อย่างไร จะเข้ากับพวกเด็ก ๆ ในหมู่บ้านที่ยากจนซึ่งดูเหมือนว่างานจะเป็นวัตถุประสงค์แต่อย่างเดียวในชีวิตเหล่านี้ได้อย่างไร ? ในขณะที่นั้นเธอก็ได้แต่นึกละอายใจในเมื่อคิดว่าตัวเองช่างเจ้าอารมณ์นี้

---

* คำว่า ‘คตสุรุ’ พ้องคล้ายกับคำที่แปลว่า ‘ถู’ ส่วน ‘คาเบะ’ ก็คล้ายกับคำที่มีความหมายว่า ‘กำแพง’

อะไรที่มัวไปจ้องมองต้นสนอยู่ด้วยนัยน์ตาที่ปริ้มไปด้วยน้ำตา เมื่อเสร็จสิ้นประสบการณ์ในการสอนเป็นครั้งแรกของเธอ เธอก็คิดถึงนักเรียนชั้นปีที่หนึ่งสิบสองคนซึ่งเพิ่งจะได้สัมผัสชีวิตที่อยู่เป็นหมู่เป็นคณะเป็นครั้งแรกในวันนั้น เธอแลเห็นดวงตาของเด็กเหล่านั้นได้อย่างชัดเจน ดวงตาแต่ละคู่เป็นประกายสดใสไปด้วยความเป็นตัวของตัวเอง “เราจะไม่มีวันลืมนัยน์ตาเหล่านั้นได้เลย” เธอบอกแก่ตัวเอง

บ่ายวันนั้น ขณะที่เธोजักรยานไปตามถนนเป็นระยะห้าไมล์เพื่อกลับไปยังหมู่บ้านของเธอ ความร่าเริงของครูโออิชิทำให้เธอดูกำกวมแก่สายตาของชาวบ้านมากกว่าที่เป็นมาเมื่อตอนเข้าไปเสียอีก

“ลาก่อนค่ะ!”

“ลาก่อนค่ะ!”

“ลาก่อนจ้ะ!”

เธอเที่ยวทักทายคนทุกคนที่เธोजักรยานผ่านไป แต่ก็ไม่มีใครตอบเธอก็ค้นนัก และคนสองสามคนที่ตอบเธอก็เพียงแต่พยักหน้าเท่านั้น ก็ไม่น่าแปลกอะไร เพราะเธอกำลังเป็นเป้าแห่งการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่บ้านนั้นอยู่แล้ว

“ฉันได้ยินมาว่าเธอถึงกับไล่ชื่อเล่นของเด็ก ๆ ลงไปในสมุดบัญชีรายชื่อนักเรียนเสียวนะ”

“เขาวางกันว่าเธอเรียกมิซาโกะ นิชิงุจิว่าเด็กฉลาดนะ?”

“นั่นก็ลาเอียงนะซี ไข่ม้อยละ? บางทีพวกนิชิงุจิอาจจะให้ของขวัญหรืออะไรเพื่อประจบครูก็ได้นะ?”

ขณะที่เธอรุดมาอย่างร่าเริงโดยไม่ได้อึ้งถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเลยแม้แต่น้อย ครูโออิชิร่างน้อยได้มาไกลจนถึงเนินลาดที่ตรงชายหมู่บ้านแล้ว เธอก็มัวไปข้างหน้าเล็กน้อยและออกแรงที่เท่าให้มากขึ้น เธอซัดต่อไปพลางคิดอยากจะทำแม่พังถึงเรื่องความกระตือรือร้นของเธอให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ เนินลาดนั้นถึงแม้ว่าจะลาดน้อย ๆ สะดวกสำหรับคนเดินไปและเคยเป็นที่ทำให้เธอซัดได้เร็วขึ้นอย่างน่าสำราญใจในตอนเข้าไปโรงเรียนก็ตาม แต่ในตอนขากลับนี้มันกลายเป็นอุปสรรคไปเสียแล้ว แต่เธอกำลังรู้สึกเป็นสุขและรู้สึกอึดอัดใจเสียจนไม่ทันระวังตัวว่าบนเนินนั้นจะมีอะไรคอยอยู่

เมื่อเธอไปถึงยอดเนินเธอก็แลเห็นกลุ่มนักเรียนที่เธอพบมาเมื่อตอนเช้า

“โฮอิชิ โคอิชิ !”

“โออิชิ โคอิชิ !”

เสียงร้องร่วมกันนั้นดังขึ้นทุกทีในขณะที่รถจักรยานของเธอเข้าไปใกล้พวกเขาด้วยความเร็วที่เพิ่มขึ้น ในตอนแรกเธอจับความยังไม่ได้ แต่เมื่อเข้าใจได้ว่ามันหมายถึงตัวเธอเอง เธอก็หัวเราะออกมาดังลั่นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ เพราะรูว่ำนั่นคือชื่อเล่นใหม่ของเธอ เธอจึงตั้งใจติดกระดิ่งดั่ง ๆ และตะโกนบอกพวกนักเรียนในขณะที่ผ่านไปว่า “เอาละจะ ลาก่อนนะ !”

พวกนักเรียนร้องตะโกนกันอย่างดีอกดีใจและเฝ้าแต่เรียกว่า ‘โออิชิ โคอิชิ !’ ต่อไปแต่ค่อย ๆ เบาลงไปเบื้องหลังเธอทุกที

ดังนั้น ในวันนั้นเธอจึงได้รับชื่อ ‘ครูโคอิชิ’ เพิ่มเติมจากชื่อ ‘ครูผู้หญิง’ เธอคิดว่านั่นเป็นเพราะเธอตัวเล็กนั่นเอง ครูโออิชิเดินทางต่อไปตามถนนของแหลมนั้นพร้อมด้วยแสงอาทิตย์ตกส่องเจิดจ้าอยู่บนรถจักรยานคันใหม่ของเธอ

6 ก๊อบตรงกลางของแหลมแคบ ๆ

ซึ่งกว้างเพียงสองไมล์ครั้งนั้นมีหมู่บ้านเล็ก ๆ อยู่อีกแห่งหนึ่ง ทางสีขาวซึ่งทอดมาตามอ่าวหักเลี้ยวที่ตรงจุดนี้ข้ามแหลมไป แล้วก็ขนานไปตามเส้นขอบฝั่งทะเลมองลงไปจะแลเห็นผืนท้องทะเลกว้าง ทางนี้นำไปยังโรงเรียนในหมู่บ้านหัวแหลมทุก ๆ เข้าครูโออิชิจะพบพวกนักเรียนที่กำลังเดินไปโรงเรียนใหญ่ และมักจะพบเด็กเหล่านั้นตรงที่ถนนเริ่มแล่นขนานไปตามฝั่งทะเล ณ ที่เดิม ถ้าหากว่าทั้งสองฝ่ายมาพบกันผิดที่ไปจากที่ที่เคยพบกันตามปกติถึงแม้จะเป็นระยะเพียงเล็กน้อยก็ตาม ฝ่ายหนึ่งก็ต้องเร่งความเร็วให้มากขึ้น ตามปกติมักจะเป็นฝ่ายนักเรียนนั่นเองที่ต้องรีบเดิน พวกเขาจะร้องขึ้นว่า “ว้า ครูโคอิชิมาแล้ว!” แล้วก็รีบสาวเท้าให้เร็วขึ้นทันที แต่ก็บางครั้งก็ครูจะเป็นฝ่ายมองเห็นพวกนักเรียนกำลังเดินเข้ามาหาเธอในขณะที่เธอยังขี่จักรยานอยู่ที่ข้างอ่าว แล้วเธอก็จะเริ่มปั่นจักรยานให้เร็วขึ้น ในกรณีนั้นพวกนักเรียนก็จะดีใจกันเหลือเกิน! พวกเขาจะร้องตะโกนล้อเลียนเธอในขณะที่เธอยังขี่จักรยานผ่านไปด้วยหน้าตาสดใส

“อ้อ เป็นครูแล้วยังมาสาย ดิจจริงนะ!”

“เดี๋ยวก็ตัดเงินเดือนซะหรือ!”

มีกระทั่งเด็กบางคนที่ทำท่าล้อเลียนอยู่ในทางในขณะที่เธอผ่านมา วันหนึ่งหลังจากที่พบกับการล้อเลียนเช่นนั้นมานานหลายครั้ง เมื่อเธอกลับไปบ้านเธอก็บ่นให้แม่ฟัง

“แม่จะคิดใหม่คะว่าเด็กเล็ก ๆ ยังงั้นจะกล้าร้องตะโกนว่า ‘เดี๋ยวก็ตัดเงินเดือนเสียหอก!’ ได้? เด็กพวกนั้นนะสนใจในอะไร ๆ อย่างเงินทองมากเกินไป ไม่น่าเกลียดทรอกรึคะ?”

แม่ของเธอยิ้มและตอบว่า “อย่าเหลวไหลไปเลยลูก ลูกไม่น่าจะถือสาอะไรพรรณนั้นนี่นะ ถึงยังงี้ ๆ ก็เพียงปีเดียวเท่านั้นนี่จะ อดทนหน่อยนะลูกนะ”

อันที่จริงนั้นครูโออิชิไม่ได้ต้องการได้รับกำลังใจจากแม่ของเธอนักหรอก เพราะว่าเธอไม่ได้เจ็บใจอะไรมากมายนัก ในขณะที่ชกชินแล้ว เธอก็กลับสนุกกับการขี่จักรยานเป็นระยะห้าไมล์ในตอนเช้าตรู่มากกว่าที่เธอเคยคาดไว้เสียอีก พอเกือบจะถึงตอนที่เธอจะข้ามแหลมไป เธอก็จะเริ่มปั่นจักรยานให้เร็วขึ้น และก่อนที่เธอจะทันรู้ตัว เธอก็จะแข่งกับพวกเด็ก ๆ เป็นธรรมดาอยู่เองที่การทำเช่นนั้นย่อมจะกระทบกระเทือนต่อพวกนักเรียน ทำให้พวกเขาต้องเร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้นด้วย

ภาคเรียนแรกผ่านไปในขณะที่ครูโออิชิกับพวกนักเรียนเล่นไล่กวดกันอยู่เช่นนี้ วันหนึ่ง ครูผู้ชายไปธุระที่โรงเรียนใหญ่แล้วกลับมาพร้อมด้วยข่าวที่น่าประหลาดใจว่า พวกนักเรียนที่มาจากแหลมไม่เคยไปโรงเรียนสายเลยตลอดภาคเรียนที่แล้ว ทุกคนต่างก็รู้ดีว่าการเดินทางเป็นระยะสามไมล์นั้นไม่ใช่ของง่ายเลย เมื่อครั้งนานมาแล้วพวกเด็ก ๆ ที่อยู่ในแหลมเคยถูกกล่าวหาว่าไปโรงเรียนไม่ใคร่ตรงเวลา แต่ตรงกันข้าม ตอนนี้พวกเขากลับไม่เคยมาโรงเรียนสายเลยแม้แต่สักครั้งเดียว ก็สมควรอยู่หรอกที่พวกเขาจะได้รับคำชมเชย และแน่นอนละ การไม่มาโรงเรียนสายย่อมได้รับการยกย่องว่าเป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่ ฉะนั้นครูผู้ชายจึงปลื้มอกปลื้มใจนักราวกับว่าตัวเขาเองได้รับการยกย่องทีเดียวละ

“อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนปีนี้เป็นคนหนึ่งเก่งเป็นพิเศษก็ได้” เขาพูดขึ้นพลางคิดว่า นักเรียนชายและหญิงจำนวนสามสิบคนที่มาจากหัวแหลมไม่มาโรงเรียนสายนั้น เป็นเพราะมีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งในปีที่ห้าทำคะแนนได้ดีเยี่ยมแม้กระทั่ง

ในการแข่งขันกับนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียนใหญ่ก็ตามเท่านั้นเอง อันที่จริงมันเป็นเพราะรถจักรยานของครูผู้หญิงต่างหาก แต่เธอก็ไม่รู้ตัวเหมือนกัน แทนที่จะรู้ความจริงนี้ เธอกลับรู้สึกซาบซึ้งกับความขยันขันแข็งของพวกเขาเด็ก ๆ ในหมู่บ้านหัวแหลมนั้นอยู่บ่อย ๆ และคิดว่าเธอควรจะเลิกสนใจกับเรื่องอย่างเช่น ความซุกซนของพวกเขาเสียที ในขณะที่เดียวกัน เธอก็แอบตบมือให้แก่ความขยันขันแข็งของตัวเองด้วยเหมือนกัน

“เราเองนะไปโรงเรียนสายเพียงครั้งเดียวเท่านั้น คือตอนที่รถของเราเกิดยางแฟบที่กลางทางไกลละ นอกจากนั้นเรายังต้องขี่รถตั้งเที่ยวละห้าไมล์นี่นา” เธอพูดกับตัวเอง เสมอออกป็นนอกหน้าต่างแล้วก็คิดถึงแม่ของเธอซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจแก่เธออย่างมากมายอยู่เสมอ อ้าวอันเจียบสงบเป็นประกายอยู่ในแสงแดดเหมือนดังในวันแห่งฤดูร้อนตามปกติ และหมู่บ้านต้นสนสูงซึ่งแม่ของเธออาศัยอยู่ก็ดูมืดครึ้มไปภายใต้หมู่เมฆสีขาวในยามหม่นมตฤดู ลมทะเลพัดมาจากหน้าต่างซึ่งเปิดกว้าง ทำให้เนื้อตัวของเธอเต็มไปด้วยความคาดหวังอันเต็มไปด้วยความปีติยินดี ถึงวันหยุดฤดูร้อนซึ่งจะเริ่มขึ้นในอีกสองวันข้างหน้า แต่กระนั้นเธอก็ยังรู้สึกไม่เป็นสุขอยู่นิดหน่อยเพราะพวกเขาชาวบ้านผู้ซึ่งยังไม่ยอมเปิดใจยอมรับเธอ เมื่อเธอร้องทุกข์ให้ครูผู้ชายฟังถึงเรื่องชาวบ้านเหล่านั้น เขาก็หัวเราะอ้าปากกว้างเผยให้เห็นว่าฟันข้างล่างขาดหายไป และตอบว่า “ครูออกจะคาดหมายมากเกินไปแล้วละ นี่แน่ะ ถึงแม้ว่าครูจะไปเยี่ยมเยียนบ้านช่องของพวกเขาบ่อยเท่าไรก็ตามเถอะ ครูก็จะไม่อาจผูกมิตรกับพวกเขาชาวบ้านได้หรอก ราบไต่ที่ครูยังแต่งตัวแบบตะวันตกและขี่รถจักรยานอยู่ พวกเขาชาวบ้านรู้สึกกระดากเพราะครูออกจะสมัยใหม่เกินไปหน่อย หมู่บ้านนี้ก็เป็นอย่างนี้แหละ”

ครูผู้หญิงรู้สึกงง เธอหน้าแดงและคิดทบทวนคำพูดของเขาพลาบกำหน้า “นี่เขาหมายความว่าเราควรจะสวมกิโมโนแล้วเดินมาโรงเรียนนี่รึ ? แต่หนทางไปกลับนะไกลตั้งสิบไมล์นี่นา...”

ในระหว่างปิดภาคฤดูร้อน เธอคิดทบทวนถึงเรื่องนี้อยู่หลายหน แต่ยังไม่ทันที่จะเปลี่ยนใจ ภาคเรียนที่สองก็มาถึง ถึงแม้ว่าปฏิทินจะชี้ให้เห็นว่านี่เป็นเดือนกันยายนแล้วก็ตาม เธอก็ยังนึกกลัวผลแห่งความร้อนซึ่งตามหลังการหยุดพักร้อนมา ครูผู้หญิงร่างเล็ก ฝ่ายผมลงไปแล้วเล็กน้อย และออกจะซีดเซียวไป

เช้าวันแรกของภาคเรียนใหม่นี้ ในขณะที่เธอกำลังออกจากบ้าน แม่ของเธอ ก็กล่าวขึ้นว่า “ยังไงก็ตาม เวลาที่ผ่านไปตั้งหนึ่งในสามส่วนแล้วนะลูก อดทน หน่อยนะจ๊ะ อดทนหน่อย รอไปอีกนิดหน่อยเท่านั้นเอง”

หล่อนช่วยลูกสาวยกรถจักรยานออกมาพร้อมด้วยคำพูดให้กำลังใจเช่นนี้ ถึงแม้ว่านางสาวโออิชิจะเป็นครูก็ตามเถอะแต่เธอก็ยังเป็นมนุษย์ปุถุชนด้วย เหมือนกัน และบางครั้งเธอก็พูดกับแม่เหมือนกับเด็กที่ถูกตามใจจนเสียเด็กเหมือนกัน

“แหม แม่ละก็ บอกให้ออดทน-อดทนเสียเรื่อยเชียว รำคาญจะตายแล้ว!” เธอตอบแล้วก็ขี่จักรยานออกไปอย่างรวดเร็วราวกับกำลังโกรธ แต่เมื่อได้ขี่รถเร็วรี่อยู่กลางอากาศเช่นนี้เป็นครั้งแรกในระยะหลายสัปดาห์มาแล้วเช่นนี้เธอก็กลับ ท่วมตันไปด้วยความรู้สึกสำเร็จสำราญ อีกด้านหนึ่ง ความคิดที่ว่าจะต้องขี่ จักรยานไปโรงเรียนอีกก็ทำให้เธอเศร้า ในระหว่างวันหยุดนี้เธอได้พูดกับแม่ถึง เรื่องนี้ตั้งหลายครั้งหลายหน เธอเคยพูดว่าน่าจะเป็นไปได้ที่จะไปเช่าห้องอยู่ที่ แหลมนั้น แต่ในที่สุดก็ตัดสินใจที่จะขี่จักรยานไปโรงเรียนต่อไป การขี่รถมาใน ตอนเช้าตรู่นั้นเป็นสิ่งที่น่ารื่นรมย์ดี แต่การขี่กลับบ้านในตอนบ่ายที่มีความร้อน ผ่าเหมือนจะเผาไหม้สะท้อนขึ้นมาจากพื้นผิวถนนและแสงแดดยามตะวันตกดิน ส่องเปรี้ยงมาบนหลังนั้นช่างทำให้อ่อนเพลียเสียจนบางครั้งก็หายใจได้ลำบาก เธอมองเห็นหมู่บ้านหัวแหลมอยู่ต่อหน้า จึงคิดกับตัวเองว่า ไม่น่าอายหรือที่ เธอต้องลำบากลำบากเดินทางไปรอบอ่าววันแล้วก็วันเล่า ? แล้วสิ่งที่แย่ที่สุดก็คือ ผู้คนที่แหลมนั้นไม่ชอบรถจักรยานของเธอเสียด้วยซิ !

“ให้ตายเถอะ !” เธอไม่ได้พูดออกมาอย่างนี้จริง ๆ หรือ แต่ในขณะที่ มองดูแหลมที่แผ่อยู่ตรงหน้านั้น เธอก็ออกแรงที่เท่ามากขึ้นโดยไม่รู้ตัว ทาง ด้านขวามือของเธอนั้นในอ่าวดูมืดลึนลมมากผิดปกติ ในขณะที่เธอกำลังขี่จักรยาน บ่ายหน้าไปในทางตรงกันข้ามกับปลายแหลมอยู่ก็เพิ่งจะนึกออกมาได้ว่าวันนี้เป็น วันแรกของฤดูมรสุมตามที่ปฏิทินบอกไว้ ตอนนั้นเธอจึงได้รู้ว่าลมกำลังพัดแรง ปะทะแก้มของเธออยู่ มีกลิ่นของทะเลอบอวลอยู่ในอากาศ ยอดเขาทั้งหลายที่ตั้งอยู่บนแหลมนั้นดูคล้ายกับสันไหวไปเล็กน้อยซึ่งทำให้เธอประจักษ์ว่าท้องทะเล โลงนั้นอาจจะปั่นป่วนได้รุนแรงสักเพียงไร เธอจึงรู้สึกวิตกกังวลขึ้นมานิดหน่อย นี้อาจจะต้องลงจากรถจักรยานเสียก่อนจะไปถึงที่นั่นก็ได้กระมัง ? ถ้าเป็นอย่าง

นั่นละก็ รถจักรยานนั้นก็จะเป็นภาระไปยิ่งกว่าอะไรอย่างอื่น เธอบอกตัวเองว่า ถึงอย่างไรก็ตามการลงจากรถก็สายเกินการณ์ไปเสียแล้ว ความคิดของเธอโอบยิบไปมาเหมือนกับนก

“สงบเสียทีสิลม!” ฉันสั่งออกไปเหมือนกับอสิบบา ในทันใดนั้นลมก็สงบลงและท้องทะเลก็เงียบนิ่งอย่างไม่น่าเชื่อ ดูราบเรียบราวกับทะเลสาบในยามเช้าตรู่อย่างนั้นแหละ ‘อ้าว สะพาน ทอดข้ามอ่าวซี!’ ฉันเอานิ้วชี้ชี้ออกไป ในบัดดลนั้นก็มึสะพานอันหนึ่งทอดข้ามน้ำไป เป็นสะพานที่สวยงามราวกับสายรุ้งกินน้ำทีเดียว มีแต่ฉัน เท่านั้นแหละที่แลเห็นมันและข้ามมันไปได้ ฉันขี่จักรยานไปช้า ๆ เพราะขึ้นตกทะเลไปละก็แย่มากทีเดียวละ แต่ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการข้ามสะพานสี่รูโค้ง ๆ นั้นก็ตาม แต่ก็ยังไปถึงหมู่บ้านหัวแหลมได้เร็วขึ้นตั้งสี่สิบห้า นาที พวกเขาบ้านพากันพิศวงงงงวยเหลือเกิน! เมื่อพวกเขาแลเห็นฉันเข้า ก็รีบตั้งนาฬิกาให้เดินล่วงหน้าไปสี่สิบห้านาทีทันที ฉันเสียใจจริงที่เห็นพวกเด็ก ๆ ต้องอวลล่วนวายนานใหญ่ พวกเขาต้องรีบล้างลินอาหารเข้าเข้าไปแล้วก็รีบออกจากบ้านไปตั้งแต่ยังกินไม่เสร็จเลย เมื่อฉันไปถึงโรงเรียนนั้นครูผู้ชายเพิ่งจะตื่นนอนเท่านั้น ท่านรีบวิ่งมาล้าหน้าล้าตาที่บ่อน้ำอย่างประหลาดใจ ส่วนเมียผู้ชราของท่านนะแทบจะไม่มีเวลาเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเอาเสียเลย นางรีบฉวยพัดมาพัดเตาถ่านอย่างสิ้นท่า มือหนึ่งก็จัดเสื้อชุดนอนไปพลาง ๆ นางยิ้มกับฉันอย่างอวย ๆ แล้วยกมือขึ้นเช็ดหน้าตาและมุมปากของนางนิดหน่อย นัยน์ตาของนางไม่ใคร่จะดี ในตอนเช้ามักจะมีลมได้แค่ครั้งเดียวเท่านั้น”

มีประโยคสุดท้ายนี้เท่านั้นที่ดูจริงจังเสียจนครูโออิชิปล่อยหัวเราะคิก ๆ ออกมา แต่แล้วความคิดของเธอก็จางหายไปเหมือนดังละอองหมอก เธอได้ยินเสียงร้องเรียกซึ่งถูกลมคิดขวางไว้ดังมาจากข้างหน้าดังเคยว่า “คุณครูโออิชิ!”

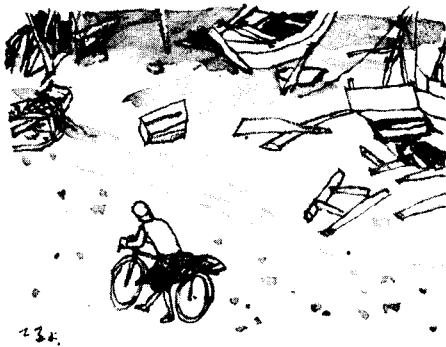
เมื่อได้ยินเสียงเรียกที่คุ้นหูนี้เป็นครั้งแรกในเดือนนี้ เธอก็รู้สึกเข้มแข็งขึ้นทันที เลยตะโกนตอบไปว่า “จ๋า!” แต่ดูเหมือนว่าลมจะพัดเอาเสียงของเธอลอยกลับไปข้างหลังเสีย เหมือนดังที่เธอคาดไว้ทีเดียว ท้องทะเลอันโล่งกว้างนั้นปั่นป่วนไปด้วยคลื่นลูกสูง ๆ และมีลักษณะเหมือนอย่างที่เคยเป็นในวันที่มีพายุได้ฝุ่น

“วันนี้พวกเธอมาสายใช่ไหม? อย่างน้อยก็คงสายตั้งสี่สิบห้านาทีเชียว

แหละ” เธอพูด

พวกเด็ก ๆ หยุดเจรจากับเธอแล้ว แต่มีท่าทางที่แสดงให้เห็นว่าพวกเขา
คิดถึงเธอมากแค่ไหน แต่เมื่อได้ยินเธอพูดดังนี้ก็คิดว่าเป็นเรื่องจริงจึงเลยออกวิ่ง
กันไป ครูโธอีก็ขี่จักรยานด้านแรงลมไปอย่างแรงกว่าเดิม กระแสลมพัด
กระโชกมาจากที่ไหนก็ไม่ทราบเป็นครั้งคราวทำให้เธอต้องลงจากจักรยาน ดู
ราวกับว่าเธอมาช้าไปสี่สิบห้านาทีจริง ๆ อย่างนั้นแหละ หมู่บ้านของเธอเอง
พร้อมกับดงสนเหล่านั้นก็ตั้งอยู่ที่ริมฝั่งทะเลด้วยเหมือนกัน แต่เนื่องจากว่ามันถูก
แหลมนั้นบังอยู่เสมอตามปกติมันจึงปลอดภัยจากลมได้ฝุ่น ตรงกันข้าม หมู่บ้านที่
อยู่ตรงส่วนแคบของแหลมมักจะถูกพายุกระหน่ำมาจากด้านที่เป็นมหาสมุทรไป
เสียทุกครั้งจนได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก เธอขี่จักรยานแหวกทางต่อไป
ตามถนนซึ่งมีกิ่งไม้เล็ก ๆ หักออกจากต้นร่วงหล่นเกลื่อนกลาดอยู่ ดูเหมือนเธอ
จะดันรถจักรยานของเธอไปมากกว่าจะขี่มันไป ด้วยประการฉะนี้เธอจึงไปถึง
หมู่บ้านสายไปมากจริง ๆ เมื่อมาถึงที่หนึ่งซึ่งสามารถมองเห็นหมู่บ้านทั้งหมู่บ้าน
ได้ เธอก็ต้องร้องอุทานออกมาโดยไม่ได้ตั้งใจว่า “สวรรค์โปรด!”

ที่ชายหมู่บ้าน
ด้านที่อยู่ใกล้ตัวเธอ
นั้นมีท่าเรือเล็ก ๆ อยู่
ท่าหนึ่ง ตรงข้าง ๆ
ปลายท่าเรือนั้น มีเรือ
หาปลาลำหนึ่งคว่า
อยู่ กันเรือคูคล้าย
หลังปลาวาฬ เรือ

ลำอื่น ๆ ซึ่งที่จริงไม่สามารถจะถูกนำมาถึงท่าได้ก็ถูกเหวี่ยงขึ้นมาบนถนน
ตามถนนเต็มไปด้วยก้อนกรวดที่ลูกคลื่นพัดขึ้นมาบนฝั่งจนมีสภาพที่รถจักรยาน
ไม่อาจจะแล่นผ่านไป หมู่บ้านนั้นดูเหมือนกับสถานที่ที่แปลกหูแปลกตาไป กระ-
เบื้องมุงหลังคาบ้านที่ตั้งอยู่ตามชายหาดถูกลมพัดปลิวว่อนไป ชาวบ้านกำลัง
ซ่อมกระเบื้องกันอยู่บนหลังคา ทุกคนต่างก็ยุ่งอยู่กับงานเสียจนไม่มีเวลาจะ

ทักทายครู สำหรับตัวเธอเองนั้น เธอต้องเดินจากรยานไปพลาทอลบหลักจาก
ก่อนหินที่กระเด็นขึ้นมาบนถนนไปพลาทอนในที่สุดเธอก็มาถึงโรงเรียนได้ เมื่อเธอ
ผ่านเข้าประตูมา เด็ก ๆ ชั้นปีที่หนึ่งต่างก็วิ่งมาล้อมเธอไว้พร้อมด้วยนัยน์ตาอัน
แวววาว พวกเขารู้สึกตื่นเต้นเหมือนกับที่รู้สึกสนุกสนานกับพายุกี่มาเยือนพวกเขา
เมื่อคืนนี้ ทุกคนต่างก็ซิงกันพูดในเวลาเดียวกันด้วยเสียงแหลม ๆ แต่มาสุโนะ
คางวะซึ่งเป็นเด็กที่กล้าอยู่สักหน่อยก็เอาชนะคนอื่น ๆ ได้ด้วยเสียงที่ดังลั่นของ
เธอ ราวกับว่าเชื่อว่าตัวเป็นคนเดียวที่เหมาะสมที่สุดที่จะรายงานให้ครูฟัง

“คุณครูคะ” เธอเปล่งเสียงร้องออกมาจากริมฝีปากบาง ๆ “บ้านของซงกิ
ล้มไปเลยคะ ยังกะปู่ที่ถูกเหยียบแบนแต่เขียวคะ”

เมื่อได้ยินดังนั้นนัยน์ตาของครูก็เบิกกว้างด้วยความหวาดหวั่น หน้าซีดไป
นิดหน่อย เธอร้องออกมาว่า “อ้าว ซงกิ! แล้วครอบครัวของเธอเป็นไงบ้าง?”
เธอหันไปดูก็แลเห็นซงกิพยักหน้าหงิก ๆ ดูเหมือนว่าเขายังไม่หายตกใจเลย

“คุณครูโคอิชิคะ ที่บ้านหนูนะคะ เส้าที่บ่อน้ำหักไปเลยคะ แล้วก็โถ่งใบ
ใหญ่ที่ข้างบ่อก็แตกด้วยคะ” มาสุโนะกล่าวอีก

“น่ากลัวจริง! แล้วบ้านคนอื่น ๆ ละจ๊ะ?”

“เจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ดขึ้นไปซ่อมหลังคาแล้วเลยตกลงมาคะ!”

“แย่จ้ง!”

“แม้แต่ที่บ้านมิอิซัง บานเกล็ดหน้าต่างยังปลิวหายไปเลยคะ ไซ้มัยละ
มิอิซัง?”

ครูเพ็งนึกขึ้นได้ว่าจนถึงตอนนี้มีมาสุโนะคนเดียวที่พูดจ้อ

“แล้วคนอื่น ๆ ละจ๊ะ? อะไร ๆ เรียกร้อยตรี?” เธอถาม เธอสับสนตา
กับชานาเอะ ยามาอิชิซึ่งเป็นเด็กผู้หญิงช้อาย ชานาเอะหน้าแดงแล้วพยักหน้า
หงิก ๆ มาสุโนะดิงกระป๋องของครูเพื่อให้สนใจตัวและพูดว่า “คุณครูคะ!
มีอย่างอื่นที่น่ากลัวยิ่งกว่านั้นอีกคะ! ขโมยมันเข้าไปในยุงเก็บข้าวของทาเคอิชิ
ด้วยคะ ถูกมัยจ๊ะ ทาเคอิชิ? เธอโดนมันขโมยข้าวไปกระสอบหนึ่งไซ้มัยละ?”

เด็กชายผู้นั้นซึ่งถูกถามเพื่อได้รับคำก็พยักหน้าและตอบว่า “เราสะเพร่า
เองอะ เราไม่ได้คิดว่าขโมยมันจะมาในคืนที่มีพายุกิ่งงั้น พอเราตื่นขึ้นเข้าวันนี้ก็
พบว่าประตูยังเปิดอยู่ พ่อบอกว่าคงจะมีเม็ดข้าวร่วงอยู่ตามทางไปบ้านขโมย

มันบ้าง แกก็เลยไปหาดูแต่ไม่พบเลยอะ”

“ทุกคนมีเรื่องน่ากลัวทั้งนั้นเลยนะจะ !...ขอโทษนะ ครูจะต้องเอาจักรยานไปเก็บตรงโน้นก่อน เดี่ยวค่อยเจอกันนะจะ”

เมื่อเดินไปที่ห้องทำงานเหมือนอย่างเคย เธอก็สังเกตเห็นได้ทันทีว่ามันสว่างมากกว่าเก่าก็เลยหยุดดู แล้วเธอก็ต้องผงะตกใจอีกครั้งหนึ่ง หลังคาเหนือบ่อน้ำถูกพายุพัดปลิวไปแล้ว ตรงที่เคยเป็นหลังคาสังกะสีนั้นตอนนี้ไม่มีอะไรเหลืออยู่แล้ว เมื่อมองไปตรงช่องโหว่นั้นเธอก็เห็นหมู่เมฆขาว ๆ กำลังล่องลอยอยู่ในท้องฟ้า

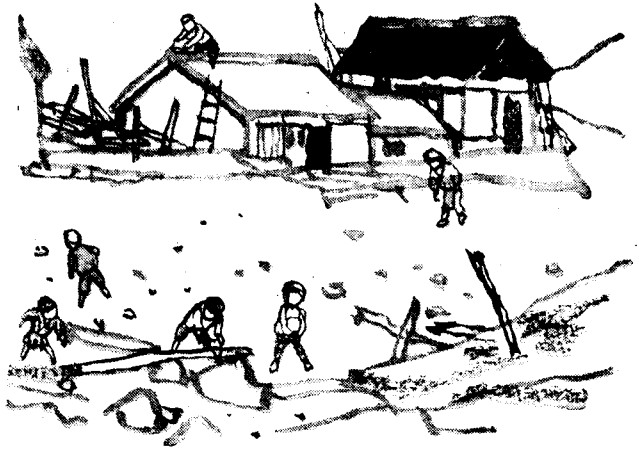
ครูผู้ชายซึ่งมีผ้าเช็ดตัวพันไว้รอบศีรษะ มีท่าทางราวกับถูกจี้ให้เคลื่อนไหวไปรอบ ๆ เขาพูดกับเธออย่างมีโมตรจริตผิดกว่าเคยว่า “สวัสดี ครูผู้หญิง ! เป็นไงมั่งล่ะ ? เมื่อคืนนี้พายุร้ายกาจอยู่นะ ?”

ภรรยาของเขาซึ่งเอาเชือกรัดแขนเสื้อกิโมโนไว้ก็ออกมาต้อนรับเธอเหมือนกัน นางดึงผ้าเช็ดตัวออกจากศีรษะแล้วก็โค้งและถามครูผู้หญิงว่าเป็นอย่างไรบ้าง “ต้นสนก็หักไปไ่มั้ยล่ะ ?” หญิงชราถาม

“อะไรนะคะ ?” ครูโออิชิเบี่ยงสายตาไปทางหมู่บ้านของเธอและสะดุ้งด้วยความประหลาดใจ ต้นสนนั้นยังยืนต้นอยู่ตรงที่ที่มันควรจะอยู่ แต่เมื่อเธอมองดูอย่างละเอียดลออยิ่งขึ้นจึงเห็นได้ว่าดูเหมือนมันจะผิดแปลกไปนิดหน่อย พายุมิได้กระหน่ำหมู่บ้านของเธอหนักหน่วงนักดอก แต่ก็ดูเหมือนว่าต้นสนเก่าแก่ต้นนั้นจะถูกพายุพัดเอากิ่งที่แผ่สลับอยู่บนนั้นหักสะบั้นลงไปบางกิ่ง ถึงแม้ว่าความพิลึกจะเป็นไปเพียงเล็กน้อยก็ตาม แต่เธอก็รู้สึกละเอียดที่ตัวเองซึ่งมาจากหมู่บ้านนั้นเองหาได้สังเกตเห็นไม่ ต้นสนเก่าแก่ต้นนั้นเป็นเครื่องหมายแสดงเขตแดนสำหรับผู้ที่อยู่แถบอ่าวนั้นมานานแสนนานแล้ว ที่ร้ายกว่านั้นก็เมื่อตอนเช้าตรู่วันนี้เองเธออดคิดจนถึงกับจินตนาการถึงสะพานวิเศษซึ่งเชื่อมระหว่างต้นสนนั้นกับหัวแหลมและยังอวดโบกแขนให้ทะเลสงบราบคาบ ยิ่งกว่านั้นเธอได้ทำให้ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านต้องขลุมนุ่นววยกันไปหมดจนต้องตั้งนาฬิกาให้เดินล่วงหน้าไว้ถึงสี่สิบห้านาที และเดี๋ยวนี้เมื่อเธอมาถึง เธอก็ได้พบว่าหมู่บ้านนี้ตกอยู่ในสภาพยุ่งเหยิงวุ่นวายขึ้นอีกมาก ครูผู้ชายกำลังทำงานอยู่โดยไม่ได้สวมรองเท้าแทนที่จะรีบไปล้างหน้าอย่างที่เธอฝันไว้ ภรรยาของเขาก็ติดถ่านไม้ในเตาเสร็จไปตั้งนานแล้วและกำลังยุ่งอยู่กับการทำงานจนถึงกับต้องเอาเชือกรัดแขนเสื้อไว้

‘แหม วันแรกของภาคเรียนที่สองนี่มันตั้งต้นผิดไปหมดเลย’ ครูโออิซึกิดโนใจ เธอนึกขึ้นมาได้ด้วยความเสียใจว่า เมื่อตอนที่เธอออกจากบ้านมานั้นเธอทำหน้าที่หน้าบูดใส่คุณแม่ของเธออย่างไร เธอจึงตัดสินใจว่าเมื่อถึงชั่วโมงที่สามแทนที่จะสอนบทเรียนเรื่องดนตรีอย่างที่กำหนดไว้ในตารางสอน เธอจะพานักเรียนออกไปถามข่าวคราวครอบครัวต่าง ๆ ที่ประสบเคราะห์กรรมแทน ตอนแรกเธอหยุดอยู่ข้างบ้านของมิซาโกะ นิซิงูจิซึ่งอยู่ใกล้กับโรงเรียนมากที่สุด และกล่าวคำพูดแสดงความเห็นอกเห็นใจครอบครัวนั้น พวกเด็ก ๆ บอกเธอบ้านของซงกิซึ่งพึ่งไปนั้นได้รับความพินาศมากที่สุด ดังนั้นครูกับพวกนักเรียนจึงไปที่บ้านของซงกิซึ่งตั้งอยู่บนเนินเขาเหนือศาลเจ้าของหมู่บ้านไป ครูโออิซึกิดโนใจได้ว่าเข้าวันนั้นเองมาสุโนะเพ็งจะบรรยายว่าบ้านของซงกิเหมือนกับปูที่ถูกเหยียบจนบี้แบน เธอคิดว่ามาสุโนะคงขอยืมคำเปรียบเทียบนี้มาจากผู้ใหญ่ แต่กระนั้นก็น่าแปลกที่ดูเหมือนมันจะปลุกให้เธอมีความรู้สึกเห็นจริงเห็นจังขึ้นมา อย่างไรก็ตามที่ปรักหักพังหลังนี้ส่วนใหญ่ก็ถูกรื้อไปแล้วด้วยน้ำมือของพวกเพื่อนบ้านที่มาช่วยเหลือ ยิ่งเหลือแต่โรงเก็บเด้าหู้ซึ่งอยู่แยกออกไปจากตัวบ้านเท่านั้น ครอบครัวของซงกิได้นำเอาเสื่อไปปูไว้บนพื้นดินเลยทีเดียว แล้วก็เอาข้าวของเครื่องใช้ในบ้านวางไว้บนนั้น ครูโออิซึกิดโนใจไม่ออกอยู่ครู่หนึ่ง เพราะรู้สึกเสียใจมากเมื่อมองเห็นภาพครอบครัวทั้งหมดซึ่งประกอบด้วยคนถึงเจ็ดคนต้องนอนที่นั่นตั้งแต่คืนนี้เป็นต้นไป พ่อของมัตสึเอะ คาวาโมโตะซึ่งเป็นคนหนึ่งในกลุ่มคนที่มาช่วยเหลือได้พูดกับเธอด้วยเสียงตลก ๆ เหมือนอย่างที่ว่าช่างไม้มักจะพูด แต่ก็ไม่วายที่จะมีการประชดประชันแฝงอยู่ด้วยว่า “อ้อ คุณครูผู้หญิงก็มาด้วยริครับ ? จะมาช่วยเราเหมือนกันริครับ ? ถ้าฉันคุณครูจะช่วยตอนพวกเด็กทั้งโขยงนั้นไปช่วยกันเก็บก้อนหินออกเสียจากถนนที่ลงไปถึงชายหาดนั้นหน่อยได้ไหมล่ะครับ ? ปล่อยางานที่นี้ไว้ให้ช่างไม้อย่างผมเถอะ ริว่าคุณครูอยากจะใช้ขวานริอะไรมั่งล่ะครับ ?”

คนที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขาพากันหัวเราะราวกับต้องการจะล้อเธอเล่น เธอรู้สึกกระดากขึ้นมาทันทีเมื่อได้รู้ว่าคนเหล่านั้นคงจะเห็นว่าเธอไม่ใคร่จะสงบเสถียรนัก แต่เธอก็ยังยืนอยู่ที่นั่นต่อไป โดยหวังว่าอย่างน้อยก็คงจะได้กล่าวคำแสดงความเห็นอกเห็นใจแก่ครอบครัวของซงกิได้บ้าง เพราะไม่อย่างนั้นแล้วเธอจะ

มาที่นี่ทำไมกันเล่า? อย่างไรก็ดีก็ไม่มีใครสนใจกับเธอเลย เธอจึงต้องถอยทัพกลับ และกล่าวออกมาเพื่อจะปกปิดความรู้สึกเสียน้ำของเธอว่า “พวกเราไปเก็บหินออกจากถนนกันเดี๋ยวนี้ดีมั๊ยล่ะ?”

“ดีซีฮะ!”

“เราไปกันเถอะค่ะ!”

ในทันใดนั้นพวกเด็ก ๆ ก็พากันวิ่งกระจัดกระจายไปในทิศทางต่าง ๆ กันที่วันนั้นเป็นวันหลังมีพายุที่มีอากาศร้อนแต่กระนั้นก็ยังสดชื่น อากาศแจ่มใสเสียจนอาจมองเห็นหมู่บ้านทั้งหมดจากชายฝั่งหนึ่งไปยังอีกชายฝั่งหนึ่งได้ทีเดียว

“ไ้ก้อนหินบ้าง!”

“ไ้หินเก่า ๆ ทุเรศ!”

ทุก ๆ คนพากันเก็บหินขึ้นแล้วถลึงมันลงไปที่ยายหาดซึ่งอยู่ต่ำลงไปจากขอบถนนไม่กี่ฟุตนั้นตามกำลังของตน ถนนเต็มไปด้วยหินดูเหมือนกับฝั่งทะเล ซึ่งมีแต่หินเต็มไปหมด หินบางก้อนก็มีขนาดใหญ่เสียจนเด็กสองคนต้องช่วยกันถลึง ตอนนี้มีมหาสมุทรดูสงบราบเรียบอย่างเต็มที่แล้ว เป็นมหาสมุทรอันเดียว

กับที่เมื่อคืนนี้ไฟโรเสียใหญ่โตและได้เหวี่ยงก้อนหินขึ้นมาจากฝั่งมาอยู่บนถนน
นั่นเอง มันทำให้เรานึกพิศวงในพลังอันน่าเกรงขามของธรรมชาติ เมื่อคืนนี้ใน
หมู่บ้านหัวแหลมนี้คงจะเป็นคืนที่อลหม่านมากที่สุดทีเดียว เพราะมีลูกคลื่นพัดพาเอา
ก้อนหินขึ้นมาและลมพายุที่พัดบ้านพังทลาย ครูโออิชิรู้สึกแปลกใจที่ได้เห็นว่า
แหลมนี้ช่วยทำให้พายุอ่อนลงได้มากเหลือเกิน และช่วยคุ้มครองฝั่งทะเลตรงกัน
ข้ามไว้ได้ในยามที่เกิดพายุร้าย เธอหยิบก้อนหินก้อนหนึ่งขึ้นไว้ในวงแขน แล้ว
ก็เหวี่ยงมันลงไปที่ชายหาดด้วยกำลังแรง เธอถามเด็กชายซึ่งเรียนอยู่ในชั้น
ปีที่สามผู้กำลังตะโกนหินออกไปจากถนนอยู่ด้วยท่าทางขำขันว่า “พายุ
มันมักจะทำยังงี้เสมอหรือจ๊ะ?”

“ฮะ”

“แล้วพวกหนูก็ต้องมาเก็บหินออกไปทุกครั้งงั้นหรือจ๊ะ?”

“ฮะ”

พอดีแม่ของมาสุโนะ คางาวะก็เดินผ่านมา หล่อนทักครูว่า “โอ ครูโออิชิ
ครูไม่ทำงานหนักไปหน่อยหรือคะนี่? อย่าเพิ่งทำให้เสร็จในวันนี้ดีกว่าค่ะ ฉัน

แน่ใจว่ายังต้องมีพายุมาในเร็ว ๆ นี้อย่างน้อยก็อีกสองครั้งแน่ ๆ เลย”

แม่ของมาสุโนะซึ่งเป็นเจ้าของร้านอาหารและโรงแรมที่ในเมืองบอกว่า หล่อนมาดูว่าอะไร ๆ ที่ไหนแหลมนี้เป็นอย่างไรบ้างเพราะลูกสาวของหล่อนอยู่ที่นี้ มาสุโนะวิ่งเข้าไปเกาะแม่ไว้แล้วพูดว่า “แม่จ๋า เมื่อคืนนี้หนูกลัวจังค่ะ หนูได้ยินเสียงดังลั่นเขี้ยวค่ะ จนหนูต้องกอดคุณยายไว้บนเตียง เข้าวันนี้เราเห็นเสาที่บ่อแตก เป็นสองเสียงเลยค่ะ แล้วโองก็แตกด้วย”

มาสุโนะเล่าเรื่องที่เธอบอกเมื่อเข้านี้ซ้ำให้แม่ของเธอฟังอีก แล้วเธอก็พูดขึ้น กับแม่ครึ่งหนึ่งกับครูส่วนหนึ่งว่า “ใคร ๆ เขายกบอกว่าเรือก็จม หลังคาก็พังลงมา และกำแพงของบ้านบางหลังก็พังทลายจนใคร ๆ ก็มองเข้ามาได้ ตอนทีหนูต้อง ออกไปดูนะหนูกลัวจังค่ะ แต่ก็ดีใจที่เห็นว่ามีแต่เสาที่บ่อเท่านั้นที่พังไป”

หลังจากที่แม่ของมาสุโนะกลับไปแล้ว ครูโออิชิก็ถามขึ้นว่า “มะจัง บ้าน โทนะจะทิ้งกำแพงพังลงมาอะ ?”

มาสุโนะทำท่าภาคาภูมิใจิกจนลึมโยนก้อนหินไปชั่วครูหนึ่ง และตอบว่า “ที่บ้านของนิตะไล่ละคะคุณครูโออิชิ กำแพงบ้านของเขาพังหมดเลยคะ ห้องเก็บ ของก็เปียกไปหมด หนูไปดูมาคะ มองจากถนนก็เห็นข้างในบ้านได้แล้วคะ ย่า ของนิตะกำลังมองดูเพดานของตู้เก็บของยังชี้คะ” แล้วเธอก็ทำหน้านิ้วคิ้วมวด เหมือนกับย่าของนิตะ จนทำให้ครูโออิชิต้องหัวเราะออกมา

“ตู้เก็บของนะริจะ ? จริง ๆ ริจะ ?” เธอถามในขณะที่เธอกำลังหัวเราะไว้ ในใจไม่ไหวก็เลยปล่อยเสียงหัวเราะลั่นออกมา พวกเด็ก ๆ ไม่รู้เรื่องราวทำไมเธอ ถึงหัวเราะอย่างนั้น มีแต่มาสุโนะคนเดียวที่ดีใจเพราะคิดว่าเธอเป็นคนที่ทำให้ครู พอใจ ในตอนนั้นครูและนักเรียนก็มาใกล้ร้านขายของเบ็ดเตล็ดเข้าไปแล้ว เจ้าของร้านหญิงซึ่งดูท่าทางโกรธเคืองอย่างมากได้วิ่งมายืนประจันหน้ากับครู โออิชิไว้ แยกหายใจหอบอย่างแรงเสียงจนตอนแรกพูดไม่ออกเลยทีเดียว ครู โออิชิหยุดหัวเราะทันทีแล้วพูดพร้อมกับโค้งว่า “โอ ขอโทษเถอะคะ ฉันเสียใจ ด้วยที่พายุร้ายอย่างนี้ วันนี้เรามาช่วยเก็บหินออกจากถนนกันคะ”

อย่างไรก็ตาม เจ้าของร้านก็สร้างทำเป็นไม่ได้ยินอะไร และถามขึ้นว่า “ครูผู้หญิง เมื่อกี้ครูหัวเราะอะไรริ ?”

ครูโออิชิไม่ได้ตอบว่าอะไร

“การที่คนอื่น ๆ มีโชคร้ายนะมันน่าสนุกนักหรือ ? ตัวของฉันทกลงมาจากหลังคา บางทีคงจะน่าขำเหมือนกันนะ ? ฉันทเสียใจจริงที่เขาไม่ยกเจ็บมากไปกว่านี้ไม่ฉันทแล้วคงจะได้ขำกันยิ่งกว่านี้ใช่ไหมล่ะ หรือ ?”

“ขอโทษค่ะ ฉันทไม่ได้ตั้งใจ...”

“ไม่เป็นไรหรอก แล้วทำไมครูถึงได้หัวเราะเยาะแคะแคะที่ร้ายของคนอื่นเขาเล่า ? อย่ามาทำเป็นช่วยเก็บกวาดถนนเพื่อเอาหน้าหน่อยเลยนะ ! ปล่อยถนนหน้าบ้านฉันทไว้ยังฉันทแหละ...อ้อ ที่ครูมาทำนี่ก็เพื่อว่าครูจะได้ขึ้นจักรยานไปได้เท่านั้นใช่ไหมล่ะ ? แย่มาก ! ถ้าฉันทก็น่าจะเก็บหินด้วยตัวเองซี” หล่อนพูดอะไรพิมพ์้าออกมาอีกสองสามประโยคเหมือนกับพูดกับตัวเองแล้วก็เดินออกไปอย่างโกรธแค้น ปล่อยให้ผู้เป็นครูพูดไม่ออกด้วยความแปลกใจ แล้วเจ้าของร้านก็เดินเข้าไปหาภรรยาของช่างไม้ควาโมโตะที่บ้านติดกัน แล้วพูดออกมาดัง ๆ อย่างเจตนาว่า “ผู้หญิงอะไรยังงี้ ! ใครจะคิดว่าคนที่เป้นครูจะมาหัวเราะเยาะแคะแคะที่ร้ายของคนอื่นยังงั้น ? ฉันทเลยเสียให้สะใจไปเลย”

แน่นอน เรื่องนี้ก็ถูกขยายให้เกินความจริงและแพร่ไปทั่วหมู่บ้านโดยเร็วอีกเหมือนกัน ครูโออิชิยีนึงอยู่ที่นั่นสองนาทีก แต่เมื่อเห็นพวกเด็ก ๆ เข้ามาล้อมเธอไว้และมีท่าทางวิตกกังวล เธอก็ยิ้มทั้งที่เต็มไปด้วยน้ำตาและฝืนพูดอย่างว่าจริงว่า “ที่นี่เราเลิกงานได้แล้วละ เป็นความผิดของครูเอง เราไปร้องเพลงกันที่ชายหาดดีไหมจ๊ะ ?”

เธอหันหลังกลับและนำพวกเด็ก ๆ ออกไป แต่พวกเด็กเล็ก ๆ ก็ช่างสังเกตพอที่จะแลเห็นหยาดน้ำตาสองสามหยดร่วงลงมาจากนัยน์ตาเธอทั้ง ๆ ที่เธอยังมีรอยยิ้มอยู่ที่ริมฝีปากก็ตาม

“คุณครูร้องไห้แน่ะ”

“ยายแก่นั่นทำให้คุณครูร้องไห้”

พวกเด็ก ๆ กระซิบกระซาบกันนิดหน่อยแล้วก็นิ่งเงียบ ได้ยินแต่เสียงร้องไห้และตะโกนของพวกเขาเท่านั้น ครูโออิชิกำลังคิดว่าจะหันไปบอกพวกเด็ก ๆ ว่า ‘ครูไม่ได้ร้องไห้หรอกนะ’ พร้อมกับยิ้ม แต่เธอรูสึกว่าน้ำตากำลังปริมนัยน์ตาขึ้นมาอีกจึงเงียบเสีย เธอคิดว่าบางทีเธออาจจะผิดก็ได้ที่หัวเราะในเวลาอย่างนี้ แต่เธอไม่ได้หัวเราะขำโชคร้ายของคนอื่นเหมือนอย่างที่ยายเจ้าของร้านนั้นพูดนี่นะ

เธอหัวเราะเพราะเหตุสองประการ ประการแรกเพราะท่าทางของมาสุโนะนะน่าขำนัก ประการที่สองเพราะคำว่า ‘ตุ้เก็บของ’ ทำให้เธอนึกถึงอะไรอย่างหนึ่งที่นิตะพูดในวันหนึ่งในระหว่างภาคเรียนแรก

ในวันนั้นเธอได้ถามขึ้นว่า “พระมหากษัตริย์อยู่ที่ไหน ?” นักเรียนบางคนก็ยกมือ นิตะเป็นคนหนึ่งที่ยกมือ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ เธอจึงเรียกให้เขาตอบ นิตะก็ตอบด้วยเสียงอันดังซึ่งเหมือนกับถูกเค้นออกมาจนหมดตัวของเขาคือ “พระองค์อยู่ในตุ้เก็บของครับ”

นั่นเป็นคำตอบที่เธอไม่เคยคาดเสียจนเธอต้องหัวเราะเสียจนน้ำตาไหล ไม่ใช่แต่เธอคนเดียวหรือคนที่หัวเราะ พวกนักเรียนก็หัวเราะเหมือนกัน เสียงหัวเราะของพวกเขาเด็ก ๆ ทำให้ห้องเรียนก้องสะท้านและเสียงดังออกไปถึงนอกโรงเรียน นักเรียนบางคนกระซิบบอกนิตะให้ตอบว่า “อยู่ในกรุงโตเกียว” หรือ “ในพระราชวังหลวง” แต่นิตะก็ดูเหมือนจะไม่เข้าใจ เมื่อเสียงหัวเราะสงบลง ครูโออิซึกิถามเขาว่า “ที่ว่าอยู่ในตุ้เก็บของนะเธอหมายความว่าอะไร ?”

คราวนี้เด็กชายตอบอย่างไม่ใคร่มั่นใจนักว่า “ก็เขาไม่ได้เก็บพระองค์ท่านไว้ในตุ้เก็บของที่โรงเรียนหรือครับ ?”

นี่คือคำอธิบาย นิตะหมายถึงรูปภาพของพระมหากษัตริย์ เนื่องจากโรงเรียนสาขานี้ไม่มีแท่นบูชา ภาพของพระองค์จึงถูกเก็บล้นกุญแจไว้ในตุ้เก็บของ

ครูโออิซึกินึกถึงเรื่องนี้ขึ้นมาเมื่อเธอได้ยินเรื่องตุ้เก็บของในบ้านของนิตะ นับตั้งแต่เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นแล้ว ครูผู้อ่อนวัยก็ไม่อาจกลั้นหัวเราะไว้ได้ทุกครั้งที่มีคนมานั่งขึ้นมา แต่แต่ละ เธอย่อมไม่อาจอธิบายให้เจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ดฟังได้ เธอจึงเดินไปอย่างเงียบ ๆ แม้แต่เดี๋ยวนี้ซึ่งเธอกำลังร้องไห้อยู่ก็เถอะ เหตุการณ์นั้นก็ยังน่าขำอยู่ แต่ก็ไม่น่าขำพอที่จะขับไล่ความรู้สึกเป็นทุกข์ที่เกิดจากคำพูดของเจ้าของร้านนั้นออกไปได้ ทั้งครูและศิษย์ต่างก็ไม่รู้จะจัดการกับหัวใจอันหนักหน่วงของตนได้อย่างไรนอกจกด้วยการร้องเพลงที่ชายหาด ในทันทีที่ไปถึงหาดทราย ผู้เป็นครูก็ตั้งต้นร้องเพลงโดยใช้มือของเธอต่างไม่ให้จังหวะเพลง

“ในฤดูใบไม้ผลิครั้งหนึ่งเมื่อก่อนนั้น ที่ข้างแม่น้ำซึ่งมีต้นอ้อขึ้นอยู่” เธอเริ่มร้องเพลงที่ชื่อ ‘ข้างตัดผมผู้สะเพร่า’ พวกเด็ก ๆ เข้ามาล้อมเธอไว้และร้อง

สมทบไปกับเธอด้วย

“ปูเปิดร้านตัดผมขึ้นที่นั่น”

ฉับ ฉับ ฉับ

ฉับ ฉับ ฉับ

กระต่ายเข้ามาตัดผม

ฉับ ฉับ ฉับ

ฉับ ฉับ ฉับ

ปูตัดหูกระต่ายขาดกระเด็น

ฉับ ฉับ ฉับ

ฉับ ฉับ ฉับ”

ในขณะที่ร้องเพลง พวกเขาาก็เริ่มรู้สึกกร่างยิ่งขึ้น

“กระต่ายวิ่งออกไปด้วยความโกรธ

ฉับ ฉับ ฉับ

ฉับ ฉับ ฉับ

ปูวิ่งหนีไปซ่อนอยู่ในรู...”

ยังไม่ทันที่จะร้องเพลงจบ ผู้เป็นครูก็พบว่าเธอหัวเราะอย่างสนุกสนานสุดเหวี่ยงอีกครั้งหนึ่ง เธอชอบใจเจ้าปูที่นำขันในเพลงนั้นซึ่งลืมนึกความระมัดระวังไป ฉะนั้นจึงมีอะไรบางอย่างเหมือนกับเธอ

พวกเขาร้องเพลงทุกเพลงที่เรียนมาในภาคแรกอย่างเช่นเพลง ‘ถนนสายนี้’ และเพลง ‘นกพิราบ’ เป็นต้น หลังจากร้องเพลง ‘นายจ้างบนภูเขา’ แล้วก็หยุดพักกันชั่วคราว พวกเด็ก ๆ ก็วิ่งเล่นไปรอบ ๆ มีแต่นักเรียนชั้นปีที่หนึ่งห้าหกคนเท่านั้นที่นั่งอยู่เฉย ๆ รอบ ๆ ครูของพวกเขา พวกเด็กผู้หญิงไม่มีใครจะหิวผมให้เรียบร้อยแต่ผู้กรวบไว้ข้างหลังอย่างขอไปที และผมที่เดิมเป็นผมตัดสั้นของพวกเขาเด็กผู้ชายตอนนี้ยาวออกมามากแล้วจนเกือบปิดหู ดังนั้นกรรไกรตัดผมที่โรงเรียนจึงมีประโยชน์มาก เป็นหน้าที่ของครูผู้ชายที่จะต้องคอยตัดผมให้

พวกนักเรียนชาย สำหรับพวกเด็กผู้หญิงที่รัดผมไว้เกาะกะนั้นก็เป็นหน้าที่ของครูผู้หญิงที่จะต้องคอยดูแลด้วยการเอาน้ำมั้นปรอททูนบนหนังศีรษะ เมื่อคิดว่าเธอจะทำเช่นนั้นในวันรุ่งขึ้นแล้ว เธอก็ลุกขึ้นยืนและบอกว่า “วันนี้เอาแค่นี้แหละ เรากลับกันเถอะ”

เธอก็ล้มลงปิดฝุ่นที่กระโปรงตรงหัวเข่าแล้วก็ก้าวถอยไปข้างหลัง ในทันใดนั้นเธอก็ร้องออกมาเพราะตกลงไปในหลุมทราย เด็กบางคนก็ร้องกรี๊ด ๆ ไปกับเธอด้วย บางคนก็วิ่งหัวเราะร่าเข้ามา บางคนก็ตบมืออย่างสนุกสนาน บางคนก็ยืนนิ่งพูดไม่ออก ในท่ามกลางความขุขมุนวุ่นวายนี้ผู้เป็นครูก็ได้พยายามที่จะลุกขึ้น เธอนอนตะแคงข้างตัวงอ กอ ผมแตะอยู่กับพื้นทราย เด็ก ๆ ที่กำลังหัวเราะหรือตบมืออยู่ก็เงียบลง ทุกคนต่างรู้ว่ามิอะไรผิดปกติเกิดขึ้นแล้ว เมื่อแลเห็นน้ำตาที่ร่วงลงมาจากนัยน์ตาที่ปิดอยู่ของครู ซานาเอะ ยามาอิชิก็ร้องไห้ออกมาทันที รวากับว่าได้รับกำลังใจจากเสียงร้องไห้ของนักเรียน ครูโออิชิพูดว่า “ครูไม่เป็นอะไรหรอก” แล้วก็พยายามลุกขึ้นนั่งได้เพียงครึ่ง ๆ เธอขยับขาที่อยู่ ในหลุมเบา ๆ และปลดกระดุมรองเท้าออกอย่างระมัดระวัง อยากรู้ก็ดี ขณะที่เธอแตะต้องข้อเท้าข้างขวาของเธอ เธอก็ล้มลงไปในอนตะแคงข้าง และไม่ได้พยายามจะลุกขึ้นอีก ต่อมาครูหนึ่ง เธอก็พูดขึ้นทั้ง ๆ ที่ยังหลับตาอยู่ว่า “พวกเธอสักคนหนึ่งช่วยไปตามคุณครูผู้ชายมาหน่อยได้ไหมจ๊ะ ? บอกท่านนะว่าขาของครูหักเลยเดินไม่ได้”

พวกเด็ก ๆ อะอะกันใหญ่ ในขณะที่เด็กโต ๆ รีบวิ่งออกไปหาครูผู้ชายนั้น พวกเด็กผู้หญิงก็เริ่มร้องไห้เสียงดัง พอพวกชาวบ้านได้ยินเสียงดังเหมือนหวูดรดดับเพลิงจึงออกจากบ้านรีบวิ่งมาดู พ่อของทาเคอิชิมาถึงก่อนเพื่อน เขาเข้าไปหาครูผู้หญิงซึ่งนอนก้มหน้าอยู่ เขาคุกเข่าลงบนพื้นทรายและมองดูเธอพลางถามว่า “เป็นอะไรไปรีศรีบ ครูโออิชิ ?” แต่ดูเหมือนว่าผู้เป็นครูซึ่งใบหน้าบิดเบี้ยวไปด้วยความเจ็บปวดนั้นไม่สามารถตอบอะไรได้ พวกเด็ก ๆ จึงบอกเขาว่าครูขาหัก เขาจึงมีท่าทางโล่งใจขึ้นนิดหน่อยและบอกว่า “ข้อเท้าคงจะพลิกนะครับ ให้ผมดูหน่อยสิ” เธอยังร้องครางพลางทำหน้าที่เหยงมากขึ้นอีก ข้อเท้าของเธอบวมใหญ่เกือบเป็นสองเท่าของขนาดปกติแล้ว ที่ผิวหนังมีรอยอย่างชัดเจนอยู่ตรงที่เคยสวมรองเท้า แต่ข้อเท้าก็ไม่มีเลือดไหล

“เราน่าจะเอาผ้าเย็น ๆ ประคบนะ” พ่อของทาเคอิจิพูดกับกลุ่มคนที่มามองอยู่ พ่อของคิอิจิ โทคุดะก็รีบออกไปแล้วก็กลับมาพร้อมกับผ้าเช็ดตัวเปียก ๆ จุ่มน้ำทะเลโชก

ครูผู้ชายก็มาถึงที่นั่นอย่างรีบร้อนและถามว่า “เจ็บมากไหม?”

ครูโออิชิได้แต่พยักหน้า

“เดินไม่ได้รี?” เขาถามอีก เธอสั่นศีรษะ

“ลองพยายามลุกขึ้นดูซิ”

ครูโออิชิขยับนั่งเจ็บ แม่ของมิซาโกะ นิซิงุจิได้เอาแผ่นผ้าที่ขุบยาซึ่งทำด้วยแป้งผสมกับไข่ออกมาจากบ้านของหล่อน

“ฉันไม่คิดหรอกว่ากระดูกของเธอจะหัก แต่เธอก็ควรไปหาหมอหรือหมอนวดเดี๋ยวนี้จะดีกว่า”

“คุซาตะที่นาคา-มาจิเป็นหมอนวดที่ดีที่สุดนะฉันว่า เขาเอากระดูกเข้าที่ก็ได้”

“ฉันแน่ใจว่าคุณหมอฮาชิโมโตะดีกว่านะ”

คนต่าง ๆ หนึ่งก็ให้คำแนะนำต่าง ๆ กัน อย่างไรก็ตามในหมู่บ้านหัวแหลมนั้นไม่มีศัลยแพทย์หรือหมอนวดอยู่เลย แต่ถึงอย่างไรก็ตามมีข้อเท็จจริงที่ชัดเจนอยู่อย่างหนึ่ง นั่นคือครูโออิชิอาจจะเดินไม่ได้ หลังจากถกเถียงกันอยู่นานในที่สุดคนเหล่านั้นก็ตัดสินใจจะพาเธอไปที่นาคา-มาจิโดยทางเรือ พ่อของคตสึรุคาเบะกับพี่ชายของทาเคอิจิรับอาสาที่จะช่วยพายเรือของพ่อของทาเคอิชิซึ่งเป็นชาวประมงพาเธอไป ครูผู้ชายซึ่งจะไปด้วยก็แบกร่างครูผู้หญิงขึ้นหลังไปที่เรือ ทุกครั้งที่เธอถูกยกตัวขึ้นและวางตัวลง เธออดไม่ได้ที่จะส่งเสียงครางออกมาทั้ง ๆ ที่พยายามกลั้นความเจ็บปวดไว้แล้วก็ตาม

ในขณะที่เรือออกจากชายหาด พวกเด็กผู้หญิงทุกคนก็ร้องตะโกนด้วยเสียงเครือ ๆ เพราะร้องไห้

“คุณครูขา!”

“ครูผู้หญิงอะ!” เด็กบางคนตะโกนเสียงสุดเสียง ครูโออิชิไม่สามารถขยับเขยื้อนได้แม้แต่หน่อย เธอจึงนั่งเฉยๆ หลับตาฟังเสียงร้องของพวกนักเรียน

“คุณครูขา!”

ในขณะที่เสียงของเด็ก ๆ เบาลงไป เรือบดก็แล่นไกลออกไปในอ่าวแล้ว ตอนนี้ เธอข้ามอ่าวซึ่งเธอเพิ่งจะทอดสะพานวิเศษข้ามไปเมื่อเช้านี้เองโดยต้องกีดพันทนความเจ็บปวดไว้

ข้าว
ทำ
โตะ*
กับ
ถั่ว
หนึ่ง
โตะ*

ลี

บ้านผ่านไป แล้วก็ครึ่งเดือน

แต่ครูผู้หญิงก็ยังไม่กลับมา รถจักรยานของเธอซึ่งพิงไว้ที่ผนังข้างนอกห้องพักครู ก็เต็มไปด้วยฝุ่นละออง บางครั้งจะเห็นพวกเด็ก ๆ มามุงอยู่รอบ ๆ รถนั้นด้วย ท่าทางหงอยเหงาเปล่าเปลี่ยว เด็กบางคนก็คิดว่าครูโออิซึคงจะไม่มีวันกลับมาอีก การที่เธอไม่มานั้นก่อให้เกิดความผิดหวังแก่พวกนักเรียนที่กำลังจะไปเข้าโรงเรียนใหญ่ด้วยเหมือนกัน จนถึงตอนนั้นพวกเขาจึงได้รู้ว่ารถจักรยานของครู ทำให้พวกเขาเกิดกำลังใจขึ้นมาทุกวันมากแค่ไหน และพวกเขาทุกคนต่างก็หวังว่าจะได้พบเธอมากเท่าไรในขณะที่เขาเดินไปไกล ๆ พวกชาวบ้านก็คิดถึงเธอด้วยเหมือนกัน พวกเขารู้สึกเสียใจอยู่ในใจว่าพวกตนมิได้ทำตัวเป็นมิตรกับเธอนัก บางคนนั้นถึงกับมุงร้ายต่อเธอเสียด้วยซ้ำไป ในทันใดนั้นพวกชาวบ้านก็เริ่มพูดถึงครูโออิซึในทางที่ดี

* หนึ่ง โตะ เท่ากับเศษหนึ่งส่วนสิบของหนึ่ง โตะ และเท่ากับประมาณ 0.16 คิวต (1 คิวต = $\frac{1}{4}$ แกลลอน)

“เราไม่เคยมีครูอย่างเธอเลย พวกเด็ก ๆ ชอบเธอมาตั้งแต่ต้นเลยเชียวละ”

“ฉันหวังว่าเธอคงจะหายดีขึ้นในไม่ช้านี้ละ ฉันไม่อยากให้เธอต้องกลายเป็นคนพิการไปเพราะสิ่งที่พวกลูกหลานของเราทำไปหรอก นอกจากนั้นเราก็คงต้องลำบากในการหาครูใหม่อีกด้วย”

“ฉันก็หวังว่าเธอจะหายดี ถ้าพิการเสียตั้งแต่อายุเท่านี้ก็แย่นะซี แล้วเธอจะมาโรงเรียนได้ยังไงล่ะ ?”

พวกเขาพูดถึงครูผู้หญิงกันอย่างนี้ เห็นได้ชัดว่าพวกเขาต้องการให้เธอกลับมายังหมู่บ้านหัวแหลมนี้จริง ๆ ถ้าเธอไม่มา พวกเขาที่จะต้องเดือดร้อนกันจริง ๆ ส่วนครูผู้ชายนั้นเป็นผู้ที่ลำบากมากที่สุด ที่โรงเรียนหมู่บ้านเล็ก ๆ อย่างนี้ตามธรรมดาจะมีชั่วโมงสอนดนตรีสัปดาห์ละชั่วโมงเดียวเท่านั้น แต่แค่ชั่วโมงเดียวนี้ก็มากเกินไปสำหรับเขาอยู่แล้ว ในระหว่างที่ครูผู้หญิงไม่อยู่นี้ ตอนแรกเขาก็ให้พวกนักเรียนร้องเพลงที่เคยเรียนมาพร้อม ๆ กันแล้วก็ให้เด็กคนที่ร้องได้ดีที่สุดร้องเดี่ยว เวลาประมาณเดือนหนึ่งผ่านไปอย่างนี้ แต่เนื่องจากว่าเขาไม่สามารถจะสอนแบบนี้ไปได้ตลอดเวลา ในที่สุดเขาจึงตัดสินใจที่จะหัดเล่นออร์แกน มันช่างเป็นงานที่ลำบากยากเย็นเสียจริง ๆ เขาจะร้องเพลงดัง ๆ ว่า “1-1-2-3-3-3, 5-5-5-6-5...” แทนที่จะเป็น “โด-โด-โด-เร-มิ-มิ-มิ, ซอล-ซอล-ซอล-ลา-ซอล...” เพราะเขาเคยเรียนมาอย่างนั้นในโรงเรียนชั้นประถม เขาจึงร้องต่อไปว่า “3-3-3-3-2-2, 1-1-2-3-1...”

ชั่วโมงเรียนดนตรีนั้นถูกกำหนดไว้ในตารางสอนเป็นชั่วโมงที่สามของเช้าวันเสาร์ ที่จัดไว้ดังนั้นก็เพราะคิดว่าการเล่นเพลงจะทำให้นักเรียนมีความสุขและทำให้พวกเขามีอารมณ์ดีสำหรับวันสุดสัปดาห์ แต่ในทันใดนั้นบทเรียนนี้ก็กลับทำให้ความสนใจของนักเรียนและครูสาบสูญไปทันที สำหรับครูผู้ชายนั้นยิ่งร้ายกว่านั้น พอถึงวันหยุดเขาก็จะเริ่มรู้สึกไม่สบายใจเป็นกังวลถึงชั่วโมงที่สามของวันเสาร์เสียแล้ว เมื่อเกิดความรำคาญขึ้นมาอย่างกะทันหันอย่างนี้เขาก็จะเอาอารมณ์เสียมาลงกับพวกนักเรียน เขาจะดูนักเรียนแค่เป็นเพราะนักเรียนมองไปทางอื่น หรือสั่งให้นักเรียนอีกคนหนึ่งไปยืนอยู่หลังห้องเพราะนักเรียนคนนั้นลืมเอาอะไรบางอย่างมา

“หมูนี่คุณครูผู้ชายโกรธง่ายจังนะ”

“ใจร้ายชะด้วยซี สงสัยจังว่ามันเรื่องอะไรกัน ?”

ในขณะที่พวกเขาเด็ก ๆ พวกกันสงสัยว่าจะใครคือสาเหตุอยู่นั้น ภรรยาของครูผู้ชายกลับรู้สึกยิ่งกว่ารู้ ภายในใจนั้นนางรู้สึกวิตกและอยากจะช่วยสามีบ้าง ตอนค่ำวันศุกร์วันหนึ่ง นางจึงหยุดทำงานควั่นฟางอันเป็นงานพิเศษเสียแล้วมา ยืนอยู่ข้างออร์แกนเพื่อให้กำลังใจเขา

“ฉันจะเป็นลูกศิษย์ของคุณเองจะที่รัก”

“จริง ๆ รึ ?”

คู่ผิวเมียแก่ ๆ ที่ออร์แกนนั้น ดูประหลาดพิกลอยู่ในแสงสว่างริบหรี่จนอาจทำให้เลือดของเด็กผู้หญิงเล็ก ๆ ต้องเย็นวาบไปได้ ครูผู้ชายกับภรรยาของเขาร้องเพลงต่อไปอยู่ในแสงไฟสลัว ๆ “1-1-1-2-3-3-3, 5-5-5-6-5...”

กว่าครูผู้ชายจะหัดดีดออร์แกนให้เข้ากับเสียงร้องเพลงของภรรยาได้ เวลาที่ล่วงเข้าไปจนดึกดื่น พวกเขาต่างเข้านอนกันหมดแล้ว ราวกับว่านางเกรงว่าจะรบกวนชาวบ้านให้เดือดร้อน นางจึงดับตะเกียงน้ำมันดวงเล็ก ๆ นั้นเสียแล้วก็คลำทางกลับไปยังห้องของตน นางถอนใจแล้วกระซิบกับสามีว่า “ครูผู้หญิงนะทำให้เราเดือดร้อนมากมายทีเดียวนะคะ”

“จะ แต่ตัวเธอเองก็เดือดร้อนมากกว่าเรานี้หนา”

“จริงทีเดียวคะ เมื่อเทียบกันแล้วการหัดออร์แกนนี่ก็ไม่แย่ไปกว่าการขายหักเลยแหละ”

“บางทีครูโออิชิอาจจะไม่ได้กลับมาอีกก็ได้ล่ะ ตัวเธอเองนะไม่ได้โกรธเคืองอะไรหรอก แต่แม่ของเธอจะโกรธมากทีเดียวแหละ หล่อนบอกว่า ‘โออิชิจะเป็นลูกคนเดียวที่ฉันมีอยู่ ฉันจะไม่ส่งแกไปที่หมู่บ้านของคุณอีกหรอก ผู้คนที่นี่นะใจร้าย’”

“ข้อนั้นฉันไม่ตำหนิหล่อนหรอกคะ แต่ถ้าครูผู้หญิงไม่กลับมาอีก เราก็ต้องหาครูคนใหม่ล่ะซีคะ ?”

ภรรยาของครูผู้ชายกระซิบกระซาบราวกับว่าไม่ต้องการให้คนอื่นแอบได้ยินเข้า พลังทอดสายตาข้ามอ่าวไปอย่างเคือง ๆ หมู่บ้านต้นสนก็ดูเหมือนจะกำลังหลับไหลอยู่เหมือนกัน มีแสงไฟไม่กี่ดวงวิบวามอยู่เหมือนกับละอองดาวในระยะไกล ๆ นางรู้สึกคล้ายกับว่านางกับสามีของนางเป็นเพียงคนสองคนที่ยัง

ตื่นอยู่จนกระทั่งตีก้นถึงเพียงนั้นและต้องทำงานหนักเหลือเกิน จึงทำให้นางรู้สึก
โกรธครูผู้หญิงอยู่คราครั้น

นับตั้งแต่เกิดอุบัติเหตุ่นั้นเป็นต้นมา ภรรยาของครูผู้ชายก็มาช่วยทำงานที่
โรงเรียนด้วย คือสอนเย็บผ้าให้แก่นักเรียนหญิงชั้นปีที่สี่เป็นจำนวนห้าคน ส่วน
ใหญ่ก็เป็นการเย็บผ้ารวมปูพื้น ซึ่งก็ไม่ลำบากอะไร สิ่งที่น่าจะต้องทำก็มีแต่เพียง
คอยดูแลเท่านั้น ในขณะที่เด็กนักเรียนหญิงผลัดกันเย็บผ้าปูพื้นของนางอย่างระมัด
ระวังราวกับกำลังคิดเลขอยู่บนกลุ่มด้ายกระนั้น แต่บทเรียนวิชาดนตรีนั้นลืมน
ไม่ใช่เช่นนั้น เพราะการเล่นออร์แกนนั้นไม่ใช่งานง่าย ๆ ต้องมีความขำขานาณ
มากกว่าการเย็บผ้า นางรู้สึกตกใจกลัวที่ได้เห็นสามีของนางโหมแรงทั้งหมด
ของเขาเพื่อหาความขำขานาณในเรื่องนั้น ถึงแม้ว่าตอนนี้จะเป็นเดือนตุลาคมแล้ว
ก็ตาม แต่ครูผู้ชายก็ฝึกออร์แกนเสียจนเทื่อไหลโคลย้อยทีเดียว เหนื่อยยิ่งไหลมากขึ้น
อีกเพราะต้องปิดหน้าต่างเรียนไว้เพื่อไม่ให้ใครได้ยินเสียงออร์แกนที่เขาหัดเล่น

เขาเป็นครู จึงน่าจะเล่นออร์แกนเป็น แต่เขาก็เล่าเรียนมาเพียงชั้นประถม
ศึกษาเท่านั้น และมาเป็นครูโดยการเรียนด้วยตนเองเอาทั้งหมด เขาก็เลยอ่อนใน
การเล่นออร์แกนยิ่งกว่าในวิชาอื่น ๆ โรงเรียนธรรมดา ๆ ในประเทศนั้นไม่มีครู
พิเศษสำหรับสอนดนตรี ครูทุกคนจึงต้องสามารถสอนดนตรีและพลศึกษาให้
นักเรียนในชั้นของตนได้ด้วย แต่ที่โรงเรียนหัวแหลมนั้นครูผู้หญิงมักจะสอนดนตรี
เอง นี่ก็คือเหตุผลข้อหนึ่งของการที่ครูผู้ชายอาสาอยู่ที่แหลมอันโดดเดี่ยวนี้ แล้ว
ทำไมตอนนี้เขากลับต้องมานั่งตราตร้าหัดออร์แกนอยู่อีกเล่า ? บางครั้งเขาก็นึก
โมโหเดือดขึ้นมาจนแทบจะกระแทกออร์แกนให้แหลกลาญไปทีเดียว

แต่คืนนี้ไม่เหมือนกับวันอื่น ๆ ในที่สุดเขาก็ได้บรรลุถึงขั้นตอนที่เขาสามารถ
จะเล่นออร์แกนคลอเสียงร้องเพลงได้แล้ว ถึงแม้ว่าจะเป็นแต่เพียงเสียงร้องของ
ภรรยาของเขาเท่านั้นก็ตาม ครูผู้ชายรู้สึกมีอารมณ์ดี จึงพูดกับภรรยาอย่าง
ภาคภูมิใจนิด ๆ ว่า “ถ้าฉันพยายามเข้าหน่อย ฉันก็เล่นออร์แกนได้เหมือนกันนา”

ภรรยาของเขาพยักหน้าอย่างเห็นด้วยและตอบว่า “ฉันรู้ค่ะ ฉันรู้”

บทเรียนดนตรีครั้งต่อไปจะเป็นในราวครั้งที่หกนับตั้งแต่ครูโออิชิไม่อยู่
ครูผู้ชายดูอยากจะให้วันนั้นมาถึงเสียเร็ว ๆ

“ฉันแน่ใจว่าพวกนักเรียนคงแปลกใจกันใหญ่ล่ะเธอ”

“ฉันก็ว่ายงั้นแหละค่ะ พวกเด็ก ๆ คงนับถือคุณมากขึ้นเมื่อเห็นว่าคุณเล่นออร์แกนได้”

“นั่นถูกแล้ว เราควรสอนเพลงหนัก ๆ ให้เด็ก ๆ บ้างซิ ครูโออิซิน่ะสอนแต่เพลงเลวไหลทั้งนั้นอย่างเช่นเพลง ‘นกพิราบ’ ซี่ ‘ฉับฉับ’ ซี่ ก็โอ้เพลงเล็ก ๆ น้อย ๆ ไร้สาระที่เขาร้องกันในงานเต้นรำบ๊องนั่นแหละเธอ”

“แต่พวกเด็ก ๆ ก็ชอบนี่คะ”

“งั้นรี ? เพลงเหล่านั้นน่าจะดีสำหรับเด็กผู้หญิง แต่ก็ไม่เหมาะกับเด็กผู้ชายเลยนี่ ถึงเวลาแล้วที่ฉันจะต้องสอนให้พวกเขารู้จักร้องเพลงที่ปลุกเร้าดวงวิญญาณของชาวญี่ปุ่นขึ้นในตัวพวกเขาบ้าง ก็นักเรียนของเราจะไม่ใช้ผู้หญิงไปทั้งหมดนี่นะ ? เธอก็รู้”

เขาสูดลมเข้าปอดแล้วเริ่มร้องเพลงที่ทั้งคู่เพิ่งฝึกมาใหม่ ๆ ให้ภรรยาของเขาฟังราวกับว่าเรื่องปกติ

“หินก้อนใหญ่ไม่หนักนัก...”

แต่ภรรยาของเขาปรามว่า “เงียบเถอะค่ะ ! ถ้าใครได้ยินเข้า เขาจะหาว่าคุณบ้า”

ในที่สุดวันรุ่งขึ้นก็มาถึง และถึงเวลาเรียนดนตรีแล้ว พวกเด็กนักเรียนเดินเข้าห้องเรียนมาอย่างเชื่องช้าเหลือเกิน ก้าวเดินของพวกเขาหนักหน่วง บางทีอาจจะเป็นเพราะว่าเด็ก ๆ กำลังคิดว่าตนจะต้องร้องเพลงโดยไม่มีออร์แกนคลออีกครั้งหนึ่งก็ได้

ครูโออิซินั้นเคยนั่งติดออร์แกนอยู่ในห้องเรียนหลังจากชั่วโมงที่สองในวันเสาร์เสมอ เมื่อมีเสียงตีแผ่นไม้บอกเวลาชั่วโมงที่สาม เธอก็จะเล่นเพลงมาร์ชเพื่อเชียร์พวกเด็ก ๆ แล้วพวกนักเรียนก็จะเดินเข้ามาในห้องเรียนด้วยฝีเท้าที่ว่องไวเสียก่อนที่จะทันรู้ตัวเสียอีก เป็นเรื่องที่เคยสนุกสนานเสียนี้กระไรทั้ง ๆ ที่พวกเขาไม่รู้ตัวเลย แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีครูโออิซียืนต่อไปแล้ว ในหัวใจของเด็ก ๆ จึงมีความไม่พอใจอะไรอย่างหนึ่งแฝงอยู่ซึ่งพวกเขาไม่รู้ตัวพอ ๆ กัน

เมื่อเข้ามาในห้องเรียนแล้วครูผู้ชายก็จะบอกว่า “ฉันจะฟังนะ เธอจะร้องเพลงอะไรก็ได้ ตามใจเธอก็แล้วกัน” ครูผู้ชายจะไม่สนใจไยดีกับออร์แกนเลย แต่เด็ก ๆ ก็รู้สึกลำบากที่จะตั้งต้นร้องเพลงโดยไม่มีเสียงออร์แกนคลอ ถึงแม้จะ

ร้องไปก็มักจะร้องผิดเสียงอยู่บ่อย ๆ

แต่วันนี้แตกต่างจากเดิมออกไปนิดหน่อย เมื่อนักเรียนเข้ามาในห้อง ครูผู้ชายกำลังนั่งอยู่หน้าออร์แกนเรียบร้อยแล้ว เขาไม่ได้คิดคีย์เหมือนอย่างที่ครูผู้หญิงทำจริง ๆ หรือ แต่เขาก็ได้คิดคีย์สองตัวเป็นสัญญาณให้เด็ก ๆ โค้ง บนม ใบหน้าของเด็ก ๆ จึงปรากฏแววพิศวงสงสัยขึ้น และครูผู้ชายก็ได้เขียนเนื้อเพลงที่พวกเขาจะเรียนกันในวันนี้ไว้บนกระดานดำด้านซ้ายมือ และเสียงดนตรีไว้บนกระดานดำด้านขวามือ เหมือนกับที่ครูผู้หญิงเคยทำ

“หินใหญ่”

หินก้อนใหญ่ไม่หนักนัก

หากเรารักประเทศชาติ

หน้าที่เราต้องอาจ

กระทำได้ไม่เกรงกลัว

ยามศึกเราก้าวไปข้างหน้า

ลูกธนูกระสุนปืนกราดมาฟ้าสลับ

ถลันวิ่งไปข้างหน้าอย่ามัวกลัว

พลีตัวเพื่อประเทศเขตแดนเรา

ตัวอักษรทุกตัวมีสัญลักษณ์ของการออกเสียงเขียนไว้ติด ๆ กัน ครูผู้ชาย ละจากออร์แกนขึ้นไปยืนบนยกพื้น เช่นเดียวกับในวิชาอื่น ๆ เขาหยิบไม้ไผ่ขึ้นมา และชี้ไปที่ตัวอักษรแต่ละคำ เริ่มอธิบายความหมายของบทเพลงนั้น ดูคล้ายกับ วิชาศีลธรรมอย่างนั้นแหละ เขาอธิบายถึงความหมายอันลึกซึ้งของเพลงนั้นซ้ำ แล้วซ้ำเล่า แต่นักเรียนน้อยคนนักจะเข้าใจอย่างแท้จริง ตอนแรกนักเรียนชั้นปีที่ หนึ่งเริ่มกระสับกระส่ายและสงสัยดัง ต่อมานักเรียนชั้นปีที่สองก็เอาอย่างบ้าง นักเรียนชั้นปีที่สามและสี่บางคนเริ่มคุยกระซิบกระซาบกัน ครั้นแล้วในทันใดนั้น ก็มีเสียงดังควบขึ้นในทันทีทันใด เพราะครูได้ฟาดไม้ของเขาลงบนโต๊ะอย่างรุนแรง พวกนักเรียนก็เงยเสียงลงทันทีและมองดูครูผู้ชายด้วยนัยน์ตากลมโต ครูพูด ขึ้นด้วยเสียงที่เอาจริงเอาจังแต่ทว่าแฝงไว้ซึ่งความอ่อนโยนว่า “ดูเหมือนว่าคุณครู

โออิซิจะไม่มาสอนสักพักหนึ่ง เพราะจะนั่นตั้งแต่นี้ไปฉันก็จะสอนดนตรีให้พวกเธอเอง ฉันทอยากให้พวกเธอจำเพลงที่ฉันกำลังจะสอนให้นี้ได้”

แล้วเขาก็เดินไปที่ออร์แกนและนั่งลงที่นั่งพร้อมกับก้มหน้าลง ทำท่าทางเหมือนกระดาก ที่น่าสังเกตุยิ่งขึ้นก็คือการที่เขาเริ่มร้องเพลงด้วยท่าทางเดียวกันนั่นเอง

“เอ้าร้องพร้อมกัน! 1-1-1-2-3-3-3, 5-5-5-6-5”

พวกนักเรียนหัวเราะออกมาดังลั่น เพราะครูผู้ชายให้เสียงซอลฟาตามแบบเก่า แต่ถึงแม้ว่าเขาจะถูกหัวเราะเยาะมากแค่ไหนก็ตาม เขาก็ไม่สามารถจะปรับตัวให้ร้องตามแบบสมัยใหม่ได้แล้วเมื่ออายุเท่านี้ ดังนั้นในที่สุดเขาก็เริ่มด้วยบันไดเสียง และสอนแบบของเขาเองต่อไปเรื่อย ๆ พวกเด็ก ๆ ก็พอใจกับผลของการสอนนี้พอใช้ทีเดียว เด็กทุกคนร้องออกมาเหมือนเป็นนักคณิตศาสตร์ที่บ้าคลั่งว่า “3-3-3-3-2-2, 1-1-2-3-1, 2-2-2-2-1-3-5, 5-5-5-5-6-5-3-...” ในไม่ช้าพวกเด็ก ๆ ก็รู้วิธีร้องเพลงแบบตลก ๆ นี้ได้ ก็เลยกลายเป็นสิ่งที่พวกเขานิยมกันนับตั้งแต่วันนั้นมา ถ้าใครอยากจะทำให้ครูผู้ชายพอใจก็จะร้องเพลงว่า “5-5-5-5-6-5-3” แทนที่จะร้องเป็นถ้อยคำจริง ๆ ที่ทำให้มีชีวิตชีวาขึ้นออกมา

ในวันเสาร์วันหนึ่งอีกสองสามสัปดาห์ต่อมา หลังจากร้องเพลง ‘หินใหญ่’ เพลงเก่าเพลงเดียวกันนั้นมาจากโรงเรียนแล้วเด็ก ๆ กำลังเดินกลับบ้านกัน มาสุโนะเด็กผู้หญิงชั้นปีที่หนึ่งได้กระซิบกระซาบกับชานาเอะซึ่งเดินไปข้าง ๆ เธอด้วยท่าทางแกล้งแสดว่า “ฉันนะไม่สนบทเรียนร้องเพลงของคุณครูผู้ชายเลยแหละเธอ ฉันทชอบเพลงของคุณครูผู้หญิงมากกว่าตั้งเยอะ” พอพูดดังนี้แล้วเธอก็เริ่มร้องเพลงที่ครูผู้หญิงเคยสอนให้พวกเธอร้อง

“ฮีกากูเขาตัวหนึ่งนำเอา...”

แล้วชานาเอะกับคตสุก็ร้องสมทบขึ้นว่า

“ซอเล็ก ๆ สีแดงมาให้ฉัน”

รอบ ๆ เด็กเหล่านั้นมีแต่เด็กผู้หญิงชั้นปีที่หนึ่งซึ่งไม่ต้องเรียนในตอนบ่ายทั้งนั้น “สงสัยจังว่าเมื่อไหร่คุณครูผู้หญิงจะกลับมาล่ะ?” มาสุโนะเอ่ยขึ้นพลางมองดูที่ต้นสน จึงทำให้คนอื่น ๆ ทุกคนพากันมองไปทางเดียวกันด้วย

“ฉันทอยากเจอคุณครูจัง” คตสุบอ

อิโซคิจิกับคิจิซึ่งเดินตามมาทันเด็กเหล่านั้นก็เข้ามาสมทบด้วย และพูดซ้ำว่า “ฉันก็อยากเจอคุณครุ” เมื่อได้พูดไปแล้ว เด็ก ๆ เหล่านั้นก็รู้ว่าพวกเขาพูดตรงกับใจจริง ๆ จึงหยุดยืนมองดูต้นสนด้วยกัน

“คุณครุผู้หญิงน่าจะอยู่ในโรงพยาบาล” อิโซคิจิบอกเรื่องที่เขาคิดขึ้นมาแก่เพื่อน ๆ แต่คตสึก็ไม่เห็นด้วย “ตอนแรกเท่านั้นแหละจะที่คุณครุไปอยู่โรงพยาบาล แต่ตอนนี้ท่านออกมาแล้วละ พ่อฉันบอกว่าเมื่อวานนี้พ่อพบคุณครุที่ถนนด้วยละ”

บางทีอาจจะเป็นเพราะเหตุนี้เองกระมังที่คตสึเป็นคนพูดก่อนเพื่อนว่าอยากเจอคุณครุ พ่อของเธอซึ่งเป็น ‘คนรับใช้’ นั้นทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ทุกชนิดทั้งทางบกและทางน้ำ เมื่อวานนี้เขาขึ้นรถเข้ามาในเมือง เขาไปที่เมืองชนบทต่าง ๆ รอบ ๆ อ่าวเพื่อทำธุระให้คนอื่นอย่างน้อยก็วันเว้นวัน และจะกลับมาบ้านพร้อมกับข้าวของเต็มเรือหรือเต็มรถ รวมทั้งเรื่องซุบซิบทุกชนิดอีกด้วย ข้าวคราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับครุโออิชิอย่างเช่นข่าวที่ว่าเส้นเอ็นร้อยหวายของเธอขาด ข่าวที่ว่าเธอจะเดินไม่ได้ไปอีกสองสามเดือนหรืออะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เขาเป็นคนเก็บมาได้ทั้งนั้นในขณะที่ไปทำธุระที่โน่นที่นี้พร้อมด้วยกระดิ่งที่ผูกไว้ที่เข็มขัดสันดังกังกริ่ง

“ถ้าฉันเธอคิดว่าคุณครุจะมาเร็ว ๆ นี้จริง ๆ ? ฉันอยากให้คุณมาเร็ว ๆ จัง” ซานาเอะพูดขึ้นนัยน์ตาเป็นประกายไปด้วยความคาดหวัง แต่คตสึก็ขัดคอเธออีกว่า “คุณครุจะมาได้อย่างไรในเมื่อท่านยังยืนไม่ได้เลย” แล้วเธอก็แนะนำว่า “เราทั้งหมดนี้ไปบ้านคุณครุผู้หญิงกันดีมั้ยละ ?” แล้วก็มองดูหน้าคนโน้นทีคนนี้ที ตอนนี้อาเคอิชิ ทาดาชิและนิตะก็เข้ามาสมทบด้วย อย่างไรก็ตามยังไม่มีเด็กคนไหนเห็นด้วยกับความคิดของคตสึทันทีเลย ได้แต่มองดูต้นสนอยู่เงียบ ๆ เท่านั้น เพราะนึกไม่ออกว่าบ้านของคุณครุผู้หญิงจะไกลสักแค่ไหน พวกเขาเคยได้ยินมาว่าแต่ละเที่ยวนั้นต้องไปไกลถึงห้าไมล์หรืออย่างที่พวกผู้ใหญ่พูดกันว่าสอง ริ แต่เนื่องด้วยไม่มีประสบการณ์ในเรื่องการเดินทาง เด็กนักเรียนชั้นประถมหนึ่งจึงคิดไม่ออกว่าระยะทางจริง ๆ มันจะไกลแค่ไหน ? อาจจะไกลมากก็ได้ แต่ก็ดูต้นสนนั้นขึ้นอยู่แค่อีกฟากหนึ่งของอ่าวเท่านั้นนี่นะ ? มีอยู่เรื่องหนึ่งที่ทำให้พวกเขารู้สึกเป็นกังวลอยู่มากหน่อย นั่นก็คือเรื่องที่ว่าหมู่บ้านของคุณครุผู้หญิงนั้นอยู่ไกลกว่าศาลเจ้าอุจิงามิเสียอีก เด็ก ๆ เหล่านี้ไม่เคยเดินไปไกลจนถึงต้นสนนั้นเลย พวกเขาเคยไปแค่ส่วนหนึ่งของทางนั้นมาหลายครั้งแล้วทั้งโดยทางเท้าและทางเรือ เพื่อไปที่ศาล

เจ้านั้นในเวลาที่มีงานฉลองประจำปี อย่างไรก็ตามไม่มีใครรู้เลยว่าระยะทางที่เหลือจะไกลออกไปอีกสักเท่าไร มีแต่นิตะคนเดียวที่เพิ่งไปที่เมืองชนบทซึ่งอยู่ไกลกว่าต้นสนนั้นมาเมื่อเร็ว ๆ นี้ แต่ตอนนั้นเขาเพียงแต่ขึ้นรถโดยสารไปจากศาลเจ้านั้นและผ่านไปข้าง ๆ ต้นสนนั้นเท่านั้นเอง ถึงอย่างไรก็ดี เด็ก ๆ ทุกคนก็ยังมีมาล้อมหน้าล้อมหลังเขาไว้

“นิตะ จากศาลเจ้าไปถึงต้นสนนะสักกี่ชั่วโมงนะ ?”

นิตะตอบอย่างภาคภูมิใจโดยไม่สนใจกับจมูกที่มีน้ำมันกุหลาบของตัวเอง “เดียวเดียวเท่านั้นแหละ พอรถบีบแตรก็ผ่านต้นสนหิวไปแล้วละ ฉันยังไม่ทันกินขนมปังหมดก้อนเลย”

“อีตาขี้ปด ! กินขนมปังนะแค่นาทีเดียวก็หมดแล้วละ” ทาเคอิฉีร้องลั่นมัดสุเอะหันไปขอความสนับสนุนจากมิซาโกะ “ฉันรู้ละว่ารถนะแล่นเร็ว แต่ไอ้ที่ว่าแค่นาทีเดียวนะมันออกจะเกินไปนะเธอ”

นิตะรู้สึกหงุดหงิดที่เพื่อน ๆ พากันคัดค้าน จึงพูดว่า “แต่ฉันเริ่มกินขนมปังตั้งแต่ตอนที่ฉันขึ้นรถที่ตรงหน้าศาลเจ้านี่นา แล้วก็ตอนที่ฉันลงจากรถนะฉันยังถือขนมปังอยู่ในมือเลย”

“เธอแน่ใจรี ?”

“แน่ซี !”

“สาบานได้ไหมละ ?”

“อ้อ ได้ซี !”

ในที่สุดพวกเด็ก ๆ ก็เชื่อเขา เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อตอนที่นิตะเดินทางด้วยรถโดยสารครั้งแรกของเขานี้ เขารู้สึกตื่นเต้นเป็นอย่างมากจนเอาแต่เฝ้ามองดูคนขับขับรถจนลืมกินขนมปังไป พวกเด็ก ๆ กลับคิดไปว่าระยะทางระหว่างศาลเจ้าไปถึงต้นสนนั้นคงจะสั้นนิดเดียว เพราะนิตะซึ่งเป็นคนเดียวที่เคยเดินทางด้วยรถโดยสารบอกว่าเมื่อเขาไปถึงเมืองที่อยู่ไกลต้นสนนั้นออกไปเขายังกินขนมปังไม่หมดก้อนเลย ก็จริงแหละที่คุณครูผู้หญิงซึ่งรถจักรยานมาโรงเรียนนะ แต่ท่านไม่ได้มาถึงโรงเรียนแต่เช้าทุกวันหรือกริ ? สำหรับเด็ก ๆ แล้ว ข้อเท็จจริงเหล่านี้ยังทำให้รู้สึกวาระทางจะยิ่งใกล้เข้าอีกแทนที่จะเป็นตรงกันข้าม ครั้นแล้วก็ได้ข้อเท็จจริงอีกเรื่องหนึ่งเพิ่มขึ้นไปอีก นั่นก็คือพวกเขาแลเห็นรถโดยสาร

คันหนึ่งกำลังแล่นไปตามถนนริมทะเลอีกฟากหนึ่งของอ่าว รถคันนั้นดูเล็กกระจิดริดราวกับขี้แมลงวัน แล้วก็ลับหายไปโน่นป่าไม้นั้นชั่วประเดี๋ยวเดียวเท่านั้น

“แหม ฉันทอยากไปจัง!” มาสุโนะร้องออกมาด้วยเสียงที่มีอิทธิพลเหนือแม้กระทั่งพวกเด็กผู้ชายอย่างน่าประหลาด

ทาดาชิกับทาเคอิจิจึงเห็นด้วย

“เราไปกันเถอะ!”

“ตกลง ไปกันเถอะ!”

คตสุรุและมัดสุเอะกระโดดโหยงด้วยความดีใจและตื่นเต้น

“จันเราไปกัน เราวิ่งไปแล้ววิ่งกลับมาก็ได้”

“จันนะซี จันนะซี”

มีแต่ซานาเอะกับโคโตเอะเท่านั้นที่เงียบอยู่ ซานาเอะไม่ได้พูดอะไรเพราะเธอเป็นคนเงียบ ๆ ตรงกันข้ามโคโตเอะนั้นดูสับสน เธอคงจะกำลังคิดถึงบ้านอยู่เป็นแน่

“เธอไม่ไปหรือกรี โคโตเอะ?” คตสุรุถามเหมือนกับจะกล่าวหาเธอ โคโตเอะดูไม่สบายใจยิ่งขึ้น จึงตอบว่า “ฉันต้องไปถามคุณยายดูก่อน”

เสียงอ่อย ๆ ของเธอดูไม่มั่นใจเลย ถึงแม้ว่าโคโตเอะจะเป็นเพียงนักเรียนชั้นปีที่หนึ่งเท่านั้นก็ตาม แต่เธอก็มีน้องชายน้องสาวถึงสี่คนด้วยกัน และเนื่องจากว่าเธอเป็นลูกคนหัวปี เธอจึงสพายน้องไว้บนหลังเสมอ เธอเป็นคนเลี้ยงน้องมาตั้งแต่อายุได้สามขวบหรือราว ๆ นั้น ถ้าเธอกลับไปบอกที่บ้านเธอ ก็คงไม่มีใครยอมให้เธอไปแน่ ๆ สำหรับซานาเอะ มัดสุเอะและคตสุรุก็คงเช่นเดียวกัน พวกเด็ก ๆ จึงมองหน้ากันอย่างท้อแท้ใจอยู่ครู่หนึ่ง มีความเข้าใจที่มิได้ลิขิตไว้มานานมานานแล้วว่า เด็กในชนบทจะมีเวลาเล่นไปจนถึงอายุแปดหรือเก้าขวบ แต่ถึงในขณะที่เล่นนั้นเด็ก ๆ ก็ยังไม่มีอิสระที่จะทำอะไรได้ตามใจชอบอยู่ดี พวกเขาจะต้องมีน้องชายหรือน้องสาวเล็ก ๆ ติดตามอยู่ด้วยเสมอหรือมิฉะนั้นก็ต้องมีเด็กทารกผูกติดไว้บนหลัง เด็กคนที่สามารถเล่นได้ตามใจชอบก็คือมาสุโนะและมิซาโกะเท่านั้น เพราะว่าสองคนนี้ไม่มีน้องเลย

คำตอบของโคโตเอะเตือนให้พวกเด็ก ๆ นึกถึงเรื่องนี้ แต่กระนั้นพวกเขาก็ยังไม่อยากยกเลิกแผนการของพวกเขาเสีย

“พวกเราแอบออกจากบ้านกันตอนกินอาหารกลางวันแล้วกันเถอะ” คตสุร
คะยั้นคะยอคนอื่น ๆ ราวกับจะไปแล้วไม่กลับมาอย่างนั้นแหละ

“ยังงั้นถูกแล้ว ชินบอกที่บ้านซิ เขาไม่ให้เราไปหรอก อย่าบอกใครเลย
ดีกว่า ไปก็ไปกันเลย” ทาเคอิจิผู้เป็นเด็กฉลาดตัดสินใจ ไม่มีใครคัดค้านอีก
แผนการที่ลึกลับนี้ทำให้พวกเด็ก ๆ รู้สึกตื่นเต้นมากขึ้นอีก

“เราแอบหนีมาเจอกันที่ท่าเรือนะ” ทาดาชิแนะนำ

มาสุโนะผู้เป็นหัวหน้ากลุ่มมีความคิดที่รอบคอบยิ่งกว่านั้น “ท่าเรือนะมัน
ใกล้ร้านขายของเบ็ดเตล็ดเกินไปนี่จ๊ะ เราไม่ต้องการให้ยายเจ้าของร้านเห็นเรา
หรอก เราไปเจอกันที่ใกล้ดงต้นไม้ดีกว่านะ”

“ดีจัง เราจะเดินตามถนนที่ตัดระหว่างทุ่งนานะ”

ในทันใดนั้นทุกคนก็มีธุระยุ่งขึ้นมาทันที

“เราต้องวิ่งไปแล้วก็วิ่งกลับมานะ เข้าใจไหม?” โคโตเอะย้ำให้แน่ใจอีก
ครั้งหนึ่ง เมื่อคนอื่น ๆ ไปกันหมดแล้ว โคโตเอะก็เดินไปพลาจคิดไปอย่างหนัก
แต่ที่ว่าถึงแม้เธอจะพยายามคิดเท่าไรก็ตาม ก็ยังนึกไม่ออกว่าจะแอบหนีจากบ้าน
มาได้อย่างไร เธอควรจะล้มเลิกความคิดที่จะไปเสียดีไหม? ไม่ได้หรอก ชินทำ
ยังงั้นซิ พรุ่งนี้เป็นไม่มีใครเล่นกับเธอแน่ เธอไม่อยากจะกลายเป็นคนไร้เพื่อนไป
แต่ถึงกระนั้นก็ไม่อยากถูกคุณยายหรือแม่ของเธอดูเอา ถึงแม้ว่าเธอจะแอบเล็ดลอด
หนีออกจากบ้านได้ก็ตามที

‘แหม ไม่อยากให้ที่บ้านมีน้องเล็ก ๆ เลย’ เธอคิด ตามปกตินั้นเธอรักทาเคชิ
น้องชายที่ยังเป็นทารกของเธอมาก แต่คราวนี้เธอนึกถึงเขาด้วยความเกลียดชังที่เกิด
ขึ้นในทันที และนึกอยากให้มีวันพักผ่อนไม่ต้องเลี้ยงเขาบ้าง ในทันใดนั้นเธอก็หัน
หลังกลับและเดินไปยังท้องทุ่ง พอแลเห็นดงไม้เข้าเธอก็ตั้งต้นวิ่ง หัวใจเต้นแรงเพราะ
เกรงว่าจะมีใครมาแอบดูอยู่

เวลาผ่านไปสองชั่วโมง ยายของโคโตเอะก็เริ่มเป็นกังวล ตอนแรกแค้นกับ
ตัวเองว่า “โคโตเอะคงต้องหิวแน่ สงสัยจริงว่าทำไมถึงยังไม่กลับมา?” แก่ตั้งใจ
ไว้ว่าถ้าโคโตเอะกลับมา แก่ก็จะเอาทาเคชิผูกไว้กับหลังของเธอแล้วแก่ก็จะออกไป
เก็บถั่วฝักยาวที่ไร่เป็นรอบสอง แต่โคโตเอะก็ยังไม่กลับมา การที่จะไปรับเธอ

ที่โรงเรียนน่าจะไม่มีประโยชน์หรอก เพราะว่าโคโตเอะอาจจะไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนแล้วก็ได้ แก๊งอุ้มเด็กน้อยขึ้นและหยิบสายผ้าสำหรับเด็กติดกับหลัง แล้วก็ไปที่บ้านเพื่อนสนิทที่สุดของโคโตเอะคือซานาเอะ เพราะคิดว่าบางทีโคโตเอะอาจจะเล่นอยู่ที่นั่นจนลืมเวลาไปก็ได้

“โคโตะอยู่แถวนี้รีเปล่าจ๊ะ ?” แกดถาม

แน่นอน โคโตเอะไม่ได้อยู่ที่นั่น ไม่ใช่เพียงแค่นี้เท่านั้นหรอก ซานาเอะก็ยังไม่กลับมาเหมือนกัน ในระหว่างที่เดินกลับบ้าน แม่เฒ่าแก่ก็เฝ้ามองหาตามลานศาลเจ้าโคจิน แต่พวกเด็ก ๆ ที่เล่นกันอยู่ใต้ต้นซีดาร์ที่นั่นล้วนแต่โตกว่าโคโตเอะทั้งนั้น หรือมีจะนั้นก็เล็กกว่านิดหน่อย ไม่มีทั้งโคโตเอะและเพื่อนของเธอเลย แกดจึงถามพวกเด็ก ๆ ด้วยเสียงดัง ๆ ว่า “พวกหนูเห็นโคโตะหลานสาวของยายมั่งไหมจ๊ะ ?”

“ไม่เห็นหรอกค่ะ”

“วันนี้หนูไม่เห็นเขาเลยจ๊ะ”

“อ้าว เขาไม่ได้อยู่ที่บ้านซานาเอะหรือกริจะยาย ?”

พวกเด็ก ๆ ผลัดกันตอบ แต่ก็ไม่ได้ช่วยอะไรให้ดีขึ้น

“เด็กไร้ประโยชน์! ถ้าหนูเห็นมันละก็ ช่วยบอกมันด้วยนะว่ายายสั่งให้กลับบ้านเดี๋ยวนี้”

แกหญิงเด็กน้อยขึ้นบนหลังแกแล้วพูดกับเขาราวกับตั้งใจให้เขาเข้าใจคำที่แกพูด “พี่สาวของเจ้าไปไหนก็ไม่รู้ละ ถ้ากลับมายายจะดูให้หนักทีเดียวละ”

แต่แกก็ซุกูสีกวิตกนิดหน่อยเพราะโคโตเอะยังไม่ได้กินอาหารกลางวันเลย ในขณะที่แกนั่งอยู่ในบ้าน กำลังสานรองเท้าแตะด้วยฟางอยู่บนพื้นสกปรก ๆ นั้น ภรรยาของช่างไม้ควาโมโตะก็เดินอย่างรีบร้อนเข้ามาราวกับว่ากำลังวิตกกังวลเรื่องอะไรอยู่เหมือนกัน

“สวัสดิ์จะยาย! วันนี้อากาศดีนะจ๊ะ ฉันมาตามมัดสุ้จ๊ะ แต่ก็หาไม่เจอเลย”

พอได้ยินดังนี้ ยายของโคโตเอะก็หยุดมือครู่หนึ่งและถามขึ้นว่า “อ้อ นี่เธอก็หามัดจิ้งไม่พบเหมือนกันรึ ? สงสัยจริงว่าพวกเด็ก ๆ เกล่โลลไปไหนกันนะ ? ข้าวปลาก็ยังไม่ได้กิน”

“มัดสุ้นะกลับมากินอาหารกลางวันแล้วละจ๊ะ แต่พอกินเสร็จแกก็ออกไปข้างนอกยังกับมีธุระต้องทำ ไอ้ฉันนะคิดว่าประเดี๋ยวแกก็คงจะกลับ แต่จนปานนี้

ก็ยังไม่เห็นมาเลย”

ยายของโคโตเอะรู้สึกไม่สบายใจขึ้นมาทันทีจนไม่อาจทำงานสานรองเท้าแตะได้อีกต่อไป พอรกรยาของช่างไม้ออกไปหามัตสึที่อื่นแล้ว แม่เฒ่าแกก็ยิ่งวิตกมากขึ้น ประเดี๋ยวก็เดินออกไปข้างนอกประเดี๋ยวก็กลับเข้ามา ผุดลุกผุดนั่งอยู่เฉย ๆ ไม่ไหวเอาทีเดียว

“ฉันไม่โทษมันหรอก เด็ก ๆ อายุเท่านี้จะต้องการเล่นมากมายทีเดียว แล้วมันยังต้องเลี้ยงน้องทุกวันอีกด้วย ก็เป็นธรรมดาละที่มันจะต้องแข็งข้อเอามัง”

น้ำตาของแกหยดลงมาหยดหนึ่ง ภาพของโคโตเอะน้อยปรากฏขึ้นต่อหน้าแกไม่ยอมหายไป เด็กหญิงที่นำสงสารผู้นี้มีหลังโก่ง บางทีอาจจะเป็นเพราะแบกน้อง ๆ ไว้บนหลังมากเกินไปมาตั้งแต่เธอยังเล็ก ๆ อยู่ก็ได้

“แต่มันไปอยู่ไหนนะ ? แล้วก็กำลังทำอะไรก็ไม่ว่า ? พ่อแม่ของมันวันนี้ก็ช่างกลับกันซ้ำเหมือนกัน”

แกออกไปข้างนอกและจ้องข้ามทะเลไป มีความรู้สึกที่ว่าวันนี้พ่อแม่ของโคโตเอะซึ่งออกไปหาปลาทะเลก็กลับบ้านซ้ำผิดปกติเหมือนกัน

ตอนนี้ภรรยาของช่างไม้ก็เดินกลับมา ถามว่า “โคโตเอะยังไม่กลับอีกหรือยาย ?” เป็นครั้งที่สาม พี่สาวของคตสึ พี่ชายของชานาเอะและแม่ของฟูจิโกะก็มาถามถึงน้องสาวและลูกสาวของพวกเขาเหมือนกัน ในไม่ช้าพวกเขาก็ได้พบว่านักเรียนชั้นปีที่หนึ่งหายไปหมดทั้งชั้น ต่อมาสักครู่หนึ่งก็ได้ข่าวว่ามีนักเรียนโต ๆ ที่เดินกลับมาจากโรงเรียนใหญ่ได้เห็นเด็ก ๆ เหล่านั้นอยู่ใกล้ ๆ ร้านขายของที่สถานีฮาจิมันโด ตอนนี้ความเป็นกังวลของพวกเขาจึงลดเหลือเพียงครึ่งเดียวเท่านั้น ในระหว่างนั้นช้วนนั้นก็แพร่สะพัดไปทั่วหมู่บ้าน ใครอยากพูดอะไรก็พูดไปตามใจชอบ

“ฉันได้ยินว่าที่ในเมืองมีการแสดงมาแสดง พวกเด็ก ๆ อาจจะไปดูงานนั้นก็ได้นะ ?”

“จะไปได้อย่างไรกัน ? ก็พวกเด็ก ๆ นะ ไม่มีเงินเลยนี่นะ”

“บางทีพวกเด็ก ๆ อาจจะไปอ้าปากหวอดูแค่ป้ายประกาศอยู่ก็ได้นะ”

“เด็ก ๆ นะอยากรู้อยากเห็นนะ !”

พวกพ่อแม่ของเด็ก ๆ ชั้นปีที่หนึ่งคุยกันเอง ตอนนี้พวกเขายิ้มได้นิดหน่อยแล้ว

“เดี๋ยวก็คงหิวกลับมายังกะหมาป่าทีเดียวแหละ แล้วเขาก็คงเป็นตุ่มพองกันไปหมด พนันให้ก็ได้”

“สงสัยจริงว่าพอกลับมาจะทำหน้ากันยังไง ? ไ้อ้วกเด็กปัญญาอ่อน !”

“ฉันไม่รู้ว่าจะดูถูกดีมัย ?”

“แต่เราคงสรรเสริญมันไม่ไหวหรอก จริงไหมล่ะ ?”

ตอนนี้พวกเขาดูอารมณ์ดีขึ้นแล้ว ก็เพราะว่ารู้สึกโล่งใจที่พี่ชายของอิโซคิจิ พ่อของนิตะ และพ่อของฟูจิโกะได้กำลังออกไปหาพวกเด็ก ๆ แล้ว แต่กระนั้น พวกผู้ใหญ่ก็ช่างไม่รอบคอบเอาเสียเลย เพราะไม่มีใครคิดถึงครูโออิชิเลยสักคนเดียว !

ในระหว่างนั้น ผู้ใหญ่สามคนซึ่งกำลังไปตามเด็ก ๆ ได้ไปถึงหมู่บ้านใหญ่แล้ว แต่ละครั้งที่เจอหน้าใครก็ตามที่อาจเห็นพวกเด็ก ๆ เขาก็จะถามว่า “ขอโทษนะ เห็นพวกเด็กเล็ก ๆ อายุหกเจ็ดขวบผ่านมามากทางนี้ในตอนต้นบ่ายมั้งไหม ?”

พวกเขาถามคำถามนี้ซ้ำ ๆ อยู่ตั้งหลายครั้งแต่ก็ไม่ได้เรื่องเลย

ในระหว่างนี้พวกเด็ก ๆ กำลังทำอะไรอยู่ ?

เห็นจะไม่จำเป็นต้องบอกก็ได้กระมังว่า ผู้ที่ไปถึงดงไม้ก่อนเพื่อนนั้นก็คือ โคโตเอะ เธอเอากระเป๋านักเรียนซ้อนไว้ในดงหญ้าที่นั่นแล้วก็คอยคนอื่น ๆ อยู่ คิจิจิกับอิโซคิจิวิ่งมาเหมือนกับแข่งขันกัน ครั้นแล้วทาเคอิชิและทาดาซึกิมาถึง ฟูจิโกะกับนิตะมาถึงเป็นคนสุดท้าย นิตะนั้นสายตาไกลพอที่จะเอาถั่วปากอ้าบรรจู่ไว้จนเต็มกระเป๋าขีดและกางเกงทั้งสี่กระเป๋าทีเดียว เขาบอกว่าเขาเอาถั่วเหล่านั้นมามากเท่าที่เขาสามารถจะหยิบมาได้ เขาเอาถั่วแจกเพื่อนแต่ละคนเสียส่วนหนึ่ง ดูท่าทางมีความสุขมากกว่าคนอื่น ๆ แล้วเด็ก ๆ เหล่านั้นก็ออกเดินทางกันพลางเคี้ยวถั่วตุ้ย ๆ ไปด้วย

“คุณครูผู้หญิงคงจะแปลกใจนะ”

“ฮือ ท่านคงจะดีใจมากเขียวแหละ รีไร ?”

โคโตเอะเดินนำหน้ากลุ่มไปคนเดียวและหันกลับมามองดูเพื่อน ๆ เธอคิดว่าคนที่เมื่อกี้นี้บอกว่าจะวิ่งไปและวิ่งกลับมานั้นกลับเดินไปเข้าหลือเกิน พวกเด็ก ๆ ไม่ได้พูดถึงเรื่องอื่นนอกจากเรื่องคุณครูผู้หญิงเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่เมื่อไปถึง

ที่นั่นแล้วก็คงจะรู้หมดทุกอย่างเอง

“คุณครูผู้หญิงเดินขากะเผลกด้วย”

“ฉันสงสัยว่าเท้าของคุณครูคงยังเจ็บอยู่นะ ?”

“ถ้าไม่เจ็บคุณครูก็คงไม่เดินกะเผลกทะเลทรอก”

ครั้นแล้วไอโซคิฉิกก็เดินขึ้นหน้าไปอย่างรวดเร็วสองสามก้าวและพูดว่า “ดูนี่ซี !
ตรงนี้แหละ ที่เขาเรียกว่าเอ็นร้อยหวาย เอ็นอันใหญ่นี้มันขาดโงละ เห็นไหม ?”

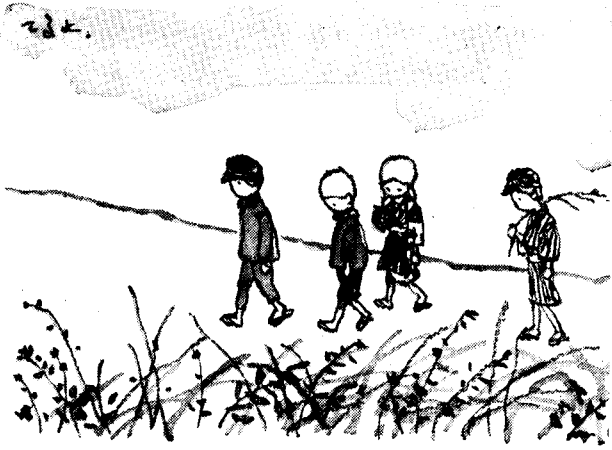
เขาเอามืออุไปรอบ ๆ เอ็นร้อยหวายของเขาเองและพูดว่า “มันขาดที่ตรงนี้
คงจะเจ็บมากเชียวแหละ”

ในที่สุดเด็ก ๆ ก็ก้าวเท้าเร็วขึ้น นี่เป็นครั้งแรกที่พวกเขาเดินมาตามถนนนี้
ตามลำพัง ทุกครั้งที่พวกเขาเลี้ยวก็จะมีภูมิภาพใหม่ ๆ ปรากฏให้เห็น ดังนั้น
พวกเขาเด็ก ๆ จึงไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยที่จะเดินต่อไป ในขณะที่ถนนนั้นทอดข้าม
แหลมไปและต้องเลียบข้างอ่าวไปนั้น หมู่บ้านต้นสนก็ดูยิ่งไกลขึ้นไปอีกเพราะตก
อยู่เฉียง ๆ เบื้องหลังพวกเขา พวกเขาเด็ก ๆ เริ่มรู้สึกไม่แน่ใจว่าตนเดินมาถูกทาง
หรือเปล่าแต่ก็ไม่มีใครพูดอะไร หลังจากนั้นครู่หนึ่ง พวกเขา ก็แลเห็นนักเรียน
โต ๆ กลุ่มหนึ่งเดินกลับบ้านมาจากโรงเรียนใหญ่แต่ไกล ๆ จึงมองดูกันและกัน
อย่างตกใจ

“ซ่อนซี ! ซ่อน ! เร็ว ๆ เข้า !” เสียงบอกของมาสุโนะทำให้เด็กอีกสิบเอ็ด
คนแผ่นเข้าไปในดงต้นแซมใกล้ ๆ นั้นอย่างว่องไวราวกับลิง ต้นแซมส่งเสียง
กรอบแกรบอย่างแรง

“อยู่เฉียบ ๆ นะ ! อย่าส่งเสียงเป็นอันขาด !” มาสุโนะบอกพลางแม้ริมฝีปาก
บาง ๆ ของเธอ และจ้องดูคนอื่น ๆ ด้วยนัยน์ตายาว ๆ เฉียง ๆ นั้น แม้แต่ทาเคอิฉิ
และทาดาซิกิก็นิ่งเฉียบ ดงแซมซึ่งสูงเกือบสองเท่าของพวกเขาเด็ก ๆ ส่งเสียงแกรกกราก
นิดหน่อยเมื่อมีเด็กเข้าไปในนั้นตั้งสิบสองคน อย่างไรก็ตาม การที่พวกเขาโต ๆ
ที่เดินผ่านไปไม่ได้สังเกตเห็นพวกเขาก็เป็นเพราะไหวพริบอันว่องไวของมาสุโนะ
นั่นเอง มาสุโนะสามารถทำให้เพื่อนร่วมชั้นทุกคนเชื่องราวกับลูกแมวได้ด้วย
สายตาของเธอ

พอพวกเขามาถึงทางตรงปลายแหลมซึ่งเข้าไปสู่หมู่บ้านใหญ่ ต่างก็พูด
เสียงเบาลงมาก ตามทางไปสู่หมู่บ้านต้นสนนั้นมีเมืองชนบทและหมู่บ้านหลาย

แห่งมีขนาดต่าง ๆ กัน พวกเด็ก ๆ เข้าไปและผ่านออกมาครั้งแล้วครั้งเล่าจนกระทั่ง
ในที่สุดก็นึกเบื่อในความซ้ำซาก แต่กระนั้นก็ยังดูเหมือนจะไปไม่ถึงต้นสนนั้นสักที
จากหมู่บ้านหัวแหลมดูเหมือนต้นไม้จะอยู่ไกลเหลือเกิน ดูเหมือนกับว่ามันอยู่
ตรงหน้าพวกเขานี่เอง เท้าของเด็ก ๆ เริ่มทำให้พวกเขารู้แล้วว่าอันระยะทาง
ห้าไมล์หรือที่พวกผู้ใหญ่เรียกสอง ริ นั้นมันไกลแค่ไหนจริง ๆ พวกเขาจึงยิ่งเยียบ
ลงไปทุกที ผู้คนที่พวกเขาพบปะก็ล้วนแต่เป็นคนแปลกหน้าทั้งนั้น พวกเด็ก ๆ
รู้สึกเหมือนกับว่าได้เดินทางมายังดินแดนอันแสนไกล และความรู้สึกเปล่าเปลี่ยว
ก็เริ่มถ่วงให้พวกเขาารู้สึกหนักอึ้งขึ้นทีละน้อยเหมือนกับก้อนหินก้อนหนัก ๆ

ไม่มีใครเลยที่จะล่วงรู้ว่า ถ้าเดินเลี้ยวไปอีกเลี้ยวหนึ่งเท่านั้นต้นสนต้นนั้น
ก็จะเข้ามาให้เห็นได้เต็มตาเลยทีเดียว แต่พวกเด็ก ๆ ก็ได้รู้ว่าความจำของนิตะ
นั้นไม่มีใครจะนำไว้อะไรเลย และได้เลืกรบกวนเขาด้วยคำถามต่าง ๆ แล้ว พวกเขา
ได้แต่เพียงเดินต่อไปทีละก้าว ๆ เท่านั้น ทาเคอิจิได้ให้รองเท้าแตะที่ยังพอใส่ได้
ของเขาแก่มิซาโกะ ส่วนตัวเขาเองนั้นเดินไปด้วยเท้าเปล่า รองเท้าแตะของคิจิจิ
และทาดาชิก็เกือบจะขาดอยู่แล้วเหมือนกัน แต่ไม่มีใครมีเงินติดตัวสักคนเดียว
จึงไม่สามารถซื้อรองเท้าแตะคู่ใหม่ได้ คนที่รองเท้าแตะขาดก็รู้สึกเดือดร้อน
มากกว่าคนอื่น ๆ เพราะรู้ว่าตอนขากลับตนเห็นจะต้องเดินเท้าเปล่าไปตามถนน

ที่ยืดยาวไม่รู้จักจบสิ้นนี้เป็นแน่

ในทันใดนั้นโคโตเอะก็เริ่มร้องไห้ออกมา อาจจะเป็นเพราะว่าเธอไม่ได้กินอาหารกลางวันเลยจึงเหน็ดเหนื่อยเร็วกว่าคนอื่นและไม่สามารถจะทนได้อีกต่อไป เธอนั่งพับลงข้างถนนแล้วร้องไห้ออกมาดังลั่น จึงทำให้มิซาโกะและฟูจิโกะสะอึกสะอื้นขึ้นมาด้วยเหมือนกัน เด็กคนอื่น ๆ ก็หยุดเดินและมองดูเด็กที่ร้องไห้อยู่อย่างใจลอย ๆ พวกเขาเองนั้นก็รู้สึกเหมือนอยากจะร้องไห้ออกมาอยู่เหมือนกัน จึงไม่สามารถพูดอะไรเป็นการให้กำลังใจแก่คนที่กำลังร้องไห้อยู่ได้ ตอนนี่ถึงเวลาที่จะหันหลังกลับกันแล้ว ตอนนี่ถึงเวลาที่จะมีใครคนหนึ่งแนะนำขึ้นว่า ‘เรากลับบ้านกันเถอะ!’ ขึ้นมาแล้ว แต่ก็ไม่มีใครสามารถจะพูดออกมาได้อย่างนั้นเลย แม้แต่มาสุโนะและคตสุริก็ทำท่าทางกระดาก ๆ อันที่จริงเด็กหญิงทั้งสองคนนี้ก็รู้สึกอยากจะร้องไห้ออกมาด้วยเหมือนกันแต่ก็สู้สะกดกลั้นไว้ ถ้าพวกเขาเด็ก ๆ พวกนี้ร้องไห้ไปหมดทุกคนก็อาจจะไม่มีใครมาช่วยบ้างก็ได้ แต่พวกเขาที่ไม่หันคิดอย่างนี้

ท้องฟ้าต้นฤดูใบไม้ร่วงนั้นแจ่มใสเป็นที่สุด แสงแดดยามบ่ายสาดส่องจากเบื้องหลังมายังกลุ่มเด็กเล็ก ๆ ผู้เคราะห์สลดหดหูซึ่งกำลังยืนอยู่ในความว่างเปล่าของถนนดินแห้ง ๆ นี้ พวกเขา รู้สึกคิดถึงบ้านมากเสียจนยืนหันหน้าไปทาง

ทิศที่พวกเขาเพิ่งเดินมานั้นอย่างไม่รู้ตัว มีรถโดยสารสีเงินคันหนึ่งกำลังบีบแตร
แล่นมาจากทางนั้น ในทันใดนั้นเด็กทั้งสองคนก็ก้าวถอยหลังไปราวกับนัด
กันไว้เพื่อให้รถแล่นผ่านไป โดยไปยืนเข้าแถวกันอยู่ในดงหญ้าข้างถนนแคบ ๆ
นั้น แม้กระทั่งโคโตเอะก็ยังหยุดร้องไห้และจ้องดูรถคันนั้นเขม็ง ในขณะที่
รถแล่นฝุ่นฟุ้งตกลงเป็นสีขาวผ่านพวกเด็ก ๆ ไปนั้นก็มิไบนหน้าที่ไม่คาดหมายปรากฏ
ขึ้นที่หน้าต่างรถ ยังไม่ทันที่เธอจะร้องออกมาว่า “ตายจริง!” จบเลย รถก็แล่น
ผ่านไปเสียแล้ว ไบนหน้านั้นก็คือไบนหน้าของครูโออิชินั่นเอง

“โฮโย!” พวกเด็ก ๆ กระโดดกลับมาที่ถนนโดยไม่ต้องคิด แล้ววิ่งตามรถ
คันนั้นไปพลางร้องตะโกนกันด้วยความดีใจ พวกเขาวิ่งอย่างรวดเร็วราวกับว่า
เท้ามีกำลังขึ้นมาใหม่

“คุณครูครับ!”

“คุณครูผู้หญิงคะ!”

รถหยุด ปล່อยให้ครูผู้หญิงลงมาแล้วรถก็แล่นต่อไปอีก ผู้เป็นครูยืนรอ
พวกเด็ก ๆ อยู่ด้วยการพิงไม้ยืนรักแร้ของเธอไว้ เธอร้องถามออกไปโดยไม่ทันรอ
ให้พวกเด็ก ๆ วิ่งมาถึงว่า “เกิดอะไรขึ้นริจิจะ?”

พวกเด็ก ๆ นึกอยากจะวิ่งเข้ามาจนถึงตัวครูแล้วก็เกาะแขนเธอไว้ แต่ก็รู้ว่า
ไม่ควรทำ ส่วนหนึ่งเกิดจากความรักที่มีอยู่มากเกินไปและอีกส่วนหนึ่งเกิดจาก
ความอาย บางคนถึงกับยืนนิ่งอยู่โดยไม่เข้ามาใกล้เธอก็มี

“เรามาเยี่ยมคุณครูฮะ แหม ไกลจังเลยนะฮะ” นิตะเอ่ยขึ้นก่อน เด็ก
คนอื่น ๆ ก็เลยพูดขึ้นบ้าง

“เราสัญญากันไว้ก่อนมาค่ะว่าเราจะไม่บอกคุณพ่อคุณแม่ของเราให้รู้”

“คุณครูโออิชิคะ ต้นสนนั้นอยู่ที่ไหนล่ะคะ? ยังอีกไกลมั๊ยคะ?”

“เท้าของคุณครูยังเจ็บอยู่อีกริสชะ?”

ทั้ง ๆ ที่ผู้เป็นครูกำลังยิ้มอยู่แต่ก็มีน้ำตาไหลลงมาตามแก้มของเธอ เมื่อ
เธอบอกพวกเด็ก ๆ ว่าบ้านของเธอในหมู่บ้านต้นสนนั้นอยู่ตรงหัวเลี้ยวนี้เอง พวก
เด็ก ๆ ก็ร้องเอะอะออกมาด้วยความยินดี

“แต่มันดูยุ่งกะไกลมากนี่คะ!”

“เราเกือบจะเลิกมาและกลับบ้านเสียแล้วละฮะ จริงไหมพวกเรา?”

ทุกคนเดินไปยังบ้านของครู โดยมีครูยืนไม่ทำเดินอยู่ตรงกลาง มารดาของเธอรู้สึกแปลกใจเป็นที่สุด แล้วก็มิธระยุงขึ้นมาในทันที คือไปจุดไฟในเตาทำกับข้าวและวิ่งออกไปซื้อโน่นซื้อนี่ที่นอกบ้านตั้งหลายครั้ง พวกเด็ก ๆ อยู่ที่นั่นประมาณชั่วโมงหนึ่ง ในขณะที่อยู่ที่นั่นพวกเขาได้รับเลี้ยงถ้วยเต๋ยวใส่เต้าหู้ทอด บางคนกินเข้าไปถึงสองชามก็มี ผู้เป็นครูดีใจอย่างเหลือเกินจึงแนะนำว่าจะถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก เธอไปขอร้องช่างถ่ายรูปใกล้ ๆ บ้านแล้วก็พาพวกเด็ก ๆ ออกไปที่ตรงต้นสน

“ครูอยากให้พวกเธออยู่ต่อไปอีก” เธอบอก “แต่นี้ประเดี๋ยวก็จะมีดแล้วละจะคุณพ่อคุณแม่ของพวกเธอจะเป็นห่วงเอา”

พวกเด็ก ๆ ไม่อยากกลับบ้านเลย แต่ครูโออิซึกิก็พูดเกลี้ยกล่อมให้กลับไป และในที่สุดก็ให้พวกเด็ก ๆ ลงเรือลำหนึ่ง ตอนนั้นเป็นเวลาสี่โมงเย็นแล้ว ในฤดูใบไม้ร่วงนั้นวันออกจะสั้น ดวงอาทิตย์คล้อยต่ำไปทางทิศตะวันตกแล้ว เวลาพลบค่ำก็มารออยู่ที่หมู่บ้านหัวแหลมแล้วราวกับว่าในวันนั้นหาได้มีอะไรพิเศษเกิดขึ้นไม่

“ลาก่อนซะ !”

“ลาก่อนคะ !”

มีเสียงอำลาค้างมาจากเรือมาสู่ผู้เป็นครูซึ่งกำลังยืนฟังไม้เท้ามองดูพวกเขาอยู่ที่ชายหาด

ในขณะที่ผู้ชายสามคนไปเที่ยวหาตามเมืองชนบทและหมู่บ้านต่าง ๆ อยู่ย่นเด็ก ๆ สิบสองคนก็กลับไปหมู่บ้านแล้วโดยทางที่ไม่มีใครคาดคิด

“สวัสดีค่ะ !”

“สวัสดีครับ !”

เสียงร้องที่จู่ ๆ ก็ดังมาจากทะเลนี้ทำให้ชาวบ้านพากันแปลกใจ ตอนแรกพวกพ่อแม่ก็คิดว่าลูก ๆ แต่ตอนท้ายกลับพากันหัวเราะออกมาและรู้สึกเอ็นดูครูโออิซึกิมากขึ้น

อีกสองวันต่อมาก็ได้มีพ่อของประหลาดวางอยู่บนรถเข็นของคนรับใช้

เบ็ดเตล็ด ห่อของเหล่านั้นมีขนาดเล็กเสียจนเขาต้องเอาใส่มาในกล่องใส่แอปเปิ้ล
เปล่า ๆ ก่อนที่จะเข็นรถออกมาจากหมู่บ้าน หลังจากได้ทำธุระต่าง ๆ ของเขา
ตามทางแล้ว เขาก็มาถึงต้นสนนั้น เขายกกล่องนั้นขึ้นใส่ป่าอย่างที่เคยทำมาและ
เดินแบกมันไป กระดิ่งที่ติดอยู่ที่เข็มขัดของเขาก็ส่งเสียงกรังกรังไปทุกครั้งที่เขา
ก้าวเดิน เสียงกระดิ่งกรังสุดท้ายไปหยุดอยู่ที่หน้ามุ้งบ้านของครูไออิชิ ตัว
คนรับใช้เองนั้นยอมเป็นเครื่องหมายแสดงว่ามีของกำนัลส่งมาจากที่ไหนอยู่แล้ว
จึงไม่จำเป็นต้องมีคำอธิบายต่อไปอีก

“นี่ครับ! ข้าวห้า โยะกับถั่วหนึ่ง โยะ ห่อนี้เบาหน่อย คงจะเป็นปลาเค็ม
ละครับ? นี่ก็ข้าวอีกห้า โยะกับถั่วหนึ่ง โยะ !..”

เขาหยิบห่อเล็ก ๆ เหล่านั้นออกมาห่อแล้วห่อเล่าและกองมันไว้ที่หน้ามุ้ง
ตามห่อมีชื่อต่าง ๆ ติดอยู่ ห่อของเหล่านี้ก็คือข้าวและถั่วอันเป็นของขวัญแสดง
น้ำใจจากพวกชาวบ้านที่กตัญญูรู้คุณนั่นเอง

ใ

นภาพซึ่งอัดเสร็จแล้วนั้น ผู้

เป็นครูกำลังยืนยิ้มแก้มแทบขาดโดยมีต้นสนอยู่เบื้องหลัง ล้อมรอบไปด้วยเด็ก ๆ สิบสองคน บ้างก็ยืน บ้างก็นั่งขัดสมาธิ ครูโออิชิมองดูเด็กแต่ละคนที่ละครั้ง อีโชคิจิ ทาเคอิจิ มัตสึเอะ มิซาโกะ... พอเธอมองดูนิตะ ก็เห็นเขาอยู่ในลักษณะที่เครื่องเครื่องเคลือบเงินจนเธอต้องหัวเราะออกมา ดูตัวแข็งที่อราวกับว่าถ้าเขาปล่อยลมหายใจออกมาตัวเขาจะระเบิดออกมาเดี๋ยวนั้นเลยทีเดียว ทำทาง ‘ระว่างตรง’ ของเขาย่อมทำให้ไม่ว่าใครก็ต้องหัวเราะออกมา นี่เป็นครั้งแรกที่เด็กเหล่านี้เคยถ่ายรูป นอกจากมาสุโนะกับมิซาโกะเท่านั้น เพราะเหตุนี้เองเกือบทุกคนจึงดูเครียดกันอย่างน้อย นิตะและคิจิจิ้นั้นแย่มากที่สุด ตรงกันข้ามกับนิตะ คิจิจิ้นั้นดูจะกำลังหดจากกล้องถ่ายรูป หน้าของเขาหันหนีกล้องและนัยน์ตาก็ปิดสนิท ทำทางในภาพนั้นเป็นลักษณะประจำตัวของเขาที่ขี้อายเสียจนครูโออิชิรู้สึกเสียใจแทนเขา

“คิดจินนี่น่าสงสาร! เขาคงจะกลัวมากทีเดียว บางทีเขาอาจจะกลัวว่าจะมีอะไรกระโดดออกมาจากกล้องมาหาเขาก็ได้”

ในขณะที่เธอกำลังมองดูภาพพลาซายัมกับตัวเอมนั้น ครูใหญ่จากโรงเรียนใหญ่ก็มาเยี่ยมเธอ เสียงของเขาทำให้เธอตัวแข็งไปเหมือนกับนิตะที่ในภาพนั้นทีเดียว เธอเดินไปที่ประตูหน้าบ้าน ถึงแม้ว่าจะไม่ต้องใช้ไม้ยันแล้วก็ตาม แต่เธอก็ยังเดินกะเผลอกะเผลออยู่นิดหน่อย ครูใหญ่มองดูเธอเดินพลาซายัมอย่างสงสาร

“หนูนะ โขคร้ายเหลือเกินนะ !”

“แต่ตอนนี้ดีขึ้นมากแล้วละคะ”

“ยังเจ็บอยู่อีกหรือเปล่า ?”

ในขณะที่เธอกำลังนึกสงสัยอยู่ว่าจะตอบว่าอย่างไรดีนั้นคุณแม่ของเธอก็ตอบแทน เพราะคิดว่าครูใหญ่จะมารบเร้าให้เธอกลับไปสอน

“ดิฉันเสียใจมากคะที่อีซาโกะทำให้คุณครูต้องลำบากมานานอย่างนี้ ตอนนี้แกดูท่าว่าจะดีขึ้นมากแล้วละคะ แต่ก็ยังไม่หายดีพอจะขึ้นชั้นเรียนได้ เพราะยังงั้นนะซิคะแกถึงต้องพักอยู่กับบ้านต่อไปอีก”

แต่ครูใหญ่ก็ไม่ได้มาด้วยความตั้งใจที่จะบังคับให้เธอไปโรงเรียนดอก เขาเพียงแต่มาเพื่อถามไถ่ถึงสุขภาพของครูโออิชิและเพื่อบอกข่าวดีให้เธอทราบเท่านั้น วันนี้เขาเรียกลูกสาวของเพื่อนด้วยชื่อตัวของเธอในขณะที่พูดกับเธอว่า “อีซาโกะ เธอก็ได้ฤกษ์เข้าข้างหนึ่งไปแล้วนะ ฉันก็เลยคิดว่าตอนนี้เธอน่าจะหยุดไปโรงเรียนสาขาได้แล้ว ฉันได้ตั้งใจไว้แล้วว่าจะให้เธอมาสอนที่โรงเรียนใหญ่ แต่ดูจากท่าทางที่เธอเดิน ฉันก็เกรงว่าเธอคงยังไม่สามารถไปสอนที่นั่นได้เหมือนกัน”

ในทันใดนั้นนัยน์ตาของมารดาของครูโออิชิก็ปริ้มไปด้วยน้ำตา หล่อนเอ่ยออกมาว่า “แหม !” แล้วก็ไม่สามารถจะพูดอะไรต่อไปได้ ชั่วขณะข้างตัวอย่างน่าขื่นใจจะไรรอยงั้นจนหล่อนไม่อาจกล่าวขอบคุณออกมาในทันทีด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมได้ เมื่อสังเกตเห็นว่าลูกสาวของหล่อนยิ่งเจ็บไปครู่หนึ่ง หล่อนจึงคะยั้นคะยอเธอเพื่อจะปิดบังความกระตาคกระตือองของตัวเองไว้ด้วย “ว่าไงอีซาโกะ ลื่นของหนูหายไปไหนล่ะ ? ทำไมหนูไม่ขอบคุณคุณครูใหญ่เสียล่ะจ๊ะ ?”

แต่ครูโออิชิเองนั้นก็กลับไม่รู้สึกรังเกียจในเรื่องการจัดการด้วยความปรารถนาดีของครูใหญ่ครั้งนี้ หากเป็นครั้งปีก่อนนั้นเธอก็คงจะกระโดดโหยงด้วยความดีใจแล้ว แต่ด้วยเหตุผลบางอย่างเธอจึงไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาอย่าง

เช่นนั้นออกมาได้อีกแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งที่ออกมาจากปากของเธอจึงไม่ใช่คำ
ขอบคุณ

“เอ๋อ...คุณครูได้จัดการเรียบร้อยแล้วหรือคะ ? คุณครูได้แต่งตั้งครูคนใหม่
มาแทนดิฉันแล้วหรือคะ ?”

“ใช่ เราจัดการกันแล้วในการประชุมของโรงเรียนเมื่อวานนี้ เธอมีอะไร
ขัดข้องหรือ ?”

“แน่นอนคะ ดิฉันไม่มีสิทธิ์อะไรเลยที่จะขัดข้อง แต่ที่จริงดิฉันไม่ทราบจะ
ทำอย่างไรคะ”

ถ้ามารดาของเธออยู่ที่นั่น หล่อนก็คงจะดูเธอเข้าแล้ว แต่เผชิญหล่อนออกไป
ข้างนอกเพื่อจะซื้อขนมเค้กหรืออะไรบางอย่าง

“มีเรื่องอะไร ?” ครูใหญ่ถามพร้อมกับยิ้มอย่างกว้างขวาง

“เอ๋อ ดิฉันสัญญาแก่นักเรียนของดิฉันแล้วว่าดิฉันจะกลับไปสอนพวกเขา”

“สวรรค์โปรด ! แล้วนี่เธอคิดว่าเธอจะไปที่นั่นทุกวันได้ยังไงกัน ? คุณแม่
ของเธอบอกว่าเธอไม่สามารถจะขี่จักรยานไปได้อีกสักหนึ่ง เพราะอย่างนั้นนะซี
ฉันจึงได้จัดการเสียอย่างนี้”

เธอจึงไม่มีข้อแก้ตัวอย่างอื่นอีก แต่กระนั้นเธอก็ยังฝืนนอยากกลับไป
หมู่บ้านหัวแหลมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากยังไม่เต็มใจที่จะเลิกสอนที่นั่น เธอจึงอด
ไม่ได้ที่จะถามออกมาว่า “แล้วใครจะสอนแทนดิฉันล่ะคะ ?”

“ครูโง่โตะโง่เล่า”

“อ้อ !”

เธอเกือบจะพูดออกมาด้วยแล้วว่า “นั่นไม่น่าอายหรือกรึคะ ?” แต่ก็ยัง
ไว้ได้ในนาทีสุดท้าย คราวนี้เธอเป็นห่วงครูโง่โตะ โไม่ใช่เป็นห่วงตัวเอง เธอนึก
สงสัยว่าครูคนใหม่นี้จะไปโรงเรียนที่นั่นทุกวันได้อย่างไร ? ครูโง่โตะนั้นอายุ
เกือบสี่สิบปีแล้ว แกมยังมีลูกอ่อนที่กำลังกินนมอยู่ด้วยเพราะหล่อนแต่งงานช้า
ถูกละ หล่อนอยู่ใกล้หัวแหลมเข้าไปเล็กน้อย แต่กระนั้นหล่อนจะไปโรงเรียนซึ่ง
อยู่ห่างออกไปตั้งสี่ไมล์ได้อย่างไรในเมื่อเดือนในฤดูหนาวกำลังใกล้เข้ามาแล้ว ?
ในทันใดนั้น ครูโอบิซึกิเงยหน้าขึ้นและพูดออกมาด้วยความเห็นอกเห็นใจครูคน
ใหม่ครึ่งหนึ่งและด้วยความไม่เต็มใจของตัวเองที่จะเลิกสอนที่นั่นครึ่งหนึ่ง

“คุณครูคะ เรายังดีไหมคะ ? ในทันทีที่เท้าของดิฉันหายดี ดิฉันก็จะไปสอนแทนครูโงโตะ คุณครูจะให้เธอสอนแทนดิฉันไปจนถึงตอนนั้นเท่านั้นได้ไหมคะ ?”

เธอคิดว่านั่นเป็นความคิดที่ดีแล้ว แต่คำตอบของครูใหญ่ทำให้เธอต้องแปลกใจ

“นี่เธอไม่มีความเที่ยงธรรมเลยริ ฮีซาโกะ ! ไม่จำเป็นต้องพะวงให้มากถึงอย่างนั้นเลยนี่นา ทุกสิ่งทุกอย่างก็ดำเนินไปด้วยดีแล้วเพราะครูโงโตะเองต้องการจะไปสอนที่นั่น”

“ทำไมหรือคะ ?”

“ก็ปีหน้าเรากำลังจะขอให้หล่อนออกจากงานเพราะอายุมาก แต่ถ้าหล่อนไปสอนที่โรงเรียนหัวแหลมละก็หล่อนก็จะสอนต่อไปได้อีกสามปี เมื่อฉันบอกหล่อนยังงั้น หล่อนก็ยอมรับด้วยความยินดี”

“อายุมากริคะ ? พระเจ้าช่วย !”

‘อายุมาก’ ตั้งแต่เพิ่งสามสิบเจ็ดหรือสามสิบแปดเท่านั้นหรือนั้นหรือ ? นี่เขาเรียกผู้หญิงที่เพิ่งมีลูกอ่อนว่าคนแก่แล้วหรือ ? ครูโออิชิไม่ได้พูดอะไรต่อไปเนื่องจากความประหลาดใจ มารดาของเธอซึ่งตอนนั้นกลับมาบ้านแล้วและกำลังส่งญาติใส่ผลไม้และขนมอื่น ๆ มาให้นั้นรู้สึกกระตาคใจในความขวามผ่าซากของลูกสาว

“พูดอะไรยังงั้นนะ ? ฮีซาโกะ ! หนูยังไม่ได้ขอบคุณคุณครูใหญ่ให้เพียงพอเลยในความกรุณาของท่านนะ แม่ปล่อยให้หนูพูด แต่หนูกลับไม่ยกพูดอะไรนอกจากคำพิลึก ๆ มาตั้งแต่คุณครูใหญ่มาถึงที่นี่แล้ว”

หล่อนโค้งให้แก่ครูใหญ่และพูดว่า “ดิฉันเกรงว่าดิฉันไม่ได้อบรมฮีซาโกะมาอย่างถูกต้องนัก เนื่องจากว่าแกเป็นลูกคนเดียวของดิฉัน ดิฉันเดาเอาว่าตัวเองคงจะหย่อนยานให้แก่โดยที่ดิฉันไม่รู้ตัว เพราะยังงั้นเองแกถึงได้พูดจาไม่สุภาพอย่างนั้น แต่ก็ดูเหมือนแกจะไม่ได้คิดถึงอะไรเลยนอกจากคิดถึงโรงเรียนของแกทั้งวันทั้งคืนทีเดียวค่ะ แกเป็นกังวลอยากกลับไปทีนั้นอีก แต่ในเมื่อตอนนี้ท่านก็ได้กรุณาย้ายแกไปสอนที่โรงเรียนใหญ่แล้ว ดิฉันก็แน่ใจว่าแกคงจะไปโรงเรียนได้โดยรถประจำทางในเวลาราวสิบวันนี้ ท่านก็คงเห็นแล้วนะคะว่าแกเป็นเด็กดี”

แค่ไหน แต่เพื่อเห็นแก่ดิฉัน ท่านจะกรุณาอดทนหน่อยได้ไหมคะ ?”

หล่อนพูดทุกอย่างที่หล่อนอยากให้ลูกสาวพูดออกมา แล้วก็โค้งตัวลงต่ำหลายครั้ง หล่อนขยับตากับลูกสาวเป็นเชิงเตือน แต่โออิซึกลับทำเป็นไม่รู้ไม่ซีเสียดและยังคงพูดถึงเรื่องครูโงโตะต่อไปอีก

“แล้วครูโงโตะไปสอนที่นั่นแล้วหรือคะ ?”

ดูเหมือนครูใหญ่จะสนุกสนานกับการคุยกับเด็กสาวผู้ดันทุรังแปลกคนผู้นี้อยู่เหมือนกัน

“ยังเลย ถ้าเธอต้องการละก็ เราก็อาจเรียกประชุมครูอีกครั้งหนึ่งแล้วล้มเลิกเรื่องทั้งหมดนี้เสียก็ได้ ทั้ง ๆ ที่ฉันก็ยังเกรงว่าคุณโงโตะจะผิดหวังอยู่เหมือนกัน”

มีแต่คุณแม่ของครูโออิซึเท่านั้นที่ยังรู้สึกเป็นกังวลและประหม่าอยู่ต่อไป ครูใหญ่พูดกับหล่อนว่า “ชิซาโกะทำให้ผมนึกถึงคุณพ่อของเธอ เธอคือเหมือนกับเขาทีเดียวนะ คุณทราบไหมว่า เขารู้จักสไตรค์ตั้งแต่ยังอยู่โรงเรียนชั้นประถม เทียวนะ มิโครเคยได้ยินมั้งไหมล่ะครับ ?”

แล้วเขาก็หัวเราะเสียงดัง ครูโออิซึเคยได้ยินเรื่องนี้มาก่อนแล้ว เธอจำได้ว่าเมื่อตอนที่คุณพ่อของเธอยังอยู่ชั้นประถมสี่นั้นเขาโกรธแค้นที่ครูประจำชั้นของเขาเข้าใจเขาผิด จึงได้ยุให้เพื่อนนักเรียนร่วมชั้นพากันสไตรค์ไม่เข้าเรียนเป็นเวลาหนึ่งวัน เพื่อนร่วมชั้นของเขาซึ่งมีครูใหญ่ผู้นี้รวมอยู่ด้วยรู้สึกเห็นอกเห็นใจเขา จึงเดินขบวนไปที่สำนักงานหมู่บ้านด้วยกันและขอให้แต่งตั้งครูให้ใหม่ เมื่อฤดูใบไม้ผลิที่แล้วมานี้ เมื่อนางสาวโออิซึกับมารดาของเธอไปหาครูใหญ่เพื่อขอให้ท่านหาตำแหน่งให้เธอนั้น ทั้งสองก็ได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับบิดาของเธอนั้นเป็นครั้งแรก และได้หัวเราะออกมาด้วยกัน ตอนนี้คุณครูใหญ่กำลังหัวเราะอีกเพราะนึกขำในความทรงจำที่นั่นซึ่งเกิดจากเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม ก็น่าแปลกที่วันนี้เรื่องเดียวกันนี้กลับทำให้ครูโออิซึเคร่งขรึมไป

เมื่อคุณครูใหญ่กลับไปแล้ว ครูโออิซึก็ยังจมอยู่ในความคิดอย่างหนัก มารดาของเธอพยายามปลอบใจโดยเอ่ยขึ้นว่า “อะไร ๆ ชักจะดีขึ้นแล้วนะจ๊ะ ไช้ไหมล่ะ ชิซาโกะ ?” แต่นางสาวโออิซึก็ยังนั่งเงียบอยู่

ที่โต๊ะอาหาร เธอกินอาหารไม่ได้มากเหมือนปกติ เธอยังคงครุ่นคิดอยู่

จนกระทั่งดึกคืน และในที่สุดก็กล่าวกับมารดาของเธอว่า “อาจจะเป็นอย่างนั้นก็ได้ค่ะ ทั้งสำหรับตัวเอง และสำหรับคุณ โงโตะด้วย” นี่เป็นเวลาหลังจากที่มารดาของเธอพูดว่า ‘อะไร ๆ ก็ซักจะดีขึ้นแล้วนะจ๊ะ ไช้ไหมล่ะ อีซาโกะ ?’ ถึงสี่ชั่วโมงทีเดียว

คุณแม่ของเธอเห็นด้วย และมีท่าทางโล่งใจ “จ๊ะ จ๊ะ แม่อยากจะบอกว่าทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดีทีเดียวแหละ อีซาโกะ”

นางสาวโออิชิคิดอยู่ครู่หนึ่งอีกแล้วก็กล่าวขึ้นด้วยท่าทางเด็ดขาดว่า “แต่ลูกไม่เห็นด้วยเลยคะ ทุกอย่างไม่ได้ดำเนินไปด้วยดีเสียทั้งหมดเลยหรอก-อย่างน้อยก็สำหรับครูโงโตะ การที่ไปเรียกเธอว่าแก่นะมันหยาบคายนี่คะ”

มารดาของเธอไม่ได้พยายามที่จะคัดค้านอีก แต่กลับพูดอย่างอ่อนโยนราวกับว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องปลอบลูกสาวให้สงบลง “ไปนอนกันเถอะลูกนี่ก็ดึกมากแล้วนะจ๊ะ”

เช้าวันรุ่งขึ้น ครูโออิชิตั้งใจว่าจะขึ้นเรือไปเยี่ยมหมู่บ้านหัวแหลม คนแจวเรือนั้นคือคนรับใช้เปิดเตล็ดอยู่ในหมู่บ้านต้นสนซึ่งมีอาชีพเช่นเดียวกับพ่อของคตสุรุ-นั่นคือการแจวเรือและเข็นรถให้ใคร ๆ เช้าวันนั้นเป็นเช้าที่ปราศจากลมในปลายเดือนตุลาคม ทั้งท้องฟ้าและท้องทะเลเป็นสีฟ้า อากาศทะเลที่สดชื่นก็หนาวเย็นเสียจนทำให้ครูโออิชิต้องยกมือขึ้นกอดอกโดยไม่รู้ตัวเพื่อใช้แขนเสื้อกิโมโนให้ความอบอุ่นแก่ตัวเอง

“หนาวอะไรอย่างนี้! อีกไม่นานก็ถึงเวลาต้องใส่เสื้อขนวมแล้วละนะจ๊ะ ลุง ไช้ไหมจ๊ะ ?”

“ยังหรอกครับ ยังไม่หนาวถึงขั้นนั้นจริง ๆ หรอกครับเวลาตะวันขึ้นแล้วนะ ตอนนี้นะอากาศดีที่สุดในรอบปีเขียวนะครับ ไม่ร้อนไม่หนาว”

เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ครูโออิชิสวมกิโมโนผ้าเสียมิจูสึขาวจุดเล็ก ๆ และสวมกระโปรงทับเสื้อสีม่วงอมน้ำเงิน ที่พื้นเรือมีเสื่อผืนหนึ่งปูอยู่ เธอนั่งอยู่บนเสื่อนี้โดยยึดขาออกไปข้าง ๆ อย่างไม่รู้ดี เคราะห์ดีที่กระโปรงของเธอปิดบังท่าทางที่ไม่น่าดูนั้นไว้ได้ เรือแล่นตัดข้ามท้องทะเลลึกสีฟ้าขึ้นไป ผู้เป็นครูมองเขม็งไปทางแหลม เสียงอันเกิดจากกรรเชียงคู่ดังอยู่อย่างสม่ำเสมอ ตอนนี้อะกำลังข้ามอ่าวไปด้วยจิตใจที่ร่าเริง แต่เมื่อสองเดือนก่อนนั้นเธอร้องไห้มาทาง

เดียวกันนี้

“ครูคงลำบากมากสินะครับ ?”

“จ๊ะ”

“คนอายุน้อย ๆ นะกระดุกอ่อนนะครับ พอหักแล้วก็ต่อกันใหม่ได้เร็ว”

“แต่ของฉันทันไม้ใช้กระดุกหรือว่ากล่อมเนื้อหอกจ๊ะ มันเป็นเรื่องที่เขาเรียกกันว่าเอ็นร้อยหวายโง่ละจ๊ะ แล้วก็เจ้าเอ็นนี้มันไม่ต่อกันได้ง่าย ๆ หรอกนะ”

“จริง ๆ ไรครับ ? ถ้าฉันทันก็ยิ่งแย่มากใหญ่ชะครับ”

“แต่พวกเด็ก ๆ นะไม่ได้ตั้งใจจะให้ฉันทันได้รับอันตรายอะไรหรอกนะจ๊ะ มันเป็นเรื่องอุบัติเหตุเท่านั้นจ๊ะ เพราะฉะนั้นฉันทันจึงบ่นไม่ได้”

“ถึงยังงั้นก็เถอะครับ-พวกเด็ก ๆ ก็ทำให้-ครูต้องลำบากลำบากแบบนี้ครับ-นี่ครูคงกำลังจะไป-ลาพวกเขา-ยังงั้นใช่ไหมครับ ?-ครูนี่-นิสัยดี-จังนะครับ !-เอ้า เอ้ว ๆ !” คนแจวเรือพูดถ้อยคำเหล่านี้ออกมาเป็นประโยคสั้น ๆ เพื่อให้เข้าจังหวะกับใบพายของเขา ในขณะที่เขาพูดว่า ‘เอ้า เอ้ว ๆ !’ นั้นเขาก็จ้วงใบพายแรงเข้า

ครูโออิชิหัวเราะคิก ๆ แล้วพูดในทำนองเดียวกัน

“ลุงพูดยังงั้น-แต่เด็ก ๆ เหล่านี้-ะ-คิดดูซิ-จะ-อยู่แค่นี้-หนึ่งเท่านั้น-ยังมาเยี่ยมฉันทัน-โดยไม่บอกพ่อแม่-สักคำเดียวเลย-แล้วฉันทันจะเลิกไป-ได้ยังไงกัน ?-จนกว่าจะได้เห็น-หน้าของพวกเขา-เอ้า เอ้ว ๆ !”

เสียงหัวเราะอันร่าเริงของเธอทำให้คนพายเรือมีอาการมึนดี เขาบอกว่า

“เราต้องไม่ลืม-ความสุขภาพ-และผ้าขาวม้า-ชีวิตมันเป็น-ยังงั้นแหละครับ-เอ้า เอ้ว ๆ !”

ในที่สุดครูโออิชิก็หัวเราะเสียงจนพอใจ สีข้างของเธอสิ้นไปหมด ในท้องทะเลย่อมไม่ต้องเกรงว่าจะรบกวนใคร เสียงหัวเราะของเธอก็ขาดเป็นห่วง ๆ เข้ากับเสียงของกรรเชียงเรือเหมือนกันในขณะที่เรือแล่นไกลออกไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดก็ไปถึงหมู่บ้านอีกฟากหนึ่งของอ่าว ถึงแม้ว่าที่หัวแหลมจะยังคงปกคลุมไปด้วยควันไฟจากเตาหุงหาอาหารอยู่ส่วนหนึ่งก็ตาม แต่ก็ดูเหมือนว่างานประจำวันจะเริ่มขึ้นมานานแล้ว จึงได้ยินเสียงเล็ก ๆ น้อย ๆ นับไม่ถ้วน ‘ตอนนี้พวกเด็ก ๆ กำลังทำอะไรกันอยู่นะ ?’ ผู้เป็นครูนึกสงสัย ‘มัดสุเอะซึ่งมักจะวิ่งออกมาเมื่อเราซึ่งจักรยานไปถึงร้านขายของเบ็ดเตล็ด โออิชิคิซึ่งมักจะรอเราอยู่ที่ท่าเรือ นิตะ

ซึ่งมาโรงเรียนสายประมาณสัปดาห์ละครั้ง คิฉิจซึ่งฉีรดกางเกงสองครั้งในห้องเรียนในภาคต้น...’ ในขณะที่เธอนึกถึงเด็ก ๆ คนแล้วคนเล่าอยู่นั้น ครูโออิชิก็นึกพิศวงขึ้นมาอีกในความมกัลหาญของพวกเด็ก ๆ ที่เดินทางมายังหมู่บ้านต้นสนกันเองทั้ง ๆ ที่ยังเล็ก ๆ อยู่อย่างนั้น เมื่อนึกถึงภาพท่าเล็ก ๆ ที่เต็มไปด้วยขี้ฝุ่นในวันนั้น เธอก็เนื้อตัวสั่นไปด้วยความรักและความห่วงหาอาลัย

‘เมื่อคราวก่อนเราเป็นคนที่ต้องแปลกใจ วันนี้เราจะทำให้พวกเขาประหลาดใจบ้างละ สงสัยจริงว่าใครจะเป็นคนเห็นเราก่อน?’ ในขณะที่ผู้เป็นครูกำลังเพลิดเพลินอยู่กับความคาดหมายที่เป็นสุขอย่างนั้น เรือก็แล่นไกลออกไปเรื่อย ๆ และแหลมซึ่งมีป่าไม้สีเขียวกับหลังคาเล็ก ๆ สีดำก็ดูเหมือนกับจะเลื่อนเข้ามาหาเธอ มีเด็กผู้หญิงเล็ก ๆ สองคนกำลังยืนอยู่บนชายหาด มองมาทางเธอ เด็กสองคนนี้ดูไม่ใช่เด็กชั้นปีที่หนึ่ง นัยน์ตาของเด็กทั้งคู่จ้องจับอยู่ที่เรืออย่างแปลกใจ พวกชาวบ้านที่อยู่ที่แหลมนั้นซึ่งมีชีวิตช้า ๆ ซาก ๆ ย่อมแลเห็นคนภายนอกที่เข้ามาได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเข้ามาทางทะเลหรือทางบก ลักครู่เดียวเท่านั้นผู้คนที่อยากรู้อยากเห็นก็จะมาจับกลุ่มกันอยู่ คราวนี้ก็เหมือนกัน จำนวนเด็ก ๆ ที่ยืนอยู่ที่นั่นก็เพิ่มขึ้นเหมือนกัน กลายเป็นห้าคนแล้วก็เจ็ดคน... ในที่สุดเรือก็เข้าไปใกล้พอที่จะได้ยินเสียงเอะอะของเด็ก ๆ เหล่านั้นได้และพอที่จะแลเห็นใบหน้าของพวกเขาได้ อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่าจะไม่มีเด็กคนไหน निकอกออกมา ผู้หญิงที่สวมเสื้อกิโมโนอยู่นั้นเป็นใคร ทุกคนต่างก็เฝ้ามองดูเธออยู่ด้วยดวงหน้าอันเคร่งขรึม ถึงแม้ว่าเธอจะยิ้มให้ พวกเขาก็ยังดูเหมือนจะไม่รู้ว่าเธอคือใคร เธอชักใจร้อน และก่อนที่จะทันรู้ตัว เธอก็ยกมือขึ้นโบก ในทันใดนั้นเสียงเอะอะก็ดังยิ่งขึ้น พวกเด็ก ๆ ก็เริ่มร้องตะโกนกัน

“นั่นคุณครูผู้หญิงนี่นา”

“คุณครูผู้หญิง!”

“คุณครูผู้หญิงมาแล้ว!”

ถึงตอนนี้ได้มีผู้ใหญ่บางคนมาสมทบกับเด็ก ๆ เพื่อต้อนรับครูอย่างอบอุ่น เชือกที่คนเรือเหวี่ยงมาที่ฝั่งก็ถูกดึงไว้อย่างแรงพร้อมด้วยเสียงร้องตะโกนด้วยความปิติจนเรือถูกลากขึ้นมาบนชายหาด หลังจากหัวเราะและพูดคุยกันอยู่ที่หาดทรายพักหนึ่งแล้ว ครูโออิชิกับพวกเด็ก ๆ ก็ออกเดินไปที่โรงเรียน ผู้คน

ทุกคนที่เธอพบในระหว่างทางต่างก็พูดกับเธอและถามถึงสุขภาพของเธอ “เท้าของครูเป็นยังไงบ้าง ? ผมเป็นห่วงคุณครู”

ครูโออิชิก็ตอบแต่ละคนว่า “ดีขึ้นมากแล้วค่ะ ขอบคุณ คุณมีความกรุณามากที่ได้ส่งข้าวเป็นของขวัญไปให้เมื่อวันนั้นนะคะ”

“ไม่เป็นไรหรอกจะ นันมันเป็นเพียงของขวัญเล็ก ๆ น้อยเท่านั้นเองนี่นะ”

หลังจากนั้นครูหนึ่ง เธอได้พบผู้ชายคนหนึ่งซึ่งกำลังเอาจอบพาดไหล่เดินมา เขากำลังจะดึงผ้าขนหนูสำหรับเช็ดมือออกจากรอบหัวเขายู่พอดี เขาแสดงความเห็นอกเห็นใจในทำนองเดียวกับคนอื่น ๆ ครูโออิชิพูดว่า “ขอบคุณมากนะคะที่ให้อั่วแกงผักสวย ๆ แก่ฉันเมื่อวันนั้น”

ชายผู้นั้นยิ้มเล็กน้อย “อ้อ เราให้เมล็ดงาครูนะคะ”

ผู้เป็นครูจึงได้รู้ถึงความโง่เขลาของการพยายามจะพูดอะไรให้จำเพาะเจาะจงลงไป เลยตัดสินใจว่าจะไม่เอ่ยชื่อข้าวหรืออั่วอีกต่อไป เนื่องจากว่าเธอสอนอยู่ที่นั่นได้เพียงภาคเรียนเดียวเท่านั้น จึงเป็นการยากที่เธอจะจำชาวบ้านคนอื่น ๆ ได้นอกเหนือไปจากพวกพ่อแม่ของเด็กนักเรียนชั้นปีที่หนึ่ง ผู้ชายคนที่เธอพบถนัดมาคล้ายกับเป็นชาวประมง ดูเหมือนจะเป็นเขานี้แหละที่ให้ปลาแก่เธอ เธอจึงโค้งให้และพูดกับเขาอย่างระวิงตัว

“ขอบคุณมากค่ะ ที่อุตส่าห์ส่งของขวัญอวยพรให้ฉันหายดี ๆ ไปให้เมื่อวันนั้น”

ในทันใดนั้นชายผู้นั้นก็ทำท่ากระดาก ๆ “เอ้อ...ผมหมายถึงส่งของขวัญไปให้ครูเหมือนกันครับ แต่ก็เข้าไปหน่อย ผมเลยไม่ได้ส่งไปหรอกครับ”

ผู้เป็นครูก็กระดากและหน้าแดงไปเหมือนกัน “โอ ต้องขอโทษมาก ๆ เลยค่ะ ฉันเข้าใจผิดไปเองค่ะ”

นี่ถ้าเป็นก่อนเกิดอุบัติเหตุละก็ พวกชาวบ้านคงจะพูดกันว่า ครูผู้หญิงพูดเป็นนัย ๆ เพราะอยากได้ของขวัญปลอมใจ พอเธอเดินผ่านชายคนนั้นไป พวกเด็ก ๆ ก็หัวเราะกันใหญ่ เด็กผู้ชายคนหนึ่งพูดขึ้นว่า “คุณครูโออิชิคะ พ่อของเชอิจินะไม่เคยให้อะไรใครหรอกนะ มีแต่จะเอาเท่านั้นละนะ แม้แต่เวลาเขาปวดท้องฉี่ขึ้นมาในขณะที่กำลังทำงานอยู่ในป่าไม้ เขายังต้องเดินไปไกล ๆ เพื่อฉี่ในทุ่งนาของเขาเองเลยนะ”

พวกเด็ก ๆ ทุกคนต่างก็หัวเราะ ครูโออิชิเคยได้ยินเรื่องนี้มาแล้วครั้งหนึ่ง

ลูกชายของผู้ชายคนนี้ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่สี่นั้นเป็นคนเดียวที่ไม่เคยเอาสมุดจดวิชาดนตรีมา วันหนึ่งเธอถามเขาว่าทำไมจึงไม่เอามา เพราะเธอนึกสงสัยว่าเขาคงตั้งใจลืมเอาสมุดมาทุกครั้ง เด็กคนนั้นก็ก้มหน้าลงราวกับว่ากำลังจะร้องไห้ แล้วเด็กผู้ชายที่นั่งติดกับเขาก็อธิบายแทนเขาว่า “พ่อของเขายกกว่าวิชาดนตรีนี้ไม่ได้สอนถึงวิธีหาเงินให้เขาซะ แกลยไม่ยอมมาให้เขาซื้อสมุด”

ในชั่วโมงเรียนดนตรีครั้งต่อมาเธอก็ได้ให้สมุดเล่มหนึ่งแก่เซอิจิหรือเด็กชายเล็ก ๆ คนนั้น ตอนที่เธอนึกได้ว่าเขาตั้งใจแคโทไนที่ได้รับสมุดนั้น หนังสือเรียนทุกเล่มที่เขามียุ่่นั้นเป็นหนังสือเก่าที่ใช้แล้วทั้งนั้น แต่กระนั้นพ่อของเขาก็ยังมีชื่อว่าเป็นคนรวยเป็นที่สองในหมู่บ้านนี้

ครูโออิชิรู้สึกโล่งใจที่เซอิจิไม่ได้อยู่ที่นั่นด้วย ก็พอดีนิตะถามเธอขึ้นว่า “ทำของคุณครูยังเจ็บอยู่หรือเปล่าล่ะ ?” เขาเป็นคนแรกที่ถามเธออย่างนี้ ถึงแม้ว่าเธอจะไม่ได้ใช้ไม้ยันแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเดินกะเผลกอยู่ และนิตะคงจะนึกสงสัยเธอขึ้นมา

“แล้วคุณครูขี่รถจักรยานได้หรือยังคะ ?” คตสุรุเป็นผู้ถามต่อไป

“เอ้อ บางทีคุณครูคงจะขี่ได้ภายในครึ่งปีหรือราว ๆ นี้แหละจ๊ะ

“ถ้าฉันคุณครูจะมาโรงเรียนทางเรือรึคะ ?” เมื่อได้ยินคำถามของโออิชิ ผู้เป็นครูก็ได้แต่สั่นศีรษะ โคโตเอะรู้สึกแปลกใจเลยถามว่า “โอ จริง ๆ รึคะ ? ถ้าฉันคุณครูคงเดินมาซิคะ ? คุณครูจะเดินไกลยังงั้นไหวหรือคะ ?”

สำหรับโคโตเอะนั้น ระยะเวลาห้าไมล์คงจะเป็นเรื่องที่เธอลืมไม่ลง เธอเป็นคนแรกที่ร้องไห้ก็เพราะเธอหิวและวิตกกังวล ในวันนั้นเธอได้เอากะเป๋นักเรียนของเธอซ้อนไว้โนพุ่มไม้แล้วก็ไปเพราะไม่ต้องการให้เพื่อน ๆ ทิ้งเธอไว้ เมื่อพวกเด็ก ๆ ถูกส่งตัวกลับบ้านโดยทางเรือ เธอจึงรู้สึกเป็นทุกข์ไม่เหมือนกับคนอื่น เธอตื่นตกใจ กลัวไปว่าจะโดนดุด่าแคโทไน ? แต่ยายซึ่งออกมารับเธอนั้นใจร่อนยิ่งกว่าพ่อแม่คนไหน ๆ เสียอีก แกลเดินลุยน้ำไปโดยไม่รอให้เอาไม้กระดานพาดเสี้ยก่อน แล้วก็อุ้มโคโตเอะออกมาจากเรือก่อนเด็กคนอื่น ๆ ในขณะที่เด็ก ๆ เดินมาหาพ่อแม่ลงมาตามไม้กระดานอย่างมีชัยราวกับเป็นนายพลผู้พิชิตนั้น มีแต่โคโตเอะกับยายของเธอเท่านั้นที่ร้องไห้ หลังจากไปเอากะเป๋ที่โนพุ่มไม้แล้วทั้งสองคนก็กลับไปบ้าน ในตอนนั้นคนทั้งสองพูดกันตามปกติแล้ว

“นับตั้งแต่นี้ไป หลานอย่าออกไปไหนโดยไม่บอกยายนะ หลานต้องบอก ยายเสียก่อนถึงจะไปได้”

“แต่เวลาหนูบอก ยายก็ไม่ยอมเสียเรื่องนี้จ๊ะ”

“อ้อ นั่นก็จริงละ ยายต้องรับว่าหลานพูดถูกแล้ว” ยายของโคโตเอะหัวเราะ ออกมาเบา ๆ ด้วยเสียงสั้น ๆ “แต่หลานน่าจะมากินอาหารกลางวันเสียก่อนซิ ถ้าไม่ได้กินก็หัวแยะนะ”

คำพูดของยายทำให้โคโตเอะนึกไปถึงถ้วยเต๋ียวที่เธอกินที่บ้านของคุณครู โออิชิ มันช่างอร่อยเหลือเกินจนแค่คิดถึงเท่านั้นน้ำลายก็สอเสียแล้ว ความหิวของเธอในวันนั้นทำให้รสชาติของถ้วยเต๋ียวนั้นโอชะกว่าปกติหลายเท่า และทำให้รสอร่อยของมันติดอยู่ที่เพดานปากของเธอ

นับตั้งแต่นั้นมา ทุกครั้งที่โคโตเอะคิดถึงถ้วยเต๋ียว เธอจะต้องคิดถึงครูโออิชิ หรือกลับกัน ตอนนี่เมื่อครูโออิชิกลับมาโดยไม่มีใครคาดฝัน โคโตเอะก็ถามขึ้นว่า ‘คุณครูจะเดินไกลยังงั้นไหวริคะ?’ พลังนึกถึงถนนอันยืดยาวและถ้วยเต๋ียว นั้นอีก อยากรู้ก็ตาม ไม่ใช่แต่โคโตเอะคนเดียวหรอกที่คิดว่าตั้งแต่นี้ไป คุณครูโออิชิจะมาสอนที่โรงเรียนนี้อีก แต่เด็ก ๆ คนอื่นก็คิดเหมือนกัน ดูเหมือนว่าจะไม่มีใครสงสัยเลยในเรื่องนี้ ซึ่งทำให้ผู้เป็นครุรู้ว่าเธอควรจะประกาศให้เด็ก ๆ ได้รู้ว่าวันนี้เธอมาทำมาเสียตั้งแต่นาทีแรกที่เธอลงจากเรือแล้ว

เธอนึกขึ้นมาด้วยความรู้สึกเสียใจว่า ถ้าเธอลืมจากเรือพลางร้องบอกว่า ‘ครูมาลาพวกเธอ’ ก็คงจะไม่ต้องลำบากใจอย่างตอนนี้ เธอจึงพูดออกมาช้า ๆ ใช้คำถามของโคโตเอะให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

“ระยะทางมันไกล ไซ้ใหม่ละจ๊ะ? ถ้าครูมัวเดินกะเผลก ๆ มาอย่างนี้นะ กว่าจะมาถึงที่นี่ก็คงมืดเสียก่อนแล้วละ เพราะฉะนั้นจึง...พวกเธอก็คงรู้ละ?... ไม่มีประโยชน์”

แต่กระนั้นพวกเด็ก ๆ ก็ยังเดาไม่ออกว่าเธอหมายความว่าอะไร ทาดาชิ ผู้เป็นลูกชายของชาวประมงจึงแนะนำขึ้นด้วยคำแนะนำที่เหมาะสมกับตัวเขาว่า

“คุณครูโออิชิคะ ถ้านั้นทำไมคุณครูไม่มาทางเรือล่ะคะ? ผมจะไปรับคุณครูทุกวันเลยคะ หมู่บ้านต้นสนนะไม่เห็นไกลเลย”

เมื่อเร็ว ๆ นี้เขาเพิ่งเรียนวิธีการเรียงเรือมาและรู้สึกภาคภูมิใจที่ทำได้ ผู้

เป็นครูอดยิ้มไม่ได้ “จริง ๆ ริจิจะ ? แล้วตอนบ่ายเธอจะพายเรือให้ครูนั่งกลับบ้าน ด้วยริจิจะ ?”

“แน่นอนชะ จริงมั๊ยเธอ ?” ทาดาชิถามอิโซคิชิ บางทีตอนนี้เขาคงจะรู้สึกไม่ใคร่มั่นใจนักขึ้นมาก็ได้จึงต้องการความมั่นใจจากเพื่อน อิโซคิชิพยักหน้า

“ขอบใจเธอ ครูอยากให้คุณครูได้รู้ก่อนหน้านี้นี้ แต่ปัญหามันมีอยู่ว่าครูลาออกจากโรงเรียนแล้ว”

พวกเด็ก ๆ ไม่ได้พูดอะไร

“ดังนั้น วันนี้ครูจึงมาลาพวกเธอ”

พวกเขายังคงนิ่ง

“ในไม่ช้านี้จะมีคุณครูผู้หญิงอีกคนหนึ่งมาสอนพวกเธอ พวกเธอทุกคนจะเป็นนักเรียนที่ดีกันไหมจ๊ะ ? ครูรักที่นี้มากเหลือเกิน แต่ครูก็ไม่ทราบจะทำยังไงกับเท้าของครูนี้ ? เมื่อครูหายดีแล้วครูก็จะกลับมาใหม่”

ทุกคนต่างก้มลงมองดูเท้าของครู นัยน์ตาของชานาเอะเต็มไปด้วยน้ำตา เธอต้องเบิกนัยน์ตาให้กว้างไว้เพื่อไม่ให้หยดน้ำตาที่เป็นประกายนั้นไหลเอ่อออกมา ในขณะที่ครูโออิชิแลเห็นน้ำตาของชานาเอะ-ชานาเอะผู้ซึ่งตามปกติแล้วมักจะ ไม่แสดงความรู้สึกของเธอออกมาเป็นคำพูด-นัยน์ตาของผู้เป็นครูเองก็ปรึ่มไปด้วยน้ำตาเหมือนกัน ครั้นแล้วมาสุโนะก็ร้องไห้โฮออกมาราวกับไปจับเอารังผึ้งหรืออะไรเข้า นั่นทำให้โคโตะเอะ มิซาโกะ และแม้แต่เด็กที่โตแข็งอย่างคตสึรุก็ต้องสะอื้นไปด้วย จึงมีเสียงร้องไห้สะอึกสะอื้นกันอื้ออึงไปหมด

ทั้งสองข้างของประตูหินซึ่งมีกระดานป้ายของโรงเรียนสาขาแขวนไว้นั้นมีต้นหลิวสูง ๆ ต้นหนึ่งกับต้นสนสูงต้นหนึ่งขึ้นอยู่ ภายใต้ต้นหลิวนั้น ในท่ามกลางนักเรียนในราวสามสิบห้าคน ครูผู้หญิงมิได้พยายามที่จะสะกดกลิ่นน้ำตาของเธอไว้อีกต่อไป เมื่อมาสุโนะนำวงด้วยการร้องไห้เสียงดังลั่นอย่างนั้น แม้แต่คิชิจิและนิตะก็เกือบจะร้องออกมาบ้างแต่ดูเหมือนจะพยายามกลั้นไว้ไม่ร้องออกมา มีนักเรียนโต ๆ บางคนยืนดูอยู่อย่างขำ ๆ ครูผู้ชายซึ่งแลเห็นภาพนี้จากหน้าต่างห้องพักครูก็สอดเท้าเข้าไปในรองเท้าแตะของเขาซึ่งทำด้วยปลายรองเท้าเก่า ๆ แล้ววิ่งเข้ามา พอเขาได้ยินเรื่องราวเข้า เขาก็พูดว่า “พวกเธอนี้เป็นอะไรไปกันนะ ? วันนี้คุณครูผู้หญิงกรุณาเหลือเกินที่มาหาพวกเธอนี้ จริงไหมล่ะ ? พวก

เธอควรจะต้องรับด้วยรอยยิ้มจึงจะถูก ทำไม่ถึงได้ร้องไห้กันดังลั่นยังงี้เล่า ? เอ้า หลีกทางให้ฉันหน่อย ครูผู้หญิง โปรดเข้าไปข้างในเถอะ”

แต่กระนั้นพวกเด็ก ๆ ก็ยังยืนอยู่ที่เดิมและสะอึกสะอื้นต่อไป

“ฉันยอมแพ้ละ เขาว่ากันว่าผู้หญิงกับเด็ก ๆ นะจัดการยาก ฉันจะปล่อยให้พวกเธอร้องไห้กันไปจนพอใจ ร้องไปให้มากเท่าที่พวกเธอต้องการเถอะ”

เมื่อครูผู้ชายวิ่งตึก ๆ กลับไป ในที่สุดพวกเด็ก ๆ ก็เริ่มหัวเราะออกมาได้ เพราะรู้สึกขำที่มีใครมาบอกให้พวกเขาร้องไห้

แผ่นกระดานสำหรับตีบอกเวลาประกาศให้ทราบว่าเป็นโรงเรียนเช้าแล้ว และงานประจำวันกำลังจะดำเนินไปตามปกติของมัน ครูโออิชิตั้งใจว่าจะลากลับไปหลังจากกล่าวคำปราศรัยอำลาในที่ประชุมตอนเช้าแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้กล่าวคำอำลาเสร็จแล้ว เธอก็กลับก้าวเข้าไปในห้องเรียนของนักเรียนชั้นปีที่หนึ่ง และปีที่สองราวกับว่ามีอะไรมากกระตุ้น พวกเด็ก ๆ ทั้งหมดต่างรู้สึกสำราญบันเทิงใจในการที่ได้มีครูผู้หญิงมาอยู่กับพวกเขาอีกหลังจากจากไปเป็นเวลานาน

“ขอให้เรามาใช้เวลาชั่วโมงแรกนี้ด้วยกันแล้วจึงจะจากกันเถอะ ความจริงนี่เป็นชั่วโมงเลขคณิต แต่ถ้าพวกเธอต้องการ เราก็อาจจะทำอย่างอื่นก็ได้ เราจะทำอะไรดีจ๊ะ ?”

มีมือยกขึ้นอย่างมากมายพร้อมด้วยเสียงร้องบอกว่า “เล่นเกม ‘เรียกฉัน’ กันเถอะคะ” แต่ยังไม่ทันที่ครูจะเรียกใครเลย มาสุโนะก็ร้องบอกว่า “ร้องเพลงกันดีกว่าคะ !” มีเสียงร้องด้วยความยินดีและเสียงปรบมือ ดูเหมือนทุกคนจะเห็นชอบกับความคิดนั้น

มาสุโนะแนะนำขึ้นอีกว่า “เราไปร้องเพลงกันที่ชายหาดเถอะคะ”

พวกเด็ก ๆ ร้องด้วยความดีใจอีกครั้งหนึ่ง

“คุณครูโออิชิคะ เราไปร้องเพลงกันที่ชายหาดเถอะคะ” มาสุโนะยังทำตนเป็นผู้นำต่อไป

“ถ้าฉันเธอไปเรียนคุณครูผู้ชายท่านทราบแล้วออกไปเจอครูที่ชายหาด ได้ไหม ? เรือกำลังพรอครูอยู่ที่นั่น”

พวกเด็ก ๆ ตบมือและเลื่อนโต๊ะตั้งแกรกราก พวกเขาไปพูดกับครูผู้ชายเรื่องนี้ และครูผู้ชายก็แนะนำว่าเด็กทุกคนควรไปส่งครูผู้หญิง จึงเริ่มต้นด้วยครู

โออิชิเดินกะโผล่กะเผลออยู่ตรงกลางและนักเรียนชั้นปีที่หนึ่งจำนวนสิบสองคน เดินนำขบวน ครูผู้ชายเดินตามหลังพลางลากรถจักรยานซึ่งสะสมเอาฝุ่นละอองไว้ตั้งแต่วันที่เกิดอุบัติเหตุของครูผู้หญิงไปด้วย พวกเขาชาวบ้านที่พวกเขาพบตามทางก็เดินตามไปยังชายหาดด้วย

“คราวนี้อัยาร้องไห้จะจ๊ะ” ครูโออิชิบอกพลางมองหน้าเด็ก ๆ ทีละคน “เข้าแตะที่หัวใจเธอแล้วให้สัญญาครูซิว่าจะไม่ร้องไห้ มะจั้ง ?”

“ตกลงค่ะ”

“เธอด้วยจ๊ะ โคโตะอะ ?”

“ตกลงค่ะ”

“แล้วเธอด้วย ซานาอะ ?”

“ตกลงค่ะ”

ทั้งสามคนนี้เป็นเด็กขี้แยที่สุด แต่ทีนี้เมื่อพวกเขาได้สัญญากับเธอแล้วก็คงจะเรียบร้อย ครูโออิชิคิด

ในขณะที่พวกเขาเด็กผู้หญิงกำลังเอามือแตะหัวใจอยู่นั้น กลุ่มคนทั้งหมดก็มาถึงชายหาด นิตะมองดูมาสุโนะแล้วถามเสียงดังว่า “เราจะร้องเพลงอะไรดี ?”

“ต้องเพลง ‘โอลด์แลงซายน์’ แน่ละ” ครูผู้ชายตอบ แต่ทว่านักเรียนชั้นปีที่หนึ่งยังไม่ได้เรียนเพลงนี้เลย

“ถ้าฉันเอาเพลง ‘มายันเรียนกันเถอะ’ เป็นไง ?” ครูผู้ชายต้องการให้นักเรียนร้องเพลงที่เขาสอนให้ อย่างไรก็ตามก็ดี มาสุโนะก็ตะโกนออกมาทันควัน “ร้องเพลง ‘อีกาภูเขา’ ดีกว่าค่ะ !”

ดูเหมือนเพลงนี้จะเป็นเพลงโปรดของมาสุโนะจริง ๆ เธอจึงเริ่มต้นร้องออกมาเดี๋ยวนั้นเลย

*“อีกาภูเขาตัวหนึ่ง
นำเอาของเล็ก ๆ สีแดงมาให้ฉัน”*

ถึงแม้ว่ามาสุโนะจะเป็นเพียงเด็กนักเรียนชั้นปีที่หนึ่งเท่านั้น แต่ก็ดูเหมือนว่าเธอจะมีความสามารถและมีประสบการณ์ในการนำวงร้องเพลงแล้ว บางทีเธอ

อาจจะเก่งมาตั้งแต่เกิดก็ได้ เธอมีความสามารถทำให้คนอื่นร้องเพลงตามเธอ
ไปได้ดีทีเดียว

“ฉันจึงเปิดจดหมายออกอ่าน
ว่ามีไฟป่าใหญ่หลวงเกิดขึ้น
ภายใต้ดวงจันทร์สกาว่า”

ในระหว่างนั้นพวกชาวบ้านกลุ่มหนึ่งก็มาส่งด้วย ครูโออิชิก้าวลงเรือพลาง
ร้องเพลงไปพร้อมกับเด็ก ๆ

“ฉันตั้งใจว่าจะตอบจดหมายนั้น
แต่ฉันพลันตื่นจากฝัน
ข้างเตียงของฉัน
มีใบเมเปิ้ลเล็ก ๆ สีแดงวางอยู่”

พวกนักเรียนร้องเพลงนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งในที่สุดก็หยุดไปเองโดย
ไม่มีใครรู้ตัว พวกเด็ก ๆ ต่างร้องเรียกเรือซึ่งกำลังแล่นไกลออกไปทุกที พวกเขา
ยังร้องเรียกต่อไปในขณะที่เสียงค่อย ๆ เบาลงจนไม่อาจได้ยินได้

“คุณครูขา !”

“มาอีกนะคะ”

“ถ้าเท่าหายดีแล้วกลับมานะคะ”

“สัญญา นะครับ”

“สัญญานะคะ” เสียงสุดท้ายนี้เป็นเสียงของนิตะ

พวกเขายังคงตะโกนเรียกอยู่ต่อไป แต่ครูโออิชิไม่สามารถจับคำพูดได้อีก
ต่อไปแล้ว

“เด็ก ๆ พวกนี้น่ารักจังนะครับ !” คนพายเรือพูดกับเธอ ปลุกเธอขึ้นมาจาก
ห้วงภวังค์ ครูโออิชิยังคงจับตาดูอยู่ที่ผู้คนซึ่งดูเหมือนจะไม่เต็มใจออกไปจาก
ชายหาดนั้นและตอบว่า “จ๊ะ ทุกคนดีเหลือเกิน”

“แต่เรายังคงได้ยินอยู่เสมอว่าผู้คนที่นั่นนะเป็นคนที่คบได้ยากจริง ๆ ?”

“นั่นก็ถูกจะ แต่คนแบบนั้นนะถ้าเขารู้จักเราดีแล้ว เขาจะเป็นคนที่ดีที่สุด
เกี่ยวจะจ๊ะ”

ครูโออิชิหันหน้าสู่แสงแดดกล้าและลมทะเล ยังคงเพ่งสายตามองดูคนที่
ยืนอยู่ที่นั่นซึ่งบัดนี้ตัวเล็กเหมือนเมล็ดงาแล้ว ดูราวกับว่าเธอต้องการที่จะจากรัก
ภาพหมู่บ้านทั้งหมดนั้นไว้ในใจให้ลึกซึ้ง ไกลออกไปในทะเล ณ ที่ซึ่งไม่ได้ยิน
เสียงอะไรอีกแล้วนอกจากเสียงกรรเชียงเรือ ดูเหมือนว่าเสียงร้องเพลงของเด็ก ๆ
จะหวนกลับมาสู่หูของเธออีก นัยน์ตากลม ๆ...เป็นประกายของพวกเขาก็ก็นั่งอยู่ใน
ความทรงจำของเธออย่างแจ่มชัด

ที่

งสีสันของทะเลและรูปร่างของภูเขาย่อมเหมือนกับเก่า กลุ่มเด็ก ๆ ที่เดินไปตามทางเดินแคบ ๆ ยาว ๆ ไปสู่โรงเรียนก็กำลังเดินไปที่เดียวกันในเวลาเดียวกันเหมือนเดิม อย่างไรก็ตามถ้าสังเกตดูอย่างใกล้ชิดก็ย่อมจะแลเห็นใบหน้าใหม่ ๆ บางใบหน้าได้ และบางที่อาจจะเป็นเพราะคนใหม่ ๆ เหล่านี้ก็ได้จึงทำให้กิริยาท่าทางของเด็ก ๆ ดูสดใสเหมือนดั่งดอกไม้ตูมบนต้นไม้ที่อยู่รอบ ๆ พวกเขา ในบรรดาเด็ก ๆ เหล่านั้นก็มีความเคอิจิ อิชิคิจิ คิจิจิ โดยมีมาสุโนะและซานาเอะเดินตามมาข้างหลัง แต่จากใบหน้าใหม่ ๆ เหล่านี้ เราจะต้องรู้ไว้ด้วยว่านับตั้งแต่เริ่มต้นเรื่องของเรานี้เวลาได้ผ่านไปสี่ปีแล้ว ชีวิตของเด็ก ๆ เหล่านี้ภายใต้คำขวัญว่า ‘ประชาชนร้อยล้านมารวมกัน’ นี้จะเป็นเช่นเดียวกับเมื่อสี่ปีก่อนนั้นหรือไม่? จะไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปเหมือนกับรูปร่างของภูเขาและสีของท้องทะเลที่อยู่รอบ ๆ หมู่บ้านของพวกเขาเที่ยวหรือ?

เด็ก ๆ ไม่เคยมีความคิดแบบนี้เลย พวกเขาได้แต่เติบโตขึ้นพร้อมด้วยความ

ยินดีและเศร้าโศกของเขาเองเท่านั้น เด็ก ๆ เติบโตขึ้นตามธรรมชาติโดยไม่ได้รู้ว่าตัวเองถูกวางไว้ตรงกลางกระแสน้ำใหญ่หลวงแห่งประวัติศาสตร์ ในระหว่างเวลาสี่ปีที่ผ่านไปนั้นมีเหตุการณ์สำคัญ ๆ เกิดขึ้น แต่เด็ก ๆ ต่างก็ยิ่งเล็กเกินกว่าที่จะเข้าใจความหมายของเหตุการณ์เหล่านั้นได้จริง ๆ แต่กระนั้นประวัติศาสตร์ก็ถูกสร้างขึ้นภายนอกขอบเขตของความคิดจิตใจของเด็ก ๆ เหล่านี้ เมื่อสี่ปีก่อนในวันที่ 15 มีนาคม ปี 1928 ก่อนหน้าที่เด็ก ๆ เหล่านี้จะเข้าโรงเรียนสาขาในหมู่บ้านหัวแหลมกันเล็กน้อย และในวันที่ 16 เมษายนปีต่อมา หลังจากที่พวกเขาถูกย้ายขึ้นไปอยู่ปีที่สองในทันทีนั่นเอง ชาวญี่ปุ่นจำนวนมากผู้เรียกร้องหาอิสรภาพสำหรับประชาชนและวางแผนการปฏิรูปก็ได้ถูกรัฐบาลซึ่งคอยปราบปรามความคิดก้าวหน้าจับใส่คุกไว้ อย่างไรก็ตาม เด็ก ๆ ที่ในหมู่บ้านหัวแหลมก็หาเรื่องนี่แต่อย่างใดไม่ ทั้งหมดที่ประทับอยู่ในใจของพวกเขาอย่างลึกซึ้งก็คือเรื่องเศรษฐกิจตกต่ำ ถึงแม้ว่าพวกเขาจะไม่ว่ามันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกก็ตาม แต่พวกเขาก็เข้าใจสิ่งหนึ่งอย่างชัดเจน นั่นก็คือเศรษฐกิจตกต่ำนั้นถึงแม้ว่าจะมาโดยไม่ใช่ความผิดของพวกเขาเลยแต่ทุกคนก็จำต้องกระหมัดกระหม่อมพวกเขาได้จนถึงเรื่องการอดอยากขาดแคลนในเกาะฮอนชูเหนือและเกาะฮอกไกโดแต่ละคนจึงได้นำเงินหนึ่งเซ็นต์มาที่โรงเรียนเพื่ออุทิศให้ ครั้นแล้วเหตุการณ์ทางแมนจูเรียและเซียงไฮ้ก็เกิดขึ้นอีกทีละเรื่อง และผู้ชายหลายคนในหมู่บ้านหัวแหลมได้ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร

ในขณะที่เหตุการณ์เหล่านี้กำลังเกิดขึ้นตามมาติด ๆ กันอย่างรวดเร็ว เด็กเล็ก ๆ ก็กินข้าวเจ้าผสมข้าวบาร์เลย์และเติบโตขึ้นอย่างสดใสและร่าเริง พวกเขาไม่รู้เลยว่ามือจะโรยอยู่ข้างหน้า เด็ก ๆ เพียงแต่รู้สึกเป็นสุขที่ได้เติบโตขึ้น

ตอนนี้เด็ก ๆ เหล่านั้นเรียนอยู่ชั้นปีที่ห้าแล้ว แต่พ่อแม่ของพวกเขาไม่สามารถหาเงินมาซื้อรองเท้าชนิดที่เดินไม่มีเสียงซึ่งตอนนี้กำลังอยู่ในสมัยนิยมให้พวกเขาได้ แต่กระนั้นพวกเขาก็มิได้ร้องทุกข์หรือตำหนิเจ้าเศรษฐกิจตกต่ำทั่วไปซึ่งพวกเขาไม่อาจควบคุมได้ พวกเด็ก ๆ พึงพอใจอยู่กับรองเท้าแตะฟางแบบเก่า และจิตใจก็ร่าเริงเพราะวันนี้พวกเขาได้สวมรองเท้าแตะคู่ใหม่ แต่กระนั้น เมื่อได้เห็นว่ามีแต่ทาดาคิคนเดียวที่มีรองเท้าดินแมวสวม พวกเขาก็พากันจ้องดูรองเท้ามันและส่งเสียงเอะอะกันใหญ่

“ไอโซ ดึงโกะ ! เท่าแกช่างแวววาวจริงนะ เล่นเอานัยน์ตากันหายไปหมดแล้วละ”

ทาดาชินั้นรู้สึกภายในเรื่องรองเท้าตีนแมวของเขามาตั้งแต่ต้นแล้ว ตอนนีพอพวกเพื่อน ๆ เอ่ยถึงมันเข้า เขาก็รู้สึกกระดากเหลือเกินจนกระทั่งนึกเสียใจที่ได้สวมมันมา

ในหมู่เด็กนักเรียนหญิงเล่า คตสุรุเป็นคนเดียวที่มีรองเท้าชนิดนั้นสวม แต่มันมีขนาดใหญ่เสียจนเกือบจะหลุดออกมาเสียทุกก้าวไป ในที่สุด เธอก็ถอดมันออกมาถือไว้ในมือและมองดูมันอย่างละห้อยในขณะที่ยื่นเท้าเปล่า เด็กนักเรียนชั้นปีที่หกคนหนึ่งเสนอว่าจะเปลี่ยนรองเท้าของเขากับของเธอให้ แต่ก็ต้องร้องออกมาดัง ๆ ว่า “ແ່ງຈິງ ນີ້ມັນເບີເຈີດນີ້ ທອກໄປສຳລັບຈີນເສີຍດ້ວຍຊ້າໄປ !”

บางทีพ่อแม่ของคตสุรุอาจจะซื้อรองเท้าคู่นี้มาด้วยหวังว่าจะให้เธอใช้ไปสักสามปีหรือทำนองนั้นก็ได้อ คตสุรุไม่นึกอยากจะทำอะไรกับเจ้ารองเท้าตีนแมวอย่างนี้อีกแล้ว การสอดเท้าเข้าไปในรองเท้าแตะนะ ทำให้เดินง่ายกว่ามากนัก ในขณะที่เธอถอนใจด้วยความโล่งอกอยู่นั้น มัตสึเอะก็พูดกับเธออย่างยิ้ม ๆ ว่า “ดูซี คตสุรุ กล่องอาหารของฉันทรงร้อนอยู่เลย” แล้วก็ตบเบา ๆ ที่กล่องซึ่งเธอหนีบอยู่ข้างตัว

“อ้อ กล่องที่มีรูปดอกพลับพลึงนะรีเธอ ?” คตสุรุถามขึ้นด้วยสีหน้าแบบที่มีคำถามว่า ‘แล้ว-เธอ-ได้-มัน-มา-ยัง-ใจ ?’

มัตสึเอะตอบว่า “ไม่ใช่อันนั้นหรอกจ้ะ อันนั้นนะพอกำลังจะซื้อให้ฉันทรงนี่ละ”

แล้วคตสุรุก็สะดุ้งด้วยคำตอบของเธอเอง ในทันใดนั้นเธอก็นึกถึงเรื่องราวซึ่งเกิดขึ้นเมื่อสามวันก่อนนี้ขึ้นมาได้ เธอได้ยืนยันว่ามีขาโกะกับมาสุโนะได้กล่องใส่อาหารกลางวันที่ทำด้วยอะลูมิเนียมซึ่งมีรูปดอกพลับพลึงอยู่บนฝาของมันด้วย เธอจึงไปบอกแม่ของเธอว่า “มะຈິງກັບມີອີຊິງມິກລ່ອງອາຫານທີ່ມີຮູບດອກຝັບຝລິງດ້ວຍຈະແມ່ ແມ່ຊື້ໃຫ້ໜູບ້າງໃນເວີ ຈື້ ນີ້ໄດ້ໄໝລ່ະຈີະ ?”

“ตกลงลูก”

“แม่จะซื้อให้หนูจริง ๆ รึจ๊ะ ?”

“แน่นอนเลยลูก”

“อันที่มีรูปดอกพลับพลึงด้วยนะจ๊ะ ?”

“ดอกพลับพลึง ดอกเบญจมาศ รือะไรก็ได้ตามที่ลูกชอบ”

“แล้วแม่จะบอกคนรับใช้ให้ไปซื้อเร็ว ๆ นะจ๊ะ ?”

“ตกลงจ๊ะ แต่อย่าเร่งนักนะ”

“แม่ก็ได้แต่พูดว่า ‘ตกลง’ เท่านั้น ? หนูไปบอกคนรับใช้เดี๋ยวนี้เลยนะจ๊ะ ?”

ในที่สุดนั้นก็ทำให้แม่ของเธอพูดกับเธออย่างเอาจริงเอาจัง คราวนี้โดยไม่มีคำว่า ‘ตกลง’ อยู่ด้วย หล่อนพูดอย่างเร็วชนิดหนอย่ว่า “เดี๋ยวก่อน แล้วใครจะเป็นคนจ่ายเงินให้ล่ะ ? ลูกต้องรอไปก่อนจนกว่าพ่อเขาจะหาเงินได้พอซิ ไม่งั้นแล้วเราจะต้องเสียหน้านะ ตอนนี่แม่จะหากลองอาหารดี ๆ ให้ลูกใช้ไปก่อนดีกว่าลองอะลูมิเนียมมันตั้งแยะเชียวะจ๊ะ”

แม่ของมัตสุเอะเกลี้ยกล่อมเธออย่างนี้ แต่เมื่อแม่เอากล่องหวายเก่า ๆ ที่ทำให้เธอมาให้อู เธอก็ได้ร้องไห้โฮออกมาด้วยความผิดหวัง เธอรู้ว่ากล่องหายนั้นหมดความนิยมไปนานแล้ว และไม่มีใครใช้อีกต่อไป สภาพเศรษฐกิจตกต่ำมีผลกระทบต่อธุรกิจของพ่อของเธอด้วย เมื่อเขาไม่มีงานช่างไม้ทำ เขาก็จะไปรับจ้างทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างเช่นดายหญ้า มัตสุเอะก็รู้ว่าเพราะอย่างนั้นแม่แต่กล่องใส่อาหารก็ไม่ไช่ของที่จะหาซื้อได้ง่าย ๆ แต่เธอก็ยังอยากได้อย่างเหลือเกินอยู่อีก เธอมีความรู้สึกที่ว่าถ้าเธอยอมรับกล่องหวายอันนี้ไว้เดี๋ยวนี เธอก็จะไม่มีทางได้กล่องที่มีรูปดอกพลับพลึงเลย ดังนั้นเธอจึงต้องเข้าไปและในที่สุดก็เริ่มต้นร้องไห้ร้องไห้ แต่อย่างไรก็ตาม แม่ของเธอก็ไม่ยอมอ่อนข้อให้เช่นกัน

“ตอนนี้เศรษฐกิจกำลังตกต่ำนะลูก อดทนหน่อยซีจ๊ะ ถ้าเดือนหน้างานของพ่อเขาดีขึ้นเราก็จะซื้อให้ลูกจริง ๆ ลูกนะเป็นลูกคนโตที่สุดนะมัตสุเอะ ลูกต้องเข้าใจอะไร ๆ ให้มากขึ้นซีจ๊ะ”

แต่มัตสุเอะก็ยังสะอึกสะอื้นต่อไป เธอได้รับความผิดหวังอย่างใหญ่หลวงเสียจนพยายามตื้อตึงต่อไปราวกับว่าจะไม่ยอมหยุดร้องไห้เลย แต่ครั้นแล้วก็มีอะไรบางอย่างมาขัดขวางไว้ อะไรบางอย่างที่ออกจะหนักหน่วงเอาการ “มัตสุเอะ” แม่ของเธอพูดเสียงหนักแน่น “แม่สัญญาว่าจะซื้อกล่องอาหารให้ลูก แต่ตอนนี้แม่ต้องการให้หนูวิ่งไปหาหมอด่าแยกก่อน บอกให้แกมาเดี๋ยวนีเลยนะ ใน

ระหว่างทางหญิงแหวะที่ร้านขายของเบ็ดเตล็ด แล้วก็ขอให้ยายเจ้าของร้านมา ด้วยนะ นำข้างจิ้งที่เรารู้สึกยั้ง”

หล่อนพูดพิมพ์ประโยคหลัง ๆ กับตัวเองแล้วก็ลงมือปูที่นอนไว้ในห้องหลังบ้าน เมื่อเห็นแม่ของเธอทำเช่นนี้ มัตสุเอะก็หยุดร้องไห้ ถึงแม้จะตื้อด้านเพียงไหนก็ตามแต่เธอก็รีบวิ่งออกจากบ้านไป เด็กหญิงน้อย ๆ นี้อิงไปอย่างรวดเร็วราวกับลูกธนูโดยมีความคาดหมายที่น่าชื่นใจเบ่งบานอยู่ในทรวงอก คำสัญญาของแม่ทำให้เธอมีความหวังขึ้นมาแล้ว

บ้านของหมอต้าแยตั้งอยู่ที่ปากทางเข้าหมู่บ้านใหญ่ หล่อนให้มัตสุเอะซ้อนท้ายรถจักรยานกลับมาด้วย พอมาถึงทางที่ชันขึ้นน้อย ๆ หมอต้าแยซาก็หยุดรถและบอกมัตสุเอะว่า “หนูลงตรงนี้นะ ป้าจะต้องรีบไปให้เร็วที่สุดทีเดียว”

มัตสุเอะพยักหน้า และเริ่มวิ่งตามหลังจักรยานซึ่งแล่นไปอย่างรวดเร็วและลับหายไปในช่วงเนินเขาในไม่ช้า นับตั้งแต่ครูโออิชิขี่จักรยานมาแล้ว จำนวนผู้หญิงที่ใช้รถจักรยานก็เพิ่มขึ้นตามลำดับ และชาวบ้านก็รู้สึกแปลกประหลาดอีกต่อไปแล้ว ในขณะที่เฝ้ามองดูรถจักรยานของหมอต้าแยแล่นจิวไปนั้นก็มีความคิดแวบขึ้นในใจของมัตสุเอะว่า ถ้าพ่อของเธอมีรถจักรยานอย่างนี้บ้างก็จะดีแค่ไหน ? เพราะเขาต้องตื่นแต่เช้ามิดทุกวันแล้วก็ย้ายไปทำงานที่ในเมือง

เมื่อเธอรุ่งกลับมาถึงบ้านนั้นทารกก็เกิดแล้ว เจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ดซึ่งกำลังยุ่งอยู่กับการสาวน้ำจากบ่อ มีเชือกรัดไว้ที่แขนเสื้อกิโมโน พูดกับมัตสุเอะในทันทีที่มองเห็นเธอว่า “มัตจัง ขอโทษนะที่ายต้องให้หนูทำงาน แต่หนูจะช่วยติดไฟในเตาเพื่อต้มน้ำในหม้อนั้นเดี๋ยวนี้หน่อยได้ไหม ?”

หลังจากเทน้ำจากถังลงในหม้อแล้ว หล่อนก็พูดด้วยเสียงเบา ๆ ว่า “เด็กผู้หญิงนั้นตัวเล็กมากเพราะเกิดก่อนกำหนด แต่ก็ไม่เป็นไรหรอก ไซ้ไหมล่ะ หนูมัตจัง ? พ่อของหนูอาจจะผิดหวังที่ได้ลูกผู้หญิงอีกคนหนึ่ง แต่การมีลูกผู้หญิงนะดีนะ เด็กผู้หญิงนะไม่สามารถไปเป็นทหารได้เหมือนกับเด็กผู้ชาย แต่ใครล่ะจะบอกได้ว่าหนูจะไม่เป็นใหญ่เป็นโตขึ้นในโลกภายในสิบปีหรือราว ๆ นี้ ?”

มัตสุเอะไม่เข้าใจว่าแม่เฒ่าแกหมายความว่าอะไร จึงได้แต่คอยเติมฟืนที่ไต้ก้นหม้อต่อไป เมื่อใดก็ตามที่แม่ของเธอเป็นอะไรไป มัตสุเอะก็จะต้องเป็นคนทำอาหาร เพราะว่าเธอไม่มีอายุที่จะทำงานนี้แทน เป็นอย่างนี้มาตั้งแต่เธอยัง

เล็ก ๆ อยู่แล้ว

วันนี้ คือสามวันต่อจากวันนั้นมา เป็นวันแรกที่มัดสุอะไปโรงเรียนใหญ่ โดยมีอาหารกลางวันมาด้วย เธอเป็นคนดกขาวร่อน ๆ จากหม้อข้าวใส่กล่องเอง โดยมีแม่คอยส่งมาจากเตียงของหล่อนที่ในห้องหลังบ้าน

“เอาข้าวใส่ในกล่องของพ่อเขาให้มากที่สุดเท่าที่จะใส่ได้เชียวนะ แต่ของหนู นะอย่าใส่ให้เต็มนัก กล่องมันใหญ่ รุ่มยี้ ? แล้วก็ดันลูกโหนดลงไปโนข้าว ให้ดีเชียวนะ มันจะได้ไม่ไหลออกมา ไม่อย่างนั้นจะทำให้ฝากล่องเป็นรูได้”

แม่ของมัดสุอะซึ่งมีผ้าเช็ดมือพันอยู่รอบศีรษะที่ปวดร้าวของหล่อนนั้นเกือบ จะเพื่อคลั่งไปเพราะความเจ็บปวดที่มีอยู่ หล่อนทำหน้ามัวคิ้วขมวด อย่างไรก็ตามก็ดี เด็กหญิงเล็ก ๆ ผู้นี้ก็ไม่ได้สนใจกับความไม่สบายของแม่เลย

“แม่จ๋า แม่จะซื้อกล่องใส่ข้าวที่มีรูปดอกพลับพลึงให้หนูไหมจ๊ะ ? เมื่อ ไหร่แม่จะซื้อละจ๊ะ ?”

“ในทันทีที่แม่ลูกได้จ๊ะ”

“วันที่แม่ลูกได้เชียวนะจ๊ะ ?”

“แน่นอนลูก”

วันนี้มัดสุอะรู้สึกเป็นสุขเหลือเกินจนไม่รู้สึกระไรกับขนาดของกล่องใส่ อาหารอะลูมิเนียมของพ่อที่เธอยืมมาโรงเรียน กล่องนั้นเป็นกล่องที่ทั้งใหญ่ทั้งลึก ซึ่งสามารถใส่อาหารได้สำหรับเด็ก ๆ อายุเท่ามัดสุอะนี้ตั้งสามคนทีเดียว แต่ เธอก็ไม่นึกว่ามันจะดูน่าขำเพียงไรเมื่อมาอยู่ในห้องเรียนชั้นประถมเช่นนี้ เธอ ชอบมันมากกว่ากล่องหวาย นอกจากนั้นเจ้ากล่องอันนี้ยังมีไข่แต่ทำให้ร่างกาย ของเธออบอุ่นเท่านั้น หัวใจของเธอยังอบอุ่นไปด้วย เมื่อคตสุธธาม มัดสุอะได้ ตอบไปว่า “พรงนี้” โดยไม่ได้คิด แต่พรงนี้นั้นเร็วเกินไป “ถึงยังงั้นก็เถอะ เรา อาจจะได้ในวันมะรืนนี้ก็ได้นะ” เธอคิดในใจแล้วก็ยิ้ม เธอเดินต่อไปพร้อมด้วยความรู้สึกนี้อยู่ในหัวใจ เด็กคนอื่น ๆ ทุกคนก็เหมือนกัน ต่างก็เป็นสุขกับข้าวของ ของตัวเอง มาสุโนะกำลังภาคภูมิใจกับเสื้อแบบกะลาสีตัวใหม่ที่เธอสวมอยู่ โคโตเอะชอบแถบสีแดงบนรองเท้าแตะที่ยายของเธอทำให้ ซานาเอะซึ่งสวม เสื้อกั๊กโมโนบุซบิโนและตัวเสื้อเป็นลายจุดเล็ก ๆ สีขาวซึ่งออกจะเป็นลวดลายที่

เรียบ ๆ เหมาะแก่เด็กผู้หญิงในวัยเข้าวิทยาลัยแล้วมากกว่านั้น ก็อดไม่ได้ที่จะคิดถึงผ้าสีแดงที่บุเสื้อกิโมโนของเธออยู่ จึงก้มลงมองดูแขนเสื้อกิโมโนของเธอเป็นครั้งเป็นคราว เมื่อเธอลองสวมมันดูเป็นครั้งแรกนั้น แม่ของเธอได้บอกเธอเสียก่อนที่คนอื่น ๆ จะมีโอกาสวิจารณ์มันว่าดูโบราณเกินไปว่า “แม่กลัวว่ามันจะดูแก่เกินไปสำหรับลูก แต่ผ้าบุในสีแดงน่าจะช่วยให้ดูสดใสขึ้นตั้งเยอะ สวยมากนะซานาเอะ หนูใส่แล้วดูสวยมากทีเดียวจะ การที่มีผ้าในแลบออกมานิด ๆ ที่ตรงแขนน่าจะดูดีจัง วิเศษมาก แม่ตั้งใจเหลือเกิน”

เนื่องจากแม่ของเธอชมเชยเสื้อกิโมโนตัวนี้มากมาย ซานาเอะจึงเชื่อแม่เข้าไปแล้ว ซานาเอะกับโคโตเอะเป็นเด็กสองคนเท่านั้นที่สวมเสื้อกิโมโน กิโมโนของโคโตเอะก็เช่นเดียวกับของซานาเอะ คงจะต้องเป็นของแม่ของเธอมาก่อน ทำด้วยผ้าฝ้ายสีมืด ๆ มีลายสีขาวอยู่ตรงนั้นตรงนี้ การตัดเย็บก็ไม่เหมาะกับตัวเธอรอยจีบเข้าไปที่ตรงไหล่และสะโพกออกจะแลเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม รองเท้าแตะที่มีสายสีแดงของเธอก็ทำให้เธอรู้สึกภาคภูมิใจอย่างแท้จริง เมื่อพวกเขาเดินผ่านพุ่มไม้ข้างดงไฟไป มีแต่โคโตเอะคนเดียวที่บังเอิญคิดถึงคุรุโออิชิ และมองข้ามไปที่หมู่บ้านต้นสนซึ่งคุรุอาศัยอยู่

“คุณคุรุโคอิชิ!” โคโตเอะเรียกชื่อเล่นของคุรุอย่างลับ ๆ กับตัวเอง แต่คตสุรุเดินเข้ามาหาเธอราวกับว่าได้ยินเข้า

“เธอรู้อ่าวเรื่องคุณคุรุโคอิชิไหม?”

“อ่าวอะไร?”

พอเห็นว่าโคโตเอะไม่รู้ คตสุรุก็ถามซานาเอะบ้างว่า “เธอล่ะรู้อไหม ซานาเอะ?”

“อะไรจ๊ะ?”

คตสุรุมองดูเด็กทีละคนแล้วถามขึ้นดัง ๆ ว่า “เธอรู้อ่าวของคุณคุรุโคอิชิไหม?”

ข่าวมักจะมาจากคตสุรุเสมอ ในทันใดนั้นพวกเขาเด็ก ๆ ก็เข้ามาล้อมเธอไว้ คตสุรุจ้องดูเด็กทีละคนสลับกันอย่างภาคภูมิใจด้วยนัยน์ตาหยี ๆ ของเธอ ซึ่งไม่เคยเบิกกว้างได้เลยแม้กระทั่งตอนที่เธอกำลังจ้องอยู่ที่ตาม

“คุณคุรุโคอิชิ...คุรุ...มีอะไรบางอย่างดี ๆ เกิดขึ้นแก่คุณคุรุล่ะ” แล้วเธอก็กระซิบอะไรบางอย่างลงในหูของมาสุโนะ เธอตั้งใจว่าจะให้มันเป็นความลับ

ระหว่างตัวเธอกับมาสุโนะเท่านั้น แต่มาสุโนะกลับร้องออกมาด้วยเสียงอันตื่นเต้น ว่า “โอ้อือ คุณครู แต่งงาน !”

“แล้วก็” คตสุรุหยุดตรงนี้นิดหนึ่งอย่างเจตนาเพื่อแสดงว่าเธอมีอะไรอย่างอื่นอีกที่จะบอก “สำหรับเรื่องอันนี้แมน...เอ๊ย...อันนี้มูน...นะ ท่านไปที่...เอ้อ...พวกเธออยากรู้ไหมละ ?”

“อยากรู้ซิเธอ !”

“ฉันก็เหมือนกัน !”

“ไปที่ คอม-ปิ-รา-จะ”

“อ้อ รูละ ท่านไปที่ศาลเจ้าคอมปิราไงละ”

“ถูกแล้วเธอ”

พวกเขาเด็ก ๆ เริ่มร้องตะโกนกันด้วยความตื่นเต้น พวกเขาเด็กผู้ชายชั้นโต ๆ ซึ่งเดินไปข้างหน้าประมาณร้อยหลากี่หันมาดูแต่ยังเดินต่อไป พวกเขาเด็กชั้นปีที่ห้าซึ่งเดินตามมาก็เร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้น แต่เด็ก ๆ เหล่านั้นก็ยังพูดคุยกันเสียงดังเรื่อง ‘นางไออิชิ’* ต่อไป พวกเขาเด็ก ๆ ได้รู้ว่าการแต่งงานเกิดขึ้นเมื่อสองวันมาแล้วนี้ พ่อของคตสุรนำข่าวนมาเมื่อวานนี้เอง มาสุโนะมีความเห็นว่า บัดนี้เมื่อคุณครู ไออิชิแต่งงานแล้ว เธออาจจะเลิกมาสอนที่โรงเรียนก็ได้ คตสุรุก็เห็นด้วยและเตือนคนอื่นว่า การที่คุณครูโคบายาชิซึ่งเป็นครูคนเก่าลาออกจากโรงเรียนก็เพราะว่าเธอจะออกไปแต่งงานเหมือนกัน มาสุโนะเป็นคนแรกอีกที่พูดว่าเธออยากให้คุณครูไออิชิยังสอนอยู่ต่อไป ซึ่งชานาอะกับโคโตเอะก็เห็นพ้องด้วยทันที

“เราอยากเจอคุณครูโคอิชิอีก ไช้ไหมเธอ ?” ชานาอะพูดกับคตสุ

“แน่นอนจะ ก็ก๊วยเตี้ยวตอนนั้นนะไม่ร่อยหรือกริ ?” โคโตเอะพูดขึ้น เด็กคนอื่น ๆ จึงเริ่มจำได้อย่างชัดเจนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อสี่ปีก่อนนั้น แล้วทันทีที่ทันใดนั้นก็เกิดคำถามขึ้นในหมู่พวกเขาอย่างจริงจังว่า วันนี้คุณครูไออิชิมาโรงเรียนหรือเปล่า ? พวกเขาเด็ก ๆ จึงเร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้นโดยไม่รู้ตัว ในขณะที่ครึ่งวิ่งครึ่งเดินอยู่นั้น มาสุโนะก็แนะนำว่า “เรามาพนันกันไหมละว่า คุณครูไออิชิจะมาโรงเรียน

---

* เนื่องจากว่าครูไออิชิเป็นลูกสาวคนเดียว ไม่มีพี่ชายน้องชายที่จะสืบสกุลของเธอต่อไป สามียของเธอจึงถูกรับมาเป็นลูกบุญธรรมในครอบครัวของเธอ ดังนั้นหลังการแต่งงาน เธอจึงกลายเป็นนางไออิชิ โดยไม่ต้องเปลี่ยนนามสกุล

หรือเปล่า ?”

“ตกลง เธอจะพนันเอาอะไรล่ะ ?” คตสุรตอบโดยไม่ลังเลเลยสักนิดเดียว

“ถ้าเธอแพ้ เธอต้อง...เอ้อ...เอ้อ...ตีมือเธอเองห้าหนนะ” ทาดาชิบอก

“ถ้าฉันฉันทไม่ว่าว่าจะแพ้หรือ ฉันพนันได้ว่าคุณครูอยู่ที่นั่น” มาสุโนะ

พูดกลางคู่มือขึ้นสูง

“ฉันก็เหมือนกัน”

“ฉันก็เหมือนกัน”

ในตอนท้ายทุกคนก็เชื่อว่าครูโออิชิต้องอยู่ในโรงเรียน ก็เลยเลิกพนันกันไป ในระหว่างนั้นพวกเด็ก ๆ เข้ามาใกล้โรงเรียนแล้ว เนื่องจากเป็นนักเรียนใหม่ที่นี้ พวกเด็กชั้นปีที่ห้าจึงต้องทำท่าเคร่งขรึมในขณะที่เดินเข้าประตูโรงเรียนไป ครั้นแล้ว พอเงยหน้าขึ้นมอง พวกเด็ก ๆ ก็เห็นครูโออิชิกำลังมองจากหน้าต่าง ห้องพักครูมาทางพวกเขา เธอโบกมือเรียกพวกเด็ก ๆ ให้เข้าไปใกล้ ๆ อีก พวกเขาจึงวิ่งไปหาเธอ

“ครูกำลังรอพวกเธออยู่อย่างใจจดใจจ่อทีเดียวจะ เดียวนะ” เธอพูดแล้ว ออกมาจากห้อง เธอเดินนำหน้าพวกเด็ก ๆ ไปที่ฝั่งแม่น้ำ เมื่อมองดูเด็ก ๆ ทีละคน ๆ แล้วเธอก็พูดว่า “พวกเธอทุกคนสูงขึ้นมากเชียวนะ อีกหน่อยก็คงสูงเท่าครูละ โอ้อ คตสุร นี่เธอสูงกว่าครูเสียแล้วนะ”

เธอมายืนอยู่ข้าง ๆ คตสุร “เธอชนะแล้ว แต่ครูก็ทำอะไรไม่ได้นี่ ถึงยังงัย ครูก็เป็น โคอิชิ อยู่นั่นเอง”

เด็ก ๆ ทุกคนหัวเราะ

“ก็พวกเธอมาตั้งชื่อเล่นให้ครูว่าโคอิชินี้จ๊ะ ครูก็เลยเป็นโออิชิไม่ได้นะซี”

พวกเด็ก ๆ หัวเราะอีกแต่ยังไม่พูดว่าอะไร

“นี่พวกเธอเจียบจังนะ ! เธอต้องเจียบยังงี้เพราะเดี๋ยวนีเธอเป็นนักเรียนชั้นปีที่ห้าแล้ว ไช้ไหมล่ะ ?”

พวกเขายังคงเอาแต่ยิ้มอยู่นั่นเอง นั่นก็เป็นเพราะเดี๋ยวนีครูโออิชิผิดแปลกไปจากเดิมบ้างนิดหน่อย ผิวของเธอขาวขึ้นและมีกลิ่นหอมอยู่รอบ ๆ ตัวเธอคล้ายกลิ่นดอกไวโอลิน พวกเด็ก ๆ รู้ว่าเจ้าสาวควรจะมีกลิ่นอย่างนี้แหละ

“คุณครูคะ” ในที่สุดมาสุโนะก็เอ่ยขึ้น “คุณครูจะสอนดนตรีพวกเราใช่ไหมคะ ?”

“จ๊ะ แล้วก็ไม่ใช่แค่สอนดนตรีหรือกนะจ๊ะ ปีนี้ครูจะเป็นครูประจำชั้นของพวกเธอด้วย”

พวกเด็ก ๆ ร้องตะโกนลั่นด้วยความดีใจและเริ่มพูดพร้อม ๆ กัน แข่งกันแย่งความสนใจจากเธอโดยเรียกว่า “คุณครูคะ ! คุณครู !” พวกเขาพูดคุยกุญแจให้เธอฟังถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านหัวแหลม ใน নয়น์ตาใจของเธอเธอก็ได้เห็นบ้านเรือน สีสิ้นของท้องทะเล และได้ยินเสียงลมเสียงคลื่นอีก แม่ของอิโซคิฉินอนเจ็บเป็นโรคไขข้ออักเสบ ซานาเอะได้แผลขีดข่วนที่หน้าผากมาเมื่อวันก่อนเมื่อเธอกับมิซาโกะเดินโอบไหล่กันและกันแล้วสิ้นไกลตกจากถนนไปที่หาดทราย ที่บ้านของคิตฉินหมูตายไปสามตัวด้วยโรคคอหิวคัตหมู และตอนนี้แม่ของเขากำลังนอนป่วยอยู่...ดูเหมือนว่าเรื่องราวของพวกเด็ก ๆ จะไม่มีที่สิ้นสุดเอาเสียเลย

คตสุรูกะแจอยุ่กับครูและเขย่าตัวเธอ “คุณครูคะ คุณครูทราบไหมคะว่าทำไมนิตะถึงไม่มาด้วย ?”

“แหม ครูกำลังจะถามพวกเธออยู่ที่เดียว นิตะเป็นอะไรไปล่ะจ๊ะ ? ไม่สบายไปรีจ๊ะ ?”

พวกเด็ก ๆ ไม่ได้ตอบในทันที ได้แต่มองหน้ากันอย่างขี้ม ๆ ครูโออิชิก็เลยต้องขี้มด้วยเหมือนกัน เธอคิดขึ้นมาในทันทีว่า นิตะคงจะมีอะไรบางอย่างผิดปกติไปกระมัง ?

“เกิดอะไรกับเขาริจ๊ะ ? เขาป่วยไปหรือเปล่า ?” ครูโออิชิถามซานาเอะแต่ซานาเอะก็ได้แต่สั่นศีรษะและก้มหน้าลงโดยไม่ตอบสักคำเดียว

“เขาสอบตกค่ะ” มิซาโกะตอบแทน

“เอ๊ะ จริง ๆ ริจ๊ะ ?” ผู้เป็นครูดกตะลึง คตสุรูกะจึงพูดขึ้นราวกับจะทำให้เธอหัวเราะว่า “เพราะว่าเขาน้ำมูกไหลอยู่ตลอดเวลาเนี่ยค่ะ”

พวกเด็ก ๆ พากันหัวเราะ แต่ครูโออิชิไม่ได้หัวเราะด้วย

“นั่นไม่จริงหรอกจ๊ะ ถ้าน้ำมูกไหลทำให้ตกแล้วละก็พวกเธอทุกคนคงจะต้องตกกันหมดในปลายปีแรกกันแล้วละ บางทีอาจจะเป็นเพราะนิตะขาดเรียนไปหลายครั้งเพราะป่วยหรืออะไรก็ได้”

“แต่คุณครูผู้ชายท่านว่ายังงี้เนี่ยค่ะ” คตสุรูกะอธิบาย “ท่านว่า ‘เรื่องน้ำมูก

ไหลนะ มักจะเป็นข้อแก้ตัว แต่น้ำมูกของนิตะนะไหลมาตั้งสี่ปีแล้วและก็ไม่เห็นว่า จะหยุดไหลเลย เพราะอย่างนี้เขาจึงต้องอยู่ชั้นปีที่สี่ซ้ำ”

พอได้ฟังดังนี้ นักเรียนทุกคนก็สุดจุก นี่ทำให้ครูโออิชิขี้มอยขี้หวัดใจหนึ่ง แต่ก็กลับมีท่าทางวิตกกังวลอีกในทันที เสียงระฆังตีบอกเวลาโรงเรียนเข้า เธอ จึงกล่าวลาพวกเด็ก ๆ ในขณะที่กลับไปห้องพักครู เธอไม่ได้คิดถึงอะไร นอกจากนิตะ “เด็กที่น่าสงสาร” เธอพิมพ์่า ความคิดที่ว่านิตะสอบตกจึงต้อง เรียนซ้ำชั้นอีกกับชั้นคิฉิน้องชายของเขาทำให้เธอรู้สึกสลดใจ เธอสงสัยว่าครู ผู้ชายพูดถึงน้ำมูกไหลอย่างนั้นจริง ๆ หรือ ? เธอเกรงว่าการให้นิตะเรียนซ้ำชั้น อีกนั้นยังจะทำให้จุกของเขาน้ำมูกไหลอยู่ต่อไปเท่านั้น ‘ถ้าหากว่าความซื่อ ๆ บริสุทธิ์ของเด็กผู้ชายร่างใหญ่คนนั้นคือนิตะต้องสูญหายไปเป็นผลจากการนี้ ก็ยอม จะเป็นโชคร้ายต่อเขาไปตลอดชีวิตเลยทีเดียวนะ’ ครูโออิชิคิด เธอสามารถรู้สึกถึงความเปล่าเปลี่ยวอ้างว้างของนิตะในการที่ถูกทิ้งไว้คนเดียวในวันนี้ได้ดี เธอ พูดซ้ำ ๆ อยู่กับตัวเองว่า “เรื่องน้ำมูกไหลนะมักจะเป็นเรื่องแก้ตัว” แต่เธอก็ยังคง นึกไม่ออกว่าเหตุไรนิตะจึงสอบตก ?

หลังจากกินอาหารกลางวันแล้ว ครูโออิชิก็ออกไปข้างนอกเพื่อถามทาเคอิชิ เกี่ยวกับเรื่องนี้ เธอยืนอยู่ใต้ต้นหลิวบนฝั่งแม่น้ำซึ่งมองเห็นสนามเล่นได้ แต่ก็ ไม่เห็นทาเคอิชิอยู่ที่นั่น แต่กลับเห็นมัดสุเอะซึ่งมายืนอยู่คนเดียวข้างกำแพง อาคารโรงเรียนอย่างเปล่าเปลี่ยวด้วยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อครูโออิชิกวัก มือเรียกเธอ เธอก็วิ่งมาที่เชิงฝั่งน้ำ เมื่อยามยืม นัยน์ตาของมัดสุเอะดูเหมือน กับนัยน์ตาของแม่ของเธอจริง ๆ ผู้เป็นครูส่งมือให้เธอ แล้วเด็กหญิงผู้นั้นก็ปล่อย ตัวให้ครูดึงขึ้นมา ท่าทางกระดาก ๆ ของเธอทำให้ครูโออิชินึกไปถึงแม่ของเธอมากขึ้น โดยที่ไม่ทันรู้ว่าครูต้องการจะถามเธอถึงเรื่องนิตะ มัดสุเอะก็พูดกับ ครูอย่างเคร่งขรึมราวกับทบทวนความทรงจำอีกต่อไปไม่ไหวแล้ว

“คุณครูคะ”

“ว่าไงจ๊ะ ?”

“เอ๋-อ... แม่ของหนูมีน้องผู้หญิงค่ะ”

“อ้อ งั้นจ๊ะ ? ขอแสดงความยินดีด้วยนะ ! น้องของหนูชื่ออะไรล่ะจ๊ะ ?”

“แกยังไม่มีชื่อเลยล่ะ แกเพิ่งเกิดเมื่อก่อนนี้นะเองล่ะ พรุ่งนี้ มะรินนี่

มะเรื่องนี้..." มัตสุเอะนับนิ้วอย่างช้า ๆ "มะเรื่องนี้แหละคะเขาจะตั้งชื่อให้แก
ตอนนี้หนูต้องคิดหาชื่อเพราะ ๆ ให้แกคะ"

"งั้นริจิจะ ? แล้วหนูหาชื่อดี ๆ ได้หรือยังล่ะ ?"

"ยังเลยคะ ตอนนี้หนูกำลังคิดอยู่คะ" มัตสุเอะหัวเราะที ๆ อย่างเป็นสุข

"คุณครูคะ" เธอพูดกับครูโออิชิอีกราวกับว่าคราวนี้เธอต้องการจะพูดถึง
เรื่องอื่น

"จ๊ะ ? ดูเธอมีความสุขนี่นะ เรื่องอะไรริจิจะ ?"

"เออ-แม่ของหนูบอกว่าจะซื้อกล่องใส่อาหารกลางวันอะลูมิเนียมให้หนูคะ-
กล่องแบบที่มีรูปดอกพลับพลึงอยู่บนฝามันนะคะ" มัตสุเอะสุดลมหายใจเสียงดัง
เล็กน้อย รอยยิ้มกระจายอยู่เต็มใบหน้าของเธอ

"กล่องใส่อาหารกลางวันที่มีรูปดอกพลับพลึงอยู่บนฝางั้นริจิจะ ? วิเศษ
แท้ ๆ ! อ้อ เธอจะตั้งชื่อน้องว่าดอกพลับพลึงด้วยไหมจ๊ะ ?"

"ยังไม่ทราบเลยคะ"

"ยังไม่ทราบริจิจะ ? ถ้างั้นก็ตัดสินใจได้แล้วละตอนนี้ ตั้งชื่อให้แกเป็นชื่อ
ดอกพลับพลึงซิจ๊ะ ยูริโกะดีไหม ? ริว่ายูริอะ ?* ครูชอบยูริอะมากกว่านะ
สมัยนี้มีคนชื่อยูริโกะมากเกินไปเสียแล้ว"

มัตสุเอะพยักหน้าและเงยหน้าขึ้นมองครูอย่างตั้งใจ ครูโออิชิรู้สึกเหมือน
กับว่าเธอเพิ่งจะสังเกตเห็นแววอ่อนโยนในดวงตาของเด็กน้อยเป็นครั้งแรก เธอ
จึงมองดูนิยน์ตาสีดำซึ่งมีขนตายาว ๆ ทอดเงาอยู่นั้นอย่างเอ็นดู ก่อนจะทันรู้ตัว
ครูโออิชิรู้สึกเป็นสุขทั้ง ๆ ที่ยังวิตกในเรื่องนี้ตะอยู่ ส่วนมัตสุเอะนั้นยังเป็นสุขยิ่ง
กว่าครูของเธอตั้งหลายเท่า ทั้ง ๆ ที่เธอไม่ได้บอกครูว่าเมื่อตอนกินอาหารกลางวัน
นั้นเธอถูกคตสุรุและมิซาโกะล้อเลียนเอาเพราะกล่องใส่อาหารใบใหญ่ของพ่อ
ของเธอนั้น เพราะเหตุนี้เองเธอถึงได้แยกตัวจากเพื่อน ๆ มายืนอยู่คนเดียว แต่
เดี๋ยวนี้จิตใจเธอสดใสขึ้นมาแล้วเหมือนกับต้นหญ้าที่เขียว ๆ ที่มีชีวิตชีวาขึ้นมาใหม่
ด้วยน้ำค้างยามเช้าในฤดูร้อน เธอเป็นสุขด้วยความคิดที่ว่าครูโออิชิดีต่อเธอเป็น
พิเศษและได้ตัดสินใจว่าจะไม่บอกใครในเรื่องนี้

---

* ยูริ หมายถึงดอกพลับพลึง ส่วนคำว่า โกะ หรืออะ นั้นเป็นสร้อยสำหรับต่อท้ายชื่อผู้หญิง

อย่างไรก็ดีในขณะที่เดินกลับบ้าน เธอก็เอ่ยถึงเรื่องนี้ขึ้นมาอย่างไม่ระวังตัว
“เรากำลังจะตั้งชื่อให้น้องเล็กว่ายูริอะ”

“ยูริอะรี ? อิมม์ ยูริโกะฟิงเพราะกว่านะ” คตสุตอบ

มัดสุอะเบะออกนอก “แต่คุณครูโออิชิบอกว่ายูริอะดีกว่านี่นา เพราะไม่
ใคร่มีใครชื่อกันมากนัก”

คตสุแสร้งทำเป็นแปลกใจ “อะไรนะ ?! ทำไมคุณครูโออิชิเข้ามาเกี่ยวข้องกับ
ล่ะ ? สงสัยจัง” เธอมองดูหน้ามัดสุอะอย่างพินิจพิจารณา “อ้อ รู้แล้วละ” เธอ
พูดแล้วก็ดึงตัวมิซาโกะซึ่งกำลังเดินคู่ไปกับเธอไว้แล้วกระซิบอะไรให้มิซาโกะฟิง
คตสุรกระซิบอะไรให้ฟูจิโกะ ซานาอะและโคโตอะฟิงที่ละคน แล้วก็ถามว่า
“เธอคิดยั้งฉันทิมล่ะ ?”

อย่างไรก็ดี เด็กผู้หญิงเงียบ ๆ ทั้งสามคนก็แสดงความไม่เห็นด้วยออกมา
โดยการนั่งเงียบอย่างขลาด ๆ ดังนั้นแผนการของคตสุจึงไม่สามารถทำให้
มัดสุอะต้องอยู่โดดเดี่ยวได้สำเร็จ คตสุต้องเป็นฝ่ายเสียเปรียบที่วันนี้มาสุโนะ
ซึ่งมักเห็นด้วยกับเธอเสมอไม่ได้อยู่ที่นั่นด้วย เพราะไปแวะที่ร้านขายอาหาร
ของแม่เสีย คตสุได้บอกเด็กหญิงทั้งสามว่ามัดสุอะไปประจบครูเพื่อจะให้ครู
โปรดเป็นพิเศษ เป็นผลให้คตสุซึ่งถูกทอดทิ้งไม่แยแส ต้องเดินอารมณ์บูดไป
ข้างหน้าคนอื่น ๆ อย่างเงียบ ๆ ส่วนคนอื่น ๆ ก็เดินตามเธอไปเงียบ ๆ เหมือนกัน

ในขณะที่พวกเด็ก ๆ เดินมาถึงหัวเลี้ยวแห่งหนึ่ง คตสุก็หยุดเดินทันทีและ
ยืนนิ่งหันหน้าไปทางทะเลตรงหน้าเด็กคนอื่น ๆ เด็กคนอื่น ๆ จึงมองไปในทาง
เดียวกันเหมือนกับห่านป่าที่ตามหัวหน้าของมันมา เมื่อคตสุเริ่มออกเดินอีก
คนอื่น ๆ ก็เดินตามไป แต่หลังจากนั้นพักหนึ่งพวกเขาก็ลืมเดินต่อไป ในเมื่อ
สายตาจับอยู่ที่ท้องทะเล

คตสุรู้มาตั้งแต่แรกแล้วหรือ ? หรือว่าเธอเพิ่งจะเห็นเช่นเดียวกับพวก
เพื่อน ๆ เหนือท้องทะเลอันราบเรียบแห่งฤดูใบไม้ผลินั้นมีเรือฮาปลาฮาหนึ่ง
กำลังแล่นไปด้วยความเร็วสูง ผู้ชายร่างเกือบเปล่าเปลือยสองคนมีผ้าเช็ดมือคาด
อยู่รอบศีรษะกำลังตีกรรเชียงเรืออยู่อย่างสุดแรงเกิด เรือลำนั้นกำลังแล่นข้าม
อ่าวไปยังเมืองเล็กอย่างรีบร้อน กรรเชียงเรือทั้งฟองน้ำสีขาวเป็นวงกว้างไว้เบื้อง
หลัง พวกเด็ก ๆ ลืมเรื่องที่ทะเลาะกันไปหมด

“นั่นอะไรนะ ?”

“ครอบครัวใครเป็นอะไรไปรี ?”

พวกเขามองดูกันและกัน จากวงฟองน้ำขาว ๆ ที่เป็นรอยยาวติดต่อกันอยู่ท้ายเรือ พวกเด็ก ๆ คาดว่าจะมีเรื่องอุบัติเหตุเกิดขึ้นในหมู่บ้านหัวแหลม ต้องมีบางคนป่วยไปอย่างกระทันหัน พวกเขามองเห็นที่นอนกางอยู่ในเรือ จึงเดา

เอาว่าคงต้องมีใครนอนอยู่บนนั้น อย่างไรก็ตาม เรือนั้นแล่นออกไปอย่างรวดเร็วเหลือเกินจนดูไม่ทันว่าใครนอนอยู่ในเรือ มันแล่นห่างไปเหมือนความฝันที่เกิดขึ้นชั่วขณะ แต่เด็กทุกคนต่างก็รู้ดีว่ามันไม่ใช่ความฝัน พวกเขามองย้อนกลับไปดูอุบัติเหตุต่าง ๆ ในอดีต ทุกหนึ่งหรือสองปีจะมีเรื่องปัจจุบันทันด่วนเกิดขึ้น คือมีใครคนใดคนหนึ่งถูกหามไปโรงพยาบาลที่ในเมือง ครั้งหนึ่งครูไออิชิเองก็เคยถูกส่งตัวไปแบบนั้นเหมือนกัน สำหรับวันนี้ จะเป็นเรื่องคนได้รับบาดเจ็บหรือเป็นไส้ติ่งอักเสบกันนะ ?

“เรื่องอะไรก็ไม่รู้นะ”

“ฉันสงสัยว่าใครอาจจะเป็นไส้ติ่งก็ได้”

พวกเด็กผู้ชายเดินตามมาทันเด็กผู้หญิงและยืนจับกลุ่มถกเถียงกันถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่อาจเป็นไปได้ พวกเด็กผู้หญิงยังคงเงียบคอยดูอยู่ไม่ว่าเด็กผู้ชายจะพูดว่าอะไรก็ตาม ในระหว่างนั้นมัดสุเอะก็นึกขึ้นมาได้ว่า แม่ของเธอมีอาการอย่างไรเมื่อตอนที่เธอออกจากบ้านเมื่อเช้านี้ เธอจึงนึกวิตถลอยู่ที่ชั่วขณะหนึ่งราวกับว่ามีเงาดำทอคอยจับใจ แต่เธอก็ปัดมันไปอย่างแรงโดยบอกตัวเองว่าเป็นไปไม่ได้ แต่กระนั้นเธอก็ยังอดรู้สึกเป็นกังวลไม่ได้เมื่อนึกถึงใบหน้าอันเหยเกของแม่เมื่อเช้านั้น หล่อนเอาผ้าขนหนูสำหรับเช็ดมือมัดรอบศีรษะไว้แน่นเพื่อให้หายปวดหัวจนกระทั่งปมผ้าฝังเป็นรอยลึกอยู่ที่หน้าผากของหล่อน ตอนแรกหล่อนได้ขอร้องสามี

ว่าอย่าไปทำงาน แต่เขาก็ทำงานไม่ได้สักวันเดียว

“ให้มัดสุอะอยู่บ้านก็แล้วกัน” เขาบอก

“ถ้าฉันไม่เป็นไรหรอกคะ” แม่ของมัดสุอะตอบแล้วก็พูดกับลูกสาวว่า “วันนี้เป็นวันเปิดเรียนวันแรกไม่ใช่รึลูก ? ลูกไปก็ได้ แต่พอโรงเรียนเลิกก็ตรงกลับมาบ้านเลยนะ”

ตอนนี้พอมัดสุอะนึกถึงเรื่องนี้ขึ้นมาได้ หัวใจของเธอก็เริ่มเต้นเร็ว ก่อนจะทันรู้ตัวเธอก็ออกวิ่งนำหน้าคนอื่น ๆ ไป เด็กคนอื่น ๆ วิ่งตามเธอมา มัดสุอะวิ่งไป ๆ จนกระทั่งแทบจะล้มลงไปเพราะความเหนื่อย พอมมาถึงที่ที่สามารถแลเห็นบ้านเรือนตั้งอยู่เป็นแถวได้ หัวใจของเธอก็สั่นริก ๆ และหายใจหอบถี่ ๆ ร้านขายของเบ็ดเตล็ดเป็นบ้านที่อยู่ใกล้ที่สุด ถัดไปก็คือบ้านของเธอ เธอรู้สึกโล่งใจที่ได้เห็นเยี่ยมของน้องเล็กโบกสะบัดอยู่ในอากาศ ความรู้สึกโล่งใจทำให้เธอเกือบจะร้องไห้ออกมา แต่ถัดมาอีกชั่วขณะหัวใจของเธอก็เกือบหยุดเต้น เพราะเธอพบว่าคนที่ยืนอยู่ข้างบ่อน้ำนั้นไม่ใช่แม่ของเธอ แต่เป็นเจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ดต่างหาก เธอวิ่งลงเนินเขาไปราวกับก้อนหินที่กำลังกลิ้ง ถลันเข้าไปในบ้าน และกลาเข้าไปในห้องหลังบ้านด้วยความเร็วเท่า ๆ กัน แม่ของเธอควรจะอยู่ที่นั่น แต่ก็ไม่มีเลย

“แม่จ๋า !”

ไม่มีใครตอบ

“แม่ !” เธอร้องออกมาด้วยเสียงที่เต็มไปด้วยน้ำตา มีเสียงร้องไห้ของการกดขี่มาจากทางร้านขายของ

“โฮ โฮ แม่จ๋า !” เธอกรีดร้องออกมาเต็มกำลัง เสียงของเธอโกลนขึ้นไปถึงฟ้าและดังไปถึงทะเล

ห้

องเรียนของชั้นปีที่ห้าอยู่ถัด

ไปจากทางเข้าของอาคารเรียนที่สร้างใหม่ สามารถมองออกไปเห็นแม่น้ำได้
นอกหน้าต่างออกไปเป็นที่ดินว่างเปล่าเป็นรูปสามเหลี่ยมแคบ ๆ ไกลออกไปเป็น
เขื่อนหินสูง ๆ ที่สร้างขนานกับฝั่งแม่น้ำ เขื่อนซึ่งสูงจากพื้นดินสามฟุตนี้สร้างไว้
เพื่อป้องกันอุบัติเหตุแต่ก็ไม่บรรลุตตามวัตถุประสงค์ เพราะพวกเด็ก ๆ รู้สึกเสรีใน
อันที่จะเที่ยวไต่ลงไปตามเขื่อนหินนี้ลงไปแม่น้ำแม้กระทั่งในระหว่างที่น้ำลด
จนต่ำ ส่วนมากก็เป็นเด็กผู้ชาย น้ำที่ไหลริน ๆ อยู่ นั้นสะอาดดีเพราะว่าไม่มี
บ้านเรือนอยู่ที่ต้นน้ำเลย มันมีต้นกำเนิดจากภูเขาจึงเย็นและบริสุทธิ์อย่างน่า
แปลกใจ จนกระทั่งไหลมาถึงโรงเรียนจึงถูกแตะต้องโดยน้ำมือมนุษย์เป็นครั้งแรก
พวกเด็ก ๆ รู้สึกพอใจและยินดีอย่างเต็มที่ แค่เพียงได้แตะต้องน้ำนั้นด้วยมือและ
เท้าของพวกเขา ตรงนี้เองที่น้ำนั้นถูกสัมผัส และทำให้หมดความบริสุทธิ์ไป
นับตั้งแต่มีใครบางคนกระจ่ายข่าวลือว่าในน้ำนี้มีปลาไหลอยู่ ความกระตือรือร้น
ของพวกเด็ก ๆ ก็มารวมกันอยู่ที่ท้องน้ำนี้ และได้มีการถกเถียงกันอยู่เสมอระหว่าง

คนดูที่ริมฝั่งกับพวกชาวประมงในแม่น้ำอยู่ทุกวัน พวกเด็ก ๆ พวกกันมาเที่ยวพลิกดูตามก้อนหินที่ท้องน้ำเพื่อค้นหาปลาไหลซึ่งไม่เคยจับได้เลย สิ่งที่จะพบได้ก็คือปูเท่านั้น แต่กระนั้นก็ยังเป็นเรื่องสนุกสนานอย่างมากทีเดียว ซึ่งเป็นผลให้จำนวนของชาวประมงและผู้ดูเพิ่มขึ้นวันแล้ววันเล่า น้ำนั้นตื่นแค่ข้อเท้าเท่านั้นจะนั้นจึงไม่มีอันตรายอะไรในการที่จะลงไปเล่น ดังนั้นครูโออิชิจึงมองดูอย่างใจเย็นได้

“คุณครูโออิชิครับ ผมให้ปู่คุณครูตัวหนึ่งเอาไหมอะ?” ทาดาชิยื่นแขนมาทางเธอ ในมือหิ้วปูซึ่งมีขนหยาบ ๆ อยู่ที่ขาของมันที่เป็นสีน้ำตาลเหมือนโคลนเพื่อเป็นการป้องกันตัวมันเอง

“ครูไม่ต้องการเจ้านี้หรอกจ้ะ”

“แต่คุณครูเอาไปรับทานได้นะอะ”

“ครูไม่อยากกินจ้ะ ถ้าครูชินกินเข้าไปก็จะมิชนขึ้นที่แขนที่ขาครูนะซี?”

มีเสียงหัวเราะลั่นดังมาจากทั้งที่ท้องน้ำและฝั่งแม่น้ำ เห็นจะไม่จำเป็นต้องบอกก็ได้ว่า ครูโออิชิซึ่งกำลังยืนอยู่ตรงหน้าต่างก็หัวเราะอย่างมากมายด้วยเหมือนกัน ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนหน้านี้นิดหน่อยเธอกำลังมองดูสิ่งที่เกิดขึ้นข้างนอกอย่างไม่รู้สึกรำเริงเลย พวกเด็ก ๆ จากแหลมนี้ได้มารวมกลุ่มกันใต้ม้าน้ำนี้และบนฝั่งโดยไม่รู้สึกรำเริง แต่ผู้เป็นครูก็ไม่เห็นมัตสุเอะเลย ภาพของเด็กหญิงที่หายไปจึงเข้ามาครอบงำใจเธออยู่เป็นครั้งเป็นคราว

นับตั้งแต่แม่ของเธอสิ้นชีวิตไป มัตสุเอะก็ไม่เคยมาที่ห้องเรียนเลย ที่นั่งของเธอข้างหน้าต่างตัวที่สามนับตั้งแต่แถวหน้ามานั้นว่างอยู่สองเดือนเข้านี้แล้ว ครูโออิชิได้ไปเยี่ยมบ้านมัตสุเอะหลังจากแม่ของมัตสุเอะตายไปได้ประมาณหนึ่งเดือน เธอจำเรื่องที่เด็กหญิงผู้นั้นบอกเธอเมื่อวันเปิดโรงเรียนวันแรกได้ จึงเอากล่องใส่อาหารกลางวันซึ่งมีรูปดอกพลับพลึงอยู่ที่ฝากล่องไปให้เธอเป็นของขวัญด้วย วันนั้นบังเอิญพ่อของมัตสุเอะคือช่างไม้คาวาโมโตะอยู่บ้านด้วย ทั้ง ๆ ที่เขาเป็นผู้ชาย แต่เขาก็ยังร้องไห้ในขณะที่บอกครูว่า เขาไม่สามารถส่งลูกสาวไปโรงเรียนด้วยและเลี้ยงลูกคนเล็กไว้ด้วยได้ คำให้เหตุผลของเขาช่างเป็นคำที่ปฏิเสธไม่ได้เสียจนครูโออิชิไม่สามารถจะบีบบังคับเขาต่อไปได้อีก เธอมองดูมัตสุเอะอย่างอัศจรรย์ใจไม่ออก เด็กหญิงผู้นั้นซึ่งมีน้องเล็กผูกติดกับหลังนั่งอยู่ข้างพ่ออย่างอาย ๆ และนั่งเงิบ ดูเหมือนหนึ่งตาของเธอจะบวมและสายตาของเธอก็เลือนลอย

ราวกับว่าสมองหยุดทำงานไปแล้ว ผู้เป็นครูวางกล่องอาหารนั้นลงบนตักเธอ และพูดว่า “มัดจิ้ง” นี่คืองกล่องใส่อาหารกลางวันที่คุณอยากได้ เวลาหนูไปโรงเรียนอีกก็เอาไว้ใช้นะจ๊ะ”

มัดสุเอะพยักหน้าอย่างลอย ๆ

“ครูหวังว่าเธอคงจะมาโรงเรียนในไม่ช้านะจ๊ะ ?” ครูโออิชิพูดไปแล้วก็ต้องสะดุ้ง เพราะที่เธอพูดไปอาจหมายความว่าอยากให้การกนน้อยนั้นตายเสียเร็ว ๆ ก็ได้ เธอจึงหน้าแดงทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตั้งใจ แต่ดูเหมือนว่ามัดสุเอะกับพ่อของเธอจะไม่รู้สึกอะไร ทั้งสองคนได้แต่ฟังเธอพูดด้วยแววขอบคุณอยู่ในดวงตาเท่านั้น

ต่อมาภายหลังอีกเล็กน้อย ครูโออิชิก็ได้ข่าวว่าทารกน้อยนั้นตายเสียแล้ว แต่มัดสุเอะก็ยังไม่มาโรงเรียนจนแล้วจนรอด ผู้เป็นครูได้ถามมาสุโนะและโคโตะเอะถึงมัดสุเอะ แต่ก็ไม่ได้รับคำบอกเล่าที่พอใจได้เลย ในที่สุด เธอจึงเขียนจดหมายถึงมัดสุเอะฉบับหนึ่ง นั่นเป็นเวลาประมาณสิบวันมาแล้ว

“มัดสุเอะที่รัก

ครูรู้สึกเสียใจเป็นอย่างมากที่ได้ข่าวยูริเอะน้องสาวคนเล็กของเธอ แต่เราก็ไม่สามารถช่วยอะไรแกได้อีกแล้ว สิ่งที่เราทำได้เดี๋ยวนี้ก็มีแต่เก็บรักษาความทรงจำถึงแกไว้ในหัวใจของเราเท่านั้น โปรดทำใจให้ร่าเริงนะจ๊ะ เมื่อไรเธอจะกลับมาโรงเรียนอีก ? เวลาครูมองเห็นที่นั่งอันว่างเปล่าของเธอ ครูก็คิดถึงเธอทุกวัน

โปรดกลับมาหาเราเร็ว ๆ นะ มัดจิ้ง มาเรียนกับเราเถอะ”

ครูโออิชิส่งจดหมายนี้ไปโดยฝากโคโตะเอะซึ่งอยู่บ้านใกล้กับมัดสุเอะที่สุดไปอย่างไรก็ดี เธอก็รู้ว่าในจดหมายนั้นเธอกำลังขอให้มัดสุเอะทำสิ่งที่เป็นไปได้ แม้ทารกน้อยตายไปแล้ว แต่มัดสุเอะก็ยังมีน้องชายและน้องสาวอยู่อีก ถึงแม้

ว่ามัดสุเอะจะเพิ่มขึ้นชั้นปีที่ห้าและทางด้านจิตใจและร่างกายจะยังคงเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ก็ตาม เธอก็จำเป็นต้องทำงานบ้าน ถึงแม้ว่าเธอจะไม่ชอบงานเหล่านั้นเพียงไรก็ตามแต่เธอก็ไม่มีทางออก เพื่อที่จะทำให้พ่อของเธอสามารถไปทำงานได้ มัดสุเอะน้อยต้องหุงหาอาหารและซักเสื้อผ้า ครูโออิชินึกถึงภาพของเด็กเล็ก ๆ ที่นำส่งสารสามคนที่จับกลุ่มอยู่ด้วยกันเหมือนลูกไก่ รอคอยให้พ่อกลับมาจากงาน กฎหมายกำหนดว่าควรต้องส่งเด็ก ๆ เหล่านี้ไปโรงเรียน แต่ตามความจริงแล้ว ไม่มีทางบังคับให้ปฏิบัติได้อย่างนั้นจริง ๆ เลย

หลังจากวันที่ครูโออิชิส่งจดหมายไปวันหนึ่ง โคโตเอะก็รายงานแก่เธอทันที ที่เห็นเธอเข้า

“คุณครูคะ ตอนที่หนูเอาจดหมายไปให้มัดสุเอะเมื่อวานนี้นะคะ มีผู้หญิงคนหนึ่งที่หนูไม่เคยรู้จักมาก่อนเลยอยู่คนหนึ่ง หนูถามว่า ‘มัดจังอยู่หรือเปล่าคะ?’ หล่อนก็ตอบว่า ‘ไม่อยู่หรอก’ หนูเลยฝากจดหมายหล่อนไว้และขอให้หล่อนให้มัดจังด้วย”

“อ้อ ขอบใจเธอมากนะจ๊ะ พ่อของมัดจังอยู่บ้านหรือเปล่าจ๊ะ?”

“ไม่ทราบค่ะ หนูไม่เห็นเขานี้คะ ผู้หญิงคนนั้นแต่งหน้าทาแป้งด้วยคะ แล้วก็ใส่กิโมโนสวย คดสุรบอกว่าบางทีหล่อนอาจเป็นแม่คนใหม่ของมัดจังก็ได้ค่ะ” โคโตเอะยิ้มอย่างอาย ๆ

“ถ้าเป็นยังงั้นจริง มัดจังก็จะได้มาโรงเรียนได้ไถ่ละจ๊ะ” ผู้เป็นครูบอก นับตั้งแต่นั้นมา เวลาที่ผ่านไปกว่าสิบวันแล้ว แต่ก็ยังไม่มีความเคลื่อนไหวของมัดสุเอะเลย บัดนี้ ในขณะที่มองจากหน้าต่างมาเผื่อดูพวกเด็ก ๆ กำลังจับปูกันอยู่นั้น ครูโออิชิก็รู้สึกสงสัยอย่างเห็นเป็นห่วงว่ามัดสุเอะจะได้อ่านจดหมายนั้นหรือเปล่า?

ทาดาชิโดดขึ้นมาบนเขื่อนอย่างภาคภูมิใจ ถือกระบองเปล่าที่ใส่ปูสามตัวมาด้วย เมื่อหนักร้อนใกล้เข้ามา ต้นแอปปริคอกโทที่ดินว่าง ๆ รูปสามเหลี่ยมซึ่งมีใบดกเขียววั้นก็ทอดเงามืด ๆ ลงมาบนฝั่งน้ำ พวกเด็กผู้หญิงจากหัวแหลมซึ่งออกันอยู่ใต้ต้นไม้ก็ต้อนรับนักร้องผู้นี้ แต่ละคนพยายามที่จะเป็นคนแรกที่พูดกับเขา

“ตั้งโกะ ให้ฉันตัวหนึ่งซิ ได้ไหม?”

“ให้ฉันตัวหนึ่งด้วยนะ”

“ฉันด้วยนะเธอ”

“สัญญาณะ ?”

เขามียุอยู่สามตัวเท่านั้นแต่พวกเด็กผู้หญิงมีตั้งสี่คน ทาดาชิไต่ขึ้นมาจนถึงยอดเขื่อนแล้วแต่ยังคิดอยู่

“แล้วเธอจะกินมันไหม ?” เขาหันไปมองเด็กผู้หญิงแต่ละคน เขาคิดว่าเขาจะให้ปูแก่คนที่กินมัน คตสุรตอบก่อนเพื่อนว่า “กินแน่ ๆ เลยจะ รู้ไหมล่ะว่า ปูนะอร่อยนักในคืนที่มีดวงจันทร์ ?”

ทาดาชิยิ้มแสบๆเมื่อได้ยินเช่นนี้ “เธอพูดปด ! ในคืนที่ไม่มีดวงจันทร์ต่างหากล่ะปูถึงจะอร่อย”

“เธอน่ะซีพูดปด ! ต้องในคืนเดือนหงายซี”

“ฉันไม่เคยได้ยินยังงั้นนี่ เธอไม่รู้หรือกริว่าในคืนเดือนหงายนะปูมันจะผอม กินไม่อร่อย ?” ทาดาชิพูดอย่างมั่นใจ

แต่คตสุรก็ไม่ยอมแพ้ เธอพูดเลียนเขาว่า “ฉันไม่เคยได้ยินยังงั้น เธอไม่รู้รีว่าในคืนเดือนหงายนะปูจะมีรสอร่อย ? ฉันจะลองกินดูเอง ให้ฉันหมดเลยนะ”

“ไม่ใช่หรือ เธอจะลองชิมปูแม่น้ำยังงั้นไม่ได้หรือ เธอต้องลองชิมปูทะเลจึงจะได้”

การโต้เถียงกันนี้ทำให้พวกเด็กผู้หญิงเอะอะกันใหญ่

“คุณครูคะ อันไหนถูกคะ ? ‘เดือนหงาย’ หรือ ‘เดือนมืด’ คะ ? ‘เดือนหงาย’ ถูกใช่ไหมคะ ?” มาสุโนะ คตสุร และมิซาโกะมารวมกันถามครูอยู่ที่หน้าต่าง

“เอ๋อ...ครูคิดว่า ‘เดือนมืด’ ถูกจ้ะ”

พวกเด็กผู้ชายร้องลั่นด้วยความดีใจ “เห็นไหม ?! เราบอกแล้ว !”

“แต่ครูก็ไม่แน่ใจนักหรอกนะ บางที ‘เดือนหงาย’ อาจจะถูกก็ได้” ผู้เป็นครูพูด คราวนี้ยิ้มด้วย

พวกเด็กผู้หญิงพากันกระโดดอย่างดีใจขู่มือกันใหญ่ แน่นนอน ไม่มีใครเอาจริงเอาจึ่งนักหรอก พวกเขาเพียงแต่สนุกกับการเล่นเอะอะแบบนั้นเท่านั้นเอง อย่างไรก็ตาม ทาดาชิเงยหน้าขึ้นมองดูอย่างเอาจริงเอาจัง “คุณครูเป็นบ้าไปหรือฮะ ?”

พวกเด็กผู้หญิงเอะอะกันอย่างขนานใหญ่อีก

“นี่เธอหาว่าคุณครูของเธอเป็นบ้าจี้หรือ ?”

“ตายแล้ว เขาหาว่าคุณครูของเขาเป็นบ้า !”

ทาดาชิเกาหัว แต่เมื่อคนอื่น ๆ เจียบเสียงลงแล้ว เขาก็พูดกับครูโออิชิ อย่างเอาจริงเอาจังเหมือนเดิม “แต่ที่ผมพูดนี้มีเหตุผลนะครับ ปูน่าเป็นสัตว์ที่ โง่เง่า ดังนั้นในคืนเดือนหงายมันจึงนึกว่าเงาของมันเองเป็นผี มันเลยกลัวแล้วก็ ตัวผอมไป แต่ในคืนเดือนมีดย่อมไม่มีเงา มันก็เลยไม่กลัวมันจึงได้อ้วน เพราะ ฉะนั้นถ้าเราจับมันได้ในคืนเดือนหงายเราก็จะปล่อยมันไป เพราะตอนนั้น ปูจะผอม รสไม่อร่อย แต่ถ้าเรารอจนกว่าจะถึงคืนเดือนมืด มันก็จะอ้วนและมี รสดี ผมพูดจริง ๆ นะครับคุณครู ถ้าไม่เชื่อผม คุณครูจะลองดูก็ได้”

“ตกลง ถ้าจั้นเราทุกคนมาลองกันเถอะ” ครูโออิชิตอบติดตลก เรื่องนี้จึง เป็นอันจบลง

อย่างไรก็ดี อีกสองวันต่อมา ทาดาชิก็ได้เอาปูทะเลที่จับได้ในคืนเดือนหงาย มาจริง ๆ เมื่อชั่วโมงคณิตศาสตร์ชั่วโมงแรกเริ่มขึ้น เขาก็ยื่นตะกร้ารูปเหมือน น้ำเต้าของเขามาให้ดู

“ปูครับ คุณครู ปูคืนเดือนหงาย ตัวผอม ไม่มีรสชาติเลย”

ปูเหล่านี้เพิ่งถูกจับมาเมื่อเช้านี้เองและยังมีชีวิตอยู่ กำลังทำเสียงกรอบแกรบ อยู่ใตตะกร้า พวกเด็กนักเรียนพากันหัวเราะ

“นี่เธอเอามันมาจริง ๆ เลยรึจ๊ะ ตังโกะ ?” ผู้เป็นครูยิ้มและรับตะกร้าไว้ อย่างไม่เต็มใจนัก ปูกำลังโตอยู่ข้างในตะกร้าพลงทำเสียงแกรกรากราวกับว่า มันกำลังต่อสู้กับชะตากรรมของมันเองอย่างสิ้นหวัง ทั้งสองตัวกำลังชูก้ามอันใหญ่ ของมันออกมา ดูท่าทางน่าสงสาร มันชูก้ามอีกข้างหนึ่งขึ้นราวกับจะหนีใคร ก็ได้ที่เข้ามาใกล้ให้มันเอื้อมถึง ที่ปากของมันมีน้ำลายเป็นฟอง

“สัตว์ที่น่าสงสาร ! นี่ครูจะต้องกินมันจั้นรึ ?”

“ครับ ก็คุณครูสัญญาไว้แล้ว”

“เราปล่อยมันไปดีกว่านะ ?”

“ไม่หรอกครับ คุณครูต้องรักษาสัญญาสิครับ”

ทาดาชิหันไปรอบ ๆ และขอให้คนอื่น ๆ เห็นด้วย โดยการถามว่า “ถูก

ไหม?” พวกเด็กผู้ชายตบมืออย่างตื่นเต้น

“ถ้าฉันเอาอย่างนี้ดีกว่า เราจะขอให้ภารโรงต้มมันที่หลัง เพื่อว่าเราจะได้ศึกษาถึงเรื่องของมันในชั่วโมงวิทยาศาสตร์วันนี้ดีไหม? แล้วก็สำหรับการบ้านนะ พวกเธอก็เขียนเรื่องเกี่ยวกับปูเป็นไงบ้าง?”

“ตกลงซะ!”

“ตกลงค่ะ!”

พวกนักเรียนเห็นด้วยอย่างเต็มใจ ตะกร้านั้นจึงถูกแขวนไว้กับตะปูข้างหน้าต่าง ปูทำเสียงแกรกรากอยู่ตลอดเวลาเรียน ทำให้พวกเด็ก ๆ หัวเราะกันอยู่เรื่อย

พอหมดชั่วโมงเรียนแล้ว ครูโออิซึกิก็หยิบตะกร้าออกจากตะปูและออกเดินไปยังห้องภารโรง คตสุรุกับโคโตเอะเดินตามเธอมาราวกับมีเรื่องจะบอก

“คุณครูคะ” เด็กหญิงทั้งสองพูดกับเธอ เมื่อผู้เป็นครูหันมา ทั้งสองคนก็บอกเธอว่า “มัดจัง...”

“มัดจังหรือจ๊ะ?”

“ค่ะ เธอเดินทางไปโอซากะโดยทางเรือเมื่อคืนนี้ค่ะ”

“ตายละ!” ผู้เป็นครูยืนนิ่งโดยไม่ได้ตั้งใจ โคโตเอะเงยหน้าขึ้นมองดูเธอ แล้วพูดอย่างตั้งอกตั้งใจว่า “ญาติของเธอรับเธอเป็นลูกบุญธรรมค่ะ”

“จริง ๆ รึจ๊ะ?”

“พ่อของเธอกับน้องชายยังอยู่ที่บ้านนี้ค่ะ”

“อ้อ แล้วมัดจังตั้งใจไหมจ๊ะ?”

โคโตเอะสั่นศีรษะอย่างเงิบ ๆ คราวนี้คตสุรุเป็นผู้พูด “มัดจังบอกว่าเธอไม่ยอมไป ตอนแรกเธอร้องไห้ กอดเสาประตูแน่นเชียวค่ะ พ่อของเธอไม่รู้จะทำยังไง ตอนแรกเขาพยายามพูดเกลี้ยกล่อมให้เธอไป แต่เธอก็ยังเกาะเสาไว้นิ่งที่สุดเขาก็เลยเอากำปั้นฟาดเธอบนหัวและที่หลัง มัดจังร้องโหยหวน ไม่มีใครรู้ว่าจะทำยังไงดี ตอนหลังคุณยายที่ร้านขายของเบ็ดเตล็ดก็เลยพูดเกลี้ยกล่อมให้เธอไป มัดสุเอะก็เลยยอม ทุกคนรู้สึกสงสารเธอแล้วก็ร้องไห้ไปกับเธอด้วยหนูก็เหมือนกันค่ะ หนูเดินตามเธอไปหน่อยหนึ่งด้วยพร้อมกับคนอื่น ๆ มัดจังไม่ได้พูดอะไรกับใครเลยคะ ยังงั้นใช่ไหม โคโตเอะ? แล้วก็...” คตสุรุหยุดพูด

ตรงนี้อย่างแปลกใจ เพราะในทันใดนั้นครูโออิซึก็สะอื้นออกมาพลาญยกผ้าเช็ดหน้า ขึ้นปิดหน้า ในระหว่างนั้นมาสุโนะกับชานาเอะได้มาสมทบในกลุ่มด้วย เด็ก ผู้หญิงทุกคนต่างก็มองดูครูของพวกเธออย่างเศร้าสร้อย ครูโออิซึนั้นก้มหน้า ยกผ้าเช็ดหน้าขึ้นเช็ดนัยน์ตา มือข้างหนึ่งถือตะกร้า นัยน์ตาของพวกเด็ก ๆ ก็ เต็มไปด้วยน้ำตาแห่งความเห็นอกเห็นใจด้วย

หลังจากนี้ ที่นั่งของมัตสุเอะ คือที่นั่งที่สามข้างหน้าต่างก็ถูกปล่อยให้ว่าง ว่างอย่างนั้นพักหนึ่ง วันหนึ่งมีผู้เห็นครูโออิซึนั่งเงียบกริบอยู่บนม้านั่งนั้น ม้านั่งตัว นี้มัตสุเอะได้นั่งเพียงวันเดียวเท่านั้น หลังจากนั้นไม่นาน ก็มีการจัดที่นั่งใหม่และ ที่นั่งนี้ก็มียุวกชายคนหนึ่งมาครอบครอง ไม่มีใครพูดถึงเธออีกต่อไป ครูโออิซึมิได้ ถามถึงเธอ พวกนักเรียนก็ไม่ได้พูดถึงเธอ มัตสุเอะเองก็ไม่ได้เขียนจดหมายมา ปราบกฏว่าทุก ๆ คนต่างก็ลืมมัตสุเอะ-เด็กหญิงชั้นปีที่ห้าผู้จากไปโดยมิได้ล่ำลานั้น เสียแล้ว

เมื่อต้นเดือนมีนาคม ก่อนหน้าที่พวกเด็ก ๆ จะได้เลื่อนชั้นชั้นปีที่หกเล็กน้อย ฤดูใบไม้ผลิอยู่ใกล้ ๆ นี้เอง แต่กระนั้นก็น่าแปลกที่วันนั้นมีหิมะตก ครูโออิซึ พลาดรถประจำทางคันที่เคยขึ้นตามปกติจึงต้องขึ้นคันหลัง เธอวิ่งจากที่จอดรถไป ยังโรงเรียนโดยไม่ได้แม้แต่จะกางร่มและเข้าไปในห้องพักครูอย่างรีบร้อน ครั้น แล้วก็มิอะไรบางอย่างในบรรยากาศของห้องนั้นทำให้เธอต้องหยุดชะงัก เธอ มองดูครูสิบห้าคนนั้นพลาญนิกสงสัยว่าจะพูดกับคนไหนดี ทุกคนมีท่าทางตัวแข็ง หวาดวิตกกังไปหมด

“มีเรื่องอะไร?” เธอถามเพื่อนร่วมงานของเธอคือครูทามูระ ราวกับจะ บอกให้เธอเงียบ ครูทามูระเอาลูกคางพักพืดไปทางห้องของครูใหญ่ทางด้าน หลังและกระซิบบอกว่า “ครูคาทาโอะกะถูกพาตัวไปหาดำรวจ”

“ตายจริง!”

ครูทามูระสั่นศีรษะอย่างรวดเร็วอีกเพื่อเตือนให้ครูโออิซึเงียบ “ตอนนั้นพวกเขา อยู่ที่นั่น” ครูทามูระขยับตาไปที่ห้องครูใหญ่และกระซิบบอกว่า “พวกนั้นมา ค้นโต๊ะของครูคาทาโอะกะจนกระทั่งเมื่อคืนนี้เอง” ดูเหมือนจะไม่มีครูคนไหนรู้เลย ว่าเรื่องอะไรกัน ได้แต่นั่งอยู่รอบ ๆ เตาผิงอย่างเงียบ ๆ เมื่อระฆังโรงเรียนดังขึ้น พวกเขา ก็ออกไปที่ห้องโถงและได้หายใจได้สะดวกอีกครั้งหนึ่ง ครูโออิซึออกไปที่

ห้องโถงกับครุฑามูระ และถามเธออย่างอดรนทนไม่ไหวว่า “มีเรื่องอะไรของเธอ ?”

“สื่อกันว่าเขาเป็น ‘แดง’”

“‘แดง’ ไร ? ทำไมล่ะ ?”

“ฉันก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไม”

“แล้วเขาเป็นแดงจริง ๆ ไร ? ทำไมล่ะ ?”

“ฉันไม่รู้หรอก อย่าถามฉันเลย”

ทั้งสองคนมาถึงห้องเรียนของครูโออิชิแล้วและจากกันอย่างยิ้มแย้ม ถึงแม้ว่าจะรู้สึกว่ายังมีเรื่องบางอย่างที่จะต้องพูดถึงกันอีกก็ตาม เห็นได้ชัดว่าพวกนักเรียนซึ่งยังไม่รู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้นนั้นดูสดใสมีชีวิตชีวายิ่งกว่าเคย บางทีอาจจะเป็นเพราะหิมะก็ได้ ครูโออิชิพยายามสำรวมใจอยู่กับการสอน แต่ทว่านับตั้งแต่เธอสอนมาห้าปีแล้วนี่ไม่มีชั่วโมงสอนไหนจะดูยาวนานอย่างนี้เลย เมื่อหมดชั่วโมงสอนแล้วเธอก็กลับมาที่ห้องพักครู ก็เห็นว่าพวกครู ๆ มีท่าทางโล่งใจขึ้น

“ตำรวจไปแล้วละ” ครูหนุ่มใสดซึ่งสำเร็จมาจากวิทยาลัยครูบอกอย่างยิ้ม ๆ แล้วก็พูดต่อไปว่า “นี่พิสูจน์ให้เห็นว่าความจริงใจนะ ไม่มีประโยชน์อะไร”

“คุณพูดยังงั้นหมายความว่ายังไง ?” ครูโออิชิกล่าว “พูดให้เหมือนครูหน้อยชิ” ใครคนหนึ่งสะกิดเธอ ครุฑามูระนั่นเอง ทำให้เธอหยุดพูด

ผู้ช่วยครูใหญ่เข้ามาในห้องและอธิบายถึงสถานการณ์ให้ฟัง เขาบอกว่าครุฑาคทาโอเกะนั้นเพียงแต่ถูกสอบถามเท่านั้น สักประเดี๋ยวก็คงจะกลับมาเพราะตอนนี้ครูใหญ่ไปรับเขาแล้ว ตามความคิดของผู้ช่วยครูใหญ่นั้น ตัวสำคัญในเรื่องนี้ไม่ใช่ครุฑาคทาโอเกะเอง แต่เป็นคนที่ชื่ออินางาวะซึ่งเป็นครูโรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในเมืองชนบทไกล ๆ นั้น มีผู้กล่าวกันว่าเขาเป็นผู้สนับสนุนให้นักเรียนในชั้นที่เขาเป็นครูประจำชั้นอยู่นิยมลัทธิรักสันติภาพ การที่ครุฑาคทาโอเกะถูกสอบถามปากคำก็เป็นเพราะเขาเคยเป็นเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นมากับครูอินางาวะมาที่วิทยาลัยครู แต่ตอนนี้เขาถูกปล่อยตัวพ้นผิดแล้ว นั่นก็คือทางการไม่สามารถหาหลักฐานได้ ที่เรียกว่า ‘หลักฐาน’ นั้นหมายถึงวรรณกรรมอันเป็นเครื่องพิสูจน์ความผิดในรูปแบบของหนังสือรวมบทเรียงความต่าง ๆ ซึ่งมีชื่อว่า *เมสสิคพันธุทฤษฎ์* ซึ่งเขียนโดยนักเรียนชั้นปีที่หกของนายอินางาวะนั้นเอง ตำรวจไม่สามารถพบหนังสือชื่อนั้นสักเล่มเดียว ไม่ว่าจะในบ้านของครุฑาคทาโอเกะหรือว่า

ในโต๊ะทำงานของเขาที่โรงเรียน

“เอ๊ะ ดิฉันก็เคยเห็นหนังสือ *เมล็ดพันธุหญ้า* นั้นมาด้วยตาตัวเองนี่คะ ก็ไม่เห็นว่ามันจะเป็น ‘แดง’ ยังไงเลย?” ครูโออิฮิถามอย่างแปลกใจ

ผู้ช่วยครูใหญ่ยิ้ม “นั่นมันพิสูจน์ให้เห็นว่าความจริงใจนะไม่มีประโยชน์เท่านั้นแหละ ถ้าตำรวจได้ยื่นครูปูดยั้งซี่เข้าละก็ เขาก็คงหาว่าครูเป็น ‘แดง’ ไปอีกด้วยนะนา”

“ดิฉันไม่เข้าใจเลย ก็ดิฉันชอบบทความบางบทในหนังสือเล่มนั้นมากเสียจนครั้งหนึ่งยังเอามาอ่านให้นักเรียนในชั้นของดิฉันฟังเลย บทที่ชื่อ ‘การเกี่ยวข้าวสาเล่’ กับ ‘ปล่องไฟสำหรับโรงงานทำน้ำปลาซีอิ้ว’ นะ เขียนได้ดีเทียบนะคะ”

“ระวังนะ! ระวังตัวหน่อย! นี่ครูได้หนังสือเล่มนั้นมาจากนายอินางาวะไปไหมนะ?”

“เปล่าค่ะ ดิฉันอ่านเล่มที่ถูกส่งมาให้โรงเรียนต่างหากคะ”

ผู้ช่วยครูใหญ่ถามขึ้นอย่างรีบร้อน “เดี๋ยวนี้มันอยู่ไหน?”

“ในห้องประจำชั้นของดิฉันค่ะ”

“ไปเอามาเดี๋ยวนี้ได้ไหม?”

สำเนาหนังสือเล่มนั้นจึงถูกเอามาใส่ในเตาแล้วก็เผาเสียอย่างรีบร้อนราวกับว่ามันติดเชื้อโรคหรือหวัดหรืออะไรเข้าไปแล้ว ความซึ่งเป็นสีกคล้าย ๆ สีน้าตาลลอยขึ้นไปถึงเพดานห้องแล้วก็หนีออกไปทางช่องหน้าต่างซึ่งแง้มไว้เล็กน้อย

“แหม ฉันท่านจะเอาหนังสือนั้นไปให้ตำรวจเห็นจะดีกว่า แต่ตำรวจก็คงจะจับตัวครูโออิฮิไป ช่างเถอะ ถึงยังไง ๆ เขาก็ควรเป็นราษฎรที่ซื่อสัตย์จงรักภักดีและรักชาติจะดีกว่านะ” ผู้ช่วยครูใหญ่พูดขึ้น ครูโออิฮิมองตามควันไปโดยไม่เอ่ยอะไรเลย ราวกับไม่ได้ยินผู้ช่วยครูใหญ่พูด

วันรุ่งขึ้นหนังสือพิมพ์ต่างก็ลงข่าวเรื่องครูอินางาวะด้วยพาดหัวที่สะกดตาว่า-ครูฝ่ายแดงทำความเสียหายให้แก่จิตใจที่บริสุทธิ์ ผู้คนในถิ่นนั้นงงงันไปราวกับถูกก้อนพาดหัว นายอินางาวะซึ่งกล่าวกันว่าเป็นผู้ที่นักเรียนนิยมชมชอบก็ถูกลดฐานะลงเป็นคนทรยศในทันที

“น่ากลัวอะไรยังงี้! ตอนนี่เราทำตัวเป็นคนที่อยู่ในระเบียบแบบแผนดีกว่านะ” รองครูใหญ่ซึ่งเป็นคนสูงอายุแล้วพิมพ์ขึ้น ส่วนครูคนอื่น ๆ ไม่มีใครพูด

แสดงความคิดหรือความรู้สึกของตนออกมาเลย ครูโออิชิอ่านข้อความบางบรรทัดในบทความที่พูดถึงความจริงซึ่งอยู่ในหนังสือพิมพ์ซ้ำแล้วซ้ำอีก ข้อความเหล่านั้นบรรยายว่าพวกนักเรียนของนายอินางาวะแต่ละคนได้เอาไข่ฟองหนึ่งมาจากบ้านและเดินแถวไปที่สถานีตำรวจ และรบเร้าให้เอาไข่เหล่านั้นไปให้ครูของพวกเขาซึ่งกำลังอยู่ในห้องกักตัวอันเยียบเย็น

ครูคาทาโอกะซึ่งกลับมาที่โรงเรียนในวันนี้ก็ถูกรบกวนด้วยคำถามต่าง ๆ ราวกับว่าเขากลายเป็นวีรบุรุษขึ้นมาในทันที ใครคนหนึ่งถามขึ้นว่า “เป็นไงบ้างครับ?” ครูคาทาโอกะก็ตอบพลางลูบแก้มซึ่งตอบลงไปภายในวันเดียวและมีแคร่ขึ้นเป็นรอยสีเขียวคล้ำ ๆ “น่าหวาดเสียว! ตอนที่คิดขึ้นมาเดี๋ยวนั้นะมันเป็นเรื่องเหลวไหลสิ้นดี แต่ตอนนั้นพวกนั้นเกือบจะตราหิวผมว่าเป็น ‘แดง’ ไปแล้วละซี พวกนั้นว่า ‘นายอินางาวะบอกว่าแกไปประชุมตั้งสี่หรือห้าครั้งนี่นะ’ แล้วก็ยังบอกว่า ‘แกคงจะเคยอ่านงานของ ทาคิจิ โคบายาชิ แน่ ๆ เทียว’ ผมก็เลยตอบว่า ‘แม้แต่ชื่อผมก็ไม่เคยได้ยิน’ พวกนั้นก็ว่า ‘ไอ้ตัวร้าย แกคงต้องเคยอ่านเรื่องราวของมันในหนังสือพิมพ์เมื่อเร็ว ๆ นี้ อย่างแน่นอน’ มันทำให้ผมนึกถึงอะไรได้อย่างหนึ่ง คุณจำนักเขียนนวนิยายคนหนึ่งซึ่งเพิ่งตายในคุกเมื่อเร็ว ๆ นี้เองได้ไหมล่ะ?” (ทั้ง ๆ ที่ความจริงเขาถูกทรมาณจนตาย แต่หนังสือพิมพ์ก็รายงานข่าวว่าเขาตายเพราะหัวใจวาย)

“อ้อ ผมจำได้ เขาเป็นนักเขียนนวนิยายฝ่ายแดงไงครับ” ครูหนุ่มโสดตอบ

“ตำรวจยึดหนังสือของนักเขียนคนนี้ที่เขียนเกี่ยวกับผู้ใช้แรงงานหรืออะไรอย่างนั้นไปจากอินางาวะเยอะแยะทีเดียว เขาชอบอ่านหนังสือมาตั้งแต่อยู่วิทยาลัยแล้วละ” ครูคาทาโอกะบอก

ในระหว่างชั่วโมงภาษาญี่ปุ่นวันนั้น ครูโออิชิได้ลองทำอะไรอย่างหนึ่งเพราะเธอแน่ใจว่านักเรียนของเธอได้อ่านข่าวเกี่ยวกับนายอินางาวะผู้เป็นบรรณาธิการหนังสือ *เมสิดพันธุญา* มาแล้ว

“พวกเธอก็คนที่รับหนังสือพิมพ์ที่บ้าน?” เธอถามขึ้น

นักเรียนประมาณหนึ่งในสามของสี่สิบสองคนยกมือขึ้น

“แล้วอ่านกันกี่คน?”

มีมือยกขึ้นเพียงสองหรือสามมือเท่านั้น

“มีใครรู้อ่างไหมว่าคำว่า ‘แดง’ หมายความว่าอะไร ?”

ไม่มีใครยกมือเลย นักเรียนต่างมองดูหน้ากันด้วยสีหน้าที่แสดงว่าพวกเขา
รู้อย่างเลื่อนลอยจนไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจน

“มีใครรู้อ่างว่าคำว่า ‘ผู้ใช้แรงงาน’ หมายความว่าอะไร ?”

ไม่มีใครรู้เลยเช่นกัน

“แล้วคำว่า ‘นายทุน’ ละ ?”

มีคนยกมือเพียงคนเดียว “ผมทราบครับ” เมื่อถูกถาม นักเรียนผู้นั้นก็
ตอบว่า “คือคนรวยครับ”

“อืม...ตกลง ชั้นกรรมกรละคืออะไร ?”

“หนูทราบค่ะ”

“ผมทราบครับ”

นักเรียนส่วนมากยกมือ นี่เป็นคำถามข้อเดียวที่พวกเขาสามารถตอบได้
อย่างมั่นใจจากประสบการณ์ของตนเอง ในด้านนี้ครูโออิชิเองก็ไม่แตกต่างอะไร
ไปจากนั้นเหมือนกัน ถ้านักเรียนบางคนถามคำถามอื่น ๆ แก่เธอ เธอก็คงจะตอบ
ว่า “ครูก็ไม่ทราบดีเหมือนกัน” แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนชั้นประถมหัวนั้นยัง
เล็กเกินกว่าที่จะเข้าใจสิ่งเหล่านี้ได้

หลังจากนั้นทันที ครูโออิชิก็ถูกสั่งไม่ให้พูดเรื่องชนิดนี้ อาจจะมีใครบาง
คนไปบอกครูใหญ่ถึงเรื่องการถามการตอบอย่างไม่มีเจตนานี้ ครูใหญ่จึงเรียกเธอ
ไปเตือนว่า “โปรดระวังตัวหน่อย” ท่านบอก “หมูนี้นะเราต้องระวังปากระวังคำไว้
หน่อย รู้ไหม ?”

แต่ท่านไม่ได้ทำอะไรต่อไป อาจจะเป็นเพราะท่านชอบลูกสาวของเพื่อนเก่า
ของท่านก็ได้ แต่ทว่าเหตุการณ์นี้รวมทั้งเรื่องหนังสือ *เมลิตพันธุ์หญ้า* ซึ่งเธอเคย
คิดว่าไม่มีอันตรายอะไรนั้นก็ทำให้ครูโออิชิซึ่งเป็นคนว่าเรื่องต้องมีสลดหดหู่ไป
ความสลดหดหู่นี้ไม่เพียงแต่ติดตัวเธออยู่ต่อไปเท่านั้น แต่ยังเพิ่มขึ้นอย่างแลเห็นได้
ชัดเจนตามกาลเวลาที่ผ่านไปด้วย

ในระหว่างนั้นนักเรียนของครูโออิชิก็ขึ้นชั้นปีที่หกแล้ว ในฤดูใบไม้ร่วง
ของปีนั้น เมื่อคิดเวลากันแล้วก็ตกลงว่า พวกนักเรียนเหล่านี้ควรจะจะได้เดินทาง

ไปยังเมืองคอมปิวราซึ่งอยู่ใกล้กว่าเมืองฮิเสะ อันเป็นจุดหมายปลายทางที่นักเรียนชั้นปีที่หกมักจะไปเยือนประจำปี แม้กระนั้นก็ยังมึนักเรียนสองสามคนที่รู้สึกว่าจะไปร่วมด้วยได้ยาก ในชนบทนั้นผู้คนมักจะมีธัญสดีกันเท่า ๆ กับที่ทำงานหนัก พ่อแม่บางคนยอมให้ลูกไปได้แต่มีเงื่อนไขว่า เด็ก ๆ จะต้องไม่ค้างคืนในโรงเตี๊ยม และต้องเอาอาหารติดตัวไปด้วยทั้งสามมือ แต่กระนั้นผู้ที่ไปได้ก็ยังมีอยู่เพียงร้อยละหกสิบของนักเรียนจำนวนแปดสิบคน คือสองชั้นรวมกันเท่านั้นเอง โดยเฉพาะเด็ก ๆ จากหมู่บ้านหัวแหลมนั้นไม่ได้ตอบว่าจะไปได้จนกระทั่งล่าช้ามากแล้ว พวกเขาคอยถามไถ่กันดูก่อนว่า ใครเป็นอย่างไบบ้าง แล้วจึงบอกครูโออิชิ

“คุณครูคะ ชงกิไปไม่ได้ค่ะ เพราะตอนกลางคืนเขาชอบจี้รดที่นอน” มาสุโนะบอก

“แต่เราไม่ต้องไปค้างคืนในโรงเตี๊ยมนี่จ๊ะ เราจะขึ้นเรือเที่ยวเข้าไปแล้วก็กลับมาโดยเรือเที่ยวบ้าย”

“แต่เราจะออกเวลาตีสี่นี่คะ เราจะไม่นอนหลับไปในเรือหรือคะ?”

“สงสัยว่าจะไม่หรอกจ๊ะ ก็เวลาเดินทางมันแค่สองชั่วโมงเท่านั้นนี่คะ ครูว่า แล้วพวกเธอทุกคนก็คงจะตื่นตื่นกันจนนอนไม่หลับด้วย แต่ยังไงก็เถอะทำไมเธอเองถึงไม่ไปล่ะ มาสุโนะ?”

“เพราะว่าหนูอาจจะเป็นหวัดได้ค่ะ”

“ช่างเป็นเด็กสำรวยจริงนะ!”

“คุณพ่อคุณแม่ของหนูจะเก็บเงินไว้ให้หนูสองเท่าของค่าเดินทางเที่ยวคะ”

“จันรึจ๊ะ? แต่ท่านก็เก็บเงินไว้ให้เธอในตอนอื่นก็ได้นี่นะ จันไม่ใช่รึจ๊ะ? เธอน่าจะขอร้องให้ท่านอนุญาตให้เธอไปจะดีกว่า”

“แต่หนูกลัวจะเกิดอุบัติเหตุนี้คะ”

“ทำไมรึ? ถ้าเรามัวกลัวเป็นหวัดหรือกลัวเกิดอุบัติเหตุละก็คงไม่มีใครยอมเดินทางกันหรอกนะ”

“คุณครูน่าจะเลิกเสียนะคะ...เลิกไปให้หมดทุกคนเลยคะ”

“แหม เธอนี่พูดยากจริง” ครูโออิชิฝืนยิ้มออกมา

“คุณครูโออิชิยะ ผมเคยไปคอมปีรากับเรือของพ่อผมสามหนแล้วอะ ตอนนั้นผมก็เลยไม่ไปนะอะ” ทาดาชิกล่าวขึ้น

“เธอจะไม่ไปริจิจะ ? แต่เธอยังไม่เคยไปที่นั่นพร้อมกับเพื่อน ๆ เลยนี่จะคุณพ่อของเธอเป็นหัวหน้าขบวนเพราะฉะนั้นเธอคงมีโอกาสไปที่นั่นทุกปีแต่คราวนี้เป็นโอกาสพิเศษนะจ๊ะ เพราะฉะนั้นมากับเราเถอะน่า ทาดาชิ ครูแน่ใจว่าเธอจะต้องจดจำการเดินทางครั้งนี้ไว้ว่าเป็นการเดินทางไปคอมปีร่าครั้งที่ดีที่สุดเชียวนะ”

คตสุรุก็จะไม่ไปเหมือนกัน แล้วก็ฟูจิโกะด้วย คตสุรุอธิบายว่า “คุณครูครอบครัวของฟูจิโกะนะมีหนี้สินเยอะแยะเชียวนะ เธอถึงไปเที่ยวไม่ได้ บ้านของเธออะใหญ่โต แต่ก็จำนองเอาไว้ล่ะ เพราะฉะนั้นอีกไม่ข้ามันก็จะถูกยึดไป ทั้งบ้านอะไม่มีอะไรเหลือสำหรับจะเอาออกมาขายอีกแล้วละคะ”

“อย่าพูดอะไรอย่างนี้ซี” ครูโออิชิเตะหลังคตสุรุ คตสุรุจึงแลบลิ้นออกมา

“เธอน่ะเด็กไม่ดี!” ในขณะที่พูดอย่างนี้ ครูโออิชิก็ขึ้นมายังบ้านของฟูจิโกะ หลังจากที่เธอลาออกจากโรงเรียนที่หัวแหลมได้ไม่นาน เธอก็ได้ยืนยันว่าบ้านนั้นอาจต้องกลายเป็นของคนอื่นไปเมื่อไรก็ได้ เธอนึกถึงโรงเก็บของซึ่งปูนฉาบที่ด้านเหนือของมังกะเกาะหลุดออกมาหมดแล้ว ฟูจิโกะลูกสาวของตระกูลเก่าแก่นี้เป็นเด็กเงียบ ๆ และเรียบร้อย อันเป็นลักษณะที่เหมาะสมกับวงศ์ตระกูลที่ดีของเธอ เธอไม่ใคร่จะร้องไห้หรือยิ้มหัวเลย เมื่อใดก็ตามที่มีใครอย่างเช่นคตสุรุเป็นต้น-พูดถึงเธอในทางที่ไม่ดี เธอก็จะจ้องหน้าผู้นั้นอย่างเย็นชาซึ่งไม่มีใครกล้าทำอย่างนี้เลย เธอมีชื่อเล่นว่า ‘ปลาตะเพียนน่ำ’ ซึ่งได้มาจากสุภาชิตอันเป็นที่โปรดปรานของคุณพ่อของเธอที่ว่า ‘อันปลาตะเพียนนั้นถึงแม้จะน่ำก็ยังเป็นราชาแห่งปลาทั้งหลาย’ แต่ก็ดูเหมือนเธอจะไม่ได้ถือสาอะไรมากนัก

ส่วนคตสุรุนั้นตรงกันข้าม เธอเป็นคนกล้าและจิตใจเปิดเผย ไม่เคยรังรอที่จะพูดถึงคนอื่นในทางที่ไม่ดี แต่เวลาใครว่าอะไรเธอ เธอก็ไม่ถือสาเหมือนกันสมาชิกทั้งหมดในครอบครัวของเธอทำงานหนักและมีความภาคภูมิใจอยู่แต่การทำงานหนักของตน มีความซื่อสัตย์และเปิดเผยเสมอ

คตสุรุมีชื่อเล่นว่า ‘แม่เปลือกตาปูด’ ทั้งนี้เพราะว่าครั้งหนึ่งเธอเป็นผู้ที่

เปลือกตา มันก็เลยทิ้งรอยไว้ที่นั่นนิดหน่อย เด็กธรรมดา ๆ โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงด้วยแล้วคงจะร้องไห้ถ้าถูกเรียกว่า ‘แม่เปลือกตาปูด’ อย่างล้อ ๆ เช่นนั้น แต่สำหรับคตสุรนั่นไม่เคยรู้สึกเช่นนั้น เธอจะตอบโต้ไปโดยไม่อายเลยราวกับว่ามันเป็นเรื่องของคนอื่นมากกว่า “อย่าเรียกชื่อมันยังงั้นซิ นี่เป็นนัยน์ตาที่พิเศษเหลือเกินนะ ใครจะมีมายังงี้ได้ง่าย ๆ เสียเมื่อไหร่ล่ะ ?” บางทีเธออาจจะจำคำโต้เถียงอย่างนี้มาจากพ่อแม่ของเธอก็ได้

คราวนี้ก็เหมือนกัน เธอบอกครูอย่างตรงไปตรงมาว่าเพราะเหตุไรเธอจึงไปเที่ยวด้วยไม่ได้ “เมื่อเร็ว ๆ นี้พ่อของหนูเพิ่งขอืมเงินจากสมาคมช่วยเหลือทางการเงินซึ่งกันและกันมาซื้อเรือใหญ่ลำหนึ่งคะ เราเลยต้องประหยัด หนูตัดสินใจว่า หนูจะไปเที่ยวคอมพิวเตอร์ที่จะหาเงินได้เองแล้ว”

ด้วยการเป็นเด็กแบบที่เธอเป็นอยู่ คตสุรจึงเที่ยวสอดรู้สอดเห็นในเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ของใคร ๆ ไปหมด แล้วก็เที่ยวพูดไปเรื่อยทั้ง ๆ ที่เธอถูกห้ามไม่ให้ทำดังนั้น ยกตัวอย่างเช่น เธอจะพูดว่ามีซาโกะไม่ไปเที่ยวเพราะครอบครัวของเธอขี้เหนียว และโคโตอะกับซานาอะอาจจะไปไม่ได้เพราะมีน้องต้องเลี้ยงหลายคนเกินไป เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม อีกสองวันก่อนจะออกเดินทาง จำนวนผู้ที่จะไปด้วย ก็เพิ่มขึ้นทันที ตอนนี้เด็ก ๆ ทุกคนจากหมู่บ้านหัวแหลมยกเว้นแต่มาสุโนะจะไปกันหมดแล้ว

เหตุการณ์ผันแปรไปเช่นนี้ ก็เพราะคิฉิจิเด็กเจียบ ๆ คนนั้นได้ถอนเงินออมสินที่เขาหาได้จากการทำงานในป่าไม้มาเสียค่าเดินทางของเขา อิชิคิจิก็ทำตามในทันที อิชิคิจิเองก็เก็บเงินที่หาได้จากการเร่ขายเต้าหู้ทั้งสดทั้งทอดไว้เหมือนกัน ทีนี้ในเมื่ออิชิคิจิจะไปด้วยแล้ว ทาดาชิกับทาเคอิฉิจะอยู่บ้านได้อย่างไรกัน ? ทาดาชิคิดถึงเงินที่เขาออมไว้จากการช่วยดิงแหทอดปลา ส่วนทาเคอิฉินั้นบอกว่าจะใช้เงินที่หาได้จากการขายไข่ เด็ก ๆ เหล่านี้อยู่ในหมู่บ้านที่ขาดแคลนเสียจนไม่เคยคิดที่จะถอนเงินที่ตนออมไว้มาใช้เพื่อเรื่องอย่างนี้มาก่อนเลย พ่อแม่ของทาดาชิบอกเขาว่าเขาไม่จำเป็นต้องทำอย่างนี้ แต่เขาก็ยังยืนยันที่จะถอนเงินให้ได้ เขาจึงไปที่ที่ทำการไปรษณีย์กับทาเคอิฉิเอง

เมื่อพวกเขาผู้ชายตัดสินใจกันอย่างนี้ พวกเด็กผู้หญิงจึงต้องทำอะไรสัก

อย่างบ้าง มิซาโกะซึ่งครอบครัวของเธอลำบากน้อยที่สุดได้เชิญฟูจิโกะไป เพราะแม่ของเด็กสองคนนี้เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน เบ้าใส่หมึกทำด้วยหินฝังไข่มุกจึงย้ายมาอยู่ที่บ้านของมิซาโกะโดยที่ฟูจิโกะไม่รู้ นี่ทำให้ฟูจิโกะสามารถไปได้ เมื่อคตสุรุได้ข่าวเด็กหญิงสองคนนั้น เธอก็ทนไม่ไหวเอาทีเดียวกและเริ่มเอะอะทันที

“มิอั้งกับฟูจิโกะจะไปเที่ยวแล้วละ แม่ต้องให้หนูไปด้วยนะ” คตสุรุตั้งใจอย่างนี้จริง ๆ เธอกระตือรือร้นและร้องไห้จนกระทั่งนัยน์ตาหยี ๆ ของเธอยิ่งหยีและบวมมากขึ้น แม่ของเธอหัวเราะซึ่งทำให้นัยน์ตาของหล่อนหยีไปจนเหมือนกับตาของคตสุรุ แต่ข้อเสนอที่หล่อนให้แก่ลูกสาวคราวนี้เป็นเรื่องที่ทำไต่ยาก “ครอบครัวของมิอั้งนะร่ำรวย ส่วนพ่อของฟูจิโกะนั้นถึงยังงี้ ๆ ก็ยังเป็นขุนนาง เราจะไปเอาอย่างเขาเสียทุกอย่างนะไม่ได้ แต่ถ้าโคโตเอะไป แม่ก็จะยอมให้หนูไปด้วยลองดูซิ” หล่อนเสนออย่างนี้เพราะคิดว่าคตสุรุคงไม่กล้าไปถาม แต่คตสุรุกลับวิ่งจีไปทันทีแล้วก็ยิ้มแป้นกลับมา

“โคโตเอะก็จะไปจ้ะแม่” เธอพูดพลางหอบ

“ลูกแน่ใจรี ?”

“จ้ะ แม่ของเธออยู่ที่นั่น เธอบอกหนูยังงี้จ้ะ”

ฟังดูง่ายเสียจนแม่ของคตสุรุชักสงสัย จึงต้องไปดูให้เห็นจริง หล่อนนึกสงสัยว่าคตสุรุซึ่งเป็นเด็กกำกั้นอย่างนั้นอาจจะไปพูดเกลี้ยกล่อมครอบครัวเพื่อนของเธอให้บอกอย่างนั้นก็ได้

“คตสุรุคงไม่ได้มาเคียวเชิญเธอหรอกนะ ?” หล่อนถามอย่างพยายามจะเสาะหาความจริง

แม่ของโคโตเอะซึ่งมีผิวคล้ำเหมือนชาวประมงทั่ว ๆ ไปยิ้มยิงฟันขาว “โอกาสอย่างนี้จะมีเพียงครั้งเดียวในชีวิตนะเธอเนะ ปล่อยให้เด็ก ๆ มันไปกันเถอะตามธรรมดาเนะโคโตเอะทำงานหนักมากเขียวแหละ ต้องเลี้ยงน้อง ๆ อยู่เรื่อย”

“คตสุรุก็ไม่ต่างกันหรอกนะ ว่าแต่ว่า เธอจะเอาอะไรให้โคโตเอะใส่ละ ?”

“ฉันตัดสินใจว่าจะซื้อเสื้อแบบกะลาสีให้แก่ซักตัว”

“แต่ราคาแพงมากนั้ไม่ใช่รีเธอ ?”

“คราวนี้อย่าล้งเลอยู่เลย ซื้อให้คตสุรุสักตัวเถอะ อีกหน้อยก็ยกให้พวกน้อง ๆ แกใส่ต่อกี้ได้นึ้นนา ?”

“อิมม์”

“ซานาเอะก็กำลังจะได้เลือกเกลาสีเหมือนกันนะ เพราะฉะนั้นเธอน่าจะตกลงใจซื้อให้ลูกสาวสักตัวได้แล้วละ”

“อ้อ ซานาเอะก็ไปเหมือนกันรี ? มีมาละคะคสรุถึงได้เนื้อเต๋นนัก แหม ! เราจะต้องหาทางอย่างดีที่สุดที่จะให้แก่ได้ไปบ้าง”

เรื่องมันเป็นอย่างนี้แหละ อย่างไรก็ตามในนาทีสุดท้าย ซานาเอะก็มาถอนใบสมัครของเธอออกไปเพราะว่า “เป็นหวัดไปนิดหน่อย” แต่อันที่จริงนั้น เธอไม่ได้เจ็บคอหรือคัดจมูกอะไรเลย เป็นเพราะกระเป๋าเงินของแม่ของเธอมันแห้ง ที่มีอะไรผิดไป หล่อนได้เอาปืนปักผมหัวกลับข้างของหล่อนไปขายเพื่อหาเงินให้ลูกสาว แต่ไม่สามารถขายได้ในราคาที่หล่อนคิดไว้ในใจได้ ผลก็คือหล่อนไม่สามารถซื้อเสื้อผ้าให้ลูกสาวได้ หล่อนสาปแช่งคนซื้อของเก่า บอกว่าเขาเอาเปรียบหล่อน อย่างไรก็ตาม หล่อนก็พูดกับซานาเอะอย่างอ่อนโยนว่า “หนูสวมกิโมโนไปได้ไหมจะลูก ?”

ซานาเอะเกือบจะร้องไห้อยู่แล้ว

“แม่จะพับเสื้อกิโมโนตัวสวยของพี่เขาให้หนูเอาไหมจะ ?” หล่อนถามอีก แต่ซานาเอะไม่ตอบ

“ถ้าหนูไม่ต้องการเป็นคนเดียวที่ใส่กิโมโนไปก็อย่าไปเสียเลย เลือกเอาที่แล้วกันนะลูก ระหว่างกิโมโนกับการไปเที่ยวนะ ลูกจะว่ายังไงจะ ?”

หน้าตาของซานาเอะไหล ริมฝีปากที่เม้มแน่นของเธอก็สั่นระริก เธอไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกเอาอะไร แต่ในทันทีที่แลเห็นว่าแม่ของเธอกำลังตื่นตันใจจนเกือบจะร้องไห้ออกมาเองด้วยแล้ว ซานาเอะก็ตัดสินใจ “หนูจะไม่ไปหรอกจ้ะ” เธอตอบ

กลุ่มนักเรียนหกสิบสามคนออกเดินทางไป ไม่มีใครรู้ถึงสถานการณ์เหล่านี้เลย มีครูผู้ชายสองคนกับครูผู้หญิงสองคนไปด้วย ซึ่งแน่ละย่อมรวมครูโออิชิด้วย หลังจากขึ้นเรือเมื่อเวลา 4 น. แล้วก็ไม่มีใครพยายามที่จะนอน ในท่ามกลางเสียงเอะอะกันนั้นนักเรียนบางคนก็ร้องเพลง ‘ขึ้นเรือไปคอมปिरา’

ในระหว่างนั้นครูโออิชินั้นครุ่นคิดอยู่คนเดียว เธอไม่เคยลืมความคิดในเรื่อง

ชานาอะเลย เธอนึกสงสัยว่าชานาอะเป็นหวัดไปจริง ๆ หรือเปล่าล่ะ ?

นอกจากชานาอะแล้วยังมีนักเรียนอีกกว่าสิบคนที่ไม่ได้ไปเที่ยวด้วย เพราะเหตุผลต่าง ๆ การที่ชานาอะทำให้ครูโออิชิเป็นกังวลโดยเฉพาะนั้นอาจจะ เนื่องจากว่าเธอเป็นคนเดียวในหมู่บ้านหัวแหลมที่ไม่ได้มาด้วยก็ได้ (สำหรับ มาสุโนะนั้นไม่ได้เป็นชาวหัวแหลมอีกต่อไป เพราะเธอได้ย้ายไปอยู่ในบ้านของ พ่อแม่ที่ในเมืองแล้ว) เมื่อครูโออิชิคิดว่าชานาอะกำลังเดินไปตามทางจากแหลม ไปยังโรงเรียนเพียงคนเดียวในวันนี้ เธอก็รู้สึกเสียใจที่ไม่ได้ให้ชั้นหยุดเรียนในวันนี้ เธอนึกสงสารนักเรียนคนอื่น ๆ ด้วยเหมือนกันที่ต้องไปเรียนอยู่ตามลำพังในห้อง เรียนที่ไม่มีครู

พวกเขาขึ้นรถไฟเที่ยวเช้าจากทาคาตสุและไปเยือนศาลเจ้าคอมปิราในยาม เช้า นักเรียนบางคนก็ร้องเพลง 'ขึ้นเรือไปคอมปิรา' อีกในขณะที่ได้ขึ้นไปตาม ชั้นบันไดหินแถวยาวอย่างเหงื่อไหลไคลย้อย ตรงกันข้าม ครูโออิชิกลับหนาวตัว ลั่น ความรู้สึกหนาวสะท้านเช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นแก่เธอครั้งแล้วครั้งเล่า-บนรถไฟ ไปยามิมาและบนรถที่เคลื่อนไปบนสายลวดที่นั่นด้วย เธอรู้สึกไม่สบายราวกับว่า มีใครเอาน้ำเย็นมาราดหัวเข้าของเธอและไม่มีแก๊จติดแก๊จที่จะขึ้นชมกับทิวทัศน์ แห่งฤดูใบไม้ร่วงรอบตัวเธอ ทำได้แต่ค่อย ๆ เดินเข้าไปในร้านขายของที่ระลึก เพื่อซื้อภาพไปรษณียบัตรชุดเดียวกันหลาย ๆ ชุด เพราะเธอต้องการที่จะเอาอะไร บางอย่างไปฝากพวกนักเรียนที่ถูกทิ้งอยู่เบื้องหลัง

พวกเขาออกจากยามิมาและเดินทางไปถึงทาคามัตสุซึ่งเป็นสถานที่ซึ่งจะ แวะเป็นแหล่งสุดท้าย เมื่อพวกเขากินอาหารมื้อที่สามกันที่สวนสาธารณะป่า เกาลัด ครูโออิชิก็สละอาหารส่วนใหญ่ของเธอไว้โดยไม่ได้แตะต้องและขอให้ คนอื่น ๆ แบ่งกันกินแทน เธอรู้สึกว่าจนกระทั่งตอนนั้นแม้แต่อาหารของเธอก็ ถ่วงหนักอยู่ในใจเธอ เธอรู้สึกโล่งใจที่อดอาหารเสียได้ เธอเดินไปตามถนน ต่าง ๆ ในเมืองทาคามัตสุมุ่งไปสู่ท่าเรือพร้อมกับคนอื่น ๆ ในท่ามกลางความ ขมุกขมัวซึ่งกำลังรวมตัวกัน นึกอยากอย่างเหลือเกินที่จะได้กลับบ้านและนอน เหยียดขาเหยียดแข้งเสียที ครูทามูระพูดกับเธอว่า "ดูเธอซิดเซียวจัง ครูโออิชิ" คำเตือนนี้ทำให้เธอหนาวตัวลั่นมากขึ้นอีก

"ฉันรู้สึกเหนื่อยเหลือเกิน รู้สึกหนาวลั่นอย่างน่ากลัวทีเดียว"

“มัดสุเอะ ! นั้นหนูไม่ใช่รี มัดจัง ?”

เด็กหญิงผู้นั้นรู้สึกแปลกใจเหลือเกินที่มีลูกค้าซึ่งกำลังเข้ามาพูดด้วย จึงกลั้นหายใจและถอยหลังออกไป

“นี่หนูไม่ได้ไปโอซากะหรือกริ ? หนูมาอยู่ที่นี้เรื่อยมาจันรี มัดจัง ?”

เมื่อครูโออิชิจ้องหน้าของเธอ มัดสุเอะก็สะอึกสะอื้นออกมาว่า

ที่สุดเธอก็จำได้ ครูโออิชิเอาแขนโอบรอบตัวมัดสุเอะทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตั้งใจ และพาเธอเดินผ่านม่านเชือกออกมา ก็พอดีเจ้าของร้านถลันออกมาจากด้านหลังพร้อมด้วยเสียงลากรองเท้าได้อย่างรีบร้อน

“คุณเป็นใคร ? ฉันไม่ยอมให้คุณพาเด็กนี่ออกไป โดยไม่บอกกล่าวฉัน” หล่อนกล่าวด้วยเสียงแสดงความสงสัย ซึ่งในที่สุดก็ทำให้มัดสุเอะพูดออกมาได้ เพื่อจะขจัดความระแวงของผู้หญิงคนนั้น เธอจึงกระซิบกับหล่อนว่า “นี่คุณครูโออิชิคะ แม่”

ปรากฏว่า ผู้เป็นครูเลยไม่มีเวลากินถ้วยเตี๋ย

นี้

บตั้งแต่วันที่เดินทางไปเที่ยว
เป็นต้นมา ครูโออิซึก็ไม่สบายไป เธอลาหยุดจากโรงเรียนด้วยเหตุป่วยเป็นเวลา
เกือบยี่สิบวันแล้ว ครั้นแล้วเข้าวันหนึ่งหลังจากเริ่มภาคเรียนที่สามไม่นาน เธอ
ก็ได้รับไปรษณียบัตรฉบับหนึ่งซึ่งเขียนว่า :

คุณครูโออิซึที่รักคะ

คุณครูสบายดีหรือคะ ? ทุก ๆ วันในตอนประชุมตอนเช้าหนูคิดถึงคุณครูและ
เป็นห่วงคุณครู คดสุรุและฟูจิโกะบอกว่าเธอไม่อยากจะเรียนในเมื่อไม่มีคุณครู พวกเด็ก
ผู้ชายก็ว่ายังงั้นเหมือนกันคะ โปรดหายดีเร็ว ๆ และกลับมาโรงเรียนนะคะ นักเรียน
ทุกคนจากหัวแหลมเป็นห่วงคุณครูค่ะ

ลาก่อนค่ะ
ชานาเอะ

จดหมายนี้เผยให้เห็นความรู้สึกอันแท้จริงของพวกเขาเด็ก ๆ ในหมู่บ้านหัวแหลมน้ำตาจึงเอ่อขึ้นในดวงตาของเธอโดยไม่คาดคิด แต่คำสุดท้ายทำให้เธอหัวเราะ ลั่นออกมา

“ดูซิคะ คุณแม่ หมู่นี้กำลังทำอย่างนี้ดูจะเป็นที่นิยมกันมากนะคะ” เธอพูดพลางเอาจดหมายให้มารดาของเธอซึ่งเพิ่งยกอาหารเข้ามาให้ นั่นดู

“ลายมือของแกสวยดีนะจะสำหรับเด็กประถมหกนะ ไช้ไหมลูก ?”

“คะ ซานาอะสอบได้ที่หนึ่งของชั้นคะ ลูกคิดว่าในตอนท้ายแคงไปเข้าโรงเรียนฝึกหัดครูคะ แต่แกออกจะเงียบไปหน่อยนี่คะ สงสัยว่าในเมื่อเป็นยังงั้นแกจะเป็นครูที่ดีได้หรือเปล่า ?” ครูโออิชิพูดถึงซานาอะผู้ตามปกติแล้วจะไม่ใคร่แสดงความคิดออกมาดัง ๆ นั้นอย่างเป็นห่วง

“แต่ลูกเองก็เคยเป็นเด็กเงียบไม่ชอบสมาคมมาจนกระทั่งชั้นปีที่หกหรือราว ๆ นั้นเหมือนกันนี่จะ แต่ดูซิว่าลูกเปลี่ยนแปลงไปแค่ไหน ?! หมู่นี้ดูลูกช่างพูดเหลือเกินนะจะ”

“งั้นรีคะ ? ลูกพูดมากถึงยังงั้นเชียวรีคะ ?”

“ลูกก็รู้นี่น่าว่าจะเป็นคนครุไม่ได้ถ้าไม่ชอบพูด”

“จริงคะ เพราะยังงั้นแหละลูกถึงได้สงสัยว่าซานาอะจะสามารถพูดหน้าชั้นได้หรือ ?”

“ลองคิดถึงตัวลูกเองซิ ลูกนะถึงกับไม่กล้าร้องเพลงต่อหน้าคนอื่น ๆ เชียวนะจะ จำได้ไหม ? แต่ถึงกระนั้นลูกก็ยังเป็นคนครุได้ดีนี่จะ”

“โอ้โฮ ลูกเคยเป็นยังงั้นเชียวรีคะ ? แล้วการที่ตอนนี้ลูกชอบร้องเพลงก็คงจะเป็นปฏิกริยาต่อวัยเด็กของลูกกระมังคะ ?”

“การที่ลูกเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ก็อาจจะเหตุให้เป็นคนขี้อายได้นะจะ เด็กคนนั้นนี่จะเป็นลูกคนเดียวเหมือนกันรีจะ ?”

“ไม่ใช่หรอกคะ แกเป็นคนกลาง ๆ อยู่ระหว่างพี่น้องหกคน ได้ยินว่าพี่สาวคนโตของแกเป็นนางพยาบาลสภากาชาดคะ ครั้งหนึ่งซานาอะเขียนเรียงความว่าแกอยากเป็นครู แต่เมื่อลูกถามอะไรแก แกมักจะไม่ตอบ แต่เวลาเขียนเรียงความละก็แก เขียนได้ยังกะผู้ใหญ่ ตอนนั้นนี่แกเขียนว่า ‘นับแต่นี้ไปผู้หญิงเราควรมืออาชีพ มิฉะนั้นแล้วก็จะต้องลำบากเหมือนอย่างแม่ของฉัน’ แม่

ของแกดูเหมือนจะลำบากมากทีเดียวค่ะ”

“เด็กคนนี้คล้าย ๆ กับลูกนะ”

“แต่สำหรับลูก ลูกเที่ยวบอกทุกคนมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้วนี่คะว่าลูกต้องการเป็นครู แต่ชานาอะนะไม่เคยพูดสักคำเดียว แก้มักจะคอยหลบอยู่ข้างหลังคนอื่นเสมอ แต่แกก็เขียนได้ดีที่สุดเขียนนะคะ”

“คนเรานะมีหลายแบบนะจ๊ะ แต่ดูจากไปรษณียบัตรนี่แม้คิดว่าแกคงไม่ใช่คนเก็บตัวหรอก”

“บางทีแกอาจจะถูกก็ได้ค่ะ แต่เจ้าคำว่า ‘ลาก่อน’ นี่ซีคะ น่าขำนัก”

ไปรษณียบัตรของชานาอะเป็นต้นเหตุให้มีการพูดคุยกันอย่างมีชีวิตชีวาก่อนที่จะรู้ตัว ครูโออิชิก็กินอาหารเข้าเข้าไปมากกว่าเคยแล้ว หลังกินอาหารแล้วเธอก็จ้องดูไปรษณียบัตรนั้นอึกราวกับกำลังมองดูในกระจกเงา ในไม่ช้าความคิดเกี่ยวกับนักเรียนของเธอก็แวบมาในใจเธอละคน ๆ

ตอนแรกเธอสงสัยว่ามัดสุอะจะเป็นอย่างไร-เด็กผู้หญิงที่ทำผมทรงญี่ปุ่น ผู้ร้องว่า ‘เทมประจานหนึ่ง!’ ด้วยเสียงแหลม ๆ นั้นนะ ครูโออิชิจำชื่อร้านอาหารใกล้สะพานเรือนั้นได้ว่าชื่อ ‘ชิมายา’ พอกลับมาบ้านแล้วเธอก็เขียนจดหมายไปถึงมัดสุอะฉบับหนึ่ง แต่ก็ไม่มีคำตอบมาเลย บางทีมัดสุอะอาจจะเขียนจดหมายไม่เป็นเพราะเธอเพิ่งจะเรียนถึงชั้นประถมสี่เท่านั้น หรือเธออาจจะไม่ได้รับจดหมายตั้งแต่ต้นก็เป็นได้

เย็นวันที่เธออยู่ที่ท่าคามัตสึนั้น หญิงเจ้าของร้านซึ่งตอนแรกกระแวงสงสัยก็กลับมีอัธยาศัยดีเมื่อรู้ว่าเธอทั้งสองคนเป็นใคร

“ดีใจที่คุณมา โปรดนั่งซีคะ”

หล่อนพาครูทั้งสองเข้าไปข้างใน และเอาเบาะนั่งอันเล็ก ๆ มาปูบนม้านั่งซึ่งปูเสื่อไว้ให้ครูทั้งสองนั่ง อย่างไรก็ตาม คนที่พูดก็คือเจ้าของร้านคนเดียว ส่วนมัดสุอะนั้นได้แต่ยืนนิ่ง เมื่อครูโออิชิสังเกตเห็นนักเรียนชายของเธอหลายคนมามุงกันอยู่หน้าร้านและแอบมองลอดม่านเชือกเข้ามา เธอก็ต้องลุกขึ้นและลากลับ

“ครูจะมาหาเธออีก เข้าใจว่าเรือของเราคงจะมาเร็ว ๆ นี้แหละ” ครูโออิชิกล่าวคำอำลา แต่มัดสุอะไม่ได้ตามมาส่ง เธออาจจะไม่ได้รับอนุญาตให้ออกมาก็ได้ ครูโออิชิเดินออกมาอย่างรวดเร็ว พยายามไม่หันไปดูข้างหลัง

พวกนักเรียนซึ่งตามมาติด ๆ กันข้างหลังพากันถามเธอ แต่ละคนก็ถามไปตามแบบของตัวเอง

“เด็กผู้หญิงคนนั้นใครอะ คุณครูโออิชิ ?”

“พวกเขาเป็นญาติของคุณครูหรือครับ ?”

เด็กผู้ชายเหล่านี้ไม่มีใครมาจากแหลม อาจเป็นเพราะเหตุนี้เองจึงไม่มีใครจำมัดสุเอะซึ่งไปโรงเรียนใหญ่เพียงครั้งเดียวเท่านั้นได้ ครูโออิชิรู้สึกดีใจแทนมัดสุเอะ ที่ตัวเธอเองมีสติพอที่จะไม่ได้พามัดสุเอะออกมาที่ถนน

แม้กระทั่งวันนี้ ครูโออิชิก็ยังอดที่จะคิดถึงมัดสุเอะโดยไม่มีความรู้สึกลึบฝังใจไม่ได้ นักเรียนทั้งหมดของเธอเกิดในปีเดียวกัน ได้รับการเลี้ยงดูมาในท้องถิ่นเดียวกัน และมาเข้าโรงเรียนเดียวกัน แต่ทว่าภายในวงแคบ ๆ อย่างนี้ก็ยังมีช่องว่างอันกว้างขวางเกิดขึ้นแล้วในเรื่องที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของพวกเขา อนาคตชนิดไหนหนอจะรวมมัดสุเอะผู้ถูกเหวี่ยงเข้าไปในสิ่งแวดล้อมที่แปลกและมีโอกาสพยากรณ์ได้เนื่องจากความตายของแม่ของเธอ ? บรรดาเพื่อน ๆ ของเธอที่ได้ตั้งต้นชีวิตมาด้วยกันก็กำลังเตรียมตัวเพื่ออนาคตของพวกเขาในแบบของพวกเขาเองแล้ว เมื่อตอนที่ครูโออิชิบอกพวกนักเรียนให้เขียนว่าใครต้องการเป็นอะไร มัดสุเอะก็ได้เขียนว่า ‘นักการศึกษา’ เรื่องที่ว่าเธอใช้คำเฉพาะนี้แทนที่จะใช้คำว่า ‘ครู’ เหมือนที่เด็กธรรมดา ๆ ใช้กันนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่านั่นไม่ใช่เพียงความฝันเท่านั้นแต่เป็นการตัดสินใจที่จริงจังด้วย บัดนี้เมื่ออยู่ชั้นประถมปีที่หก พวกนักเรียนก็กำลังเริ่มทดลองปีกนางฟ้าอ่อน ๆ ของตนอยู่อย่างสุดกำลัง

มาสุโนะมีความใฝ่ฝันที่ไม่เหมือนใครที่สุด ครั้งหนึ่งในการแสดงดนตรีของโรงเรียน เธอร้องเพลง ‘ดวงจันทร์เหนือซากปราสาท’ และได้รับความนิยมขึ้นจากคนทั้งโรงเรียน เมื่อมีเวลาคราใด เธอเป็นต้องร้องเพลงและปรับปรุงการร้องให้ดีขึ้นมากขึ้น ๆ ในเรื่องการร้องเพลง สมอของเธอก็มีความสามารถทำงานได้ดีเป็นพิเศษ เธออ่านโน้ตเพลงแล้วก็ร้องด้วยตนเอง ซึ่งออกจะเป็นความสำเร็จที่ทำได้ยากสำหรับเด็กชนบท ความฝันสูงสุดของเธอก็คือการเข้าโรงเรียนดนตรี และเพื่อความมุ่งหมายนี้เธอจึงต้องเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมเสียก่อน

มิซาโกะก็คาดไว้ว่าจะเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมเหมือนกัน เธอค่อนข้าง

เรียนอ่อน และมีท่าทางสลดหดหู่ในเมื่อต้องเรียนกินเวลาหลังจากโรงเรียนเล็กแล้วเพื่อเตรียมตัวสอบเข้า เธอขาดความสามารถในการเข้าใจ และขาดความจำในหลักการเบื้องต้นของเลขคณิต อย่างไรก็ตาม เธอก็รู้ตัวในเรื่องนี้จึงอยากไปเข้าโรงเรียนเย็บผ้าซึ่งไม่ต้องมีการสอบเข้าเสียมากกว่า แต่แม่ของเธอก็ไม่ยอมฟังเสียงเธอเอาเสียเลย ผลก็คือเด็กหญิงที่น่าสงสารนี้ยิ่งเศร้าสลดขึ้นทุกวัน แม่ของเธอซึ่งปรารถนาที่จะส่งมิซาโกะไปเข้าโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดไม่ว่าจะต้องเสียเงินสักเท่าไร หล่อนได้ไปเยี่ยมโรงเรียนนั้นอยู่บ่อย ๆ เห็นได้ชัดว่าหล่อนเชื่อว่าความกระตือรือร้นของตัวเองจะสามารถทำให้ความเชี่ยวชาญของลูกสาวดีขึ้นได้ แต่มิซาโกะเองไม่ยอมร่วมมือด้วย ครั้งหนึ่งเธอบอกว่า “แค่มองดูตัวเลข หนูก็ปวดหัวไปหมดแล้ว แล้วหนูจะสอบได้ยังไงกันคะ ? พอถึงวันนั้นหนูจะทำไมไม่สบาย จะบอกให้” เธอมองเห็นความล้มเหลวของเธอล่วงหน้าแล้ว เพราะเธอขาดความสามารถในเรื่องเลขคณิต

ในเรื่องนี้โคโตเอะกลับตรงกันข้าม ถึงแม้ว่าที่บ้านของเธอจะไม่มีใครช่วยเธอก็ตาม เธอก็มีความสามารถพิเศษในเรื่องตัวเลขเช่นเดียวกับที่มาสึโนะมีอยู่ในเรื่องดนตรี เธอมักจะได้คะแนนเต็มในวิชาเลขคณิต วิชาอื่น ๆ ก็เหมือนกัน เธอได้คะแนนเป็นรองจากชานาเอะ เธอคงจะเข้าโรงเรียนมัธยมได้โดยไม่มีข่าเลย แต่เธอบอกว่าเธอจะไม่เรียนต่อจากชั้นปีที่หก ไม่ว่าเธอจะยอมจำนนต่อชะตากรรมของเธอหรือไม่ก็ตาม เธอก็ดูเหมือนจะไม่อิจฉาริษยาคนอื่นเลย ครั้งหนึ่งครูโออิชิยามะเธอบอกว่า “หลังจากปีนี้นูหัดตัดสินใจจะเลิกเรียนแล้วหรือจ๊ะ ?”

โคโตเอะพยักหน้า

“แต่หนูก็ชอบโรงเรียน ไซโหมะจ๊ะ ?”

โคโตเอะพยักหน้าอีก

“ถ้าฉันก็เรียนชั้นมัธยมเสียสักปีซีจ๊ะ ถ้าไม่เรียนมากกว่านั้นละก็”

โคโตเอะยังคงเงยบและก้มหน้า

“ครูจะไปพูดกับคุณพ่อคุณแม่ของหนู ดีไหมจ๊ะ ?”

แล้วโคโตเอะก็พูดขึ้นเป็นครั้งแรก “แต่เดี๋ยวนี้นูทุกอย่างตกลงกันแล้วนี่คะ หนูให้สัญญาไว้แล้วคะ” เธอพูดพร้อมกับยิ้มอย่างอ้างว้าง

“สัญญาอะไรกันจ๊ะ ? หนูให้สัญญาไว้กับใครกัน ?”

“กับแม่น่ะซีคะ แม่ยอมให้หนูไปเที่ยวได้ เพราะหนูสัญญาว่าจะเลิกเรียน ตอนปลายปีนี้คะ”

“น่าอายจริง! ถึงครูจะไปขอร้องคุณแม่หนู หนูจะคืนสัญญาเสียไม่ได้จริงๆ?”

โคโตเอะสั่นหัวและพึมพำว่า “ไม่ได้ หนูทำไม่ได้หรอกคะ” แล้วเธอก็ผิน ยิ้มจนเห็นฟันซี่หน้า “ปีหน้าโตชิเอะน้องสาวของหนูจะมาเข้าโรงเรียนใหญ่แล้ว นีคะ ถ้าหนูเรียนต่อชั้นมัธยมที่นี้อีก ก็จะไม่มีการทำกับข้าวน่ะซีคะ คราวหน้า นี้ หนูต้องเป็นคนทำกับข้าวแทนน้องบ้างคะ”

“โอโฮโฮ! ตอนนี้น่ะโตชิเอะเพิ่งจะอยู่ชั้นปีที่สี่เท่านั้นนี่จะ ตอนนี้นำกับข้าว เป็นแล้วจริงๆ?”

“เป็นคะ”

“คุณแม่หนูยังไปหาปลาทุกวันจริงๆ?”

“คะ เกือบทุกวันเลยคะ”

ผู้เป็นครูจำได้ว่าครั้งหนึ่งโคโตเอะเคยเขียนไว้ในเรียงความของเธอว่า ‘ฉันเสียใจที่เกิดมาเป็นผู้หญิง พ่อของฉันมักจะบ่นอยู่เสมอที่ฉันไม่ได้เกิดมาเป็นผู้ชาย เพราะฉันไม่ได้เป็นเด็กผู้ชายจึงไม่สามารถไปหาปลากับพ่อได้ แม่ของฉันจึงต้องไปกับพ่อ แม่ต้องออกทะเลไปแทนฉันเพื่อทำงานในวันที่มีอากาศหนาวในฤดูหนาวและในวันฤดูร้อนที่อากาศร้อนด้วย เมื่อฉันโตขึ้นฉันจะทำทุกอย่างที่ทำได้เพื่อแม่’

เรื่องเป็นอย่างนี้เอง-ครูโออิซึคิด ดูเหมือนโคโตเอะจะคิดว่าการที่เธอเกิดมาเป็นเด็กผู้หญิงนั้นก็คือความผิดของเธอเอง เพราะอย่างนั้นเธอจึงได้สงวนตัวในเรื่องทุกอย่าง สายเกินไปเสียแล้วที่จะถามเธอว่าใครเป็นคนเอาความคิดนี้ มาใส่สมองของเธอ เด็กหญิงผู้นี้ได้ยอมรับเสียแล้วว่าปีนี้จะเป็นการมาโรงเรียน ปีสุดท้ายของเธอราวกับว่ามันเป็นชะตากรรมของเธอเอง

“แต่ว่า โคโตเอะ...” ครูโออิซึตั้งใจที่จะพูดว่าโคโตเอะคิดผิด แต่ก็กลับ นิ่งอยู่ เธอนึกอยากจะพูดว่า ‘เธอนี้น่าชมเหลือเกิน!’ แต่ก็ยั้งไว้ได้เช่นกัน และเธอยังไม่สามารถพูดออกมาว่า ‘ครูเห็นใจเธออย่างลึกซึ้ง’ ได้อีกด้วย

“ครูเสียใจที่ได้ยินอย่างนี้” ในที่สุดเธอก็เอ่ยออกมาเป็นคำพูดที่เหมาะสมดี ซึ่งดูเหมือนจะปลอบใจและให้กำลังใจแก่เด็กหญิงผู้นั้น โคโตเอะตอบพลางอวด

พันซีใหญ่ซึ่งยื่นออกมาเล็กน้อยให้เห็นมากขึ้นอีก “แต่หนูก็มีอะไรบางอย่างที่จะหวังเหมือนกันนะคะ นับตั้งแต่นี้ไปสองปี เมื่อโตชิเอะเรียนจบชั้นหกแล้ว แม่ก็จะส่งหนูไปที่ช่างตัดเสื้อ พอหนูอายุได้สิบหกปี หนูก็จะไปทำงานที่โอซากะ หนูจะได้เงินทั้งหมดที่เย็บกิโมโนเลย แม่ของหนูก็ทำยั้งนี้แหละค่ะ”

“แล้วหนูก็จะแต่งงาน ไซโหมล่ะจะ ?”

โคโตะเอะยี่มอย่างกระดาก ๆ นิดหน่อย เธอได้ตั้งใจที่จะยอมจำนนแก่ชะตากรรมของเธอแล้ว โดยถือเสียว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความจะเปลี่ยนแปลงได้ ดูเหมือนว่าเธอพร้อมที่จะยอมรับเอาสิ่งอันใดก็ตามที่รอเธออยู่ไว้อย่างขลาดอาย เมื่อเธออายุได้สิบแปดหรือสิบเก้าปี เธอก็จะถูกเรียกตัวจากบ้านของนายจ้างโดยโทรเลขหลอก ๆ ซึ่งจะเขียนว่า ‘แม่เจ็บหนัก’ เมื่อกลับมา เธอก็จะแต่งงานออกเหย้าออกเรือนไปกับชวานาหรือชาวประมงผู้ขยันทำงานคนหนึ่งโดยแม่เป็นผู้จัดการให้

แม่ของโคโตะเอะก็แต่งงานไปแบบนี้เหมือนกันและได้ให้กำเนิดลูกถึงห้าคน เนื่องจากว่าลูกทั้งห้าคนเป็นผู้หญิง เวลาอยู่ต่อหน้าสามีหล่อนจึงรู้สึกไม่สบายใจราวกับว่าผู้ผิดก็คือตัวหล่อนคนเดียว ทัศนคติเช่นนี้มีผลกระทบต่อโคโตะเอะ เธอจึงกลายเป็นคนเก็บตัวเหมือนแม่ของเธอ แม่ของโคโตะเอะออกทะเลกับสามีทุกวัน ใบหน้าของหล่อนกลายเป็นสีน้ำตาลเหมือนหน้าชาวประมง ผมผั่วซึ่งถูกลมทะเลอยู่เสมอก็สีซีดและหยาบกระด้างไป ทั้ง ๆ ที่เป็นเช่นนี้แล้ว หล่อนก็ยังกำลังจะทำให้ลูกสาวของหล่อนเดินตามรอยเท้าของหล่อนราวกับว่าหล่อนไม่เคยนึกเสียใจเลย โคโตะเอะก็ถือว่านั่นเป็นชีวิตตามปกติธรรมดาของผู้หญิงด้วยเหมือนกัน โดยที่เป็นครอบครัวที่ถือจารีตนิยมและหัวโบราณ จึงอาจเทียบครอบครัวนี้ได้กับน้ำนิ่งซึ่งไม่รู้จักรถร่น้ำใสเอาเสียเลย

ครูโออิชิรู้สึกหงุดหงิดในขณะที่นึกสงสัยว่า นั่นแหละหรือคือขอบเขตจำกัดแห่งความพึงพอใจสำหรับครอบครัวชาวประมงที่ชื่อสัตย์แต่กว่ายากจนเหมือนอย่างครอบครัวของโคโตะเอะนี้ ? อย่างไรก็ตาม เธอก็ทำได้แต่เพียงถอนใจเท่านั้น เพราะเธอรู้ว่าการส่งโคโตะเอะไปเรียนในโรงเรียนมัธยมนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงวิถีคิดของครอบครัวของเด็กหญิงผู้นี้แต่อย่างใด

ในตอนนี้ขณะที่เธอกำลังนึกสงสัยว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ตามแบบอุดมคติควรจะเป็นฉันโดยอยู่นั้น เธอก็คิดถึงนายอินางวะผู้เป็นบรรณาธิการของหนังสือ *เมล็ดพันธุ์หญ้า* ขึ้นมา นายอินางวะผู้ซึ่งถูกตราหน้าว่า ‘คนทรยศ’ และถูกจองจำนั้น ได้ส่งจดหมายที่เขียนอย่างสนิทสนมมาให้พวกนักเรียนของเขาบ้างเป็นครั้งคราว จดหมายเหล่านี้เป็นจดหมายธรรมดา ๆ ที่มีได้ผิดแปลกไปจากจดหมายที่คนธรรมดาสามัญเขียนแต่อย่างใด แต่กระนั้นก็ยังกล่าวกันว่านักเรียนเหล่านั้นถูกห้ามมิให้อ่านจดหมายเหล่านั้น เธอถามตัวเองว่า “อะไร ๆ จะต้องเป็นอย่างนี้ด้วยหรือ ? ครูจะต้องมีความสัมพันธ์กับนักเรียนของเขาแต่เพียงผิวเผิน ในห้องเรียนและโดยอาศัยหนังสือเรียนที่ทางราชการรับรองเท่านั้นหรือ ? และต้องรู้ตัวว่าตนเองจะถูกกับดักโดยไม่รู้ตัวก็ได้ นอกจากว่าตนจะพยายามอยู่ห่างจากพวกนักเรียนเอาไว้แม้กระทั่งเมื่อฝ่ายหลังก็ต้องการเข้ามาสนิทสนมชิดใกล้ก็ตามเช่นนั้นหรือ ? คนทุกคนกลายเป็นผู้คุ้มเคียดต่อการเที่ยวสืบค้นหาความลับของผู้อื่นด้วยเหตุด้วยตาตนเองอย่างไม่รู้ตัวไปเสียแล้ว ”

ในขณะที่เดียวกัน ในบางครั้งครูโออิชิก็ต้องระวังตัวด้วยเพื่อหลีกเลี่ยงจากเล่ห์เพทุบายที่มีได้คาดหมายไว้ เมื่อเธอบอกนักเรียนในชั้นของเธอว่าเธอจะต้องหยุดโรงเรียนสักกระยะหนึ่งเพราะไม่สบาย คตสึรุก็ถามขึ้นอย่างค้นหาความจริงว่า “คุณครูแพ้อะไรหรือคะ ?”

ผู้เป็นครูหน้าแดงขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว นักเรียนบางคนก็ล้อเธอ เธอรู้สึกเคืองในความแค้นของคตสึรุ แต่ก็ตอบไปอย่างตรง ๆ ว่า “ถูกแล้วจะ ครูต้องขอโทษมาก ๆ นะ ครูยอมไปตั้งเยอะแยะเพราะกินอะไรไม่ได้ พอค่อยยังชั่วแล้ว ครูจะกลับมา”

นับตั้งแต่นั้นมาเธอก็หยุดโรงเรียน ตอนนี้เธอนึกขึ้นมาได้ว่า ตอนที่เธอประกาศความตั้งใจว่าจะหยุดโรงเรียนนั้น ผู้ที่มีท่าทางเป็นกังวลที่สุดก็คือซานาเอะ ครูโออิชิหยิบภาพถ่ายซึ่งถ่ายมาเมื่อหกปีก่อนนั้นออกมา เธออัดภาพถ่ายนี้ไว้สิบสามรูปแต่กลับละเลยไม่ได้แจกจ่ายให้แก่นักเรียนไป มันจึงยังอยู่ในถุงกระดาษซึ่งสอดไว้ในอัลบั้มของเธอนั่นเอง ในบรรดาเด็ก ๆ ทั้งหมดที่มีท่าทางบริสุทธิ์ไว้เพียงสามนั้น คตสึรุเป็นผู้ใหญ่กว่าเพื่อน ซึ่งก็มักจะคาดได้เช่นนั้น

คตสึรุนั้นเคยเป็นเด็กที่ตัวสูงที่สุดในจำนวนนักเรียนในชั้นของเธออยู่แล้ว แต่วันนี้ดูเธอแก่กว่าเด็กคนอื่น ๆ ตั้งสองปีทีเดียว ในขณะที่เด็กผู้หญิงคนอื่น ๆ

ไว้ผมแบบชอลันดาหรือไม่กี่แสกข้าง คตสุรคนเดียวที่ไว้ผมม้าตามสมัยนิยมของเด็กผู้หญิงชาวจีนซึ่งทำให้มีลักษณะของคนโต ๆ หลังจากที่มาสุโนะไปจากหมู่บ้านหัวแหลมแล้ว คตสุรก็ดูจะเป็นผู้มีอำนาจคนเดียวไป หลังจากเรียนจบชั้นประถมปลายแล้ว เธอก็จะไปโรงเรียนนางผดุงครรภ์ อาจจะเป็นเพราะเหตุนี้ก็ได้ที่ทำให้เด็กหญิงผู้แก่เกินอายุนี้คิดถึงการแพ่ท้องขึ้นมา

ฟูจิโกะ เด็กผู้หญิงอีกคนหนึ่งจากหมู่บ้านหัวแหลม เป็นคนเดียวที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะมีอนาคตไปทางไหน กล่าวกันว่าในบั้นปลาย ทรัพย์สมบัติของครอบครัวเธอจะต้องผ่านไปอยู่ในมือของคนอื่น ครูโออิชิสงสัยว่านั่นอาจจะเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมฟูจิโกะที่นำสงสารจึงไม่สามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้ ทั้ง ๆ ที่ใกล้จะเรียนจบอยู่แล้ว เธอรู้สึกเสียใจแทนเด็กผู้หญิงคนนี้ซึ่งกำลังรออนาคตอยู่อย่างยอมจำนนเช่นเดียวกับโคโตะอะ ฟูจิโกะเป็นเด็กรูปร่างผอมบาง ๆ มีใบหน้าซีดเซียวเหี่ยวแห้ง ดูเหมือนเธอจะตัวสั้นอยู่เสมอ มักเอามือซุกไว้บนแขนเสื้อ แทบจะไม่เหลือความสง่าผ่าเผยไว้เลยในดวงตาเศร้า ๆ และเย็นชากับในความเจ็บขมขื่นของเธอนั้น

ตรงกันข้าม พวกเด็กผู้ชายดูมีท่าทางร่าเริงเบิกบานดี

“ฉันจะไปเข้าโรงเรียนมัธยมละ” ครั้งหนึ่งทาเคอิจิได้ประกาศออกมาอย่างภาคภูมิใจ

ทาดาชิก็เอ่ยออกมาอย่างภาคภูมิใจเช่นกัน “ฉันจะเรียนต่อชั้นสูงขึ้นไปที่โรงเรียนนี้ละ พอเรียนจบแล้วก็จะเป็นชาวประมงไปจนกว่าจะถูกเกณฑ์ทหาร พอถูกเกณฑ์ทหารแล้วฉันก็จะพยายามเป็นนายทหารราชนาวิกให้ได้ อาจจะเป็นหมอทหารทางผ่าตัดหรืออะไรสักอย่าง จำไว้นะ”

“ไอโซ เป็นทหารราชนาวิกเชียวรี ?!” ครูโออิชิอุทานออกมา แต่ก็ไม่มีใครรู้หรอกว่าเธอคิดอะไรอยู่ในใจ เธอรู้สึกแปลกใจที่ทาดาชิผู้ซึ่งครั้งหนึ่งพยายามจะชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างปูโนคินเดือนหงายกับปูโนคินเดือนมืดด้วยการนำเอาตัวอย่างที่มีชีวิตมาให้ดูนั้น จะอยากเป็นนายทหารราชนาวิก แต่สำหรับตัวทาดาชิเองนั้นเขามีเหตุผลที่ดีอยู่ พี่ชายคนโตที่สุดของเขาไปเป็นทหารอยู่ที่เกาหลีถึงสามปี หลังจากนั้นแทนที่จะถูกปลดออกจากทหารก็กลับถูกส่งไปรบที่แนวหน้าเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่แมนจูเรีย เมื่อเร็ว ๆ นี้เขากลับบ้านมาพร้อมกับยศ

นายสิบโท นี่เป็นเรื่องที่ทำให้ทาคาชิตื่นเต้นเป็นอย่างมาก

“ถ้าเราตัดสินใจที่จะเป็นนายทหารราชนาวิ ก็จะได้ยศนายสิบเอกราชนาวิ
ง่าย ๆ ฉันได้ยินว่ายังงั้น แล้วพวกนายทหารราชนาวินะยังมีเงินเดือนกินด้วย
นะ” ทาคาชิพูดถึงแนวทางในอนาคตที่เขาเลือกไว้

ทาเคอิชิเอ่ยขึ้นด้วยเสียงดังว่า “ฉันจะเป็นนักเรียนนายทหาร เธอเอาชนะ
ฉันไม่ได้หรอกน่าตั้งโกะ ฉันจะได้ยศนายร้อยตรีเลยทีียวละ”

คิชิจิกับอิชิคิฉิมิทำทางอิจฉา สองคนนี้อยู่ในครอบครัวหาเช้ากินค่ำ ไม่
เหมือนกับทาเคอิชิและทาคาชิ เขาไม่ออกว่าเขาทั้งสองจะพูดกับครอบครัว
ของเขาเกี่ยวกับเรื่องสงครามได้อย่างไร แต่ก็เป็นเรื่องที่แน่นอนที่ว่าในที่สุดเขา
ก็จะต้องถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะอยากเป็นหรือไม่ก็ตาม
เมื่อฤดูใบไม้ผลิปีที่แล้ว (คือ ค.ศ.1933) ประเทศญี่ปุ่นได้ถอนตัวจากสันนิบาตชาติ
และตัดตัวเองออกจากสังคมของนานาชาติ แต่เรื่องนี้มีความสำคัญอย่างไรและ
มีความเกี่ยวข้องอะไรกับการที่ครูในโรงเรียนใกล้ ๆ นี้ถูกคุมขังนั้น เด็กผู้ชายเหล่านี้
ไม่รู้เอาเลยทีเดียวนะ พวกเขาไม่รู้เสียด้วยซ้ำว่าตนเองไม่มีอิสระในอันที่จะได้รู้เรื่อง
ราวทั้งหลายเหล่านี้ด้วย ตรงกันข้าม บรรยากาศที่คล้ายคลึงกับมีสงครามซึ่งแผ่
กระจายอยู่เหนือประเทศทั้งหมดนี้ กลับมีอิทธิพลต่อพวกเขาเป็นอย่างมากเสียจน
พวกเขาพากันฝันว่าจะได้กลายเป็นวีรบุรุษผู้รักชาติกันเป็นแถว ๆ

“ทำไมเธอจึงอยากเป็นทหารมากนักล่ะจ๊ะ ?” ครูโออิชิถามทาคาชิ

คำตอบของเขาตรงไปตรงมา “ก็เพราะว่าผมไม่มีมรดกกินนะซีครับ นอก
จากนั้นการเป็นนายทหารราชนาวินะยังดีกว่าเป็นชาวประมงตั้งแยะด้วยนี่ฮะ”

“อืมม แล้วเธอล่ะ ทาเคอิชิ ?”

“ถึงผมจะมีมรดก แต่ผมก็ชอบเป็นทหารมากกว่าเป็นคนขายข้าวเหมือน
กันฮะ”

“อ้อ แต่ครูสงสัยนะ เธอน่าจะคิดดูอีกที” เธอรู้สึกไม่อยากพูดต่อไป จึง
มองดูพวกเด็ก ๆ ผู้ชายโดยไม่ได้พูดอะไรอีก

ทาคาชิดูเหมือนจะรู้สึกถึงอะไรอย่างหนึ่งขึ้นมา จึงได้ถามขึ้นว่า “คุณครูไม่
ชอบทหารหรือฮะ ?”

“ไม่ชอบหรอกจ้ะ ครูชอบคนขายข้าวหรือชาวประมงมากกว่า”

“งั้นหรือคะ ? ทำไมริคะ ?”

“รู้ไหมว่าเธอน่ะยังเด็กเกินกว่าควรจะตาย”

“คุณครูคะ ชักลัวจังเลยนะคะ !”

“จ๊ะ ครูเป็นยังงี้แหละ”

แม้กระทั่งตอนนี้เธอก็ยังรู้สึกหดหู่ใจ ในขณะที่นึกถึงเรื่องที่ผู้ช่วยครูใหญ่ได้เตือนเธอเพียงเพราะว่าเธอพูดกับพวกเด็กผู้ชายมากเท่านั้น “ครูโออิชิ” ผู้ช่วยครูใหญ่เอ่ยขึ้น “มีคนว่าเธอเป็นแดงแน่ เธอควรระวังตัวไว้หน่อยนะ”

“แดงอะไรกันคะ ? ทำไมพวกเขาเรียกดิฉันว่าเป็นแดงในเมื่อดิฉันไม่รู้เรื่องลัทธิคอมมิวนิสต์เลยสักอย่าง ?”

ครูโออิชิซึ่งกำลังนอนพลาถคิดถึงเรื่องอะไรต่าง ๆ อยู่บนเตียง ร้องเรียกมารดาของเธอซึ่งอยู่ในห้องอาหารว่า “คุณแม่คะ !”

“จ๊ะ ?” มารดาของเธอตอบผ่านประตูเลื่อนมา หล่นไม่ได้เข้ามาแต่ยังคงยุ่งกับเย็บผ้าอยู่ข้าง ๆ เต้าไฟ

“ลูกมีเรื่องจะพูดกับคุณแม่คะ คุณแม่เข้ามานี่หน่อยได้ไหมคะ ?”

ผู้เป็นลูกได้ยินเสียงผีเท้า แล้วก็แลเห็นประตูบานเลื่อนถูกเปิดออกโดยมือซึ่งสวมปลอกนิ้วอยู่

“ลูกเบื่อสอนเต็มทีแล้วละคะ คุณแม่จะว่ายังไงคะถ้าลูกเลิกสอนในเดือนมีนาคมที่จะถึงนี้ ?”

“เลิกสอนริจ๊ะ ? นึกยังงี้ขึ้นมาละลูก ?”

“ไปเปิดร้านขายลูกกวาดลูก ๆ หรืออะไรเสียยังดีกว่าสอนหนังสืออีกคะ ลูกเบื่อไ้การศึกษาแบบที่ส่งเสริมความเอะอะโอหังในทางการเมืองยังงี้เหลือเกินคะ”

“จ๊ึย !”

“ทำไมคุณแม่ทำให้ลูกเป็นครูก็ไม่รู้ละ ?”

“นี่ลูกมาโทษแม่ยังงั้นริจ๊ะ ? ก็ลูกเลือกเองไม่ใช่ริจ๊ะ ? ลูกบอกว่าลูกไม่oyalกล้าบากเหมือนแม่ยังงี้ละ ใช่ไหมจ๊ะ ? ไ้การนั่งเย็บกิโมโนให้คนอื่นในเมื่ออายุเท่านี้ล่ะ มันไม่น่าสนุกเลยเชียวนะ”

“ถ้างั้นคุณแม่ก็ควรจะหยุดงานมากกว่าลูกนะซีคะ ดูซีคะ ลูกนะสอน

นักเรียนมาตั้งแต่พวกเขาอยู่ชั้นประถมหนึ่งเป็นต้น แล้วเดี๋ยวนี้เด็กผู้ชายกว่าครึ่งต้องการจะเป็นทหาร สงสัยจริงว่าจะมีสอนไปทำไมกัน ?”

“เด็ก ๆ ก็วิ่งไปตามกระแสน้ำเท่านั้นแหละจะลูก ไอ้การที่ลูกกลายเป็นคนขายลูกกวาดไปนะ มันไม่ได้ทำให้สงครามยุติได้หรอกนะ รึไง ?”

“แหม ลูกเหน็ดเหนื่อยและเบื่อหน่ายกับเรื่องทั้งหมดนี้เหลือเกิน ที่ร้ายยิ่งกว่านั้นก็คือลูกช่างโง่พอที่จะแต่งงานกับคนที่เป็นคนกะลาสีเรืออีกนะ ลูกน่าจะได้บทเรียนจากอดีตของแม่บ้าง ไอ้การที่เครื่องบินดำดิ่งลงมาทุกวันนี้นะทำให้ลูกอายุสั้นไปตั้งสิบปีแน่ะคะ ถึงแม้ว่ามหาสมุทรจะยังสงบดีก็เถอะ แต่ถ้ามีลูกระเบิดมาโดนเรือของสามีของลูกเข้าเพียงลูกเดียวเท่านั้น ลูกก็ต้องเป็นม่ายไปแน่ ๆ สงสัยจริงว่าลูกควรจะบอกเขาอย่างนี้ แล้วก็ขอร้องให้เขาเปลี่ยนงานเสียก่อนที่จะสายเกินไปดีไหม ? ลูกจะไม่ว่าอะไรหรอกถ้าจะช่วยเขาทำไร่โดนหรือทำอะไรอย่างอื่น ลูกกำลังจะมีลูก แล้วก็ไม่ต้องการให้แกกลายเป็นเด็กกำพร้าไปเหมือนอย่างตัวลูกเอง คุณแม่คงจะไม่ขัดข้องนะคะ ถ้าเขาจะเลิกงานนั้นเสีย ?”

“ลูกนะโทษแม่ไปทุกอย่างเลยเขี้ยวนะ ไช้ไหมล่ะ ? ก็ลูกไม่ได้เลือกสามีของลูกเองหรือกริ ? ตอนนั้นนะแม่อยากจะขัดขวางแล้วละ แม่คิดว่าถ้าลูกต้องมีชีวิตแบบเดียวกับแม่ มันจะน่ากลัวแค่ไหน ? แต่แม่ก็ยอมรับทุกอย่างที่ลูกพูด เพราะว่าลูกชอบเขา ตอนนี้นะมันสายเกินกว่าที่จะพูดยั้งชี้แล้วนะจ๊ะ”

“ลูกไม่ได้รักเขาเพราะเขาเป็นกะลาสีนี่คะ ยังไงก็ตามเถอะคะ ลูกไม่ยอมรับสอนต่อไปแล้วละ”

“ทำตามใจชอบเถอะจ้ะ แม่รู้ว่าตอนนี้ลูกกำลังจะประสาทเสียอยู่แล้ว”

“เปล่านั้นคะ”

ที่บ้าน ครูโออิชิพูดไม่เหมือนกับที่พูดที่โรงเรียนเลย แต่สิ่งที่อยู่เบื้องหลังวิธีพูดที่เอาแต่ใจของเธอนั้นก็คือความรักชีวิตมนุษย์อันยิ่งใหญ่ของเธอ

ต่อมาไม่นานเธอก็หายดีพอที่จะกลับมาโรงเรียนได้ ครั้นแล้ว ปีการศึกษาใหม่ของโรงเรียนก็เริ่มต้น จึงถึงเวลาที่เธอจะอำลาโรงเรียนไปแล้ว เพื่อนร่วมงานบางคนรู้สึกเสียใจที่เธอต้องจากไป แต่บางคนก็อิจฉาเธอ อย่างไรก็ตามไม่มีใครพยายามหวังเหนี่ยวเธอไว้เนื่องจากว่าเธอกลายเป็นคนที่ถูกกล่าวขวัญถึงและ

ถูกถกเถียงถึงเป็นอย่างมากไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ก็น่าแปลกที่ไม่มีใครสามารถบอกได้ว่าเธอน่าจะถูกตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ในด้านไหน แม้ละ ตัวครูโออิชิเองก็หารู้ไม่ บางทีการที่พวกนักเรียนของเธอรักบูชาเธอมากนั้น อาจจะไม่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของใคร ๆ ก็ได้

ในเช้าวันสุดท้าย ครูโออิชิยืนอยู่ต่อหน้าบรรดานักเรียนในโรงเรียนของเธอ ซึ่งมีจำนวนเจ็ดร้อยคน เธอเหลียวมองดูพวกเขาอย่างเงียบ ๆ อยู่ครู่หนึ่ง นัยน์ตาค่อย ๆ มัวไปด้วยน้ำตา จนในที่สุดเธอก็แลเห็นนิตะร่างสูงซึ่งยืนอยู่ที่ปลายแถวของนักเรียนใหม่ชั้นปีที่หกกำลังมองเขม็งมาทางเธอ นัยน์ตาของเธอก็เอ่อตันด้วยน้ำตาจนไม่สามารถกล่าวคำอำลาที่เตรียมมาออกไปได้ หลังจากโค้งตัวไปทางนิตะราวกับว่าเขาเป็นตัวแทนของนักเรียนทั้งหลายแล้ว เธอก็ก้าวลงมาจากยกฟืนตอนนั้นเท่านั้นที่เธอแลเห็นทาดาชิ คิฉิจิ คตสุรุ และชานาเอะอยู่ที่ท่ามกลางนักเรียนชั้นปีที่เจ็ด กำลังจับสายตาเธออยู่ด้วยนัยน์ตาอันเอ่อตันไปด้วยหยาดน้ำตา

ในตอนพักเที่ยง ในขณะที่เธอมาเยี่ยมห้องเรียนของนักเรียนหญิงชั้นปีที่เจ็ดซึ่งอยู่แยกออกไป คตสุรุก็มองเห็นเธอเข้าและวิ่งเข้ามาหาทันที

“ทำไมคุณครูลาออกเสียล่ะคะ ?” คตสุรุถามขึ้นด้วยเสียงเครือ ๆ ซึ่งดูไม่เหมือนตัวเธอเองเลย นัยน์ตาอันเปียกชื้นของชานาเอะเป็นประกายอยู่ข้างหลังคตสุรุ

มาสุโนะผู้ซึ่งเคยอวดอ้างเสียงดังกว่าเพื่อนว่าจะไปเข้าโรงเรียนมัธยม แต่กลับมาเรียนชั้นสูงขึ้นไปอยู่โรงเรียนประถมแห่งนี้นั้น วันนี้ไม่ได้อยู่ที่นี้ คตสุรุอธิบายให้ฟังอย่างเกินความจริงตามเคยว่า “คุณย่าและคุณพ่อของมาสุโนะคัดค้านการไปเข้าโรงเรียนชั้นมัธยมของมาสุโนะมากมาย จนกระทั่งเธอเลิกคิดไปเองในที่สุด พวกนั้นบอกว่าการที่ลูกสาวเจ้าของภัตตาคารจะติด *ซามิเซน* นั้นไม่เป็นไรหรอก แต่พวกเขาไม่ชอบให้เธอเป็นนักร้องในวงคอนเสิร์ต มาสุโนะเลยร้องไห้เสียยกใหญ่ ไม่ยอมกินข้าวกินปลา...อีกอย่างหนึ่งนะคะคุณครูโออิชิคะ โรงเรียนของมิซาโกะนะไม่ใช่โรงเรียนมัธยมหรอกคะ เป็นโรงเรียนเล็ก ๆ เท่านั้นเอง มีชื่อว่าโรงเรียนกริน มีนักเรียนในราวสามสิบคนเท่านั้นคะ โรงเรียนก็ไม่ได้ใหญ่โตไปกว่าร้านตัดเสื้อหรอกคะ เธอน่าจะเรียนต่อชั้นมัธยมกับเราที่นี่ คุณครู

คิดว่ายังงั้นไหมคะ ?”

ครูโออิชิหัวเราะ หลังจากนั้นเธอก็ดูเด็กหญิงผู้นั้นว่า “เธอไม่ควรพูดยังงั้นนะ คตสุรุ ที่นี้บอกอะไรครูหน่อยได้ไหม ทำไมมาสูโอะถึงไม่มาโรงเรียนล่ะจ๊ะ ?”

“เธออายนะค่ะจึงไม่กล้ามา”

“เธอต้องช่วยปลอบเธอและบอกมาสูโอะนะว่าไม่จำเป็นอะไรที่จะต้องอาย ได้ไหมล่ะ คตสุรุกับซานาเอะ ? แล้วฟูจิโกะล่ะ เป็นยังไงบ้างจ๊ะ ?”

“คุณครูคงจะแปลกใจมากเขี้ยวค่ะ เรื่องมันน่าแปลกอยู่” คตสุรุตอบเสียงดังและเลิกคิ้วขึ้นเพื่อให้ näyttä ท้าย ๆ ของเธอเปิดกว้างแต่ก็ไม่มีผล “ในระหว่างวันหยุดฤดูใบไม้ผลิ เธอกับครอบครัวได้ย้ายไปอยู่จังหวัดเฮียวโกะ พ่อของหนูยังช่วยส่งครอบครัวทั้งหมดซึ่งมีคนห้าคนกับข้าวของของพวกเขาลงเรือของเราไปเลยล่ะ ข้าวของของเขามิแต่เสื้อผ้า นวมกับหม้อกระทะเท่านั้นเองค่ะ เขามีตุ๊กตาใบเดียวเท่านั้นแหละค่ะ เก้าคร่ำคร่าเสียจนสีกะเทาะหมดแล้วละ นอกนั้นก็ยังมีหีบหวาย ครอบครัวของฟูจิโกะนะยังไม่ยอมลงมือทำงานหนักเลยล่ะ ใคร ๆ ก็เลยพากันเป็นห่วงและพูดว่า หวังว่าครอบครัวของฟูจิโกะคงจะไม่กลายเป็นขอทานหรืออะไรไปหรอกนะ ? แล้วยังพูดด้วยว่าหวังว่าฟูจิโกะนะคงไม่ถูกขายให้แก่สำนักเกอิชาหรือที่อื่น ๆ ในทำนองนั้น...” คตสุรุพูดต่อไปว่า ครอบครัวของฟูจิโกะได้จ่ายค่าโดยสารมาเพียงครั้งเดียว อีกครั้งหนึ่งนั้นให้เอาจากเครื่องเรือนที่เหลือและยังไม่ได้ขายไป ครูโออิชิขบไพล่เธอเบา ๆ “คตสุรุ เธอจะไม่ได้อุดมากไปหน่อยหรือจ๊ะ ? เธอกำลังจะเป็นนางผดุงครรภ์ ไซโหมะล่ะ ? นางผดุงครรภ์ที่ตึนเขาไม่พูดเรื่องของคนอื่นมากยิ่งขึ้นหรือจ๊ะ ครูแน่ใจว่าเป็นคำเตือนครั้งสุดท้ายที่ให้แก่อนะจ๊ะ โปรตเป็นนางผดุงครรภ์ที่ตึนได้ไหมล่ะ ?”

ทั้ง ๆ ที่เป็นเด็กกำกัอย่างนั้น แต่คตสุรุก็ยังขบไพล่ด้วยความกระตาคและยิ้มด้วย näyttä ท้าย ๆ ของเธอ “หนูเข้าใจแล้วค่ะ ขอบคุณค่ะ”

“แล้วก็ซานาเอะ ครูหวังว่าเธอคงจะเป็นครูที่ตึนจ๊ะ ? ครูคิดว่าเธอควรจะช่างพูดให้มากกว่านี้หน่อย นี่เป็นคำเตือนครั้งสุดท้ายที่ครูให้หนูเหมือนกัน” ครูโออิชิขบไพล่ซานาเอะเบา ๆ ซานาเอะก็พยักหน้าและยิ้มโดยไม่ได้พูดอะไร

“ถ้าพวกเธอพบโคโตะเอะก็ช่วยบอกเธอด้วยนะจ๊ะว่า คำเตือนครั้งสุดท้ายของครูที่มีให้เธอก็คือ ‘จงระวังเอาใจใส่ตัวเองให้ดี และเป็นเจ้าสาวที่ดีสักวันหนึ่ง’”

คตสุรก็ตอบสวนไปทันทีว่า “โปรดเป็นแม่ที่ดี นี่เป็นคำเตือนครั้งสุดท้ายของหนูที่มีให้คุณครูค่ะ” เธอตอบไล่ลครูเบา ๆ อย่างขี้เล่น ตอนนั้นเธอต้วสูงเกือบเท่าครูโออิชิแล้ว

“ขอบใจค่ะ” ครูโออิชิหัวเราะอย่างครึกครื้น

เมื่อขึ้นชั้นปีที่เจ็ดแล้ว เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงก็เรียนแยกกันคนละห้อง ดังนั้นทาดาชิและเด็กผู้ชายคนอื่น ๆ จากหมู่บ้านหัวแหลมจึงไม่ได้อยู่ที่นั่น ด้วยความรู้สึกไม่เต็มใจที่จะไปที่ห้องเรียนของเด็กผู้ชายเพื่อไปกล่าวอำลาแก่เด็กผู้ชายจากหัวแหลมโดยเฉพาะ ครูโออิชิจึงตัดสินใจว่าจะตรงกลับไปบ้านเลย

“ช่วยนำความปรารถนาดีของครูไปให้ตังโกะ ชงกิและคิตฉินด้วยนะจ๊ะ บอกเขาด้วยว่าให้มาหาครูบ้างถ้าเขาอยากมา”

“แล้วพวกเราเด็กผู้หญิงล่ะคะ คุณครูโออิชิ ?” คตสุรพูดสอดขึ้น

“แน่ละ ครูยินดีต้อนรับพวกเธอ จะมากันเมื่อไหร่ก็ได้จ้ะ มาโดยไม่ต้องให้ครูบอกก็ได้มีจ้ะ ถูกไหม ? พวกเธอก็เคยทำมาตั้งนานแล้วนี่นา อ้อ พูดถึงเรื่องนี้ทำให้ครูนึกขึ้นมาได้” ครูโออิชิหยิบรูปถ่ายขึ้นมาแจกให้พวกเด็กผู้หญิงคนละใบ คตสุรหัวเราะเสียงแหบ ๆ พลางเด็นหยอย ๆ ด้วยความตื่นเต็น

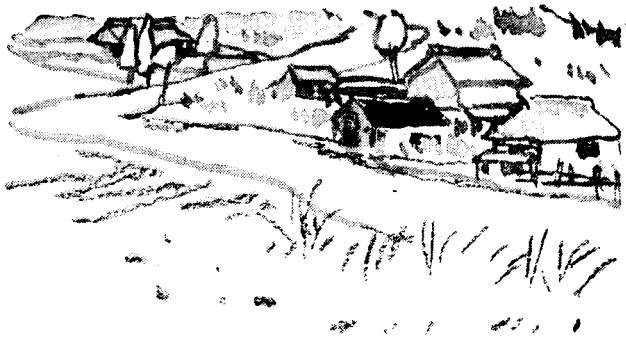
บ่ายวันรุ่งขึ้น ครูโออิชิกำลังนอนพักอยู่อย่างรู้สึกหงอยเหงาและทรมานใจราวกับว่าถูกขโมยทรัพย์สมบัติไปมากกว่าที่จะรู้สึกยินดีที่ได้ว่างจากงาน ก็พอดีทาเคอิฉิกับอิโซคิจิปรากฏตัวขึ้นพร้อมกันโดยไม่ได้คาดหมาย เธอรู้สึกแปลกใจในผลอันรวดเร็วของข้อความที่เธอส่งไว้เมื่อวานนี้ เธอจึงต้อนรับเด็กชายทั้งสองโดยไม่ทันได้ตกแต่งผมที่ยุงของเธอให้เรียบร้อยเสียก่อน

“ดีใจจังที่พวกเธอมา เข้ามาข้างในเลยนะจ๊ะ”

เด็กสองคนมองหน้ากัน แล้วทาเคอิฉิกก็กล่าวขึ้นว่า “เราต้องขึ้นรถโดยสารคันหน้านี้กลับไปแล้วละอะ รถจะออกในสิบหรือสิบห้านาทีนี่แหละอะ เราจึงไม่มีเวลาพอจะเข้าไปข้างในหรอกอะ”

“โอ จันรึจ๊ะ ทำไมไม่ไปรถเที่ยวต่อไปล่ะ ?”

“ถ้าจันเราจะไปถึงหัวแหลมหลังจากมืดแล้วอะ” อิโซคิจิตอบอย่างเด็ดขาด เด็กทั้งสองนี้คงจะตัดสินใจในเรื่องนี้มาแล้วในระหว่างทาง

“อ้อ ถ้านั่นรอสักประเดี่ยวนะจ๊ะ ครูจะเดินไปส่งพวกเธอที่ป้ายรถเมล์ ในระหว่างที่เดินไปเราจะได้คุยกันไปด้วย ดีไหมจ๊ะ?”

เธอหัวมออย่างรีบร้อนแล้วถามขึ้นว่า “โรงเรียนมัธยมเปิดเรียนเมื่อไหร่จะทาเคอิฉิ?”

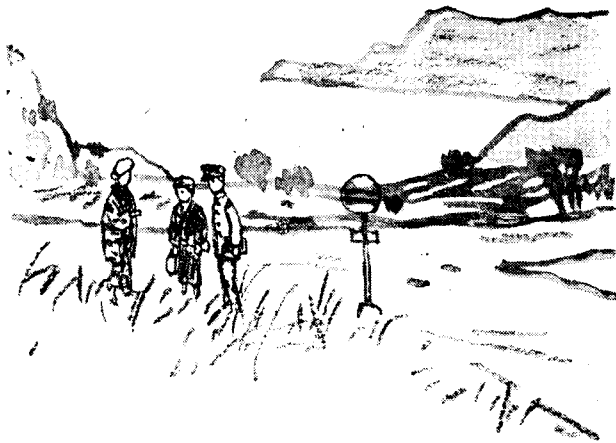
“มะรินนี่ครับ”

ทาเคอิฉินั้นมีท่าทางเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมเรียบร้อยแล้ว เขาถือหมวกแก๊ปไว้ในมือ อิโซคิฉิกก็เหมือนกัน เขาถือหมวกแก๊ปสำหรับใส่ล่าสัตว์ที่ดูไม่คุ้นตาอยู่ในมือขวา และดึงเสื้อกิโมโนที่ทำด้วยผ้าทอในบ้านเป็นลายริ้วขึ้นที่ตรงหัวเข่าอย่างสงบเสงี่ยม

“เมื่อวานนี้เธอไม่ได้ไปโรงเรียนหรือกริ อิโซคิฉิ?”

“เปล่าล่ะ ผมไม่ได้ไปโรงเรียนอีกแล้วล่ะ” อิโซคิฉิตอบแล้วก็ตัวแข็งขึ้นมาทันที และโค้งลงอย่างต่ำ “คุณครูติดต่อผมมากทีเดียวอะตลอดเวลาที่ผ่านมา ตอนนี้ผมต้องลาคุณครูล่ะ”

“โอ อย่าเพิ่งไปซิ ครูจะไปกับเธอด้วย” นางโอบิฮิซึ่มพลางสะกดคิ้วหน้าตาไว้แล้วออกเดินไปกับเด็กทั้งสองนั้น ระยะทางไปยังป้ายจอดรถนั้นกินเวลาหกนาทีก่อน เธอเดินไปตรงกลางระหว่างเด็กทั้งสอง อิโซคิฉิมองขึ้นมาจากใต้หมวกแก๊ปไปใหญ่ซึ่งบังศีรษะเขาไว้จนมิด

“ผมกำลังจะไปฝึกงานที่โอซากะคืนพรุ่งนี้แหละฮะ นายจ้างของผมจะส่งผมไปเรียนโรงเรียนกลางคืนที่นั่นฮะ”

“ตายจริง! ครูไม่เคยรู้มาก่อนเลย จัดกันอย่างกะทันหันยังงี้เชียวริจ๊ะ?”

“ฮะ คุณครูโออิชิ”

“เธอจะไปฝึกงานอะไรริ?”

“งานในโรงรับจำนำฮะ”

“แห่ม! นี่เธอกำลังจะเป็นเจ้าของโรงรับจำนำงั้นริจ๊ะ?”

“เปล่าหรอกฮะ แค่เป็นหัวหน้าเสมียนเท่านั้นฮะ เขาบอกผมว่า ถ้าผมทำงานอยู่ที่นั่นจนกว่าจะเกณฑ์ทหารละก็ ผมก็จะได้เป็นหัวหน้าเสมียนฮะ”

อิโซคิจิทำตัวแข็ง ๆ และใช้สำนวนแบบเป็นทางการ เพื่อทำให้เขาสบายใจขึ้น นางโออิชิจึงพูดว่า “ขอให้มันเป็นหัวหน้าเสมียนที่คืนะจ๊ะ อิโซคิจิ แล้วก็เขียนจดหมายถึงครูด้วยบ่อย ๆ นะ นี่เธอได้รับรูปที่ครูฝากคตสุไปให้เมื่อวานนี้หรือเปล่าจ๊ะ? ครูต้องการให้เธอทั้งสองเก็บรักษาความทรงจำในวันนั้นไว้ด้วย”

เด็กชายทั้งสองหัวเราะ

“นี่คือของขวัญวันลาจากจากครูนะจ๊ะ อิโซคิจิ ไปรษณียบัตรกับดวงตราไปรษณีย์นะจ๊ะ” เธอส่งห่อหนังสือเล่มหนึ่งกับดวงตราไปรษณีย์และไปรษณียบัตรให้เขา ทั้งสองอย่างนี้เธอได้มาจากใครบางคน กับผ้าเช็ดตัวผืนใหม่ผืนหนึ่ง

ส่วนทาเคอิฉินั้น เธอให้สมุดบันทึกสองเล่มกับดินสอโหลหนึ่งเป็นของขวัญ

“เวลาเธอกลับบ้านในวันหยุด อย่าลืมแวะมาหาครูบ้างนะจ๊ะ ได้ไหม ? ครูอยากเห็นเธอโตขึ้น รู้ไหมว่าพวกเธอเป็นนักเรียนรุ่นแรกและรุ่นสุดท้ายที่ครูสอน ขอให้เราเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันเสมอไปเถอะนะจ๊ะ ได้ไหมล่ะ ?”

“ครับ” อิโซคิจิตอบคนเดียว

“แล้วก็เธอด้วยนะ ทาเคอิฉิ”

“ครับ”

เมื่อรถโดยสารโผล่มาตรงทางเลี้ยวที่ชายหมู่บ้าน อิโซคิจิก็ถอดหมวกแก๊ปของเขาออกอีกและพูดว่า “คุณครูดีต่อผมมากมายนักในระหว่างเวลาเหล่านี้ ตอนนี้ผมต้องลาก่อนล่ะละ”

เขาพูดซ้ำเหมือนนกแก้วอย่างแข็ง ๆ แล้วก็สวมหมวกอย่างรวดเร็ว หมวกแก๊ปใบนั้นมีขนาดใหญ่พอสำหรับผู้ใหญ่สวมจึงทำให้ดูเขาเหมือนรูปเด็กในภาพการ์ตูน แต่กระนั้นก็ยังสวยดี อิโซคิจิซึ่งสวมหมวกแก๊ปสำหรับล่าสัตว์และทาเคอิฉิซึ่งสวมหมวกแก๊ปนักเรียนโบกมืออยู่ที่หน้าต่างท้ายรถ นางโออิชิจ้องดูเด็กทั้งสองจนกระทั่งลับสายตาไป ครั้นแล้วเธอก็เดินช้า ๆ ลงไปที่ชายหาดหมู่บ้านหัวแหลมตั้งอยู่อย่างสงบเหมือนเดิมตรงอีกฟากหนึ่งของอ่าว เธอคิดถึงพวกเด็ก ๆ ซึ่งกำลังเติบโตขึ้นซึ่งกำลังพยายามโบยบินไปด้วยปีกของตนเอง

“เธอดีต่อฉันมากเหลือเกินในระหว่างเวลาเหล่านี้ ตอนนี้ฉันต้องลาก่อนล่ะจ๊ะ” เธอพิมพ์่าออกมาราวกับกำลังพูดกับแหลมนั้น ท่าทางของเธอเป็นท่าทางที่ดูน่าขัน เศร้าและเป็นมิตรในขณะเดียวกัน หรือบางทีอาจจะมีความหมายยิ่งกว่านั้นก็ได้

เหลือง

อึ่ง

งแม้ว่าตอนนี้จะเป็นเดือน

มีนาคมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีลมหนาวเยือกพัดมาหนาวบาดเนื้อร้าวกับใบมีดโกน

แทรกอยู่ในอากาศยามเช้า ถ้าใครไปอยู่ในร่มก็จะหนาวสั่นขึ้นมาตั้งแต่เท้าทีเดียว
ที่ป้ายจอดรถประจำทางในเมืองชนบท มีผู้โดยสารสองคนกำลังรอรถ
ประจำทางอยู่ คือชายชราคนหนึ่งซึ่งบางที่อายุคงจะเลขหกสิบปีไปแล้ว กับผู้หญิง
คนหนึ่งอายุประมาณสามสิบ ทั้งสองคนทำกิจธุระที่ในเมืองเสร็จแล้วทั้ง ๆ ที่ยังเพิ่ง
เข้าตรู่อยู่

“โอ้อือ หนาวจริง ๆ !” ชายชร่าบ่นพึมพำ

“หนาวซีคะ !” ฝ่ายหญิงเห็นด้วย ถึงแม้ว่าแกจะไม่ได้พูดกับเธอก็ตาม

เนื่องจากว่าความหนาวอาจจะมีผลทำให้หัวใจของมนุษย์ใกล้ขีดสนิทสนม
กันและกัน คนทั้งสองนี้จึงคุยกันด้วยท่าทางของผู้เป็นมิตรกันโดยไม่ทันที่จะรู้ตัว
เสียด้วยซ้ำ

“ปีนี้อากาศหนาวยังอยู่นานพอใช้ทีเดียวละ”

“จริง ๆ ด้วยค่ะ ทั้ง ๆ ที่ฤดูใบไม้ผลิก็ใกล้เข้ามาเต็มทีแล้ว”

หญิงผู้นั้นกอดคอของสี่เหลี่ยมไว้กับทรวงอก และส่งสายตาที่แสดงความสนใจไปยังกระเป๋าสะพายหลังเรียบ ๆ ใบหนึ่งซึ่งไม่มีอะไรห่อและห้อยลงมาจากแขนของชายชรา

“นั่นสำหรับหลานของคุณลุงหรือคะ ?”

“ใช่แล้ว”

“ฉันซื้อมาให้ลูกชายของฉันอันหนึ่งด้วยค่ะ” หล่อนพูดพลางมองดูห่อของของหล่อน “ฉันได้ยินว่าวันนี้เขาจะขายลดราคา ฉันก็เลยขึ้นรถเมล์คันแรกมาที่นี่เลย แต่ฉันหากระเป๋าดี ๆ อย่างที่เราเคยใช้กันไม่ได้ เจ้ากล่องกระดาษใบนี้จะคงทนทานไปไม่เกินปีหนึ่งหรอกค่ะ”

ชายชรารพยักหน้าเป็นเชิงเห็นด้วย “ลุงได้ยินว่ามีกระเป๋าดี ๆ ขายในตลาดมืดเยอะแยะไป” แกหัวเราะ อ้าปากกว้าง ภายในปากของแกนั้นดูดำมืดในเมื่อฟันซี่หลัง ๆ หักหายไปแล้ว

หญิงผู้นั้นพูดพลางมองออกไปไกล “หมูนี้อในตลาดมืดนะมีอะไร ๆ ขายทั้งนั้นแหละค่ะคุณลุง แม้กระทั่งกระเป๋าเครื่องหนังสำหรับเด็กนักเรียน ไม่น่ากลุ่มหรือกริคะ ?”

“ถ้ามีเงินละก็จะซื้ออะไรก็ได้ทั้งนั้นแหละ ลุงได้ยินว่ามีของหวานและขนมตั้งเยอะแยะอยู่ในที่บางแห่ง” พอพูดดังนี้ หยดน้ำลายเกือบจะไหลออกมาจากมุมปากที่ไร้ฟันของแกเสียแล้ว แกคงจะมีจุดอ่อนในเรื่องของหวานเป็นแน่ แกเอาฝ่ามือเช็ดริมฝีปากของแกแล้วก็บ้วนน้ำลายลงบนถนนไปราวกับจะปิดบังความกระดากอายของแกเสีย

“เราไปรอที่อีกฟากหนึ่งเถอะ ป้า แสงแดดนะเป็นสิ่งเดียวที่ได้มาโดยไม่ต้องเสียเงินนะ” ฝ่ายหญิงก็เดินตามแกไปพลางยิ้มเหย ๆ เพราะคำว่า ‘ป้า’ นั้น ‘ป้า!’ เธอพูดคำนี้ซ้ำอยู่ในใจแล้วเงยหน้าขึ้นมองดูชายร่างสูงผู้นั้น แล้วก็ถามแกอย่างยิ้ม ๆ ว่า “คุณตาอยู่ที่ไหนคะ ?”

“ฉันนะรี ? ฉันอยู่ใกล้ ๆ หินใหญ่นั่นไง”

“จั้นรีคะ ? ฉันอยู่ข้าง ๆ ต้นสนค่ะ”

“อ้อ ฉันเคยมีเพื่อนอยู่ที่นั่นคนหนึ่ง ครั้งหนึ่งเราสองคนเคยเป็นกะลาสีเรือ

มาด้วยกัน เขาชื่อ คาคิฉิ โออิชิ แต่เขาตายไปนานแล้วละ ฉันเดาว่าเธอคงจำเขาไม่ได้หรอก”

คำตอบนี้ทำให้ฝ่ายหญิงสะดุ้ง “สวรรค์โปรด! นั่นคุณพ่อของฉันทนเองแหละค่ะ!”

คราวนี้ฝ่ายชายกลับงงไป “นี่ไม่ใช่ความบังเอิญหรอกกริ! แ่ยจริง! เพิ่งจะพบลูกสาวของคาคิฉิหลังจากเวลาผ่านไปนานแสนนานแล้ว! ถ้าดู ๆ ดี ๆ ละก็เธอน่ะทำให้ฉันนึกถึงเขาอะ”

“จริง ๆ ริคะ? คุณพ่อของฉันทนเสียชีวิตไปตั้งแต่ฉันทนยังอายุได้สามขวบเท่านั้น ฉันทนเลยจำท่านไม่ได้เลย คุณลุงเป็นเพื่อนกับท่านมานานเท่าไรแล้วคะ?” หล่อนเปลี่ยนจากคำว่า ‘คุณตา’ มาเป็น ‘คุณลุง’ โดยคิดว่าถ้าพ่อของเธอยังมีชีวิตอยู่ ป่านนี้ท่านก็คงมีอายุพอ ๆ กันนี่แหละ

แน่นอน ผู้หญิงคนนี้ก็คือนางโออิชินั่นเอง-หลังจากที่เราได้พบเธอเป็นครั้งสุดท้ายเป็นเวลาแปดปี ในระหว่างขวบปีต่าง ๆ ที่เธอใช้ไปในการเป็นภรรยาของกะลาสีเรือคนหนึ่งนั้น โลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรุนแรงยิ่งกว่าเมื่อตอนที่เธอเลิกทำงานสอนอย่างโกรธเคืองคราวนั้นเสียอีก ได้เกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศจีนขึ้น มีการเซ็นสนธิสัญญาแอนตี้-โคมิเนเทิร์นระหว่างญี่ปุ่น เยอรมนีและอิตาลี มีการดำเนินการของขบวนการที่เรียกว่า ‘ปลูกจิตใจให้รักชาติ’ สอนประชาชนมิให้ถกเถียงอภิปรายกันในเรื่องการเมืองแม้แต่ในยามหลับ แต่ให้มองดูสงครามเอาซึ่ง ๆ หน้า ให้มีความศรัทธาในวิถีทางของขบวนการนี้และมอบทั้งจิตใจและวิญญาณให้แก่มัน ประชาชนถูกบังคับให้ทำดั่งนั้น การดำเนินชีวิตของพวกเขาเป็นเรื่องที่ยากลำบากนอกจากว่าเขาจะอำพรางความพึงพอใจของตนไว้แล้วก็ละเลยมันเสียด้วย

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้แหละที่นางโออิชิได้กลายเป็นมารดาของเด็ก ๆ สามคนไป คนโตสองคนคือ ไดคิฉิ และ นามิกิ นั่นเป็นผู้ชาย ยัดสุ คนเล็กสุดเป็นผู้หญิง เนื่องจากว่าเดี๋ยวนี้เธอกลายเป็นผู้หญิงที่ดูแลแม่บ้านธรรมดา ๆ มาก เธอจึงถูกเรียกว่า ‘ป้า’ แต่ถ้าสังเกตดูเธอให้ใกล้ชิดเข้า โดยเฉพาะถ้ามองดูดวงตาอันสดใสของเธอแล้วก็จะทราบได้ว่า เธอไม่ใช่เป็นแต่เพียง ‘ป้า’ ธรรมดาสามัญเท่านั้นหรอก

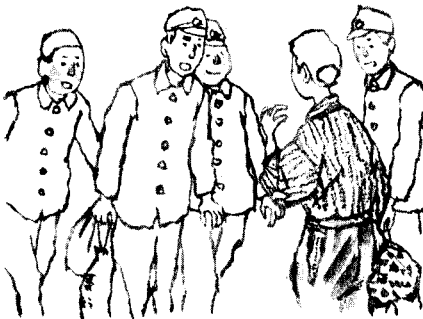
“คุณลุงจะติมน้ำชากับดีจันหน่อยได้ไหมคะ ?” เธอเอ่ยขึ้นพลางชี้ไปที่ร้านน้ำชาข้าง ๆ ที่จอดรถ เธออยากจะได้ยินเรื่องเกี่ยวกับคุณพ่อของเธอให้มากขึ้นจากชายชราผู้นี้ แต่แกกลับสั่นศีรษะอย่างตื้อตึง

“ไม่ได้หรอก ขอบใจนะ ประเดี๋ยวรถก็จะมาแล้ว ลุงอยากกรออยู่ที่นี้แหละ” แกตอบอย่างไม่เป็นกันเองยิ่งกว่าเดิม “แล้วก็เจ้าสาวของคาคิชิเป็นยังไปบ้าง ?”

“สบายดีค่ะ ขอบคุณ” เธอยิ้มออกมาเมื่อได้ยินแกเรียกรถของเธอว่า ‘เจ้าสาว’ เมื่อไปถึงบ้าน เธอจะต้องบอกแม่ถึงเรื่องนี้เป็นสิ่งแรกที่เดียวละทันใดนั้นก็มึนรถประจำทางคันหนึ่งแล่นมาจากทิศตรงข้ามพลางบีบแตรลั่น เธอรีบขยับออกไปห่างจากป้ายจอดรถเพื่อแสดงว่าเธอไม่ต้องการไปทางนั้น แต่รถประจำทางก็ยังจอดอยู่ดี เธอยืนอยู่ใต้ชายคาร้านขายน้ำชา มองดูผู้โดยสารลงจากรถอย่างไม่ได้ตั้งใจเท่าไรนัก ผู้ที่ลงจากรถที่แน่นอัดนั้น มีแต่ผู้ชายหนุ่ม ๆ เท่านั้น พวกเขาออกมาจากประตูรถเป็นแถว ๆ ดูราวกับว่าผู้โดยสารส่วนมากจะลงรถที่นี่ ในขณะที่กำลังมองอยู่นั้น นางโออิชิก็นึกขึ้นมาได้ว่าวันนี้จะมีการตรวจร่างกายเพื่อเกณฑ์ทหารที่ศาลากลางของเมืองนั้น ‘อ้อ เพราะยังงี้เอง’ เธอคิดพลางมองดูใบหน้าอันหนุ่มแน่นของเด็กหนุ่ม ๆ คนแล้วคนเล่า

“โอ คุณครูโออิชิ !” มีเสียงร้องดังลั่นอย่างน่าสะอึ้งอึ้งขึ้น เกือบจะในเวลาเดียวกันนั่นเอง นางโออิชิก็ดูท้อออกมาดั่งพอง ๆ กันว่า “โอ นิตะ !”

ในขณะที่มองดูเด็กหนุ่ม ๆ ซึ่งลงจากรถคนแล้วคนเล่าตามกันมา เธอก็พูดว่า “ไอ้โฮ ! ไอ้โฮ ! พวกเขาที่นี่กันหมดเลย สวรรค์โปรด !” ผู้ที่ตามนิตะลงมาก็คืออิโซคิชิ ทาเคอิชิ ทาดาชิและคิชิจิ-เด็กผู้ชายทั้งหมดที่เธอเคยสอนมา

“ดีใจที่ได้พบคุณครูอีกครับ คุณครูโออิชิ” ทาเคอิชิทักเธอก่อน ตอนนี้นะเขื่อนักศึกษาชั้นอาวุโสในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงโตเกียว ใบหน้าของเขาผอมเรียวลงและดูเหมือนว่าจะมีกลิ่นอายของเมืองใหญ่ติดตัวมาด้วย

ต่อไป ทาดาชิโค้งให้เธอพร้อมด้วยรอยยิ้มอย่างอารมณ์ดีพลางเกาข้างหลังหัวตัวเองอย่างกระดาก ๆ เขาทำงานอยู่ในตู้เรือที่เมืองโกเบ และมีลักษณะท่าทางเป็นคณงานผู้ได้รับการฝึกฝนและมีความตั้งใจแข็งขัน ต่อไปโอชิคิจิกิก้าวออกมาข้างหน้าราวกับกำลังรอให้ถึงรอบของตัวอยู่ “สบายดีหรือครับ คุณครูโออิชิ ?” เขาดามพร้อมกบรอยยิ้มอย่างเป็นมิตรปรากฏขึ้นบนใบหน้าที่ซีดเซียวผิดปกติ

คิจิจิซังยังเยียบขรึมและเก็บตัวเหมือนอย่างเคย ได้แต่โค้งให้เธอมาจากข้างหลังคนอื่น ๆ พร้อมกับหายใจแรง ๆ เขายังอยู่ที่หมู่บ้านหัวแหลมโดยทำงานเป็นคณงานในโรงไม้และชาวประมงอยู่ที่นั่น

ส่วนนิตะนั้นเป็นผู้ช่วยของบิดาของเขาซึ่งเป็นเจ้าของโรงงานผลิตสบู่ ในชุดสีกาก็ตัดใหม่ ๆ นั้นดูเขามีสง่ากว่าเด็กหนุ่มคนอื่น ๆ เนื่องจากว่าเขาไม่ใช่คนเก็บเนื้อเก็บตัวมานานแล้ว จึงไม่ได้ยื่นทาท่าเป็นพิธีรีตองเหมือนกับพวกเพื่อน ๆ “เมื่อวันก่อนผมพบฟูจิโกะด้วยครับ” เขาพูดแล้วก็พูดซ้ำอีกอย่างภาคภูมิใจว่า “ผมพบฟูจิโกะ” แต่นางโออิชิแสร้งทำเป็นไม่สนใจฟังและหันไปมองดูเด็กหนุ่มแต่ละคนที่ยืนอยู่รอบ ๆ ตัวเธอเสีย ระยะเวลาแปดปีได้เปลี่ยนเด็กผู้ชายเล็ก ๆ เหล่านี้ให้กลายเป็นเด็กหนุ่มร่างสูงแข็งแรงไปแล้ว

“วันนี้ถ้าจะมีการตรวจร่างกายกันซีจ๊ะ ?” น้ำตาเอ่อขึ้นมาในดวงตาของเธอทั้งที่ไม่ตั้งใจ ทำให้ภาพของเด็กหนุ่มเหล่านั้นเลื่อนรางไป แต่เธอนึกขึ้นมาได้ว่านี่ไม่ใช่วิถีที่ควรทำ จึงพูดขึ้นด้วยเสียงแบบครู่เมื่อก่อนนี้ทันที “เฮ้ คราวนี้พวกเธอไปได้ละ ! แล้วจะมาหาครูบ้างไหมนี่ ?”

พวกเขาจากเธอไปอย่างไม่ใคร่เต็มใจเหมือนสมัยที่ยังเป็นเด็ก ๆ อยู่ เธอจ้องตามหลังเด็กหนุ่มเหล่านั้นไปพร้อมด้วยความคิดและความรู้สึกต่าง ๆ นานา การได้พูดเหมือนอย่างครูเป็นครั้งแรกในระยะหลายปีมาแล้วนี้ทำให้เกิดความปีติยินดีและดูสดชื่นแก่เธอ

เมื่อเธอหันมาก็แลเห็นชายชรากำลังยืนรออยู่กลางแสงแดดข้าง ๆ ร้านขายน้ำชาเพื่อเลี่ยงจากฝุ่นละอองที่คลุ้งขึ้นมาเมื่อรถแล่น ที่รั้วซึ่งอาบด้วยแสงแดดใกล้ ๆ นั้นมีพุ่มต้นกุหลาบเหลืองอยู่พุ่มหนึ่ง ต้นกุหลาบนั้นมีดอกตูมอยู่ดกมาก ทำให้ช่อของมันโน้มต่ำลง ชายชราผู้นั้นหักช่อกุหลาบช่อหนึ่งเล่นอย่างไม่ไยดีแกมมองตามหลังพวกเด็กหนุ่มเหล่านั้นไปเหมือนกันแล้วก็กระซิบว่า “ไม่น่าอายุ

หอรก ? ทำไมจะต้องทำให้เด็ก ๆ ซึ่งยิ้มแย้มอย่างนั้นต้องตกเป็นเป้าของกระสุนปืนไปด้วยเล่า ?”

“น่าอายจริง ๆ ค่ะ”

“ลุงพูดอย่างนี้ดัง ๆ ไม่ได้หอรก ยืนพูดออกมาก็คงเห็นจะต้องเป็นยังงี้” ทั้ง ๆ ที่ยังถือกระเป่าเครื่องหลังอยู่ แก่ได้เอามือทั้งสองข้างไขว้ไปข้างหลังราวกับว่าถูกมัดไว้ แล้วก็พูดต่อไปด้วยเสียงเบา ๆ ว่า “รู้มั๊ย กฎหมายป้องกันการจลาจลยังงี้เล่า ลุงจะต้องถูกโยนเข้าคุกไปเลย”

ตอนนี้แกพูดเหมือนเป็นคนหนุ่มแล้ว ราวกับว่าจู่ ๆ แกก็มีฟันซี่หลัง ๆ ขึ้นมาใหม่อย่างนั้นแหละ นางโออิชิไม่มีความรู้ในเรื่องกฎหมายฉบับนั้นมากนักใจเธอหวนตึงไปถึงนายอินางาวะ บรรณาธิการของหนังสือ *เมล็ดพันธุ์หญ้า* ผู้ซึ่งถูกคุมขังเพราะละเมิดกฎหมายนั้นเข้า และทั้ง ๆ ที่ถูกปล่อยตัวออกมาหลังจากนั้นไม่นาน แต่ก็ไม่สามารถที่จะกลับไปทำงานในตำแหน่งเดิมของเขาได้ และยังไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมแม้กระทั่งเดี๋ยวนี้ กล่าวกันว่า แม่ของเขาได้ยื่นหยัดต่อสู้อเพื่อเขาเหมือนผู้หญิงเสียสติ และเที่ยวไปบอกใครต่อใครที่หล่อนพบว่าลูกชายของหล่อนรู้สำนึกในความผิดอะไรก็ตามที่เขาได้ทำไว้แล้ว ไม่อาจบอกได้ว่าข่าวลือนี้เป็นความจริงเพียงไร อย่างไรก็ตามยอมเป็นเรื่องที่แน่นอนว่าเดี๋ยวนี้นายอินางาวะมีชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยว ทำอาชีพเลี้ยงไก่ เขาไม่ได้แยกตัวออกจากโลกดอก โลกต่างหากเล่าที่เหวี่ยงเขากระเด็นออกมา ไช้จากไก่ที่เขาเลี้ยงก็ถูกเขาะหยันราวกับว่ามันเต็มไปด้วยยาพิษ มีอยู่ครั้งหนึ่งที่เขายายไซให้ใครไม่ได้เลย กาลเวลาได้สอนให้ผู้คนยอมจำนน ให้ปิดปาก หลับตาและปิดหูเสียเหมือนกับลิงสามตัวในสุภาษิต อย่างไรก็ตาม ชายชราผู้ซึ่งกำลังยื่นเผชิญหน้านางโออิชิอยู่นี้พูดกับเธอราวกับว่าจะขยุงให้เธอแข็งข้อ ‘ฉันอาจจะเป็นลูกสาวของเพื่อนเก่าของเธอ แต่เราเพิ่งพบกันเป็นครั้งแรกนี่นะ ทำไมเขาจึงได้ไว้ใจฉันอย่างนี้เล่า ?’ เธอชักกระแวงขึ้นมา จึงรีบเปลี่ยนเรื่องเสียอย่างฉลาด

“ขอพูดถึงเรื่องคุณพ่ออีกครั้งเถอะค่ะ คุณลุงเป็นเพื่อนกับท่านเมื่อไรรนะคะ ?”

ชายชรายิ้ม กลับกลายเป็นคนแก่ที่ไม่มีฟันอีกครั้งหนึ่ง

“เดี๋ยว ขอนึกก่อนนะ ตอนนั้นนะเราเพิ่งจะอายุสิบเจ็ดสิบแปดเท่านั้นเอง

เราเป็นคนทะเลาะทะยานานไม่สู้กันทั้งสองคน วางแผนจะฉวยโอกาสแอบขึ้นเรือของ
ต่างชาติไปถึงอเมริกาแน่ เราคิดว่าเราจะกระโดดลงทะเลกันที่ซีแอตเติลหรือ
ที่ไทนสัคแห่ง แล้วก็ว่ายน้ำขึ้นฝั่งกันที่นั่น”

“อ้อฮือ! แต่ดิฉันก็เคยได้ยินนะคะว่ามีคนทำอย่างนั้นจริง ๆ เหมือนกันนะคะ”

“แน่ละ เราแกล้งทำเป็นว่าเป็นกังวลอยากจะไปหาเงินกันที่อเมริกา แต่ที่
จริงก็คือเราไม่ต้องการถูกเกณฑ์ทหารนะเอง นี่ถ้าเป็นสมัยนี้เราคงจะเป็นยังงี้
แล้วละ” แกเอามือไขว้หลังอีกแล้วก็ยิ้ม

“แต่คุณลุงคงทำไม่สำเร็จละซีคะ ?”

“คุณละ ไม่สำเร็จหรอก แต่ตอนนั้นนะคนที่เป็นกะลาสีจะได้รับยกเว้นจาก
การถูกเกณฑ์ทหาร ในระหว่างนั้นทั้งพ่อของเธอกับลุงก็เลยชอบเล่นเรือ เราเลย
ตัดสินใจว่าจะเป็นกะลาสีเรือที่ตีทะเลเบียนกัน เราทำงานกันหนักเที่ยวละ เราไม่
เคยไปโรงเรียน เพราะฉะนั้นกว่าจะได้เป็นกะลาสีชั้นสองได้ก็ต้องใช้เวลาตั้งห้าปี
หรือราว ๆ นั้นทีเดียว คาคิจินะสอบไล่ได้ก่อนหน้าลุงปีหนึ่ง เลยทำให้ลุงม
ทำงานหนักยิ่งขึ้น ปีต่อมาลุงก็เลยได้รับใบอนุญาต แต่ว่า...” แกพูดต่อไป
ว่าแกไม่มีโอกาสที่จะบอกข่าวดีนั้นให้แก่เพื่อนได้ เพราะว่าเรือของคาคิจิแตก
และเขาก็ไม่ได้กลับมาอีก

คุณพ่อของเธอตามที่ชายชราบรรยายนั้นดูแตกต่างจากภาพของท่านที่
แม่ของเธอหรือภรรยาของท่านเล่าให้ฟัง ในขณะที่เธอนึกถึงภาพของพ่อในวัย
หนุ่มของท่าน เธอก็รู้สึกงาตัวเธอกำลังยิ้มอยู่แทนที่จะมีความรู้สึกเศร้าโศก บางที
อาจจะเป็นเพราะชายชราบอกเล่าถึงตัวท่านด้วยเสียงที่แสดงความรักก็เป็นได้
บัดนี้เธอสามารถแลเห็นภาพของท่านว่าเป็นเด็กหนุ่มที่ร่าเริงและน่ารัก อย่างไรก็ตาม
นี่เป็นครั้งแรกที่เธอได้ยินว่าพ่อของเธอไม่ชอบการถูกเกณฑ์เป็นทหาร ที่แม่ไม่
เคยบอกเธอเรื่องนี้อาจเป็นเพราะท่านเองก็ไม่เคยได้ข่าวอะไรจากพ่อใช่ไหม ?
หรือว่าแม่จะเป็นคนที่ไม่ม่ปากเสียงและอยู่ในโอวาทอีกคนหนึ่งกันแน่ ? นาง
โออิชิคิดว่า เวลาเธอบอกแม่ถึงเรื่อง ‘เจ้าสาว’ แล้วเธอจะถามท่านถึงเรื่องนี้ด้วย
เธอพูดคุยกับชายชราต่อไปโดยที่มีความคิดเหล่านี้อยู่ในใจ

“คุณลุงเล่นเรืออยู่นานเท่าไรคะ ?”

“จนกระทั่งเมื่อประมาณสิบปีก่อนนั้นแหละ ตอนนั้นลุงกลายเป็นกับตันเรือ

เล็ก ๆ ล่าหนึ่งแล้ว ลุงต้องการส่งเจ้าลูกชายไปเรียนที่โรงเรียนการเดินเรือเพื่อจะ
ให้มันเป็นกะลาสีโดยไม่ยากเย็นมากนัก แต่มันบอกว่ามันไม่ต้องการเป็นกะลาสี
เรือ ลุงเลยส่งมันไปเข้าโรงเรียนพาณิชย์การ ต่อมามันก็ไต่เป็นเสมียนธนาคาร
แต่มันก็ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารแล้วก็เลยถูกฆ่าตาย”

“ที่แนวหน้าล่ะรีคะ ?”

“ถูกละ”

“โอ !”

“ที่โนมอนฮานนะ แล้วไอนี่นะลุงซื้อให้ลูกชายของมัน” แกพูดพลางเขย่า
กระเป่าเครื่องหลังมีเสียงกระดาดาช้างดังก๊อกก๊อกอยู่ข้างใน

นางไออิชิเก็บบจะพูดออกไปแล้วว่า ‘มีลูกผู้ชายนะมีแต่กังวลใจนะคะ ?’
แต่ก็กล่ำกลืนคำเหล่านั้นเอาไว้ได้ในนาทีสุดท้าย

ในรถโดยสารนั้นมีผู้โดยสารอยู่ไม่น้อย ชายชรากับนางไออิชิจึงไม่สามารถ
นั่งติดกันได้ เธอนั่งลงที่ที่นั่งท้ายรถ หลับตาลงแล้วคิดถึงนักเรียนเก่าที่เธอเพิ่ง
พบมาเมื่อครู่นี้ ตอนนั้นพวกเขาคงกำลังยืนอยู่ต่อหน้าผู้ตรวจร่างกายด้วยร่างที่เปล่า
เปลือยตั้งแต่หัวจรดเท้า จำนวนไม้ปักหลุมศพในสุสานทหารกำลังเพิ่มขึ้นอยู่
เรื่อย ๆ แต่พวกหนุ่ม ๆ ถูกคาดหวังไม่ให้คิดถึงมันมากเท่าที่คิดถึงหลุมศพของ
บรรพบุรุษของเขา หรือจะพูดให้ถูกยิ่งขึ้นก็คือ พวกเขาถูกคาดหวังให้เอาใจใส่
อย่างมากต่อผู้ที่สิ้นชีวิตในสงคราม ให้ปรบมือให้แก่คนเหล่านั้นและให้ถือว่า
การทำตามคนเหล่านั้นเป็นสิ่งที่มิเกียรติ ทาเคอิชิเรียนมาเพื่ออะไรเล่า ? และ
อิโซคิจิกำลังจะเป็นพ่อค้าเพื่อใครกันเล่า ? ทาดาชิผู้ซึ่งในตอนที่เป็นเด็กต้องการ
เป็นนายทหารราชนาวินั้นรู้ถึงความเกี่ยวข้องระหว่างเรือรบกับสุสานหรือเปล่า ?
ในระยะวิกฤติเช่นนี้ เมื่อผู้คนควรต้องปกปิดสิ่งที่อยู่เบื้องหลังรอยยิ้มของพวกเขาไว้
มีแต่เพียงนิตะเท่านั้นที่ดูเหมือนจะเป็นอิสระ พูดเสียงดังได้ แต่ใครเล่าจะบอกได้
ว่านิตะเองก็มีความคิดลับ ๆ อะไรอยู่ ?

เป็นเรื่องแน่นอนทีเดียวว่า เด็กหนุ่มห้าคนจากหมู่บ้านเล็ก ๆ นั้นซึ่งอายุเข้า
ขั้นเกณฑ์ทหารในปีนี้จะต้องถูกส่งตัวไปเป็นทหารตามที่ต่าง ๆ อันห่างไกล จะมี
สักกี่คนกันหนอที่จะได้กลับบ้านอย่างปลอดภัย ? ทางทหารนั้นก็คือองค์การ

ที่จะอนุญาตให้มีการลาหยุดงานได้หนึ่งสัปดาห์ เพียงเพื่อจะได้เพิ่ม ‘ทรัพยากรมนุษย์’ ขึ้นมาเท่านั้น พวกผู้หญิงที่ผลิต ‘ทรัพยากรมนุษย์’ นั้นไม่ควรจะต้องเป็นกังวลเลยหรือว่า อนาคตของลูกน้อยของหล่อนจะถูกนำไปสู่ม้าป่าหลุมศพหรือไม่? มนุษย์ทั้งชายหญิงจำจะต้องยอมจำนนต่อชะตากรรมของตนหรือ? ในเมื่อพวกผู้ชายยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงเคราะห์กรรมของตนได้ แล้วก็พวกผู้หญิงเล่า?

ในบรรดาเด็กผู้หญิงเจ็ดคนในชั้นเรียนชั้นปีที่หนึ่งของครูโออิชินั้น มีแต่มิซาโกะคนเดียวที่ไม่เคยมีชีวิตที่ลำบาก หลังจากเรียนจบจากโรงเรียนกรีนแล้ว เธอก็ไปเข้าโรงเรียนแม่บ้านในกรุงโตเกียว ในระหว่างที่ยังเรียนอยู่ในโรงเรียนนั้นเธอก็แต่งงานและมีลูกเลยทีเดียวนะ ทั้ง ๆ ที่ในระยะเวลาที่เต็มไปด้วยสภาพที่ยากเข็ญ แต่เธอก็มีฐานะดีเป็นพิเศษ เทียบได้กับคนที่ฝั่งแดงอยู่ในห้องสำหรับนั่งตากแดดในวันที่มีลมจัดในฤดูหนาวนั่นเอง

ตรงกันข้าม มาสึโนะผู้รักดนตรีเป็นชีวิตจิตใจกลับต้องเผชิญต่อความยากลำบากอย่างที่สุด เมื่อท้อมันไปด้วยความปรารถนาที่จะร้องเพลงและจะแข็งข้อต่อพ่อแม่ เธอจึงได้หนีออกจากบ้านไปหลายครั้ง ครั้งหนึ่งเธอได้รับรางวัลที่หนึ่งในการแข่งขันซึ่งมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับหนึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์ เธอเข้าร่วมในการแข่งขันนั้นโดยที่พ่อแม่ไม่รู้เรื่อง หนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวการแสดงของเธอ นั่นเป็นครั้งแรกที่เธอหนีไปจากบ้าน แต่ทุกครั้งที่เธอหายไป เธอก็ถูกค้นพบ และทุกครั้งที่เธอถูกนำตัวกลับมาบ้าน เธอก็จะหนีไปอีก ทุกครั้งสาเหตุที่เธอหนีไปก็คือความกระตือรือร้นในการร้องเพลง ก็ทำไมเธอไม่ควรจะร้องเพลงเล่า-เด็กผู้หญิงที่ต้องการร้องเพลงและร้องได้ดียวอย่างเธอนี้ละ? เมื่อเธอถูกค้นพบเป็นครั้งที่สามนั้น เธอกำลังจะเข้าไปมีอาชีพเป็นหญิงเกอิชาเป็นครั้งแรกอยู่แล้ว มาสึโนะเกาะแม่ซึ่งมารับตัวเธอไว้ แล้วพูดพร้อมกับร้องไห้ว่า “ก็แม่จะให้หนูคิด ซามิเซ็น ได้ไม่ใช่หรือจ๊ะ?” ไม่มีใครรู้ว่า ความรอนรนในเรื่องดนตรีของเธอได้พบทางออกในการเล่น ซามิเซ็น มาตั้งแต่เมื่อไร? อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าพ่อแม่ของเธอจะยินยอมให้เธอใช้เครื่องดนตรีนั้นได้หรือไม่ก็ตาม แต่ก็ยินยอมให้ลูกสาวมาเป็นหญิงเกอิชาอย่างเด็ดขาด ทั้ง ๆ ที่ตัวพ่อแม่เองก็เปิดร้านขายอาหารและต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องเกอิชายุ่งแล้วก็ตาม

มาสุโนะแต่งงานไปกับผู้ชายวัยกลางคนซึ่งเธอไปรู้จักเข้าในขณะที่หนีไปจากบ้าน และในที่สุดก็ตั้งหลักตั้งฐานได้ ในขณะที่แม่ของเธอแก่ตัวลง มาสุโนะก็ได้ตำแหน่งเป็นเจ้าของร้านเรียบริวยแล้ว ในบางโอกาสที่ไม่ใครจะมีมากนัก นางโออิชิเผชิญพบกับเธอที่ตามถนน เธอก็จะเข้ามาเคลียคลอกกับครูอย่างรักใคร่และพูดว่า “คุณครูโออิชิ หนูคิดถึงคุณครูอยู่เสมอค่ะ” วิธีแสดงความปิติยินดีของเธอนั้นเป็นเหมือนเด็ก ๆ จนกระทั่งถึงกับมีน้ำตาเอ่อ নয়น์ตา แต่การแต่งหน้าแบบขริม ๆ ของเธอทำให้เธอดูแก่เกินกว่าอายุสี่สิบปีไปเสียอีก

ส่วนโคโตะอะผู้ซึ่งไม่สามารถเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปได้ไปทำงานและหวังว่าในที่สุด จะได้แต่งงานไปในไม่ช้านั้นเล่า เป็นอย่างไรบ้าง ? ก่อนที่จะมีผู้มาเสนอขอแต่งงานด้วย เธอก็กลับบ้านพร้อมกับป่วยเป็นวัณโรค นางโออิชิได้เข้ามาพักหนึ่งแล้ว ว่า เด็กสาวผู้นี้ต้องนอนอยู่คนเดียวในห้องเก็บของโดยมีแต่หนังสือหุ้มกระดูก

ส่วนฟูจิโกะซึ่งไม่สามารถเรียนชั้นสูงขึ้นไปได้เหมือนกันนั้น มีข่าวลือที่ไม่น่าสบายใจนักเกี่ยวกับตัวเธอ ผู้หญิงที่นิตะบอกว่าพบมานั้นคงต้องเป็นฟูจิโกะ ซึ่งเป็นหญิงโสเภณีนั่นเอง นางโออิชิเดาความจริงเอาจากสีหน้าของเขาจึงแสรังทำเป็นไม่ถามอะไรเขาเลย อย่างไรก็ตาม เธอก็เคยได้ยินเรื่องราวของฟูจิโกะมาก่อนแล้วจากคตสุรุ ตามที่คตสุรุเล่าให้ฟังนั้น พ่อแม่ของฟูจิโกะได้ขายตัวเธอไป เธอถูกขายไปเช่นเดียวกับเครื่องเรือนหรือเสื้อผ้าเพื่อว่าครอบครัวของเธอจะได้มีอาหารประจำวันกิน ถ้าหากว่าฟูจิโกะซึ่งเติบโตมาโดยไม่ได้ทำงานอะไรจะได้มีโอกาสได้รู้จักชีวิตตามที่เป็นอย่างจริง ๆ ถึงแม้ว่าจะต้องอาศัยอาชีพอันเลวทรามนั้นก็ตามแล้วไซ้ บางทีเราก็คงจะดีใจกับเธอบ้างก็ได้ แต่กระนั้นผู้คนที่ยังดูถูกเหยียดหยามเธอ และถือว่าเธอเป็นผู้ที่สมควรได้รับการเยาะเย้ย

ครั้งหนึ่งมัตสุเอะดูเหมือนจะถูกปลงออกไปจากความคิดนึกของใคร ๆ มาคราวนี้กลายเป็นฟูจิโกะ ทำไมเด็กหญิงเหล่านี้จึงต้องถูกหัวเราะเยาะด้วยเล่า ? อย่างน้อยในดวงใจของนางโออิชิ นั้น เด็กหญิงทั้งสองก็ยังได้รับการถนอมไว้และยังเป็นที่รักอยู่อย่างเดิม

ในขณะที่ชีวิตโหดร้ายต่อมัตสุเอะและฟูจิโกะนั้น คตสุรุกับซามานะก็กลับ

เจริญรุ่งเรือง ชานาอะเรียนสำเร็จจากโรงเรียนฝึกหัดครูโดยได้คะแนนดีเยี่ยม จึงได้รับเกียรติเชิญให้สอนอยู่ที่นั่น เดียวนี้ নয়น์ตาของเธอยิ่งเป็นประกายวาววามมากขึ้น เพราะครูโออิชินั่นเอง ชานาอะจึงกลายเป็นเพื่อนรักกับคตสุรผู้ซึ่งเรียนสำเร็จจากโรงเรียนนางผดุงครรภ์ในเมืองโอซากะโดยได้เกียรตินิยมเช่นกัน คตสุรตั้งใจว่าจะกลับบ้านหลังจากมีประสบการณ์มากขึ้นแล้ว บางครั้ง เธอจะเขียนจำหน่ายของจดหมายที่เธอส่งมาว่า ‘นางโออิชิ-โคชิ’ โดยมีเจตนาเช่นนั้น หรือเพราะความเลินเล่อก็ตามที่ อย่างไรก็ตาม เหมือนอย่างที่มารดาของนางโออิชิได้ทำนายไว้-คตสุรผู้ช่างเจรจาได้กลายเป็นคนเก็บเนื้อเก็บตัวไปบ้างแล้ว และชานาอะผู้เจ้าชริมก็โตขึ้นอย่างมีชีวิตชีวาขึ้น อันกระบวนการแห่งความเจริญเติบโตของมนุษย์นั้นแปลกประหลาดเสียเหลือเกิน !

เด็กสาวทั้งสองนี้มาเยี่ยมเยียนครูคนเก่าของพวกเขาด้วยกันอย่างน้อยปีละสองครั้ง ตามปกติจะมาครั้งหนึ่งในระหว่างวันหยุดเรียนภาคฤดูร้อน และอีกครั้งหนึ่งในระหว่างฤดูขึ้นปีใหม่ เด็กสาวทั้งสองมักจะเอาของขวัญอย่างเดียวกันมาให้ครู--ไม่ใช่ว่าสองคนจะเอาของอย่างเดียวกันมาหอรอกนะ แต่คตสุรจะเอาขนมทำจากข้าวฟ่างจากเมืองโอซากะมาให้ทุกครั้งไป ส่วนชานาอะก็จะเอาขนมปังกรอบมาจากเมืองทาคามัตสึ ในขณะที่โตขึ้นนี้ คตสุรนั้นอ้วนเอา ๆ নয়น์ตาก็หยาบผอมคล้ายกับเส้นด้าย บุคลิกลักษณะที่ค่อนข้างเข้มแข็งของเธอดูอ่อนไป เพราะ নয়น์ตานี่เอง เวลาเธอยิ้ม คนอื่น ๆ ก็จะรู้สึกอยากหัวเราะขึ้นมาเหมือนกัน เธอมีนิสัยต้องหัวเราะคิกคักเสียก่อนแล้วจึงจะมอบของขวัญให้ พลังพูดว่า “ของขวัญของหนูค่ะ” ครั้งหนึ่งเธอบอกว่า “บางครั้งหนูก็คิดว่าการให้ของขวัญอย่างเดียวกันซ้ำ ๆ ซาก ๆ นั้นไม่ถูกต้องด้วยกาลเทศะเสียเลย แต่ตอนที่หนูยังเล็ก ๆ อยู่ นั้น เมื่อใครก็ตามที่มีคนให้ของขวัญนี้แก่หนู หนูจะดีใจจนเดินหยอย ๆ เลย เพราะฉะนั้นหนูจึงให้คุณครูอย่างนี้ด้วย” ชานาอะก็มอบกล่องขนมปังกรอบให้พลังพูดว่า “เขารว่กันว่า คนโง่จะติดอยู่กับของอย่างเดียวเท่านั้น” เหมือนกัน

โตคิจิ ลูกคนโตของนางโออิชิเรียกเด็กสาวทั้งสองนี้ว่า ‘คุณน้าของขวัญ’ และต้อนรับคุณน้าทั้งสองอย่างมีไมตรีจิต ทั้งสองมักจะมาเยี่ยมเยียนและใช้เวลาอยู่ที่นั่นทั้งวันอย่างสนุกสนาน อย่างไรก็ตาม เมื่อสงครามยึดเยื้ออยู่ต่อไป

ของขวัญเหล่านี้ก็หาได้ยากเข้า ต่อมาภายหลังคตสุรก็เอาผ้าพันแผลที่พวกนาง ผดุงครรภ์ใช้กันมาให้แทน ส่วนชานาเอะนั้นเอาสมุดและดินสอมาให้โดคิจิซึ่ง ยังไม่ได้เข้าโรงเรียนเลย

วันนี้นางโออิชิไปซื้อกระเป๋าสะพายหลังมาให้โดคิจิ ซึ่งในที่สุดก็ถึงวัยเข้า โรงเรียนแล้ว ขณะที่เธอกำลังกลับไปบ้านในตอนนี้ หัวใจของเธอก็ท่วมท้นไปด้วยความทรงจำนานาประการ บางทีอาจเป็นผลจากการที่เธอพบกับนักเรียนเก่า ๆ ของเธอเข้าก็ได้

“หมู่บ้านต้นสน! มีใครจะลงที่นี่ไหม?” คนขายตัวร้องถาม นางโออิชิจึง ลุกขึ้นยืนและรีบเดินไปที่ประตูรถ จนแทบจะไม่มีเวลาทำความเคารพขายชราผู้นั้นเลย เธอก้าวเท้าลงไปที่ชั้นบันไดรถ ในทันทีนั้นก็ได้ยินเสียงโดคิจิเรียกว่า “แม่!” เสียงของแกซึ่งแหลมและใสแจ้วนั้นขับความคิดทั้งหมดของเธอออกไปหมด

“แม่คะ หนูรอแม่ตั้งนานนะคะ”

ตามปกติแล้วเสียงแจ้ว ๆ ของแกจะทำให้ผู้เป็นแม่ต้องยิ้มออกมา แต่วันนี้ เสียงนั้นดูเศร้าไปนิดหน่อย แต่อย่างไรก็ตาม เธอก็ยังยิ้ม เด็กชายพูดอย่างครึ่ง โกรธครึ่งรักว่า “แม่กลับมาช้าจัง จนหนูอยากจะร้องไห้แล้วละคะ”

“จริง ๆ หรือจ๊ะ?”

“พอหนูกำลังจะร้อง ก็ได้ยินแตรรถแล้วก็เห็นแม่ หนูโบกมือใหญ่เลย แต่แม่ไม่ได้มองมาทางนี้เลยคะ”

“ตายจริง ขอโทษนะจ๊ะ แม้มัวคิดถึงอะไรอย่างอื่นอยู่ แม่เกือบจะขึ้นรถเลยไปไม่ลงที่นี้เสียแล้วซีจ๊ะ”

“งั้นรีคะ? แม่คิดถึงอะไรล่ะคะ?”

แม่ของแกส่งห่อของให้โดยไม่ได้ตอบ เด็กชายก็รับเอาไปราวกับว่าที่เขามา นี้ก็เพื่อสิ่งนี้เท่านั้น

“แหม! นีรีคะกระเป๋าหลัง? เล็กจังนะคะ”

“ไม่เล็กหรอกจ๊ะ ลองสวมหลังดูซีจ๊ะ”

กระเป๋าหลังนั้นเหมาะกับโดคิจิพอดี อันที่จริงโตไปนิดหน่อยด้วยซ้ำไป โดคิจิออกวิ่ง

“คุณยายคะ! กระเป๋าคะ!” แกตะโกนเสียงดังไปทางบ้าน พลาจวิ่งไป

เสียงเด็ก ๆ ร้องเพลงอยู่ในบ้าน พวกเขาร้องเสียงแปร่งเพราะพยายามร้องให้ดังจนเกินไป เมื่อนางโออิชิเข้าไปในบ้านก็แลเห็นลูก ๆ ของเธอกำลังเดินแถวกันเป็นวงกลม ไดคิจิซึ่งมีกระเป๋าสะพายอยู่บนหลัง กำลังเดินนำหน้านามิกิและยัตสึ ยายของพวกเขาเด็ก ๆ กำลังเฝ้าดูอยู่ด้วยใบหน้าที่เต็มไปด้วยความปลาบปลื้มยินดี นางโออิชิเอ่ยขึ้นอย่างอารมณ์เสียคล้ายกับจะดูแม่ของเธอว่า “แหมพวกนี้ชอบทหารกันจังนะ ?! บางทีคุณยายคงจะไม่เข้าใจความรู้สึกของฉัน เพราะท่านไม่เคยมีลูกชาย ถึงกระนั้นฉันก็คิดว่าอะไร ๆ ไม่ควรจะเป็นอย่างนี้”

“ไดคิจิ!” เธอเรียกเสียงเซียว เด็กชายผู้นั้นหยุดกึก ทำท่างง ๆ ปากเผยออกเล็กน้อย ในขณะที่นามิกิและยัตสึยังร้องเพลงและวิ่งกันต่อไป พร้อมกับแบกที่โกยขยะและแร็กเกตไว้บนบ่าเหมือนกับปืน ผู้เป็นแม่จึงรีบกอดไดคิจิไว้ราวกับว่าจะทดแทนที่ทำให้แก่ประหลาดใจ ถึงแม้ว่าเมื่อมีกระเป๋าสวมอยู่ที่หลัง แกจะรู้สึกไม่สบายซึ่งอะไรต่อการสัมผัสของเธอนักกรวากับว่าเป็นหุ่นยนต์ไปแล้วก็ตาม แต่กระนั้นแกก็ยังตัวสั่นด้วยความปิติที่เกิดขึ้นในบัดดล การกอดรัดของแม่ซึ่งแกไม่ใคร่จะได้รับเนื่องจากว่าแกเป็นลูกคนหัวปีนั้นทำให้เด็กชายอายุหกขวบผู้นี้มีนมเมาไปด้วยความพึงพอใจเหมือนได้รับชัยชนะ แกยิ้มและกำลังจะพูดอะไรออกมาอยู่แล้ว ก็พอดีนามิกิและยัตสึทำให้ต้องหยุดชะงักไป เด็กทั้งสองถลาเข้ามาพร้อมกับเสียงร้อง นางโออิชิก็อดลูก ๆ ไว้หมดทุกคนพลาจร้องว่า “เจ้าพวกตัวร้ายที่น่ารัก !-นี่ฉันจะ-ปล่อยให้พวกเขาถูกฆ่าตายได้ยังไงกัน ?!” เธอเขย่าตัวพวกเขา ๆ เป็นจังหวะกับคำพูดของเธอ เด็ก ๆ ทั้งสามก็พูดออกมาพร้อม ๆ กัน พวกเขาขี้เกียจเกินกว่าที่จะเข้าใจได้ว่ามีความรู้สึกชนิดใดซ่อนอยู่เบื้องหลังถ้อยคำของแม่

พวกเด็กหนุ่มที่มีอายุถึงวัยเกณฑ์ทหารได้รับการตรวจร่างกายในฤดูใบไม้ผลิ และเมื่อรู้ผลแล้วก็ได้รับมอบหมายจากที่นั่นเลยให้ไปทำงานแขนงต่าง ๆ เหมือนกับผักและผักกาดที่ถูกตั้งแสดงไว้ในงานตลาดนัดของจังหวัด ในขณะที่ปลายปีอย่างเข้ามา พวกเขา ก็จะจากไปท่ามกลางเสียงโห่ร้องแสดงความยินดีในตำแหน่งใหม่ของพวกเขา เป็นเช่นนี้มานานมานแล้ว อย่างไรก็ตาม ในขณะที่สงครามได้ขยายตัวออกไปวันแล้วก็วันเล่า และสถานการณ์ต่าง ๆ หนักหน่วงยิ่งขึ้น วิธีการ

ที่เขียนช้อย่างนั้นจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ต่อไปแล้ว การถูกเกณฑ์ก็หมายถึงต้องถูกส่งตัวไปยังแนวหน้าโดยทางเรือเลยก็เดียว ชุมประตูดังที่ทำได้ด้วยใบซิดาร์สีเขียว ๆ ซึ่งถูกสร้างขึ้นที่สะพานท่าเรือพร้อมด้วยป้ายเขียนว่า 'ลาก่อนและขอต้อนรับ' ซึ่งอยู่บนโค้งชมนั้นก็สีซีดจางลงไปแล้ว เสียงโห่ร้องอำลาและต้อนรับพวกทหารดั่งข้าซากอยู่ตลอดปี ในขณะที่เก้าถ่านของ 'เหล่าทหารหาญผู้มีชัย' ซึ่งบรรจุอยู่ในกล่องสี่เหลี่ยมสีขาว ๆ ถูกส่งกลับมาครั้งแล้วครั้งเล่าผ่านมาได้ชุมนุมประตูดังนั้นพร้อมกับลมทะเล

เด็กหนุ่ม ๆ จำนวนนับไม่ถ้วนเดินแถวผ่านชุมนุมประตูดังสีเขียวล่าหน้าที่ถูกสร้างขึ้นทั่วประเทศญี่ปุ่น และดูเหมือนจะไม่มีที่สิ้นสุดเอาเสียเลย สงครามแปซิฟิกระเบิดขึ้นในปี 1941 ทหารก็ถูกส่งตัวไปมากขึ้นพร้อมด้วยเสียงเชียร์และเสียงโห่ร้องมากขึ้นด้วย

ทหารเกณฑ์ในปีนั้นอย่างเช่น นิตะ คิจิจิ และอิโซคิจิ ออกจากหมู่บ้านของตนก่อนหน้าประกาศสงครามในนามของพระมหาจักรพรรดิเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม นานทีเดียว ในวันที่พวกเขาจากไป นางโออิชิได้มอบรูปอัดสำเนาของภาพถ่ายเก่าแก่อันเป็นที่รักขนาดเท่าไปรษณียบัตรให้แก่พวกเขา พร้อมด้วยของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับการอำลา (เพราะฟิล์มของภาพนั้นหายไปแล้ว) เด็กหนุ่มเหล่านั้นดีใจมากเพราะทุกคนทำภาพนั้นหายไปแล้วแล้วยกเว้นแต่ทาเคอิชิคนเดียวเท่านั้น

"ระวังเนื้อระวังตัวให้ดีนะจ๊ะ" เธอบอก ครั้นแล้วก็เสริมขึ้นด้วยเสียงเบา ๆ ว่า "อย่าไป 'ตายอย่างมีเกียรติ' เลยนะจ๊ะ มีชีวิตกลับมาบ้านเถอนะ"

เมื่อได้ยินดังนั้นพวกเด็กหนุ่มเหล่านั้นก็นิ่งเงียบกันไปเหมือนในวันที่พวกเขาถ่ายภาพนี้กันวันนั้น อิโซคิจินั้นตื่นตันใจจนถึงกับร้องไห้ออกมาซึ่งไม่น่าจะเป็นได้ ทาเคอิชิเมินหน้าไปเสียและโค้งคำนับ คิจิจินั้นก้มศีรษะลงอย่างเงียบ ๆ ทาดาชิพยักหน้าพร้อมกับยิ้มอย่างเศร้า ๆ มีแต่นิตะเท่านั้นที่ตอบว่า "ตกลงครับ คุณครูโออิชิ ผมจะกลับมาอย่างมีชัย" สำหรับนิตะนั้นมันเป็นเสียงที่เบามาก โดยเฉพาะเขาพูดคำว่า 'กลับมา' อย่างขวยเขินจนเห็นได้ชัด ถึงเวลาแล้วที่ทหารไม่ควรคิดถึงการกลับมาอีกต่อไป นี่นิตะพูดอย่างจริงจังหรือเปล่า? การประจบประแจงและความเคลือบคลุมกำกวมนั้นเป็นสิ่งแปลกหน้าสำหรับเด็กหนุ่มซึ่งมีนิสัยตรงไปตรงมาอย่างเขา เขาคงต้องรู้สึกไม่เต็มใจที่จะเสียชีวิตไปเหมือนดัง

คนอื่น ๆ บางทีเขาอาจจะจะเป็นคนที่แสดงความรู้สึกนี้ออกมาอย่างเปิดเผยที่สุดก็ได้ กล่าวกันว่าเมื่อก่อนนั้นเมื่อมีประกาศว่าเขาเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกในระดับก. เขาก็อุทานออกมาโดยไม่ได้คิดว่า “ระยำจริง !” ต่อหน้าผู้ตรวจการสอบทีเดียว ทุกคนที่อยู่ที่นั่นหัวเราะออกมัลฉับและขำลือก็แพร่สะพัดไปในวันนั้นเอง แต่ก็น่าแปลก ที่นิตะไม่ได้ถูกทำโทษอะไรเลยแม้แต่การตบหน้า ถ้าหากว่าการอุทานออกมาทันทีทันใดของเขาไม่ได้ฟังบาดหูแก่ผู้ตรวจการสอบเพราะว่ามันดูบ๊าระท่าเหลือเกินแล้วละก็ เขาก็โชคดีมากที่สุดที่สามารถแสดงความรู้สึกที่แท้จริงของเขาออกมาได้ เรื่องราวของเหตุการณ์นี้ซึ่งนิตะอุทานออกมาเพื่อคนอื่นเท่า ๆ กับเพื่อตัวเขาเองนี้ มาถึงหญิงไออิชิว่ามันเป็นเรื่องที่น่าขำ

นี่นิตะคิดจริง ๆ หรือว่าเขาจะกลับมาอย่างมีชัย ?

อย่างไรก็ตาม เวลาผ่านไปกว่าครึ่งปีแล้วโดยไม่มีข่าวมาจากเด็กหนุ่มเหล่านั้นแม้แต่คำเดียว ข่าวการสู้รบที่มิดเวย์ทำให้พวกชาวบ้านตามฝั่งทะเลเครียดไปด้วยความวิตกกังวลและการยอมจำนน ผู้เป็นแม่บางคนได้แอบไปเยือนศาลเจ้าต่าง ๆ เพื่อสวดมนต์ขอพรให้แก่ลูกชายของตน

นิตะและทาดาชิถูกเกณฑ์เข้าประจำการในราชนาวี ไม่มีข่าวคราวมาจากนิตะผู้เป็นทหารเรือเลยตั้งแต่เขาจากไป นิตะ ผู้ที่เมื่อใครคิดถึงเขาก็ต้องยิ้มออกมาถ้าหากว่าไม่คิดไปถึงอันตรายที่เขาอาจจะได้รับ

‘ตอนนี้นิตะกำลังพูดเสียงดังแต่ว่าน่ารักอยู่ที่ไหนกันหนอ ?’ นางไออิชิ นึกสงสัยอยู่ในใจ

ขณะใดก็ตามที่เธอนึกถึงนักเรียนเก่าคนใดคนหนึ่งของเธอ ขณะเดียวกันนั้นเธอก็จะนึกถึงเด็กหนุ่มทุกคนที่เธอพบที่ป้ายจอดรถประจำทางในเมืองครั้งนั้น พร้อมด้วยชายชราผู้มีปากที่มิดดีอยู่ข้างในเวลาแกหัวเราะ และต้นกุหลาบเหลืองข้างถนนซึ่งดอกตูมของมันปลั่งปลั่งอยู่ในแสงแดดซึ่งไม่มีราคาค่างวดในวันอากาศหนาวแห่งเดือนมีนาคมนั้น สิ่งที่ทำให้หัวใจของเธอมืดมนไปยิ่งกว่านั้นก็คือความคิดถึงสามีของเธอเอง ผู้ซึ่งเรือของเขาได้ถูกแปลงให้เป็นเรือขนส่งของทหารมาระยะหนึ่งแล้วและบัดนี้กำลังแล่นอยู่ที่ไหนไม่มีใครรู้ ? บรรดาเมียและแม่ทั้งหลายในประเทศที่กำลังมีสงครามนั้น ไม่ได้รับการยินยอมให้ทำได้แม้กระทั่งการร่วมวิตกกังวลซึ่งกันและกัน ช่างโง่เง่าเสียนี้กระไรที่พวกหล่อนถูกทำให้ต้อง

ทนต่อความทุกข์ทรมานเพียงเพราะว่ามีคนอื่นที่ทนทุกข์อย่างเดียวกันอยู่มากมาย
เสียเหลือเกิน ถ้าหากว่าผู้คนที่ทั้งหลายซึ่งถูกรีดรอนสิทธิในการพูด ด้วยข้ออ้าง
ที่ว่าพวกเขาไม่ได้เป็นผู้ที่มีทุกข์เพียงคนเดียวเท่านั้น จะได้รวมใจกันพูดขึ้นมาละ
ก็...อ้อ แต่นั่นจะเป็นไปได้อย่างไรกันเล่า ? แม้แต่ถ้าคนหนึ่งโนบรดาสตรี
เหล่านั้นจะแสดงความรู้สึกลับแท้จริงของหล่อนออกมา มือของหล่อนก็จะถูกมัดไว้
ข้างหลังเหมือนอย่างที่ยายชราไม่มีพินคนนั้นพูดทีเดียว

ดอกกุหลาบสีเหลืองข้างถนนเหล่านั้นคงบานแล้ว แต่เด็กหนุ่มเหล่านั้น
เล่า ?...”

ว่า

วันที่ 4 เมษายน 1946-สงคราม

สิ้นสุดลงเมื่อปีที่แล้ว ช่วยให้ท้องทะเล ท้องฟ้าและผืนแผ่นดินปลอดภัยพ้นจากความน่าสยดสยองได้ ในตอนเช้าตรู่ของวันอาทิตย์ เรือลำหนึ่งได้ออกจากหมู่บ้านต้นสนไป มุ่งหน้าไปยังแหลม นำเอาหญิงมีอายุรูปร่างผอม ๆ เตี้ย ๆ สวมเสื้อกางเกงติดกันสีกรมท่ามีจุดสีขาวเล็ก ๆ ไปกับมันด้วย

หมอกหนา ๆ ที่ลอยคว้างอยู่เหนือท้องทะเลอันเงียบสงบทำให้แหลมนั้นดูเหมือนกับลอยอยู่ในความฝัน อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นครู่หนึ่งรูปร่างเรียว ๆ ของมันก็ค่อย ๆ ชัดเจนขึ้นราวกับถูกดวงอาทิตย์ที่กำลังขึ้นปลุกให้ตื่นขึ้นมากระนั้น

“อ้อ ในที่สุดก็เห็นชัดดีแล้วละชะ” เด็กผู้ชายซึ่งกำลังตีกรรเชียงเรือเอ่ยขึ้น ดูท่าทางเขามีอายุมากกว่าสิบขวบนิดหน่อยเท่านั้น ในขณะที่โหมตีกรรเชียงเรือด้วยร่างเล็ก ๆ ทั้งร่างของเขา เขาก็มองดูหมู่บ้านที่แหลมซึ่งยังอยู่ไกลออกไปด้วยดวงตาอันสดใสเป็นประกาย หญิงผู้นั้นซึ่งกำลังมองดูหมู่บ้านนั้นอยู่ด้วยเหมือนกัน ก็กล่าวกับเด็กชายอย่างเอ็นดู

“ลูกมาที่แหลมนี้เป็นครั้งแรก ใช่ไหมจ๊ะ ? ไตคิจิ ?” เสียงของเธอฟังดูอ่อนน้อมกว่าท่าทางของเธอเอง

“อ้าว ก็ผมไม่มีเรื่องอะไรที่จะมาที่นี่นี่ฮะ” เด็กชายตอบโดยไม่หันหน้ามา

“ถูกแล้วละจ๊ะ แม่เองก็ไม่ได้ไปที่นั่นตั้งนานแล้วเหมือนกัน ที่นั่นนะเป็นที่โดดเดี่ยวห่างไกล นับตั้งแต่แม่สอนอยู่ที่นั่นก็สิบแปดปีแล้วนะจ๊ะ โอโฮโฮ ตั้งเกือบสองทศวรรษแล้วเชียวนะ ! ไม่ต้องสงสัยเลยว่าแม่ต้องแก่ลงมากทีเดียว”

นี่ก็คือนางโออิชิหลังจากเวลาผ่านไปหลายปีติดต่อกันแล้ว ! วันนี้เธอกำลังกลับไปสอนหนังสืออีกเป็นครั้งแรกในระยะสิบสามปี และจะไปสอนที่หมู่บ้านหัวแหลมนั่นเอง เธอเคยขี่รถจักรยานไปโรงเรียนด้วยความรำเริงออกอย่างนั้น นี่เธอสูญเสียวัยสาวไปเสียแล้วหรือ ? บางทีอาจจะเป็นได้ แต่นั่นก็ไม่ใช่เหตุผลข้อเดียวที่ทำให้เธอต้องไปโรงเรียนโดยทางเรือ สงครามทำให้ผู้คนต้องขาดแคลนรถจักรยานอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันไป หลังจากสงครามยุติไปตั้งครึ่งปีแล้วก็ยังหาซื้อรถจักรยานไม่ได้ นี่เป็นเรื่องที่ทำให้ความเดือดร้อนให้นางโออิชิมากที่สุดเมื่อเธอต้องกลับมาทำงานที่หมู่บ้านหัวแหลมนั่นอีก รถประจำทางเคยวิ่งไปมาได้ส่วนหนึ่งของหนทางทั้งหมด แต่ในยามสงครามระยะเพียงแค่นี้ก็ยิ่งถูกตัดออกไปและยังไม่มีรถวิ่งอีกเลย ดูเหมือนจะไม่มีทางอื่นนอกจากเดินมาเป็นระยะห้าไมล์ซึ่งแม้แต่สมัยที่เธอยังสาว ๆ อยู่ก็ยิ่งต้องขี่จักรยานมาแทน เธอเกรง

ว่าถ้าขึ้นเดินมาเธอก็คงสุขภาพเสียไปเป็นแน่จึงได้แนะนำให้ครอบครัวของเธอย้ายมาอยู่ที่หมู่บ้านหัวแหลมเสีย ไตคิจิก็คัดค้านทันที และกล่าวว่าตัวเขาเองจะพายเรือมาส่งและรับเธอทุกวัน แต่การเช่าเรื่อนั้นก็ต้องเสียเงินมากพอ

“ถ้าฝนตกลูกจะทำยังไงจ๊ะ ?” ตอนนั้นผู้เป็นแม่ได้ถามขึ้น

“ผมก็จะใส่เสื้อฝนของคุณพ่อเนะฮะฮะ”

“แล้วเราจะทำยังไงถ้ามีลมแรง ?”

โดคิจินึงเงียบ

“อ้อ ไม่เป็นไรหรอก วันไหนมีลมแรงแม่อีกจะเดินเอา” เธอรีบช่วยลูกชายซึ่งหาคำตอบไม่ได้อย่างรวดเร็ว พຽງนี้ค่อยคิดเอาใหม่ อย่างน้อยระยะเวลาหลายปีซึ่งเต็มไปด้วยความยากลำบากซึ่งในระหว่างนั้นผู้คนมีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ เท่านั้น ก็ได้สอนพวกเขาไม่ให้ยอมแพ้ต่อความยากลำบากเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างเช่นอากาศไม่ดีเป็นต้น สงครามได้ลดจำนวนคนในครอบครัวโออิชิจากหกคนมาเหลือเพียงสามคน ซึ่งยังเป็นภาระจำเป็นมากขึ้นที่สมาชิกที่เหลืออยู่จะต้องหาทางรอดชีวิตต่อไปให้ได้

โดคิจิกลายเป็นนักเรียนชั้นประถมหกแล้ว และนามิกากำลังเรียนอยู่ชั้นประถมสี่ วันนี้นามิกได้ออกมาที่ชายหาดเพื่อส่งแม่ไปทำงานเป็นครั้งแรก เมื่อนิกได้ว่าเกือบถึงเวลาที่เขาจะต้องไปโรงเรียนแล้ว นางโออิชิก็หันไปมองดูทางด้านสน เธอไม่เคยเห็นต้นไม้ที่นั่นจากด้านทะเลมาเป็นเวลานานแล้ว แต่รูปร่างลักษณะของมันก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปเลยตั้งแต่สมัยก่อนมาแล้ว ดูจากภายนอกนั้นหมู่บ้านของเธอก็ดูเหมือนจะไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปเลย แต่อันที่จริงแล้วความพ่ายแพ้หลังจากทำสงครามมาเป็นเวลายาวนานได้นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงขึ้นที่นั่น

“ลูกไม่เห็น้อยหรือกริจะ โดคิจิ ? แม่เกรงว่ามือของลูกจะเป็นแผลฟองนะ”

“อาจจะเป็นก็ได้ฮะ แต่เดี๋ยวก็หายฮะ ผมไม่กลัวหรอก”

“แม่ขอชมเชยลูกจริง ๆ จะในเรื่องนี้ มะรินนี่เราออกจากบ้านให้เข้ากว่านี้สักหน่อย จะได้ไหมลูก ?”

“ทำไม่ริฮะ ?”

“ก็การที่ลูกชายของครูจะไปโรงเรียนสายทุกวันนะ มันไม่ดีหรอกนะ ในระหว่างนี้ แม่อีกจะพยายามหาจักรยานให้ได้ด้วย”

“ไม่เป็นไรหรอกฮะ ถ้าผมมีเหตุผลดีพอในการมาสายละก็ผมคงไม่โดนดุหรอกฮะ ผมจะพ่ายเรือให้คุณแม่ทุกวันเลย” เด็กชายยิ้มอย่างภาคภูมิใจพลาญไกวตัวเองไปข้างหน้าและข้างหลังเบา ๆ พร้อมกับโบพาย

“แหม ลูกดีกรเรียนเก่งนี่จะ ! ลูกนะเป็นเด็กขาวทะเลจริง ๆ นะ ไปเรียน

มาตั้งแต่เมื่อไหร่จะ ?”

“ผมลองหัดดูเท่านั้นแหละอะ นักเรียนชั้นป.หกคนไหน ๆ ก็ตีกรรเชียงได้
แล้วอะ”

“จริงรึจะ ? บางทีแม่เห็นจะต้องเรียนมังละ”

“อย่าเลยอะ ผมจะพายให้แม่ตลอดไปเลย”

“นั่นทำให้แม่นึกอะไรขึ้นมาได้ ครั้งหนึ่งมีเด็กผู้ชายคนหนึ่งชื่อทาดาชิ
โมริโอกะ เมื่อตอนที่เขายังอยู่ชั้นประถมหนึ่ง เขารับอาสาพายเรือให้แม่นั่ง
นั้นมันนานมาแล้ว...แต่เขาถูกฆ่าตายในสงคราม”

“โอ ! เขาเป็นนักเรียนของคุณแม่รึจะ ?”

“จ๊ะ”

ในทันใดนั้นน้ำตาก็เอ่อขึ้นมาในดวงตาของนางโออิชิ ถ้าเขายังมีชีวิตอยู่
ปานนี้เขาก็คงโตเป็นผู้ใหญ่แล้วละ-เธอคิด เธอจำได้ถึงตอนที่เธอจากกับทาดาชิ
ตลอดกาล-เมื่อห้าปีที่แล้วนี่ที่ตรงสะพานท่าเรือ ภาพของเขาในความทรงจำของเธอก็
ปรากฏขึ้นมาในใจซ้อนกับภาพสมัยเด็กของเขา นั่นเป็นครั้งสุดท้ายที่เธอได้เห็นเขา
นักเรียนเก่าของเธอที่คนนะที่จากไปอย่างจะไม่ได้เห็นหน้ากันอีกเลย ? หัวใจของ
เธอที่ยาวห่อลงไปในขณะที่นึกสงสัยว่า บัดนี้เมื่อประเทศญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามที่
น่าสยดสยองนั้นแล้วจะมีใครสักคนที่ได้กลับมาบ้าน และจะมีสักคนที่เธอจะ
ได้พบเขาอีก ?

ห้าปีหลังนี้ได้ผ่านไปเหมือนกับฝันร้าย ในระหว่างเวลานั้นนางโออิชิก็ได้
รับความทุกข์มากพอ ๆ คนอื่น ๆ จนกระทั่งในที่สุดเธอก็จำต้องกลับไปสอนที่
หมู่บ้านหัวแหลมอันห่างไกลนั้นอีกโดยมีลูกชายเล็ก ๆ ติดตามมาเป็นเพื่อน นับ
เป็นครั้งแรกในชีวิตของเธอที่ได้อย่างจริงจังว่า การมีคุณวุฒิในงานอาชีพนั้นเป็น
ความโชคดี ซานาเอะนักเรียนเก่าของเธอนั่นเองที่ได้แนะนำให้เธอยื่นใบสมัคร
ในตอนนั้นเธอกำลังลำบากอย่างเหลือเกินจนถึงกับแทบไม่มีเสื้อผ้าสวมไปโรงเรียน
การมีชีวิตอยู่อย่างขาดแคลนนั่นทำให้คนเราแก่ลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นตอนนี้
นางโออิชิจึงดูแก่กว่าอายุสี่สิบปีมากทีเดียว จนดูคล้ายกับอายุห้าสิบเข้าไปแล้ว

ผู้คนที่ชีวิตอยู่แล้วก็ตายไป เสียสิทธิ์ของมนุษย์ไป พวกเขาต้องตาลน
ด้วยความหวาดกลัวหรือมิฉะนั้นก็ต้องซ่อนซุกหยาดน้ำตาที่ไหลมาจากหัวใจไว้

พวกเขาารู้สึกว่าถูกขู่เข็ญอยู่ทุกวัน ที่ร้ายกว่านั้นก็คือเมื่อเวลาผ่านไปผู้คนก็เลย
คุ้นเคยกับสภาพเช่นนั้นจนลืมนึกถึงมันไปเลย มนุษย์เรากลายเป็นคนหยาบคาย
ป่าเถื่อนอย่างเต็มที่ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ การแข็งข้อต่อต้านแนวโน้มน
เช่นนี้ย่อมหมายถึงความตาย ดูเหมือนว่าความจลาจลวุ่นวายแบบนี้จะดำรงอยู่
ต่อไประยะหนึ่ง จนผู้คนมักรู้สึกว่าสงครามยังมีได้ยุติลงจริง ๆ เลย

ในวันที่ 15 สิงหาคม 1945 (ทุกคนเคยได้ยินถึงความโหดร้ายของลูกระเบิด
ปรมาณูมาแล้วจากปากผู้อื่น แต่ก็ยังไม่เคยรู้เลยว่าที่จริงนั้นมันโหดร้ายทารุณ
เพียงไร) ไคคิจิซึ่งตอนนั้นเป็นนักเรียนชั้นประถมห้าแล้วได้ถูกเรียกไปที่โรงเรียน
เพื่อฟังคำแถลงการณ์ของพระมหาจักรพรรดิ หลังจากได้ฟังคำประกาศยอมแพ้
ของพระมหากษัตริย์แล้วเขาก็กลับมาบ้านอย่างสลดหดหู่ กัมสึระลงเล็กน้อย
ราวกับว่าจะแบกเอาความรับผิดชอบในเรื่องความพ่ายแพ้นี้ไว้บนบ่าเล็ก ๆ ของ
เขาเอง

นับตั้งแต่นั้นมาเป็นเวลากว่าครึ่งปีนิดหน่อยเท่านั้น นางโออิชิก็รู้สึกตื่นตัวใจ
อย่างลึกซึ้งที่ได้เห็นลูกชายเล็ก ๆ ผู้กล้าหาญของเธอติกรรเชียงเรืออยู่ต่อหน้าต่อ
ตาเธอ เด็ก ๆ นั้นปรับตัวเองให้เข้ากับกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว
เสียเหลือเกิน! นางโออิชิคิดว่าไคคิจิคงจะอายุถ้าตอนนี้เธอบอกเขาว่า ในวันนั้น
ของเดือนสิงหาคมเมื่อปีก่อนนั้นเขาทำท่าทางอย่างไร ฉะนั้นเธอจึงเก็บความคิดไว้
เพียงในใจเธอ

ในวันนั้นเธอได้กอดเขาไว้พร้อมกับยิ้มปลอบขวัญเด็กชายผู้ท้อแท้ “ลูก
เศร้าโศกเรื่องอะไรมากเชียวิริจ๊ะ?” เธอพูด “นับตั้งแต่นี้ไปลูกก็สามารถจะเล่า
เรียนเหมือนอย่างที่เคย ๆ ควรเรียนได้แล้วนี่? มาเถอะลูก ไปกินอาหารกลางวัน
กันเถอะจ๊ะ”

ไคคิจินั้นเคยตื่นเต้นเสมอในเรื่องการกินอาหาร แต่วันนั้นเขาไม่ได้มองดู
ที่โต๊ะเลย “คุณแม่อะ เราแพ้สงครามอะ คุณแม่ฟังวิทยุหรือเปล่า?” เสียงของ
เขาตะกุกตะกักเหมือนกับจะร้องไห้

“ฟังจ๊ะ แต่สงครามก็เสร็จสิ้นไปแล้วนี่นะ ไม่ดีหรือหรือลูก?”

“ถึงแม้ว่าเราจะแพ้กันหรืออะ?”

“ถูกแล้วจะ เห็นไหม ? ที่นี้จะไม่มีใครถูกฆ่าตายในสงครามอีกแล้วละ คนที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จะได้กลับมาอย่างไงล่ะ”

“ถ้าฉันเราก็ไม่ได้ถือคติพจน์ที่ว่า ‘ถึงจะตายก็ไม่ยอมแพ้’ นะซีคะ ?”

“เปล่าหรอกจะ ก็ดีนี่นะที่เราไม่ได้ถือคติพจน์อย่างนั้นนะ”

“คุณแม่ไม่ร้องให้หรือกรีธาถึงแม้ว่าเราจะพ่ายแพ้ ?”

“ไม่ร้องหรอกจะ”

“คุณแม่ก็ดีใจจนรีคะ ?” ไคคิจิถามอย่างเคือง ๆ

“อย่าเหลวไหลไปหน่อยเลย ไคคิจิ คิดถึงตัวลูกเองเถอะ คุณพ่อก็ถูกฆ่าตายไปแล้วนะ ท่านจะไม่มีวันกลับมาอีกหรอกนะ ไคคิจิ”

เด็กชายรู้สึกพิศวงในน้ำเสียงอันรุนแรงของแม่ จึงมองดูเธอเสียเต็มตาราวกับว่าเพิ่งจะตื่นขึ้นมาเป็นครั้งแรก แต่ดวงตาใจของเขาก็งงไม่ลืมขึ้นอย่างเต็มที่นัก เขาอยากจะทำว่าแม่ของเขาในการที่ยังมีแก่ใจบอกให้ไปกินอาหารได้ลงคอทั้ง ๆ ที่กำลังอยู่ในวิกฤตการณ์อย่างนี้ เขายังไม่เคยประสบพบเห็นสันติภาพ เขาได้ยินมาว่าเขาถือกำเนิดเกิดมาในคืนอันมืดตื้อในระหว่างที่มีการโจมตีทางอากาศ เขาเติบโตมาในท่ามกลางการพรางไฟ ค้นเคยกับการได้ยินเสียงหวูดเตือนภัย และไปโรงเรียนโดยสวมผ้าคลุมหัวบุนวมแม้กระทั่งในหน้าร้อนเพื่อปกป้องศีรษะไว้ในกรณีที่มีโอกาสโจมตีทางอากาศ ด้วยการเติบโตมาเช่นนี้เขาจึงไม่สามารถเข้าใจได้ว่าเหตุใดแม่ของเขาจึงได้จงเกลียดจงชังสงครามนัก ? ทุกครอบครัวได้ส่งสมาชิกไปในสนามรบกันทั้งนั้น จึงแทบจะไม่มีผู้ชายหนุ่ม ๆ เหลืออยู่ในหมู่บ้านเลย ไคคิจิก็ทักท้วงเอว่านั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ลานศาลเจ้าทุกแห่งได้รับการกวาดเสี้ยนจนสะอาด ไม่มีแม้แต่ร่องรอยของใบไม้ร่วง ไคคิจิเชื่อว่า ‘นี่คือวิถีชีวิตของเรา’ สิ่งเดียวที่เขาไม่ชอบก็คือขนมปังขม ๆ ที่ทำจากลูกสนซึ่งเขาไปเก็บเอามาจากป่าไม้

ในระหว่างสงคราม เด็กวัยรุ่นหลายคนในหมู่บ้านเล็ก ๆ ของไคคิจิได้อาสาสมัครไปทำงานในหน่วยทหารอากาศเยาวชน นักบินจะได้กิน เบนไซ* ได้จนพอใจทีเดียว-นี่คือถ้อยคำที่ทางการทหารใช้โฆษณาเพื่อที่จะดึงดูดจิตใจอัน

---

* ซุปถั่วซึ่งมีรสหวาน

อ่อนเยาว์ของเด็กหนุ่ม ๆ ที่ยากจน ลูกชายบางคนของครอบครัวที่ยากไร้ก็เลย ถูกปล่อยให้เข้าไปทำงานในหน่วยทหารอากาศ อย่างไรก็ตาม เด็กหนุ่ม ๆ เหล่านี้ ก็ได้เป็นวีรบุรุษไปอย่างรวดเร็วด้วยประการฉะนี้ ตอนนี้เป็นเวลาที่ผู้คนไม่ว่าจะ ร่ำรวยหรือยากจนก็ตามจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่รักชาตินอกจากว่าจะยอม อุทิศตัวเองให้แก่ ‘หนทางนั้น’ เพราะฉะนั้นพวกเด็กหนุ่มก็จะได้รับการสรรเสริญ เยินยอมมากขึ้นถ้าหากว่าพวกเขาจะยอมเลิกการศึกษาเล่าเรียนของตนมาอาสา สมัครเป็นทหารโดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่ โดยเฉพาะถ้าเขาเป็น ลูกชายคนเดียว มีอยู่ครั้งหนึ่งที่โรงเรียนมัธยมชั้นต้นที่ในเมือง ในจำนวนเด็ก ผู้ชายหลายคนที่อาสาสมัครเป็นทหารนั้นมีผู้ที่เป็นลูกชายคนเดียวของพ่อแม่อยู่ สามคนเท่านั้นที่ไม่ได้รับความยินยอมจากพ่อแม่ เลยถือกันว่าเป็นเกียรติอย่าง ใหญ่หลวงสำหรับโรงเรียนนั้น และเป็นเกียรติมากขึ้นสำหรับพวกพ่อแม่เหล่านั้น โดคิจิซึ่งตอนนั้นยังเล็กเกินไป ได้เอย่ขึ้นคล้ายกับจะร้องทุกข์ถึงความเป็นเด็ก ของเขาว่า “ผมอยากไปเข้าโรงเรียนมัธยมชั้นต้นเร็ว ๆ จังฮะ” ครั้นแล้วเขาก็ ร้องเพลงออกมาว่า

“ฉันเห็นเสือเครื่องแบบนายทหาร

ราชนาวิตรระการงามนักหนา

มีกระดุมเจ็ดเม็ดติดงามตา

สมอเรืออีกดอกซากุระปักไว้เอย...

ชีวิตมนุษย์ถูกเปรียบกับดอกเชอริ และพวกเด็ก ๆ ถูกสอนให้เชื่อว่าจุดหมาย อันสูงสุดอย่างเดียวรวมทั้งเกียรติศักดิ์ที่ไม่มีวันสิ้นสุดของเด็กหนุ่มก็คือการไปตาย ในสมรภูมิ อย่างน้อยการศึกษาที่ดำเนินต่อไปด้วยทัศนคติที่จะสั่งสอนเด็กผู้ชาย ทั้งหมดในประเทศญี่ปุ่นให้ซึ่มซาบในความเชื่อถือนั้น แม้กระทั่งรูปอนุสาวรีย์ของ คินจิโร นิโนมิยา ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความขยันขันแข็งก็ถูกเคลื่อนย้ายออกไป จากสนามของโรงเรียน และถูกทำลายลงเป็นเศษโลหะในท่ามกลางเสียงโห่ร้อง ระฆังโบสถ์ซึ่งเคยบอกเวลามาทั้งเข้าเย็นและประกาศภาวะฉุกเฉินมาในอดีตนับ ร้อย ๆ ปีแล้ว ก็ยังถูกนำออกไปจากหอคอยเพื่อเอาไปละลายเสีย ในสิ่งแวดล้อม

เช่นนี้จึงอาจจะเป็นเรื่องธรรมดาที่ว่า เด็ก ๆ ผู้ชายอย่างโดคิจินี้จะกลายเป็นคนที่ปรารถนาที่จะได้เป็นวีรบุรุษและละเลยคุณค่าของชีวิตของพวกเขาเสีย อย่างไรก็ตาม นี่เป็นแนวโน้มที่ผู้เป็นแม่ของโดคิจิไม่มีวันที่จะทำตามได้

“ฟังนะ โดคิจิ” ในตอนนั้นเธอได้พูดขึ้น “แม่อยากให้ลูกเป็นพลเรือนสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวของเราได้ตายไป ‘อย่างมีเกียรติ’ แล้ว มันยังไม่พออีกหรือ ? การตายไปนั้นจะไม่ทำให้ลูกได้รับอะไรหรอกนะ หลังจากที่แม่ได้พยายามมาอย่างมากมายที่จะเลี้ยงดูลูกมานะ ลูกยังอยากถูกฆ่าตายมากนัก เขียววี ? ลูกจะไม่หวงเลยหรือถ้าแม่จะต้องใช้เวลาที่เหลือในชีวิตของแม่ไปในการร้องไห้ ?” เธอพูดประโยคนี้เหมือนกับประจวบจำผ่ายนหนูเปียก ๆ ลงบนหน้าผากที่ร้อนผ่าวด้วยพิช ไซ้ของโดคิจิ แต่เด็กชายผู้นั้นกำลังคลั่งเสียจนค่าเดือนแบบอ่อน ๆ ของเธอไม่มีผลอะไร ตรงกันข้ามเขากลับพยายามจะชักเหตุผลให้แม่ของเขาฟังโดยกล่าวว่า “ถ้าฉันคุณแม่อีกจะไม่ได้มีเกียรติได้เป็นแม่ของทหารที่ตายไปนะซีคะ” ดูเหมือนเขาจะเชื่อว่า การถูกฆ่าตายในระหว่างปฏิบัติการรบนั้นก็คือหนทางที่ดีที่สุดในอันที่จะแสดงความจงรักภักดีต่อบิดามารดาและพระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นแม่ลูกคู่นี้จึงไม่สามารถเห็นพ้องต้องกันได้

“สวรรค์โปรด !” ผู้เป็นแม่พูดขึ้น “นี่ลูกยังต้องการให้แม่กลายเป็นแม่ของทหารที่ตายในการรบอยู่อีกหรือ ? แม่จะเสียสามีไปแล้วนะ ยังไม่พออีกหรือ ?”

อย่างไรก็ดี เด็กชายผู้นั้นกลับรู้สึกละอายใจอย่างลับ ๆ ในการที่แม่ของเขาเป็นอย่างนั้น เนื่องจากว่าเขาเป็นเด็กผู้ชายในชาติที่ชอบการต่อสู้ จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่เขาปรารถนาจะได้คู่หน้าค่าชื้อไว้ เขาพยายามปกปิดอย่างที่สุดไม่ให้ใครรู้ว่าแม่ของเขารู้สึกอย่างไร อย่างไรก็ตาม เขาก็ยังเป็นกังวลถึงคำพูดและการกระทำของแม่อยู่ เขายังจำได้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นเมื่อนานมาแล้ว

ในตอนนั้นพ่อของเขากลับบ้านเพราะลาป่วย แต่ก็ได้รับคำสั่งให้ออกเรืออีก โดคิจิเป็นคนแรกที่รู้สึกตื่นเต้นจึงไปเะอะอะอยู่กับน้องชายและน้องสาวของเขา แม่ของเขาทำหน้าที่นวดนวดนอยและพูดออกมาด้วยเสียงที่กลั่นไว้ให้เบาว่า “เด็กคนนี้เป็นอะไรไปนะ ? เป็นบ้าไปรีไร ? เขาไม่รู้หรือว่ามีมันมีความหมายแก่ฉันอย่างไรบ้าง” พอพูดดังนี้แล้วเธอก็เอานิ้วผลักหน้าผากของเขา โดคิจิเสียหลักจนเกือบล้มหงายหลังไป เขาจึงกระโดดเข้ามาหาเธออย่างเดือดดาล อย่างไรก็ตาม

เมื่อเขาเห็นว่านัยน์ตาของเธอปรึ่มไปด้วยน้ำตา เขาก็หยุดอย่างกระตาค ๆ พ่อของเขากำลังบ่นขึ้นอย่างขี้ม ๆ ว่า “ไม่เป็นไรน่า ไตคิจิ เด็ก ๆ อย่างลูกนะควร จะเต็มไปด้วยความกล้าหาญซิ ถ้าลูกกลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ไปแล้วพ่อจะทำ ยังไง ? ลูกจะส่งเสียงดังยังไงก็ได้ตามใจชอบเถอะนะ”

แต่ไตคิจิกลับไม่มีอารมณ์ที่จะส่งเสียงอะอะอีก ครั้นแล้วพ่อของเขาก็กอด ลูกทั้งสามคนไว้ด้วยกัน “จงแข็งแรงและโตเร็ว ๆ นะลูก” เขาพูด “ลูกต้องโต ขึ้นและดูแลแม่กับคุณยายไว้ให้ดี ถึงตอนนั้นสงครามก็คงจะยุติแล้วละ”

“สงครามจะเลิกหรือ ? พ่อรู้ได้ยังไงอะ ?”

“แต่ถึงยังไงคนป่วยอย่างพ่อเนะคงไม่มีใครต้องการหรอก”

พวกเด็ก ๆ ยังไม่อาจเข้าใจได้ว่าพ่อหมายความว่าอย่างไร พวกเขาเพียง แต่รู้สึกภาคภูมิใจเพราะพ่อไปรบเหมือนกับคนอื่น ๆ เท่านั้น ก่อนหน้านี้อีก เด็ก ๆ รู้สึกอับอายเพราะสมาชิกในครอบครัวของพวกเขาอยู่ที่บ้านกัน ทุก หนทุกแห่งในประเทศญี่ปุ่น ชีวิตครอบครัวได้แตกสลายลงจนถึงขั้นนี้แล้ว

ใบแจ้งข่าวการตายของพ่อจากทางราชการมาถึงครอบครัวก่อนหน้าเมือง ไชปันแตกได้ไม่นาน แม้กระทั่งไตคิจิก็ยังอดร้องไห้ไม่ได้ เขาหุบข้อศอกมาชิด ออกแล้วเอาข้อมือเช็ดน้ำตา แม่ของเขาโอบรอบไหล่เขาไว้ “เราอย่าท้อแท้ใจเลยจ้ะ ไตคิจิ ทำตัวเป็นลูกผู้ชายหน่อยซิจ้ะ” เธอกล่าว พยายามที่จะให้กำลังใจเขาและ ตัวเธอเองด้วย แล้วเธอก็บอกเขาด้วยเสียงเบา ๆ ว่าพ่อของเขาต้องการอยู่กับบ้าน มากแค่ไหน “คุณพ่อรู้จ้ะว่าลงได้ออกจากบ้านแล้ว ท่านก็จะไม่มีวันได้กลับมาอีก แต่ลูกก็ยังทำดีเต็มใจอะอะอยู่ได้ แม่นะเสียใจแทนพ่อเหลือเกิน แม่รู้สึก...”

อย่างไรก็ดี ถึงตอนนั้นไตคิจิก็ยังนึกสงสัยว่าทำไมแม่ของเขาจึงพูดอย่างนั้น ? เขาอยากให้เธอบอกว่าพ่อของเขาไปรบด้วยจิตใจที่ร่าเริง แน่ละ เขารู้สึกเสียใจ ที่ต้องสูญเสียพ่อไป แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็ยอมรับชะตากรรมของเขาว่าเป็น เรื่องธรรมดาที่ต้องเกิดขึ้นเพราะว่ารอบ ๆ ตัวเขาก็มีเด็ก ๆ ที่ไร้พ่ออยู่มากมาย ตัวอย่างเช่น ในหมู่บ้านข้างเคียงนั้นมีอยู่ครอบครัวหนึ่งที่เสียลูกชายไปหมดทั้งสี่คน มิตราก็ยกระดิกสีกี่ดวงติดเคียงข้างกันอยู่ที่ประตูบ้าน ไตคิจิเคยเงยหน้าขึ้นมองดู ตราเกียรติยศเหล่านั้นอย่างเคารพนับถือนี้กระไร ! แม้กระทั่งรู้สึกอิจฉาเอา ด้วยซ้ำไป

ต่อมาไม่นานก็มีดวงตราอันเล็ก ๆ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าซึ่งมีคำว่า ‘ความตายอันมีเกียรติ’ สลักเป็นตัวนูนอยู่ส่งมาที่บ้านของโดคิจิด้วยเหมือนกัน แม่ของเขาเอามันออกมาจากซองและวางลงบนฝ่ามือของเธอ แล้วก็มองดูดวงตราพร้อมด้วยตะปูตัวเล็ก ๆ สองตัวนั้นอยู่ครู่หนึ่ง ครั้นแล้วเธอก็เอาของทั้งหมดใส่คืนลงในซองและใส่ไว้ลิ้นชัก

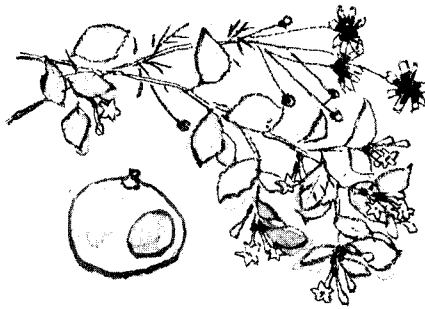
“ไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่จะติดมันไว้ที่ประตูบ้านของเรา ช่างไร้สาระอะไรอย่างนี้!” เธอพิมพ์่าออกมาอย่างโกรธเคืองแล้วก็ลงมือขัดข้าวที่ในกระป๋องเบียร์ ข้าวนั้นไม่ใช่สำหรับพวกเด็ก ๆ หรือ แต่สำหรับผู้เป็นยายของพวกเด็ก ๆ ซึ่งกำลังนอนป่วยอยู่จึงต้องกินแต่ข้าวต้ม หญิงชราผู้นี้หกล้มลงไประหว่างที่มีการโจมตีทางอากาศครั้งหนึ่ง และถูกอุ้มขึ้นมาโดยไม่มีหวังว่าจะหาย หมอมีความเห็นว่าแกไม่ได้ป่วยไปเพราะหกล้ม แต่หกล้มไปเพราะแกป่วยอยู่แล้ว หมอประจำหมู่บ้านนั้นเป็นชายชราอายุกว่าแปดสิบซึ่งผมและเครากลายเป็นสืวยไปหมดแล้ว แกไม้ใครเต็มใจจะมาดูคนไข้ที่ไม่มีหวังจะหายได้ เคราะห์ร้ายที่ไม่มีหมอคนอื่นที่จะไปหาได้ เพราะฉะนั้นอย่างน้อยนางโออิชิจึงพยายามอย่างหนักที่จะหาอะไร ๆ ดี ๆ ให้แม่ของเธอได้กิน แต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก แม้กระทั่งตามฝั่งทะเลก็ยังหาซื้อปลาได้ยากนักหนา เธอเที่ยวไปที่โน่นที่นี้เพื่อไปหาปลาและไข่ แต่ไม่เคยได้สิ่งใดมาโดยไม่ต้องยอมลดเกียรติด้วยการโค้งแล้วโค้งอีกหลาย ๆ ครั้ง แต่กระนั้นเธอก็ยังพยายามอยู่เสมอ

วันหนึ่งเธอได้เห็นว่าดวงตราเกียรติยศนั้นติดอยู่บนประตูรั้วแล้ว แน่นนอนโดคิจิคงเอามันออกมาจากลิ้นชักและตอกตะปูติดมันไว้ในขณะที่แม่ไม่อยู่ ดวงตราอันเล็ก ๆ นั้นเป็นประกายวาวอยู่ในที่ที่เหมาะสม แม่มี ‘เกียรติยศ’ ยืนมองดูดวงตรานั้นอยู่ครู่หนึ่ง-เจ้าเครื่องหมายเล็ก ๆ แห่ง ‘เกียรติยศ’ ซึ่งเป็นเครื่องแลกเปลี่ยนกับชีวิตของมนุษย์นั้น ดวงตราเกียรติยศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างหน้าไม่อายเลย เทียบระดับอยู่ที่ประตูโน้นประตูนี้ไปทั่ว บางทีคงจะเป็นพวกเด็กเล็ก ๆ นั้นแหละที่ต้องการมันมากที่สุด

ในที่สุดวันที่ 15 สิงหาคมก็มาถึง ประเทศทั้งประเทศตกอยู่ในความวุ่นวายอลหม่านราวกับว่ามีกระแสน้ำโคลนไหลมาท่วมมัน ถ้าหากว่าในท่ามกลางความจลาจลวุ่นวายนั้น เด็ก ๆ อย่างโดคิจิจะค่อย ๆ รู้จักลิ้มตาชั้นดูบ้างก็ยอม

ไม่ใช่สิ่งที่จะนำหัวเราะเยาะเลย ไม่มีเหตุผลอันใดเลยที่จะหัวเราะเยาะพวกเขา
 มีผู้คนไม่น้อยเลยที่หาเงินโดยเอาประโยชน์จากความไร้ชื่อไร้ไปในตอนหลัง
 สงคราม พวกทหารที่มีชีวิตอยู่เกินระยะสงครามก็กำลังกลับบ้านมาวันแล้วก็วันเล่า
 ทหารบางคนก็ไม่สามารถกลับบ้านได้ถึงแม้ว่าเขาจะยังมีชีวิตอยู่ ส่วนผู้เป็นพ่อ
 เป็นผ้า เป็นลูกชาย เป็นพี่ชายน้องชายจำนวนมากมายที่ตายไปแล้วยอมไม่มีวัน
 กลับมาได้ ดวงตราเกียรติยศของพวกเขาซึ่งเคยประดับอยู่ตามประตูบ้านก็
 หายไปหมด รวากับว่าครอบครัวของพวกเขาคิดว่าการทำเช่นนั้นจะทำให้ความ
 รู้สึกผิดของตนหายไปด้วยกระนั้น

โดคิจซึ่งได้ถอดดวงตราเกียรติยศออกจากประตูบ้านเหมือนกันนั้นต้อง
 ประสบกับความตายอย่างกะทันหันของน้องสาวคือยัตสึ หลังจากที่ยายตายไปได้
 ประมาณปีหนึ่งเท่านั้น ความตายของเด็กหญิงผู้นั้นนับเป็นความตายครั้งที่สาม
 ในครอบครัวนี้ภายในระยะเวลาสั้น ๆ เช่นนั้น พ่อของโดคิจได้หายไปในมหาสมุทร
 อันเต็มไปด้วยฟองคลื่น ยายของเขาก็ผอมลง ๆ เพราะความเจ็บป่วยจนกระทั่ง

ในที่สุดนางก็ล้มลงเหมือนต้นไม้
 ไม้ตาย ๆ ยัตสึก็จากไปเหมือน
 กับความฝันที่จางหายไปทั้ง ๆ
 ที่เมื่อวันก่อนนี้เธอยังแข็งแรง
 ดี ในบรรดากรรมกรรมของ
 คนทั้งสามนี้ ความตายของ
 ยัตสึก่อให้เกิดความเศร้าโศก
 แก่ครอบครัวมากที่สุด เธอ

ได้แอบกินลูกพลับดิบเข้าไปโดยไม่มีใครรู้ และตายไปด้วยโรคท้องร่วงอย่างแรง
 ลูกพลับเหล่านั้นคงจะสุกภายในหนึ่งเดือนหรือในราวนั้น แต่เธอก็ไม่ได้รอให้มัน
 สุกเสียก่อนแต่กลับกินเข้าไปหลายลูกเพราะว่ามันไม่มีรสฝาด เด็กคนอื่น ๆ
 บางคนก็กินพร้อมกับเธอเหมือนกัน ทว่าแม้แต่ยัตสึคนเดียวที่ตายไป

“สงครามเลิกแล้ว แต่ยัตสึก็ยังตายไปเพราะสงครามนั่นเอง” เมื่อแม่ของเขา
 พูดดังนี้ โคคิจก็ไม่สามารถเข้าใจถึงความหมายของเธอได้เดี๋ยวนั้น อย่างไรก็ตาม
 เขาก็ค่อย ๆ เข้าใจได้ว่าเธอหมายความว่าอย่างไร ในระยะหลังนี้ลูกพลับและ

เกลาดที่ในหมู่บ้านไม่มีทางที่จะยังอยู่บนต้นจนกระทั่งสุกได้ เพราะไม่มีใครใจเย็นพอที่จะรอ พวกเด็ก ๆ มักจะออกไปที่ทุ่งนาแล้วก็กินใบอะไรก็ตามที่กินได้ พวกเขาจะกินมันเทศสปรก ๆ ไปทั้งดิบ ๆ ทุกคนต่างก็มีผิวพรรณซูบซีดไปหมด บางทีอาจจะเพราะพยาธิตัวกลมก็ได้ แต่ไม่มีหมอไว้สำหรับชาวบ้านที่อาจเจ็บป่วยไป และก็ไม่มียาดี ๆ ด้วย ทั้งหมด ทั้งยาถูกเกณฑ์ไปใช้ในสงครามเสียหมด ตอนที่ผู้เป็นยายตายนั้น แม้แต่พระประจำหมู่บ้านก็ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร พระในหมู่บ้านใกล้เคียงก็มีธุระยุ่งเกินไปเพราะต้องดูแลผู้ที่ตายในสงคราม พระประจำหมู่บ้านได้กลับมาก่อนสงครามยุติลงเล็กน้อย และรีบมาที่บ้านของตระกูลโออิชิทันทีเพื่อประกอบพิธีรำลึกถึงดวงวิญญาณของคุณยาย ในตอนนั้นครอบครัวนี้มีได้คาดหมายเลยว่า ในไม่ช้านี้พวกเขาจะต้องขอร้องให้ท่านมาอีกเพื่อสวดศพให้แก้ยต์สุ

ก่อนตาย คุณยายบ่นเรื่องที่หมอบพระประจำหมู่บ้านไม่อยู่ แต่เมื่อคราวที่ยัตสุผู้นำสงสารเจ็บนั้น โดคิจิคิดว่าเธออาจจะไม่ได้คิดถึงอะไรอย่างนั้นหรอก เขารู้สึกเคืองเสียด้วยซ้ำไปที่พระท่องคำสวดเสียงดัง ตามที่แม่เล่าให้ฟังนั้น เมื่อตอนที่ยัตสุเกิด พ่อรู้สึกไม่สบายแล้วและกำลังคิดจะเลิกงานเดินเรือของเขาเพื่อจะได้พักผ่อน พ่อซึ่งเคยแล่นเรือไปถึงร้อยเอ็ดเจ็ดย่านน้ำทั่วโลกมาเป็นเวลาหลายปีในที่สุดก็อยากจะกลับมาพักผ่อนที่บ้าน เขาได้เปรียบเทียบบ้านของเขาว่าเป็นท่าเรือในย่านน้ำที่แปด จึงได้ตั้งชื่อทารกผู้เกิดใหม่นี้ว่า ‘ยัตสุ’ หรือท่าเรือที่แปด อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๆ ที่ป่วยอยู่อย่างนั้น พ่อก็ไม่สามารถจะอยู่บ้านเพื่อพักให้หายป่วยได้ และบัดนี้ ยัตสุซึ่งพ่อตั้งความหวังไว้ก็สิ้นชีวิตไปเสียแล้ว

ทุกสิ่งทุกอย่างกำลังขาดแคลน นางโออิชิจึงไม่สามารถหาโลงศพให้ยัตสุได้ เพราะไม่มีไม้มอบให้แก่ช่างทำโลง เธอจึงตัดสินใจว่าจะยกตุ๊กตา ๆ ซึ่งพังแล้วให้ทำโลง ในสวนก็ขาดดอกไม้เหมือนกัน ดังนั้นโดคิจิกับนามิกิจึงต้องไปเก็บดอกไม้ป่าที่ในสุสานมาวางให้แก่น้องสาวผู้ล่วงลับไป

เด็กชายทั้งสองนี้เคยได้ยินว่านานมาแล้วที่ในสวนของครอบครัวเคยมียัตสุไม้ดอกปลูกอยู่ แต่นานเท่าที่พวกเขาจำได้นั้นที่นั่นปลูกไว้แต่ต้นผักกาดและผักทองเท่านั้น ผักทองนั้นถูกปลูกไว้แม้กระทั่งบนที่ดินผืนเล็ก ๆ ที่ได้ขายคา ถေးของมันพันขึ้นไปจนถึงหลังคา ในทันทีหลังจากยัตสุตาย แม่ของเขาก็ร้องไห้และดิ่งเถา

ฟักทองลงมาจากชายคา ลูกฟักทองที่ดูไม่มีรสชาติสามหรือสี่ลูกก็หล่นลงมาพร้อมกับเถาของมัน เธอเอาลูกที่มีรูปร่างดีที่สุดวางลงในถาดและเอาไปตั้งไว้บนแท่นบูชา มีข่าวลือแพร่สะพัดไปว่าัยตสุดท้ายไปด้วยโรคบิดของเด็ก ดังนั้นครอบครัวนี้จึงต้องอดนอนเฝ้าอยู่ที่ข้างเตียงคนป่วยโดยไม่มีชาวบ้านมาเป็นเพื่อน ค่ำวันนั้นเมื่อเวลาดับไฟตามปกติได้สุดสิ้นลงแล้ว ผู้เป็นแม่ก็หยิบมิด ไชลิ่งเงนออกมาทราบว่านี่ถึงอะไรขึ้นมาได้ในทันควัน แล้วก็เสียบมันไว้ตรงข้าง ๆ ลูกฟักทองนั้นท่ามกลางความประหลาดใจอย่างยิ่งของลูกชายทั้งสอง มิดนั้นเป็นมิดที่พ่อของพวกเขาเอากลับมาบ้าน พวกเด็ก ๆ ได้รับการบอกเล่าหลายครั้งหลายคราว่ามิดนั้นคมมากและมีอันตราย ถ้าแม่ของเขาไม่ได้ยืมออกมา พวกเขาก็คงจะร้องกรี๊ดด้วยความกลัวเป็นแน่แท้ แต่เธอก็กำลังยิ้ม ถึงแม้ว่าจะดูคล้ายกับคนแปลกหน้าเพราะนัยน์ตาที่ข้ำววมจากการร้องไห้มาก็ตาม เด็กทั้งสองจึงรู้สึกโล่งใจขึ้นทันทีเมื่อเห็นจากสีหน้าของเธอว่าไม่มีอะไรน่าวิตก

“รามาทำอะไรดี ๆ ให้ยต์สูกันเถอะ” ผู้เป็นแม่เอ่ยขึ้น “บางทีลูกอาจจะไม่รู้ว่ามันจะกลายเป็นอะไรหรอกนะ หนุ่ยยต์สูก็น่าสงสารก็ไม่เคยมีโอกาสได้เห็นของนี้เลย ลูกคิดว่าลงเป็นฟักทองแล้วละก็ควรเอาไว้กิน ไม่ว่ามันจะอร่อยหรือไม่ก็ตาม ไชไหมล่ะจ๊ะ ? เมื่อสมัยที่แม่เป็นเด็กนะ แม่มักจะได้รับฟักทองที่ไม่มีรสชาติมาเล่นเสมอ เห็นไหมจ๊ะ ? นี่คือน้ำต่างโง่ล่ะ” เธอเงาะรูสี่เหลี่ยมไว้ที่ข้างลูกฟักทอง “แม่จะทำหน้าตาต่างกลม ๆ ไว้ตรงข้างนั้นนะ” เธอพูดต่อไป “ออกจะเงาะยากสักหน่อย ขอจามเล็ก ๆ ให้แม่สักจามได้ไหม ไคคิจิ ? แม่จะเอามันมาเป็นแบบเขียนวงกลมโง่ล่ะ แล้วก็ช่วยเอาถาดมาให้แม่ด้วยนะจ๊ะ จะเอามาใส่เนื้อฟักทอง”

เด็กทั้งสองเฝ้าดูเธอด้วยนัยน์ตาที่เบิกกว้าง แม่ทำโคมไฟนั่นเอง เธอเอาระดาศมาปิดไว้ที่หน้าต่าง และเอาตะปุดตัวหนึ่งติดไว้ที่กันสำหรับเสียบเทียนไข เมื่อมีเทียนไขที่ได้มาจากบัตรปันส่วนจุดอยู่ข้างใน โคมไฟนั้นก็เป็นสิ่งที่ยต์สูกต้องชอบดูแน่ ๆ ไคคิจิลิ้มความเศร้าโศกของเขาไปครู่หนึ่ง เขาพูดขึ้นว่า “แม่อะแม่เป็นช่างที่เก่งจริง ๆ เขียนอะอะ”

เมื่อโคงศพล็ก ๆ เสริจเรียบร้อยแล้ว พวกเขาก็เอาโคมไฟฟักทองนั้นวางไว้ในโคงข้าง ๆ โบน้าของเด็กหญิงน้อย เปลือกหอยและตุ๊กตากระดาศที่ยต์สูกเคย

เล่นก็ถูกบรรจุไว้ในนั้นเหมือนกัน ในทันใดนั้น พี่ชายทั้งสองของเธอก็ท่วมทับไปด้วยความเศร้าโศกเลวร้ายให้โฮออกมา ในขณะที่ร้องไห้คร่ำครวญอยู่นั้น ไคคิจิก็นึกถึงแหวนของเขาซึ่งยัดสลุอยากได้อยู่เสมอขึ้นมาได้ เขารู้สึกโกรธตัวเองที่ไม่ใจดีพอที่จะให้เธอยิ้มเมื่อก่อนนี้ เลยคิดว่าเขาจะให้เธอเสียเดี๋ยวนี้ เขาพยายามที่จะทำให้มือของเธอซึ่งงออยู่บนทรงวงจับแหวนนั้นไว้ แต่นิ้วอันเย็นชืดของยัดสลุก็ไม่ยอมงอต่อไปแล้ว แหวนนั้นจึงเลื่อนออกไปแล้วก็ร่วงไปอยู่ที่กันโลงนามิกิซึ่งกำลังร้องไห้อยู่เหมือนกัน ได้นำเอากระดาษสีที่เขาถือว่ามีค่าและพยายามซ่อนไว้จากยัดสลุมา เขาพับขึ้นกระดาษเหล่านั้นให้เป็นรูปนก รูปคนรับใช้และลูกบอลลูน แล้วใส่ไว้ในโลง ครั้นแล้วยัดสลุก็ถูกทิ้งไว้ในโลกอันพร้อมด้วยของขวัญเหล่านี้

หลังจากนั้นนางโอบิซึกิขราลงในทันที ผมของเธอกลายเป็นสีดอกเลามากขึ้น ร่างกายก็ดูเล็กลงไปเนื่องจากน้ำหนักตัวลดลง เมื่อเธอก้มตัวลง ดูเธอเหมือนกับแม่ของเธอที่ล่องลับไปแล้วเสียจริง ๆ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่แก่ขนาดนั้น ไคคิจิก็ยังรู้สึกตกใจที่เห็นแม่แก่ลงอย่างรวดเร็ว เขาเกรงว่าต่อไปจะมีอะไรเกิดขึ้นกับเธอ ตอนนั้นเขาโตเป็นผู้ใหญ่พอที่จะแลเห็นคุณค่าของชีวิตมนุษย์ได้แล้ว บัดนี้คำพูดของพ่อที่ว่า ‘ดูแลแม่ของลูกให้ดี’ นั้นก็มีความหมายเป็นแก่นเป็นสารขึ้น

เขาจะพูดว่า “ผมจะไปหาพินนะซะแม่” แล้วก็พานามิกิเข้าไปในป่าไม้

“ข้ากลับจากโรงเรียนผมจะไปเอาของปันส่วนมาเลยนะซะ” ด้วยคำพูดนี้ เขาก็รับเอาหน้าที่ในการเดินทางไปยังศูนย์ปันส่วนซึ่งอยู่ไกลออกไปได้ด้วย

นามิกิก็พยายามให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะให้ได้เช่นกัน เขาจะบอกว่า “หนูจะดักน้ามาให้แม่ทั้งหมดเท่าที่แม่ต้องการเขียนซะ” แม่ของเขาซึ่งกลายเป็นคนน้ำตาไหลได้ง่ายกว่าแต่ก่อนก็จะพึมพำว่า “แหม ลูกทั้งสองคนนะช่างดีต่อแม่ขึ้นมาในทันทีทีเดียวนะจ๊ะ”

เป็นเพราะความพยายามอย่างลับ ๆ ของชานาเอะนั่นเอง ที่นางโอบิซึกิผู้อ่อนแอลงเป็นอย่างมากและจำเป็นต้องได้รับความเอาใจใส่อย่างมากนี้สามารถกลับไปสอนนักเรียนได้อีก เดียวนี้ชานาเอะเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนใหญ่แล้ว

“เธออายุเกือบสี่สิบไม่ใช่รี ? นั่นเป็นอายุที่พวกครูผู้หญิงควรจะเลิกสอน

แล้วนะ” ในตอนแรกครูใหญ่แสดงความไม่เต็มใจออกมา อย่างไรก็ตาม ซานาเอะก็พยายามอ่อนน้อมเขาค้างแล้วครั้งเล่า จนในที่สุดเขาก็ยินยอมโดยมีเงื่อนไขว่านางโออิชิต้องไปสอนที่โรงเรียนหมู่บ้านหัวแหลม และต้องไม่ใช่ในฐานะครูผู้มีความรู้ดีอย่างเต็มที่ซึ่งเธอมีสิทธิ์ที่จะเป็นด้วย แต่ในฐานะครูชั่วคราวซึ่งมีตำแหน่งอยู่ภายใต้ความเมตตาของครูใหญ่ หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือเธอจะถูกปลดออกเมื่อไรก็ได้ถ้ามีครูดี ๆ มาแทน เนื่องด้วยความเห็นอกเห็นใจครูเก่าของเธอที่มีอยู่ท่วมท้น ซานาเอะจึงบอกนางโออิชิถึงเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม นัยน์ตาของฝ่ายหลังก็แวววาวขึ้นอย่างประหลาด

“นั่นแหละคือสิ่งที่ครูต้องการละ คิดคุณนะจ๊ะ ครั้งหนึ่งครูเคยสัญญาว่าจะกลับไปที่นี่อีก เพราะจะนั่นครูจึงเหมือนกับเป็นหนี้อย่างหนึ่ง” เธอไม่หวั่นต่อเงื่อนไขที่ร้ายกาจนั้นเลย กลับยิ้มร่ากับว่ามีความปิติอย่างกะทันหันเอ้อลั่นขึ้นมาจากกันบั้งแห่งหัวใจของเธอ ในช่วงเวลานั้นเอง ถ้อยคำต่าง ๆ ที่เธอลืมนึกไปจนกระทั่งถึงตอนนั้นก็กลับคืนมาสู่ความทรงจำของเธออย่างสดใสราวกับดอกไม้ซึ่งกำลังจะแย้มบาน

“คุณครูคะ กลับมาอีกนะคะ !”

“กลับมาอีกเมื่อเท่าของคุณครูหายดีแล้วนะชะ”

“สัญญาชะชะ”

เธอไม่รู้หรือว่าเธอถูกใคร ๆ เวทนาเช่นเดียวกับนางโงโตะ ‘ชรา’ ซึ่งมาสอนแทนเธอเมื่อตอนนั้น? แน่นอน เธอต้องรู้ แต่เนื่องจากเธอต้องตกพุ่มม่ายโดยมีลูกชายเล็ก ๆ สองคนเช่นนี้ เธอจึงจำต้องไปสอนที่โรงเรียนที่หัวแหลมนั้นอย่างยินดีเช่นเดียวกับครูโงโตะ

ในขณะที่เธอเฝ้ามองดูเนินเขาสีเขียวบนแหลมใกล้เข้ามาและเอิบอาบอยู่ในอากาศยามกลางคืนอย่างสดชื่นนั้น เธอก็รู้สึกที่ตัวเองสดใสและเป็นสาวขึ้นด้วย เมื่อสมัยก่อนนี้เธอนำสมัยด้วยเสื้อผ้าแบบตะวันตกและรถจักรยานของเธอ แต่บัดนี้ เธอผูกผมสีเทาของเธอไว้ในแบบเรียบ ๆ สวมเสื้อคลุมชั้นนอกซึ่งทำด้วยเสื้อกิโมโนสีกรมท่าเก่า ๆ ของสามี และมีลูกชายตัวเล็ก ๆ ตีกรรเชียงเรือให้นั่ง

หากจะมีอะไรที่จะเตือนให้นึกถึงตัวเธอคนเก่าได้ก็เห็นจะเป็นดวงตาของเธอซึ่งเริ่มเป็นประกายแวววาวขึ้นมาทันที กับเสียงอันอ่อนเยาว์นั่นเอง

เสื้อผ้าแบบตะวันตกและรถจักรยานของเธอนั้นครั้งหนึ่งถูกกล่าวหาว่าสมัยใหม่เกินไป แต่มันก็เป็นตัวอย่างให้คนอื่นเหมือนกัน ผลก็คือ เดียวนี้แทบไม่มีผู้หญิงคนไหนในหมู่บ้านหัวแหลมที่ไม่รู้จักวิธีขี่จักรยาน อย่างไรก็ตาม ในเมื่อเดี๋ยวนี้อายุก็ผ่านไปแล้วเกือบยี่สิบปี บางทีอาจจะไม่มีใครจำได้อีกแล้วก็ได้ว่าเมื่อตอนสาว ๆ เธอเป็นอย่างไร

ผืนแผ่นดินดูเหมือนจะเลื่อนเข้ามาหาคนทั้งสอง และเธอก็เกือบจะไปถึงชายหาดอยู่แล้ว เช่นเดียวกับในอดีต มีพวกเด็ก ๆ ในหมู่บ้านมายืนมองอยู่เมื่อได้เห็นโดคิจซึ่งกำลังเอาเสาไม้ต้นเรืออยู่อย่างขุ่มข่าม และนางโออิชิซึ่งไม่คุ้นตาพวกเขา ครูโออินั้นไม่รู้จักเด็กคนไหนเลย ความขาดแคลนเสื้อผ้าในอดีตกาลหลายปีที่ผ่านมาทำให้พวกเด็ก ๆ ในหมู่บ้านที่กระเบียดกระเสียนนี้ดูกระจุกกระจิกมากกว่าแต่ก่อนเสียอีก เด็กผู้ชายบางคนสวมกางเกงที่ขาดเป็นริ้ว ๆ เหมือนกับ紗ห่วยทะเล เปิดให้เห็นผิวหนังเปล่าเปลือย เมื่อนางโออิชิมีให้พวกเด็ก ๆ พวกเขาที่ทำท่ากลัว ๆ นิดหน่อยหรือมิฉะนั้นก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ แต่ในขณะที่ก้าวถอยออกไปนั้นก็แสดงความสนใจอย่างลึกซึ้งไปด้วย วิธีที่พวกเด็ก ๆ จ้องมองด้วยความอยากรู้อยากเห็นนั้นมิได้เปลี่ยนไปเลยนับตั้งแต่สมัยก่อนมา นางโออิชิกระโดดลงจากเรือท่ามกลางสายตาแสดงความอยากรู้อยากเห็นเหล่านั้น แม้แต่ก่อนกรวดเม็ดเล็ก ๆ ก็ดูเหมือนจะนำเอาความทรงจำอันเป็นที่รักในอดีตกลับมาให้ เธอรู้สึกวิงเวียน อาจจะเป็นเพราะเมาคลื่นก็ได้ ในขณะที่เริ่มเดินไปอย่างช้า ๆ นั้นเธอก็ได้ยินเสียงเด็ก ๆ กระซิบกันอยู่ข้างหลัง

“นี่อาจจะเป็นคนครูก็ได้นะ”

“เราลองคำนับดูมั้ยล่ะ ?”

ผู้เป็นครูยิ้มทั้ง ๆ ที่ไม่ตั้งใจ เด็กเล็ก ๆ สามสี่คนวิ่งผ่านเธอไปยืนขวางทางอยู่และผงกหัว ดูเหมือนว่าเด็ก ๆ เหล่านี้จะยังไม่ถึงอายุที่จะเข้าโรงเรียนเลย แต่บางทีพวกเขาอาจจะกำลังเลียนแบบเด็กชั้นประถมหนึ่งซึ่งติดนิสัยชอบโค้งคำนับ ในขณะที่การศึกษาใหม่กำลังจะมาถึงก็ได้ ในขณะที่ตอบรับการทักทายของพวกเด็ก ๆ นั้น นางโออิชิก็รู้สึกวุ่นวายน้ำตากำลังไหลเอ่อขึ้นมาในดวงตาของเธอ

เธอรู้สึกเป็นสุข รู้สึกคล้ายกับว่าพวกเด็กเล็ก ๆ เหล่านั้นกำลังต้อนรับเธอ เธอแอบเข็ดน้ำตาแล้วก็ยิ้ม คราวนี้เธอมองดูพวกเขาอย่างตั้งใจแต่ก็ไม่พบดวงหน้าที่คุ้นตาเลย ผู้คนที่เธอพบตามถนนก็เป็นคนแปลกหน้าเหมือนกัน ‘ถนนก็เหมือนแต่ก่อนนี่แหละ แต่ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไปมากเหลือเกิน!’ นางโออิซึคิด เธอไม่รู้หรอกว่าตัวเธอเองต่างหากที่เปลี่ยนแปลงไปมากกว่าคนอื่น ๆ เสียอีก ในระหว่างนั้นพวกเด็ก ๆ ก็ยังผ่านเธอไปที่ละสองหรือสามคน พวกเขาวิ่งผ่านไปพลางแอบชำเลืองมองดูเธอ เธอมองเห็นไปทางอื่นเสียเพราะตั้งใจที่จะซ่อนนัยน์ตาตัวเองที่มีน้ำตาแวววามกำลังจะไหลทันออกมาแล้วนั้นเสีย

หลังจากโบกมือให้โคจิซึซึ่งจะต้องกลับบ้านไปคนเดียวแล้ว เธอก็เดินเข้าประตูรั้วของโรงเรียนไป ในทันทีที่เห็นว่าบานหน้าต่างประมาณร้อยละแปดสิบของตัวอาคารโรงเรียนซึ่งดูเก่าแก่ไปด้วยอำนาจลมฟ้าอากาศนั้นหักพังไปแล้ว ความรู้สึกสิ้นหวังก็รุกเข้ามาหาเธอเหมือนกับกระแสน้ำที่ไหลบ่า อย่างไรก็ตามในตอนหลังเมื่อเธอนั่งอยู่ข้างหน้าต่างในห้องเรียนเก่าและมองออกไปเหมือนอย่างที่เคยทำในสมัยก่อนนั้น หลังของเธอก็เริ่มยึดตรงขึ้น เพราะเหตุว่า ถึงแม้ว่าตัวอาคารเรียนจะเก่าแก่อย่างสุดแสน เธอก็ยังสังเกตเห็นว่าพวกนักเรียนได้นำเอาของใหม่ ๆ มากับพวกเขาด้วย บางคนนำเอากระเป๋าหนังสือใหม่สีขาวทำด้วยผ้าบุสายคาดเอวมา บางคนก็ใช้ผ้าห่อของที่ทอในบ้านแทนกระเป๋า หนังสือเรียนที่อยู่ข้างในก็ไม่มียกและยับยู่ยี่เหมือนกับกระดาดาหนังสือพิมพ์ที่ถูกพับ แต่กระนั้นใบหน้าของพวกเด็ก ๆ ก็ยังสดใสไปด้วยความคาดหวัง สีหน้าของพวกเขาเป็นอย่างเดียวกันกับสีหน้าของพวกเด็ก ๆ ที่หมู่บ้านหัวแหลมนี่ในครั้งอดีต ผู้เป็นครูจึงรู้สึกราวกับว่าสิ่งที่เธอประสบมาเมื่อสิบแปดปีก่อนนั้นเพิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อวานนี้เอง เธอถึงกับคิดสับสนไปครู่หนึ่งว่าหาได้มีช่องว่างอยู่ระหว่างตอนนั้นกับตอนนี้ไม่

หลังจากทำพิธีการเริ่มเรียนอย่างง่าย ๆ แล้ว เธอก็พาพวกนักเรียนเข้าไปในห้องเรียน ทั้ง ๆ ที่ได้เตรียมตัวมาแล้ว เธอก็ยังรู้สึกว้าวุ่นว้างขึ้นหน้าทันที อย่างไรก็ตาม เธอก็ยังเรียกชื่อนักเรียนด้วยท่าทางที่มีประสพการณ์ ครั้งแรกเธอเตือนนักเรียนก่อน โดยบอกพวกเขาด้วยเสียงที่สดใสเหมือนคนสาว ๆ และมันคงว่า “เมื่อครูเรียกชื่อใคร โปรดขานดัง ๆ ว่า ‘มาครับ’ หรือ ‘มาค่ะ’ นะ

จ๊ะ...เด็กชายคากุ คาวาซากิ”

“มาครับ”

“เด็กชายโยชิโอะ คาเบะ”

“มาครับ”

“เธอนี่ช่างสนุกสนานจริงนะ! ครูแน่ใจว่าพวกเธอทุกคนคงขานได้ชัดเจนนะจ๊ะ เธอเป็นน้องของคตสุไรโซใหม่ โยชิโอะ?”

เด็กชายผู้ซึ่งเพิ่งได้รับคำชมเชยเสียงอันดังของเขาตอบพลางพยักหน้า “ใช่ะ” ดูราวกับว่าเขาเชื่อว่าเขาไม่ควรจะตอบด้วยปากนอกจากเขาจะถูกเรียกชื่ออย่างไรก็ดี ผู้เป็นครูก็ยังยิ้มอยู่

“เด็กชายบันคิจิ โอคาตะ”

เขาต้องเป็นหลานชายของอิโซคิจิแน่ ๆ แต่เนื่องจากเธอรู้ว่าพ่อของเด็กคนนี้มีเมตตาต่ออิโซคิจิซึ่งกลายเป็นคนตาบอดไปเลยถูกปลดออกจากหน้าที่ทหาร เธอจึงผ่านไปโดยไม่ได้ยกมือเขามาถาม

“เด็กชายคัตซุฮิโกะ ยามาโมโตะ”

“มาครับ”

“เด็กชายโงโระ โมริโอะ”

“มาครับ”

โมริโอะ! ดวงหน้าของทาดาชิปรากฏขึ้นอย่างแจ่มชัดในความทรงจำของครูโออิชิแล้วก็หายไป

“เด็กหญิงมาโคโตะ คาดาจิริ”

“มาค่ะ”

“เธอเป็นน้องของโคโตะเอะโซโตะใหม่จ๊ะ?”

มาโคโตะมองกลับมามากมายง ๆ แน่นอน เธอคงจำพี่สาวซึ่งสิ้นชีวิตไปตั้งแต่เธอยังเป็นเด็กทารกอยู่ไม่ได้ นั่นจึงทำให้ครูเลิกถามถึงเรื่องสมัยก่อน มีลูกสาวของมิซาโกะ นิซิงูจิด้วยซึ่งมีชื่อว่าคัตสึโกะ ในบรรดาเด็กผู้หญิงอื่น ๆ อีกสามคนนั้นมีคนหนึ่งชื่อจิสึคาโตะ คาวาโมโตะผู้สวมเสื้อกระโปรงตัวใหม่สีแดง ในระหว่างหยุดพัก ครูโออิชิก็อดที่จะถามเธออย่างทำเป็นไม่สนใจนักไม่ได้ว่า “คุณพ่อของหนูเป็นช่างไม้โซโตะใหม่จ๊ะ จิสึคาโตะ?”

ฉิซาโตะตอบพลางมองมาด้วยนัยน์ตาดำ ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับตาของมัดสุเอะ
ว่า “เปล่าค่ะ คนที่เป็นช่างไม้จะเป็นคุณตาของหนูต่างหาก”

“อ้อ”

ผู้เป็นครูได้อ่านจากสมุดทะเบียนของโรงเรียนว่าบิดาของเด็กหญิงผู้นี้เป็น
ช่างไม้ อย่างไรก็ตาม เธอได้ถามอีกว่า “ถ้าฉันมัดสุเอะเป็นใครล่ะจ๊ะ ? เป็น
พี่สาวของหนูใช่ไหมจ๊ะ ?”

“ไม่ใช่หรอกค่ะ เป็นแม่หนูนะค่ะ แม่อยู่ที่โอซากะ แม่ส่งเสื้อนี้มาให้หนูค่ะ”

นั่นทำให้ครูถึงกับตกใจ แต่ก็ยังโล่งใจอยู่ที่นึกขึ้นมาได้ว่าในชั้นใหม่ของเธอ
นี่ไม่มีนิตะหรือมาสุโนะอยู่ ในขณะที่เดียวกันเธอก็อดคิดถึงพวกเขาไม่ได้ ถ้า
นิตะอยู่ที่นั่นละก็เขาก็คงจะเปิดเผยเรื่องราวทั้งหมดของครอบครัวนักเรียนใหม่ทั้ง
สิบคนไปแล้วละ เขาคงจะบอกชื่อเล่นหรือชื่อที่เป็นที่รู้จักกันดีของแต่ละคนให้ครูรู้
เธอคิดถึงนิตะ ทาเคอิชิ ทาดาชิ อิโซคิฉิ มัดสุเอะ ฟุจิโกะและคนอื่น ๆ ทุกคน
ครั้นแล้วภาพของนักเรียนใหม่สิบคนของเธอซึ่งเพิ่งมาโรงเรียนเป็นครั้งแรกใน
วันนี้และแสดงความไว้วางใจในครูของพวกเขามากเท่า ๆ กับที่นักเรียนเก่าของเธอ
เคยเป็นมาก็หลีกทางให้แก่ภาพของเด็ก ๆ สิบสองคนซึ่งครั้งหนึ่งเคยมาชุมนุมกัน
อยู่ใต้ต้นสน เธอมองออกไปนอกหน้าต่างโดยไม่ตั้งใจ ก็แลเห็นต้นไม้ต้นนั้นยัง
ยืนต้นอยู่ที่นั่นเช่นเดียวกับแต่ก่อนนี้ ดูเหมือนมันจะไม่ได้รู้สึกถึงลูกชายสองคนของ
เธอซึ่งอาจจะกำลังยืนอยู่ข้าง ๆ มันพลางจ้องมองมาที่แหลมนี้เอาเสียเลย

ครูโออิชิแอบเดินไปที่มุมสนามเด็กเล่นและแต่งหน้าแต่งตาของเธอเสียใหม่
พวกนักเรียนได้ตั้งฉายานามไว้ให้แก่ครูที่มีอารมณ์อ่อนไหวผู้นี้เรียบร้อยแล้วทั้ง ๆ
ที่เธอยังไม่รู้ตัว ถึงอย่างไรก็ยังมีนิตะคนหนึ่งอยู่ในหมู่บ้านหัวแหลมนี้ พวก
เด็ก ๆ นั้นช่างสังเกตจนไม่เคยมองข้ามแม้กระทั่งความเคลื่อนไหวเล็ก ๆ น้อย ๆ
ของผู้เป็นครูไป ดังนั้นจึงได้ให้ฉายานามแก่เธอว่า ‘คุณครูขี้แย’

บท
ที่
10

วัน
หนึ่ง
ที่
แจ่ม
ใส

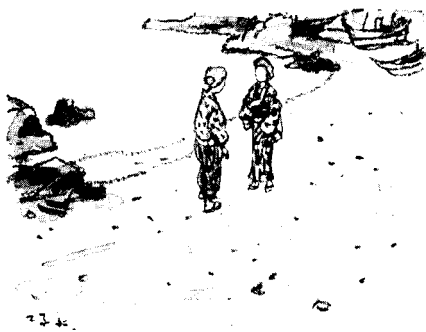
๑

แม้ว่าจะจะเป็นเดือนเมษายน
แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีอากาศหนาวระเือกลอยอยู่เหนือชายหาดในบ่ายวันนั้น
ครูโออิชิซึ่งกำลังนั่งเหยียดขาอยู่บนพื้นทราย ก็ลุกขึ้นยืนปิดฝุ่นละอองออกจากเสื่อ
กางเกงติดกันของเธอที่ตรงหัวเข่า ก็มีเสียงเรียกเธอมาจากข้างหลังว่า “คุณครู
โออิชิ กำลังทำอะไรอยู่คะ?” ผู้เรียกก็คือมิซาโกะ นิชิจูจินนั่นเอง

“อ้อ มิซาโกะ!”

ดูเหมือนว่ามิซาโกะกำลังจะออกไปที่ไหนสักแห่งหนึ่ง เพราะเธอสวมผ้า
คาดเอวตามแบบตามแผนทับเสื้อกิโมโนแพรวัวร์ซึ่งมีลวดลายดอกไม้สวยสดใส
หลังจากได้แลกเปลี่ยนการทักทายกันตามธรรมเนียมแล้ว เธอก็เริ่มพูดคุยด้วย
น้ำเสียงที่สนิทสนมทันทีว่า “หนูกำลังไปที่โรงเรียนค่ะ หนูต้องการพบคุณครู”
พร้อมกับคำพูดนี้เธอก็โค้งอีกและกล่าวเพิ่มเติมว่า “ด้วยความบังเอิญอย่างโชคดี
นะคะ ลูกสาวของหนูชื่อคัตสึโกะบังเอิญอยู่ในชั้นที่คุณครูสอน หนูรู้สึกดีใจมากค่ะ”

การพูดซ้ำ ๆ และกิริยามารยาทของเธอทำให้นึกถึงมารดาของเธอในสมัย

ก่อนนี้ แต่แล้วเธอก็
เผยนิสัยเดิมของเธอ
เองออกมาอย่างรวดเร็ว
โดยพูดกับครู
ของเธออย่างรัก
ใคร่ “เมื่อหนูได้ยินว่า
คุณครูกำลังมาที่หมู่
บ้านหัวแหลมนี้อีก

หนูก็ดีใจจนร้องไห้แฉะคะ คุณครูเคยเป็นครูของหนูและเดี๋ยวนี้ก็เป็นครูของ
ลูกสาวหนูอีก เรื่องอย่างนี้จะไม่ใคร่จะเกิดขึ้นบ่อย ๆ นะ หรอกคะ อย่างไรก็ตาม
หนูก็ดีใจที่ได้เห็นคุณครูแข็งแรงดี”

“ถึงยังงั้นก็เถอะ เราทุกคนจะไม่ได้ผ่านเวลาที่ยากลำบากมาแล้วหรือจ๊ะ ?”

มิซาโกะไม่ได้ตอบ แต่กลับมองไปรอบ ๆ “ตรงแถวนี้แหละที่คุณครูขาเจ็บ
ไม่ชิริคะ ? เธอถามพร้อมด้วยแววแห่งความใฝ่หาอดีตแฝงอยู่ในดวงตา

“ถูกแล้วจ๊ะ เธอจำได้ดีเหลือเกินนะจ๊ะ !”

“หนูจะไม่ลืมหรอกคะ หนูคิดถึงมันอยู่เสมอแล้วก็พูดถึงมันกับซานาเอะเขา
เราต่างก็คิดว่า ชั้นของเรานะคงจะประกอบด้วยเด็ก ๆ ที่แปลกประหลาดที่สุดเท่า
ที่เคยไปโรงเรียนมาในหมู่บ้านหัวแหลมนี้ทีเดียว คุณครูจำได้หรือเปล่าคะ ที่ครั้ง
หนึ่งเราเคยเดินไปบ้านคุณครูกันตลอดทางนะคะ ?” พร้อมกับคำพูดนี้เธอก็มอง
ไปยังต้นสนซึ่งอยู่ไกล ๆ นั้น ก็พอดีมองเห็นเรือของโดคิจิมากำลังแล่นเข้ามาใกล้จึง
ทำท่าจูงน เรือนั้นเข้ามาใกล้แล้ว ครูโออิชิพยักหน้าไปทางนั้นและอธิบายอย่าง
ยิ้มแย้มว่า “นั่นลูกชายของครูจ๊ะ มิซาโกะ เขามารับครูทางนี้ทุกวันแหละ”

เมื่อได้ยินดังนี้ มิซาโกะก็อุทานออกมาอย่างประหลาดใจว่า “โอ จัน
หรือคะ ?”

‘มิซาโกะไม่รู้หรือจ๊ะ โดคิจิมารับเราตั้งสามวันมาแล้ว ?’ ครูโออิชิก็
พิศวง ดูเหมือนมิซาโกะจะรับมรดกวิถีชีวิตของครอบครัวของเธอมาคือมีกจะชอบ
อยู่โดดเดี่ยวเสมอ อย่างไรก็ตาม พายุแห่งกาลเวลาก็มิได้ละเลยที่จะพัดข้าม
กำแพงดินเหนียวสูง ๆ รอบบ้านของเธอเข้าไปโหมเอาสามีมืดของเธอไปและวางเขา

ไวโนท่ามกลางพวกทหารที่ยังไม่กลับมา อย่างไรก็ตาม ในขณะที่กำลังยืนอยู่ต่อหน้าครูของเธอขณะนี้ เธอก็ดูออกจะไร้ความกังวลใด ๆ คล้ายกับเด็กสาว ๆ ยิ้มแย้มอย่างอารมณ์ดีเหมือนแต่ก่อนนั้น ในขณะที่ชาวบ้านคนอื่น ๆ ไม่มีอะไรสวมนอกจากเสื้อกางเกงติดกันแบบเรียบ ๆ เท่านั้น มิซาโกะคนเดียวที่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าดี ๆ ที่เหมาะกับภรรยาสาวในครอบครัวที่ร่ำรวย นี่เธอผ่านวันเวลาอันยืดยาวที่เต็มไปด้วยความยากลำบากนานาประการนี้มาได้อย่างไรหนอ ? ในทันทีหลังจากสงครามเล็กก็มีข่าวลือว่า ห้องเก็บของของครอบครัวชินิจิเต็มไปด้วยสินค้าของทางการทหารกองสูงขึ้นไปจนถึงเพดาน แต่ข่าวลือนี้ก็ไม่ได้รับการพิสูจน์แต่อย่างใด กล่าวกันว่าครอบครัวของมิซาโกะร่ำรวยขึ้นมาด้วยสินค้านั้น แต่ดวงหน้าของเธอก็ไม่มีร่องรอยของความผิคนั้นแต่อย่างใด

มิซาโกะซึ่งยืนเคียงข้างอยู่กับครูของเธอ แสดงความห่วงใยอย่างแท้จริงทุกครั้งทีเรือของโดคิจิโคลงเคลงไป “ลมแรงเกินไปนี่คะสำหรับเด็กเล็ก ๆ ยังงั้นะ คุณครูโออิชิ อึย ดูซีคะ ! น่ากลัวจัง”

มีอยู่หลายครั้งที่ดูคล้ายกับว่าร่างเล็ก ๆ ของโดคิจิรวมทั้งเรือกรรเชียงลำเล็กนั้นกำลังจะกลิ้งลงไปในทะเล ทั้งเรือเล็กและเด็กชายเล็ก ๆ นั้นต่างก็ต่อสู้ด้วยความกล้าหาญจนกระทั่งผู้หญิงสองคนซึ่งกำลังเฝ้าดูเขาอยู่รู้สึกว่ามันตัวเองกำลังเครียดเป็นอย่างมากไปด้วย ที่ชายหาดนั้นหนาวยะเยือก แต่โดคิจิคงจะต้องตัวเปียกไปหมดด้วยหยาดเหวอเป็นแน่

“คุณครูไม่ได้ซื้อจักรยานอีกแล้วหรือคะ ?” มิซาโกะถามขึ้น อย่างไรก็ตาม ครูโออิชิกำลังตื่นตกใจเกินกว่าที่จะเอาใจใส่กับคำถามของมิซาโกะมากนัก เธอเฝ้าดูโดคิจิถูกคลื่นซัดกลิ้งไปมาและนี่ก็อยากจะสามารถดึงตัวเขากับเรือลำนั้นเข้ามาให้ได้

มิซาโกะพูดต่อไป “การตีกรรเชียงน่าจะออกจะยากเกินไปนะคะในวันที่ฝนตกหรือมีลมแรง คุณครูจะประหยัดเวลาได้ด้วยการใช้รถจักรยาน ไม่ใช่หรือคะ ?”

“จะ แต่ทุกวันนี้ะในท้องตลาดไม่มีรถจักรยานขายหรอกนะจ๊ะ มิซาโกะหรือถึงแม้ว่าจะมี ครูก็ไม่คิดว่าครูจะมีเงินพอซื้อมันได้หรอก” ผู้เป็นครูตอบโดยมิได้ถอนสายตาไปจากเรือลำนั้น เธอจำได้ว่าแม้แต่ในสมัยก่อนที่เศรษฐกิจยังดีอยู่นั้น เธอก็ยังต้องซื้อจักรยานมาด้วยระบบเงินผ่อนที่ไม่มากนัก โทมิโกะ

ลูกสาวของเจ้าของร้านขายจักรยานซึ่งเคยช่วยเธอนั้น ต่อมาภายหลังได้แต่งงาน และไปตั้งหลักแหล่งอยู่ในกรุงโตเกียว นับตั้งแต่มีสงครามเป็นต้นมา ตอนที่แม่ แต่ไปรษณียบัตรก็หายากนั้น ครูโออิซึกิไม่เคยได้ข่าวจากโทมิโกะอีกเลย ในตอน ปลาย ๆ สงครามนั้น เธอเคยคิดถึงเพื่อนคนหนึ่งซึ่งมีสามีตั้งร้านขายรถจักรยาน อยู่ที่ถนนหงโจะในกรุงโตเกียวอยู่ครั้งหนึ่ง เธอนึกสงสัยว่าป่านนี้ครอบครัวของ โทมิโกะจะไปอยู่ที่ไหนและมีชีวิตอยู่อย่างไร ? เธอนึกกลัวไปว่าคนทั้งครอบครัว ของโทมิโกะอาจจะตายไปหมดแล้วด้วยการโจมตีทางอากาศในวันที่ ๑ มีนาคม ก่อนหน้านั้น จิตใจของเธอหมกมุ่นอยู่กับความเปลี่ยนแปลงที่ประดาหน้ากันเข้ามาสู่ชะตากรรมของเธออย่างรวดเร็วจนแทบจะไม่ได้คิดถึงใครเลย

บ้านในเมืองซึ่งคุณพ่อของโทมิโกะเคยอยู่นั้นยังคงเป็นร้านขายรถจักรยาน อยู่อย่างเดิม แต่ด้วยเหตุผลบางประการตัวเจ้าของร้านได้เปลี่ยนไปในระหว่าง สงคราม เดียวนี้มีแต่ชายชราคนเดียวอยู่ที่นั่น เป็นชายแก่ที่ดูขอมข่อยอยู่เสมอ แยกทำงานซ่อมรถจักรยานเก่า ๆ สกปรก ๆ ลุงคนนั้นก็สูญเสียทายาทของแกไป เหมือนกัน

“นี่เราจะหาจักรยานคันใหม่ได้ที่ไหนนะ ?” ครูโออิซึกินึกสงสัย มิซาโกะ จึงพูดขึ้นด้วยท่าทางจริงจัง “ถ้าคุณครูต้องการจะซื้อรถจักรยานละก็ กรุณาบอก หนูนะคะ”

เธอไม่มีเวลาที่จะถามว่ามิซาโกะหมายความว่าอย่างไรเพราะเรือของโดคิจิ แล่นเร็วได้แล้วและเข้ามาถึงชายหาดแล้ว บางทีอาจจะเป็นเพราะตอนนี้เรือมาถึง แหลมทางด้านอับลมแล้วอันเป็นที่ที่ลมไม่สามารถจะเป็นอุปสรรคได้แล้วกระมัง โดคิจิยิ้มให้แม่ของเขาแต่มองผ่านมิซาโกะไปอย่างไม่สนใจ เขาคำเรือขึ้นมา อย่างเคยจนกระทั่งหัวเรือเกยอยู่บนพื้นทรายและรอให้แม่ขึ้นมา ในขณะที่นั่นเอง ผู้แปลกหน้าก็พูดกับเขามาจากข้าง ๆ โดยที่เขาไม่คาดหมายว่า “มาเถอะ พ่อหนุ่ม ลงมาจากเรือเถอะ น่าจะจับไว้ให้”

ในขณะที่เขาหันไปดูด้วยความประหลาดใจ แม่ของเขาก็ยิ้มให้ “ทำไมไม่ มานั่งพักเสียสักหน่อยล่ะจ๊ะ โดคิจิ ?”

เด็กชายสิ้นศรัทธาโดยไม่พูดอะไร ผู้เป็นแม่จึงพูดต่อไป “แม่มีเรื่องจะพูดกับ สุภาพสตรีผู้นี้หน่อยนะจ๊ะ ลูกจะรอแม่สักครูได้ไหมล่ะ ?”

โดคิจิกระโดดลงจากเรืออย่างเคื่อง ๆ โดยไม่ตอบ เมื่อเขาจัดการผูกเชือก
พวงไว้กับก้อนหินใหญ่ก้อนหนึ่งแล้ว แม่ของเขาที่เรียกว่า “มานิชิ โดคิจิ”

เธอต้องการจะถามมิซาโกะถึงเรื่องรถจักรยานต่อหน้าเขา แต่เมื่อเธอนั่งอยู่
ระหว่างมิซาโกะซึ่งดูเหมือนจะลืมเรื่องนั้นไปเสียแล้วกับโดคิจิซึ่งนั่งเอามือกอดเข้า
มองข้ามทะเลไปเหมือนกับผู้ใหญ่ นั่น เธอก็ไม่รู้สึกลอยๆจะพูดเรื่องรถจักรยานอีก
ต่อไปแล้ว ‘ไม่ว่ามิซาโกะจะรู้จักช่องทางที่ไหนก็ตามเถอะ แต่มันก็จะต้อง
ทำให้เราเกิดความตะขิดตะขวงใจอย่างแน่นอนในภายหลัง’ ครูโออิชิคิดในใจ
หลังจากเงียบกันไปอย่างกระดากกระเดื่องครู่หนึ่งแล้ว มิซาโกะก็เริ่มพูดขึ้นอย่าง
ร่าเริงราวกับจะทำให้ตัวเองสบายใจขึ้น “เมื่อวันก่อนหนูพูดกับซานาเอะคะ เรา
คิดว่าจะเรียกพวกเพื่อนร่วมชั้นมารวมกันเพื่อจัดงานต้อนรับคุณครู”

“แหม ครูดีใจที่ได้ยินเช่นนี้ แต่ครูสงสัยว่าตัวเองจะมีค่าควรแก่งานต้อนรับ
เชียรวรี ? ก่อนหน้าที่ครูจะกลับมาก็ที่นี่นะ ครูคิดว่าตัวเองยังสาวและมีริ้วผมเรียง
อยู่เหมือนเดิม แต่พอมามาเข้าจริง ๆ แล้ว ก็ได้รู้ว่าตัวเองเจ้าอารมณ์มากเกินไป ความ
ทรงจำทุกอย่างทำให้ครูร้องไห้ไปเสียหมด” ในขณะที่พูดอยู่นี้เธอก็มีน้ำตาปรึ่ม
ขึ้นมาที่ดวงตาแล้ว เธอจึงเช็ดมันออกไปอย่างรวดเร็วและพูดต่อไปด้วยเสียงที่
เข้มแข็งว่า “ถึงยังงั้นก็เถอะ ช่างเป็นความน่ารักของเธอเหลือเกิน เพื่อนร่วมชั้น
ของเธอที่อยู่แถวนี้มีอยู่กี่คนล่ะจ๊ะ ?”

“ผู้ชายสองคนกับผู้หญิงสามคนค่ะ แต่เราตั้งใจจะเชิญคตสุรุกับมัตจังมาด้วย”

“เธอหมายความว่าถึงมัตสุเอะ คาวาโมโตะนะริจ๊ะ ?”

“ค่ะ เราไม่รู้ว่าจะเธออยู่ที่ไหนมาเป็นเวลานานทีเดียวค่ะ แต่ในระหว่าง
สงครามเธอกลับมาที่นี่ครั้งหนึ่งจากไหนก็ไม่มีใครรู้ มาพักอยู่ที่นี้เดียวเดียวแล้วก็
ไปอีก แต่หนูเข้าใจว่ามาสุโนะมีตาบลที่อยู่ของเธอค่ะ มัตจังสวยเสียจนหนูแทบ
จำไม่ได้แน่ะค่ะ” ดวงหน้าของมิซาโกะมีแววประหลาดอยู่ชั่วแวบหนึ่ง ครูโออิชิ
แสสร้งทำเป็นไม่เห็นสีหน้านั้น ในขณะที่เดียวกันเธอก็นึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
ของเธอเมื่อสองวันก่อนนี้

“คุณพ่อของหนูเป็นช่างไม้ใช่ไหมจ๊ะ จิซาโตะ ?” เธอถามไปเช่นนั้น

“เปล่าหรอกค่ะ ช่างไม้นั้นเป็นคุณตาของหนูต่างหาก”

“มัตสุเอะเป็นพี่สาวของหนูริจ๊ะ ?”

“เปล่านั้น เป็นแม่เนคะ แม่อยู่ที่โอซากะ แม่ส่งเสื้อตัวนี้มาให้หนู” จิซาโตะตอบ นัยน์ตาของเธอเป็นสีดำเหมือนนัยน์ตาของมัดสุเอะ

ผู้เป็นครูไม่รู้สึกอยากจะถามมิซาโกะถึงเด็กหญิงคนนั้นในตอนนี้อย่างไร แต่มีอะไรอย่างอื่นที่เธอต้องถามถึง

“เรื่องที่ครูอยากทราบก็คือ ฟุจิโกะเป็นยังไงบ้าง? มีใครรู้บ้างไหมจ๊ะ?”

มิซาโกะตอบด้วยสีหน้าเช่นเดียวกับที่เธอแสดงออกมาเมื่อกี้เมื่อตอนที่พูดถึงมัดสุเอะ “เธอเป็นคนที่หายไปจากเราเลยทีเดียว ในระหว่างสงคราม เราได้ยินว่าเธอโชคริพที่จะถูกพวกเศรษฐกิจใหม่คนหนึ่งซื้อตัวไป แต่เขาเป็นเศรษฐกิจสงครามนี่คะ หนูเลยสงสัยว่าเธอจะยังคงมีฐานะดีอยู่อีกหรือเปล่า?” มิซาโกะกำลังแสดงปมเชื่องของเธอออกมาโดยไม่รู้ตัว รวากับว่าเจตนาที่จะเมินไปเสียไม่ให้เห็นท่าทางของมิซาโกะและเมินเสียจากความเคราะห์ร้ายของมัดสุเอะและฟุจิโกะผู้ดูเหมือนจะมีทางชีวิตที่ทุกทุกไปด้วย ครูโออิชิจึงก้มหน้าและพิมพ์่าออกมาพร้อมกับจะพูดกับตัวเองว่า “เราจะมีโอกาสที่จะได้พบคนที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่จะไม่ได้พบคนที่ตายไปแล้ว”

มิซาโกะรู้สึกตื่นตันใจขึ้นมาจึงลดเสียงลงพูดว่า “ถูกแล้วคะ เหมือนอย่างที่มีเพลงว่า ‘ต้นไม้ที่ตายแล้วย่อมไม่มีดอกหรือผล.....’ โงะคะ...อ้อ คุณครูทราบไหมคะว่าโคโตะอะตายเสียแล้ว?”

ครูโออิชิได้แต่พยักหน้า มิซาโกะจึงถามต่อไปว่า “คุณครูได้ข่าวเรื่องชงกิหรือเปล่านั้นคะ?”

ครูโออิชิพยักหน้าอย่างเต็ม นัยน์ตาของเธอเต็มไปด้วยน้ำตาอีก เธอจำได้ว่าเธอเคยร้องไห้กับซานาเอะมามากแค่ไหน เมื่อซานาเอะบอกเธอว่าอิโซคิฉิกูกุปลดออกจากทหารเพราะเสียนัยน์ตาไป ความโศกเศร้าในวันนั้นยังคงฝังลึกอยู่ในหัวใจของเธอ ซานาเอะเล่าว่า เมื่อเธอไปเยี่ยมอิโซคิฉิกุนั้นเขาก็มีศีรษะต่ำลงไปจนเกือบจะถึงเข่า แล้วก็พิมพ์่าอย่างหมดกำลังใจว่าเขาน่าจะตายเสียดีกว่า ตอนนั้นครูโออิชิก็ร้องไห้ออกมาเพราะสงสารเด็กหนุ่มผู้นั้น ซึ่งทั้ง ๆ ที่ได้ตั้งความปรารถนาไว้แต่ต้นแล้วว่าจะไปเป็นเสมียนในโรงรับจำนำ แต่ก็จำต้องกลับมายังบ้านที่เต็มไปด้วยความยากแค้นของเขาอีก แล้วต้องตกอยู่ในฐานะที่พะอืดพะอม แต่ตอนนี้เธอไม่ได้รับรู้สึกอย่างนั้นอีกแล้ว เพราะเธอได้ข่าวมาอย่างโล่งใจเป็นอย่าง

มากกว่าอิโซคิจิได้ฝึกฝนเพื่อเป็นหมอนวดอยู่ที่ในเมืองแล้ว-ถึงจะยากเย็นเพราะเป็นการเริ่มต้นที่สายไปสักหน่อยก็เถอะ เธอนึกพิศวงว่า ‘เขาจะเดินไปตามทางเดียวที่เหลืออยู่สำหรับเขาในความมืดได้อย่างไรกันนะ?’ อย่างไรก็ตาม มิซาโกะได้พูดอะไรบางอย่างซึ่งเผยให้เห็นนิสัยไร้ความคิดของเธอออกมาว่า “เขามีชีวิตกลับมา แต่เมื่อตาบอดไปแล้ว เขาจะทำอะไรได้? บางทีถ้าเขาตายเสียในสงครามจะดีกว่า” เธอพูดราวกับว่าเธอไม่รู้เลยแม้แต่น้อยว่าจะอะไรทำให้อิโซคิจิตาบอดไป ครูโออิชิไม่ยอมสะกดกลั้นไว้อีกต่อไป “เธอพูดยังงี้ได้อย่างไรกันนะ? มิซาโกะ ในเมื่อเขาก็พยายามจะตั้งต้นชีวิตของเขาใหม่อีกแล้วนะ? นอกจากนั้น เธอยังเป็นเพื่อนร่วมชั้นของเขาด้วยนะ”

มิซาโกะหัวเสียเหมือนเด็กนักเรียนเล็ก ๆ ที่ถูกครูดุ “แต่ว่า...หนูได้ยินว่าอิโซคิจิพูดกับใครต่อใครที่เขาพบอยู่เรื่องนี้คะว่าเขาน่าจะตายเสีย” เธอตอบพลางหน้าแดง ราวกับว่าเธอเพิ่งจะล่วงรู้ถึงความตื่นเขินของตัวเองเป็นครั้งแรก

“นั่นมันไม่ได้ทำให้เธอนึกสงสารเขาบ้างดอกหรือ? เขาหมายความว่าเขาไม่มีทางที่จะหาเลี้ยงตัวเองมากนัก อิโซคิจิที่นำสงสารเอ๊ย เธอไม่สงสารเขาเลยรี?”

“แน่ละคะ หนูสงสารเขา หนูเสียใจแทนเขา ถึงอย่างไรเราก็เป็นเพื่อนร่วมชั้นกันมานี้คะ-เขากับหนูนะ แต่หนูก็ต้องพูดว่าเพื่อนร่วมชั้นของหนูสองสามคน ออกจะโชคไม่ดี พวกผู้ชายสามในห้าคนถูกฆ่าตายเพราะสงคราม สงสัยจริงว่าจะมีชั้นอื่นเหมือนอย่างนี้บ้างไหม?”

ขณะนั้นโดคิจิกี้กระทั่งข้อศอกแม่ซึ่งนั่งอยู่ติดกับเขา เธอสังเกตเห็นในทันใดนั้นว่ามีอะไรผิดปกติไปจึงหันไปดู มีเด็ก ๆ หลายคนกำลังยืนอยู่ข้างหลังพวกเขา เป็นรูปครึ่งวงกลมที่ไม่สู้กลมนัก พลังมองดูพวกเขาสามคนอย่างอยากรู้อยากเห็น พอผู้เป็นครูหันขวับไปดู พวกเด็ก ๆ ก็ออกวิ่งหนีไปเหมือนกับนกที่บินไปพลากร่องตะโกนไปด้วยว่า “คุณครูชี้แยะ! คุณครูชี้แยะ!”

ในขณะที่มองตามหลังพวกเด็ก ๆ ซึ่งวิ่งไปยังสุสานสาธารณะบนเนินเขาซึ่งอยู่ข้างหลังชายหาดนั้น ผู้เป็นครูก็แนะนำขึ้นว่า “เราไปเยี่ยมสุสานกันดีไหม มิซาโกะ?”

“ตกลงคะ แต่ให้หนูไปเอาน้ำมาก่อนนะคะ” มิซาโกะลุกขึ้นยืนอย่างรวดเร็วแล้ววิ่งไปที่บ้านตรงข้างถนน หลังจากนั้นเพียงครู่เดียว เธอก็เดินถือถ้วยน้ำออกมา ครูโออิชิพูดกับลูกชายพลากร่องหน้าไปทางสุสาน “คงกินเวลาไม่

เกินสิบนาทีหรือราว ๆ นั้นหรือลูก ลูกจะรอน้อยได้ไหม? แม่กำลังจะไปเยี่ยมหลุมฝังศพของพวกนักเรียนเก่า ๆ ของแม่ ถ้าลูกอยากมากับเราก็คงได้นี่จ๊ะ”

เมื่อปล่อยโคคิจซึ่งมีท่าทางไม่ใคร่พอใจไว้เบื้องหลังแล้ว ผู้หญิงทั้งสองก็เดินเคียงข้างกันไป

“แหม เธอสูงชันมากเหลือเกินนี่ มิซาโกะ! ก็เธอไม่ใช่เด็กที่เตี้ยที่สุดในชั้นหรือจ๊ะ?”

“ไม่ใช่หรือคะ โคโตเอะเป็นคนเตี้ยที่สุด หนูนะเตี้ยเป็นที่สองคะ นั่นใจคะหลุมของโคโตเอะ”

หลุมศพนั้นอยู่ลึกเข้าไปจากริมถนนเพียงไม่กี่ก้าวเท่านั้น ภายใต้อหลังคาไม้เล็ก ๆ ที่สีซีดจางและกร่อนไปด้วยลมฟ้าอากาศนั้นก็คือแผ่นจารึกชื่อที่ดำคล้ำและสกปรกพอ ๆ กันทั้งตะแคงข้างอยู่ ในถ้วยใบหนึ่งซึ่งโคโตเอะอาจจะเคยใช้ในสมัยที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นมีน้ำโคลนขังอยู่ ซึ่งเกือบจะแห้งไปแล้ว ในขณะที่มิซาโกะเติมน้ำจนเต็มถึงขอบถ้วยนั้น ครูโออิซึกิก็หยิบแผ่นจารึกชื่อขึ้นมาถือไว้แนบกับทรวงอกของเธอ นี่เป็นสิ่งเดียวเท่านั้นที่แสดงว่าแต่ก่อนนี้เคยมีคนชื่อโคโตเอะอยู่ คำจารึกมีว่า ‘ชื่อทางโลก-โคโตเอะ อายุตอนสิ้นชีวิต-20’ ไร้ เด็กที่น่าสงสาร-ผู้เป็นครูคิด ชีวิตของเธอช่างไร้สุขและสั้นนัก เธอได้เลิกหวังว่าจะได้รับการรักษาทางแพทย์ และแม้กระทั่งเลิกหวังว่าจะได้รับการดูแลจากครอบครัวของเธอแล้วโดยสิ้นเชิง และได้ตายไปโดยไม่มีใครเห็น ตายไปลำพังคนเดียวที่มุมห้องเก็บของ

“พ่อของหนูมักจะบ่นอยู่เสมอว่าหนูไม่ได้เป็นเด็กผู้ชาย และเพราะว่าหนูไม่ได้เป็นเด็กผู้ชายนี่เอง แม่ของหนูจึงลำบากลำบากมาก...” ครูโออิซึกิสามารถมองเห็นดวงหน้าของโคโตเอะซึ่งได้พุดดั่งนี้เมื่อตอนที่อยู่ชั้นปีที่หก ราวกับว่าการที่เธอไม่ได้เกิดมาเป็นเด็กผู้ชายนั้นเป็นความผิดของเธอเองหรือของแม่ของเธอ แต่ถึงแม้ว่าเธอจะเกิดมาเป็นเด็กผู้ชายสมปรารถนาก็ตาม เธอก็อาจจะตายตั้งแต่เยาว์วัยและจะถูกฝังไว้ในสุสานของทหารแล้วในตอนนั้นก็ไ้-ผู้เป็นครูคิด แล้วน้ำตาที่เอ่อมาที่ดวงตาของเธออีก

“ไปให้พ้น! อย่ามาด้อม ๆ มอง ๆ สอดคุ้ยสอดเห็นแถวนี้ละ!” เสียงมิซาโกะดุขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เป็นครูรู้ตัวว่าเธอกำลังถูกมอง

“คราวนี้เขาคงคิดว่าครูเป็นคนขี้แยจริง ๆ ละ” เธอยิ้ม มิซาโกะก็ยิ้มด้วย หลางยิ่นกระบวยตักน้ำให้เธอรวากับจะเร่ง “นี่น้ำไว้ตรวจน้ำค่ะคุณครู” เธอคงจะเอาดอกเข็มมาวางที่หลุมด้วย เพราะมีใบไม้เขียว ๆ กองเล็ก ๆ ติดอยู่ที่ก้นถ้วย

สุสานของทหารอยู่บนยอดเนินเขา หินปักหลุมศพที่นั่นถูกจัดไว้ตามยุคสมัย-สงครามจีน-ญี่ปุ่น สงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น เหตุการณ์ที่เมืองจีน และอื่น ๆ หลังจากนั้นก็เป็นหลุมศพซึ่งมีแต่เสาไม้ปักไว้ บางเสาก็เอนๆหรือล้มอยู่บนพื้นดิน อย่างไรก็ตาม ในท่ามกลางหลุมศพเหล่านั้น เสาปักหลุมของนิตะ ทาเคอิชิ และ ทาดาชิยังคงใหม่และตั้งตรงอยู่ ความจลาจลุ่นวายในสมัยนั้นสะท้อนให้เห็นได้ ณ ที่นี้เหมือนกัน เห็นได้ชัดว่าผู้คนพากันละเลยที่จะเอาดอกไม้มาวางหน้าหลุมศพของเด็กหนุ่ม ๆ เหล่านี้ ซึ่งครูโออิชิรู้สึกว่าได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสงครามอย่างไม่ประสีประสาแล้วก็ตายไป แสงแดดในยามบ่ายส่องมาบนช่อดอกพุทซ้อนซึ่งเสียบอยู่ในแจกันดอกไม้ที่หน้าหลุมศพบางหลุม ช่อดอกไม้เหล่านั้นเหี่ยวแห้งเฉาไปหมดแล้ว แม้ว่าสุสานของทหารจะใหม่และแลเห็นได้ชัดเจนก็ตาม แต่ทุกวันนี้ผู้คนยังไม่สามารถจะสร้างหินปักหลุมขึ้นเพื่อปลอบใจตนได้ นี่ทำให้ครูโออิชิรู้สึกตื่นตันใจ เธอนึกถึงหลุมศพของสามีของเธอซึ่งเรียบ ๆ ง่าย ๆ เช่นเดียวกับหลุมเหล่านี้ แต่เธอก็คอยเก็บดอกแดนเดลิออนและดอกไวโอเล็ตมาจากกอไม้ดอกที่ขึ้นอยู่ที่นั่นที่นี่เพื่อเอาไปวางไว้ตรงหน้าหลุม ครั้นแล้วเธอกับมิซาโกะก็ออกไปจากสุสานอย่างเงียบ ๆ เธอไม่ได้ร้องไห้อีกต่อไปแล้ว แต่กระนั้นพวกเด็ก ๆ ที่เดินตามเธอทั้งสองคนมาก็ยังร้องตะโกนว่า “คุณครูขี้แย” อีกครั้งหนึ่ง ครูโออิชิหันขวับไปทันทีและตอบว่า “ถูกแล้วจะ !”

มิซาโกะไม่ใช่คนเดียวที่รู้สึกประหลาดใจ ในขณะที่พวกเด็ก ๆ หัวเราะเสียงดังอยู่ข้างหลังนั้น ผู้เป็นครูก็พูดกับมิซาโกะผู้ซึ่งดูเหมือนจะยังไม่รู้ว่า “ดูเหมือนครูจะได้ชื่อเล่นที่ตลกดีแล้วละ คราวนี้ชื่อว่า ‘ครูขี้แย’ ยังไงล่ะจ๊ะ”

เข้าวันหนึ่งในต้นเดือนพฤษภาคม เมื่อกลิ่นหอมของใบไม้อ่อนกระจ่ายอยู่ในอากาศ ในขณะที่ครูโออิชิกำลังเดินเข้าประตูโรงเรียนไปนั้นเธอก็พบกับ คัตสึโกะ นิชิมูระ เด็กหญิงชั้นปีที่หนึ่งซึ่งดูเหมือนจะกำลังรอเธออยู่

“มีจดหมายถึงคุณครูค่ะ” คัตสึโกะยื่นจดหมายนั้นให้อย่างภาคภูมิใจ

ข้อความมีว่า :

“วันอาทิตย์เป็นวันหยุดงานวันเดียวของคุณครู เพราะฉะนั้นคุณครูคงต้องมียานต้องทำที่บ้านเยอะเยอะ แต่พวกเราที่หวังอย่างจริงจังว่าคุณครูคงสามารถมาในงานปาร์ตี้ของเราได้ในวันอาทิตย์ที่จะถึงนั้นะคะ ยังไม่ทันที่พวกเราจะมีโอกาสหาพบว่า วันไหนจึงจะเป็นการสะดวกสำหรับคุณครูได้เลย ข่าวสาส์นก็ค่อย ๆ สุกเสียแล้ว และหน้าเขียวขาวก็กำลังใกล้เข้ามา เนื่องจากว่าเราคิดว่ามีฉะนั้นแล้วเราอาจจะพลาดโอกาสที่จะมารวมกันได้ เราจึงได้จัดการกันอย่างรีบร้อน คาดว่าเพื่อนร่วมชั้นส่วนมากของเราจะมากัน เพราะฉะนั้นคุณครูจะกรุณามาด้วยได้ไหมคะ ?...”

นั่นคือจดหมายเชิญไปงานปาร์ตี้ที่มีซาโกะเคยพูดถึงก่อนหน้านี้ ในบรรดालายเซ็นต่าง ๆ นั้นเธอแลเห็นชื่อของมิซาโกะและมาสุโนะ แต่เห็นได้อย่างชัดเจนตั้งแต่ต้นแล้วว่าจดหมายทั้งฉบับนั้นชานาอะเป็นผู้เขียน เมื่ออ่านจดหมายจบแล้ว ครูโออิชิก็พูดกับคัตสึโกะว่า “ช่วยบอกคุณแม่หนูด้วยนะจ๊ะว่าคำตอบก็คือ ‘ได้’ เข้าใจไหม ? บอกเธอเท่านั้นนะว่า ‘ได้’”

อย่างไรก็ดี เมื่อเธอนั่งลงที่โต๊ะ เธอก็พึมพำกับตัวเองว่า “ทีนี้เราจะทำยังไงดี ?” เพราะเธอได้สัญญากับลูกชายทั้งสองไว้เมื่อคืนก่อนว่าจะจัดงานที่ระลึกมรณกรรมของยัตสึหลังจากวันนี้ไปสองวัน ซึ่งก็จะตกเป็นวันอาทิตย์ที่จะถึงนี้ ถึงแม้ว่ากว่าจะถึงวันที่ระลึกจริง ๆ ก็อีกหลายเดือนก็ตาม เมื่อเธอประกาศว่าจะทำ *อินาริซูชิ* เนื่องในโอกาสนั้น นามิกิก็ร้องลั่นด้วยความดีใจจนตัวสั่นไปทั้งตัว ส่วนโคจิจินั้นพูดอย่างรอบคอบสมกับเป็นที่ชายคนโตว่า

“เราเอา *อินาริซูชิ* ไปให้ที่หลุมศพของยัตสึมันะฮะ คุณแม่ ผมจะไปซื้อเต้าหู้ทอดมาจากตลาดมืดที่เมืองเวลากลับจากโรงเรียนพรุ่งนี้ ผมควรซื้อเต้าหู้ซึกก็อันดิสะคุณแม่ ? เวลาจะซื้อเต้าหู้ที่ตลาดมืดนะผมต้องเอาถ้วยไปแลกหรือเปล่านั้นคุณแม่ ? จะเอาถ้วยไปก็ถ้วยดิสะ ? วันนี้เราจะลงมือซัดข้าวในขวดเสียเลยดีไหมฮะ คุณแม่ ?”

โคจิจินิตินี่พูดคำว่า ‘คุณแม่’ ซ้ำ ๆ กันเวลาเขาตื่นเดินขึ้นมา เขาคงจะดีใจมากจริง ๆ เด็กทั้งสองจะต้องผิดหวังแค่ไหนถ้าเธอบอกว่าเธอกำลังจะเลื่อน

กำหนดจัดงานนั้นออกไป ? ผู้เป็นแม่คิด เพราะกำลังอยู่ในยุคสมัยอย่างนั้น เธอไม่ได้คิดที่จะเชิญแขกหรือหรือพระมาในงานนี้เลย ถ้าจะพูดไป เธอได้วางแผนเรื่องนี้ขึ้นมาส่วนหนึ่งก็เพื่อเป็นการแสดงความขบใจต่อลูกชายทั้งสองที่ทำหน้าที่ดูแลบ้านช่องในเวลา而她ไปโรงเรียนและที่อุตสาหกรรมไปรับส่งเธอที่โรงเรียน อีกส่วนหนึ่งก็เพื่อฉลองการที่เธอได้รับเงินเดือนเป็นครั้งแรกในระยะเวลาหลายปีมาแล้วนี่เสียชนิด ๆ หน่อย ๆ เธอได้เอาเรื่องเหล่านี้ไปเกี่ยวข้องกับยัตสุก็เพราะว่าทุกครั้งที่แลเห็นนักเรียนชั้นประถมหนึ่งซึ่งมีวัยเดียวกับยัตสุ เธอเป็นต้องคิดถึงลูกสาวน้อยขึ้นมาเสมอ และเพราะว่าหุ้มศของพวกนักเรียนเก่าที่เธอไปเยี่ยมมากก็เดือนให้เธอรำลึกถึงความตายของลูกสาวของเธออีกด้วย

วันนั้น พอกลับมาถึงบ้านแล้วเธอก็เริ่มอธิบายให้ลูก ๆ ฟัง “ฟังนะจะลูกแม่กำลังแย้จะ เรื่องมันมีอยู่ว่าแม่มีอย่างอื่นที่ต้องทำในวันอาทิตย์นี้ เราจะเลื่อนงานที่ระลึกถึงยัตสุออกไปอาทิตย์หนึ่งไม่ได้หรือจะ ?”

“ไม่เอาชะ !”

“ไม่นะชะ !” เด็กทั้งสองประท้วงอย่างแข็งขัน

“อ้อ แต่แม่กำลังไม่รู้จะทำยังไงจริง ๆ นะ พวกนักเรียนเก่าของแม่กำลังจะจัดงานต้อนรับแม่กันจะ ลูกเข้าใจไหม พวกเขากำลังจะต้อนรับแม่ ? แล้วแม่จะปฏิเสธคำเชื้อเชิญของพวกเขาได้ยังไงล่ะจะ ?”

“หนูไม่ยอมละ คุณแม่สัญญาไว้แล้วนี่ชะ” นามิกซึ่งต้องอยู่โยงเฝ้าบ้านคนเดียวบอย ๆ ตอบอย่างดุเดือด ส่วนโดคิจินั้นยั้งยั้งอยู่ ซึ่งก็คงจะเป็นเพราะว่าเขาเป็นพี่ชายคนโตแล้ว ถึงกระนั้นใบหน้าของเขาก็ยังแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเขาผิดหวังเพียงไร

“แม่รู้จะ ก็เพราะนั่นนะซีแม่ถึงลำบากใจ ลูกต้องมาช่วยแม่คิดซีจะ ทั้งสองคนนั่นแหละ ลูกต้องการให้แม่อยู่บ้านแทนที่จะไปงานปาร์ตี้จริง ๆ ริจะ ?” แล้วเธอก็อ่านจดหมายนั้นให้ลูก ๆ ฟัง เด็กทั้งสองมองดูกันและกันอยู่เงียบ ๆ หลังจากนั้นครู่หนึ่ง นามิกก็พิมพ์ออกมาอย่างไม่พอใจว่า “คุณแม่สัญญากับเราไว้ก่อนนี่ชะ เพราะฉะนั้นคุณแม่ต้องรักษาสัญญากับเราซีชะ นั่นคือประชาธิปไตย”

คำว่า ‘ประชาธิปไตย’ ทำให้ผู้เป็นแม่หัวเราะลั่นออกมา ในขณะที่เดียวกัน

เธอก็เกิดความคิดขึ้นมาอย่างหนึ่ง “นี่จะ เอายั้งซี่เป็นโง่ลูก ? ยั้งโง่ ๆ เราก็ต้อง เลื่อนงานของยัตสุแน่ ๆ แล้ว แต่เพื่อชดเชยการเลื่อนนี้ เราไปปิกนิกกันที่หมู่บ้าน ใหญ่ในวันอาทิตย์นี่เป็นไงจ๊ะ ? งานปาร์ตี้ของแม่จะมีที่สุอิเงตสุโระ-ลูกรู้จัก ภัตตาคารที่ดำเนินการโดยมาสุโระ คางาวะ นักเรียนเก่าคนหนึ่งของแม่ไหมล่ะ ? กว่าจะงานปาร์ตี้จะเสร็จนะลูกอาจไปเล่นอยู่แถว ๆ ศาลเจ้าหรือวัดที่นั่นก็ได้ เอา อาหารกลางวันไปกินที่สะพานท่าเรือหรือที่ไหนดสักแห่ง อ้อ แม่นิกออกแล้ว ถ้าลูกเอาเบ็ดไปตกปลาที่สะพานท่าเรือด้วยก็คงสนุกไม่น้อยเชียวนะจ๊ะ ว่า ไงล่ะลูก ?”

“ไอโฮ! ดีจังซะ!” นามิกิตะโกนออกมาด้วยความดีใจเป็นคนแรกอีก ส่วน โดคิจิกิพยักหน้าพร้อมกับยิ้มซึ่งแสดงยินยอมแล้ว

ในวันอาทิตย์มีเมฆครึ้มในตอนเช้า อากาศครึ้มฝนแบบนี้ถ้าไม่มีฝนตกลง มาจริง ๆ ก็ดีสำหรับการเดินจากหมู่บ้านต้นสนไปเป็นระยะสองไมล์ครึ่ง กำหนด เวลาสำหรับงานปาร์ตี้คือบ่ายหนึ่งโมง ดังนั้นครอบครัวนี้จึงออกจากบ้านเร็ว หน่อยคือประมาณเที่ยง พวกเขาเริ่มเดินตรงไปยังหมู่บ้านใหญ่ ซึ่งถ้าขึ้นรถโดยสาร ไปก็จะกินเวลาประมาณสิบห้านาทีก็จะถึง

ครอบครัวนี้ไม่มีใครจะได้ออกไปไหนด้วยกันเลย เพราะฉะนั้นผู้คนที่พวกเขาพบจึงพากันถามว่า “นั่นกำลังจะไปไหนกันหมดบ้านเลยละจ๊ะ ?”

คนที่เป็นผู้ตอบเสมอก็คือนามิกิ เขาตอบว่า “เรากำลังจะไปปิกนิกกันซะ” อย่างตลก ๆ นิด ๆ คำว่า ‘ปิกนิก’ ของเขานั้นหมายถึง ‘ปิกนิก’ นั่นเองแต่ก็ไม่มีใครเข้าใจ อย่างไรก็ตามก็ไม่มีใครถามซ้ำอีก สำหรับเด็กชายทั้งสองนั้นนี่เป็นเรื่องที่สนุกสนานที่สุดทีเดียว ทุกครั้งที่พวกเขาแลเห็นคนรู้จักเดินมาทางนั้น เด็ก ทั้งสองก็จะกระซิบกันว่า “นั่นกำลังจะไปไหนกันหมดบ้านเลย ?” ด้วยเสียงเบา ๆ ที่ได้ยินกันแต่ในหมู่พวกเขาเท่านั้น แล้วก็ปรากฏว่าการเดาของเขาถูกต้องเสียทุกที

“นั่นกำลังจะไปไหนกันหมดทั้งบ้านละจ๊ะ ?” คนรู้จักนั้นจะถามขึ้น

“เรากำลังจะไปปิกนิกซะ” นามิกิจะตอบอย่างรวดเร็วแล้วก็รีบเดินผ่านไป โดคิจิกิจะวิ่งตามเขาไป แล้วทั้งคู่ก็จะนั่งลงบนพื้นและหัวเราะกันคึกคัก พวกเขา

ละฮะ ?”

“เด็กโง่ ! ก็คิดเอาเองมั่งซีจ๊ะ”

ตอนนี้ภักตาคารสุốiเตสุโระอยู่ห่างออกไปกว่าสิบนาทีนิดหน่อยเท่านั้น ในขณะที่เธอตรงต่อไปนั้นก็แลเห็นชานาอะกับมิซาโกะกำลังวิ่งเข้ามาหาเธอ เหมือนกับเด็ก ๆ

“คุณครูโออิชิ !” หญิงสาวทั้งสองเข้ามาเกาะอยู่คนละข้างของเธอโดยไม่ได้ทักทายตามธรรมเนียมเสียก่อน

“มีใครบางคนที่คุณครูไม่ได้พบตั้งนานอยู่ที่นี้ด้วยคะ คุณครูลงทายซีคะว่าเป็นใคร”

“ใครบางคนที่คุณครูไม่ได้พบเป็นเวลานานจันรีจ๊ะ ?”

“ถ้าคุณครูทายที่เดียวถูกเลยละก็เราจะเชื่อถือคุณครูนับตั้งแต่นี้ไปเลยคะ จันไซโหมจ๊ะ มิซาโกะ ?” ชานาอะและมิซาโกะพยักหน้าและยิ้มให้กันและกันอย่างซุกซน

“อย่าชี้ให้ครูกลัวเลยจ๊ะ นี่เธอจะเชื่อครูหรือไม่เชื่อนะขึ้นอยู่กับเรื่องนั้นจันรีจ๊ะ ? โหนให้ครูนึกดูก่อนนะ...ใครบางคนที่คุณครูไม่ได้พบมาตั้งนาน ?...อ้อ นึกได้แล้วละ คงต้องเป็นสองคนนั่นแน่ ๆ พูจิกะกับมัดจิงไซโหมละ ?”

“ตายแล้ว นี่จันจะทำไฉนดี ?” ชานาอะร้องเอะอะเหมือนเด็ก ๆ

“นี่ครูทายถูกหรือเปล่านั้น ? มากันทั้งสองคนเลยจันรีจ๊ะ ?”

“เปล่านั้น มาคนเดียวเท่านั้น-คนเดียวเท่านั้นคะ ตายละ ตอนนี้คุณครูต้องทายถูกแน่ ๆ เพราะเธออยู่นั้นแล้ว”

หญิงทั้งสามเดินมาถึงตัวภักตาคารแล้ว ในห้องโถงมีเพื่อนร่วมชั้นคนอื่น ๆ จับกลุ่มอยู่โดยมีคตสุรุกกับมาสุโนะอยู่ตรงกลาง ทั้งหมดยืนอยู่เป็นแถว คงกำลังรอให้หญิงทั้งสามมาถึงอยู่ ครูโออิชิรู้สึกแปลกใจเมื่อได้เห็นโอโซคิจิผู้สวมแว่นตาสีดำ ในขณะที่นั่นเอง หญิงสาวผู้หนึ่งก็ถลันเข้ามาเกาะไหล่เธอไว้แล้ว ร้องไห้โฮออกมา เป็นผู้หญิงคนเดียวกับคนที่สวมเสื้อกิโมโนทันสมัยแปลกตาที่กำลังยืนอยู่ข้าง ๆ มาสุโนะนั้นเอง ยังไม่ทันที่เธอจะเอ่ยขึ้นว่า ‘หนูคือมัดสุเอะคะคุณครูโออิชิ’ เลย ผู้เป็นครูก็จำเธอได้แล้ว

“แหม เธอก็คือใครบางคนที่คุณครูไม่ได้พบเป็นเวลานานแล้วนั่นเองนะ ดี

เหลือเกินที่ได้พบเธออีก มัดจ้ง ดิจจริง ๆ นะจ๊ะ ! ขอบใจนะจ๊ะที่อุตส่าห์มา”

มัดสุเอะตอบพลางสะอื้นว่า “หนูได้รับจดหมายจากมาสุโนะคะ หนูคิดว่า ถ้าหนูพลาดโอกาสนี้หนูก็คงถูกทิ้งไว้คนเดียวตลอดชีวิต หนูก็เลยบัดเจ้าความ อับอายทั้งหมดของหนูไปเสียแล้วก็รับมาที่นี้ โปรดยกโทษให้หนูด้วยนะคะ คุณ ครูโออิชิ” ทันใดนั้นเธอก็ทิ้งความทะนงตัวของเธอเสียหมดและร้องไห้โฮออกมา พอเห็นดังนี้ มาสุโนะก็ดึงผมด้านหลังของเธออย่างเล่น ๆ และพูดว่า “นี่จะ มัดจ้ง อย่าผูกขาดคุณครูเสียคนเดียวซีจ๊ะ เอ้า หยุดกันเถอะแล้วก็ขึ้นไปข้างบนกันดีกว่า ดีไหมเธอ ?”

พวกเขาทั้งหมดต้องขึ้นไปที่ห้องซึ่งหันหน้าออกทะเลอย่างที่คุณครูโออิชิคาดไว้

“สวัสดีจ๊ะ ชงกิ” เธอต้องการจูงมืออิโซคิจิขึ้นบันไดไป

“โอ คุณครูโออิชิ ตั้งแต่เราพบกันครั้งสุดท้ายก็นานมากเทียบนะครับ”

“เจ็ดปีแล้วจ๊ะ”

“ครับ ตั้งแต่นั้นมาผมก็เปลี่ยนไป” อิโซคิจิยิ้มนิ่ง ก้มหน้า แต่ในทันใดนั้น เขาก็เริ่มเดินขึ้นบันไดคู่ไปกับผู้เป็นครูซึ่งจูงมือเขาไป

ท้องฟ้าที่มีดครีมีสโรกระจางขึ้นเล็กน้อย และดวงอาทิตย์แห่งยามเที่ยงกำลัง สาดแสงลงมายังท้องทะเล ทางด้านนี้เกือบจะสาดสโรเกินไปถึงด้วยซ้ำ ในขณะที่ เดียวกันก็น่าแปลกที่เมื่อมองจากหน้าต่างด้านที่หันไปหาเนินเขาทางทิศเหนือ ท้องฟ้ากลับดูคล้ายกับว่าฝนจะตกลงมาเมื่อไรก็ได้ อย่างไรก็ตามห้องขนาด แปดผืนสี่เหลี่ยมสองห้องที่ถูกเปิดเข้าหากันนั้นก็เต็มไปด้วยสายลมสดชื่นซึ่งดูเหมือนกับ จะซึมซาบเข้าไปในผิวหนังอย่างน่าสบาย

“ไอโฮ ทิวทัศน์ข้างวิเศษอะไรวะอย่างนี้ ! ดูซิ !...” คตสุเกะราวลูกทรงหัน หน้ามาโดยไม่ได้เรียกใครโดยเฉพาะ แต่ในทันใดนั้นเธอก็ยกมือขึ้นปิดปากและ เงียบเสียงเพราะเธอมองเห็นอิโซคิจิเข้า ราวกับจะจัดบรรยายอากาศที่น่าอัศจรรย์นั้น ออกไปในทันใด มาสุโนะก็เอ่ยขึ้นด้วยเสียงดังว่า

“มาเถอะคะ คุณครูโออิชิ กรุณานั่งติดกับชงกินะคะ เธอมานั่งข้างนี้จ๊ะ มัดจ้ง ที่นี้ก็คุยกับคุณครูให้มากเท่าที่พอใจได้จากทั้งสองข้างละ ชงกิกับมัดจ้งนะ ส่วนคนอื่น ๆ จะนั่งตรงไหนก็ตามใจนะจ๊ะ” มาสุโนะพูดอย่างไม่ตั้งใจมากนัก แต่ กระนั้นผู้เป็นครูก็ยังรู้สึกถึงความสงสารเห็นใจอันเป็นมิตรที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังการ

จัดการของเธอได้

“เราตั้งใจให้พวกเราทุกคนมาร่วมงานนี้ของเรา เพราะฉะนั้นจึง...” พูดได้แค่นี้ มาสุโนะก็มองคูอิโซคิจิอย่างรวดเร็ว ๆ แล้วก็ไปที่ช่องเว้าในผนังซึ่งมีรูปปั้นสนออยู่ในกรอบขนาดไปรษณียบัตรพียงอยู่กับตัวไม้สลักตัวหนึ่งโดยไม่ได้พูดต่อให้จบประโยค

ซานาเอะเปิดงานด้วยสุนทรพจน์สั้น ๆ แต่เป็นไปตามแบบพิธีการ แล้ว มาสุโนะก็พูดต่ออย่างทันควันโดยบอกว่า “ทีนี้ขอให้เราทำตัวเป็นกันเองเหมือนกับว่าเรากำลังเป็นนักเรียนชั้นประถมหนึ่งอีกครั้งหนึ่งนะจ๊ะ ว่าไงจ๊ะ ชงกิ?”

อิโซคิจิซึ่งนั่งตัวตรงแหวกก็เอามืออุเข้าของเขาแล้วก็ยิ้ม มัตสุเอะซึ่งกำลังรอหาโอกาสที่จะพูดกับคุรุมาแล้วพักหนึ่งก็เลียบเคี้ยวเข้ามาหาเธอ และพูดพลางเพ่งดูหน้าครุว่า “หนูดีใจค่ะที่จิซาโตะอยู่ในชั้นของคุณคุรุ คุณคุรุไม่ทราบหรอกค่ะว่าพหุหนูได้ยื่นอย่างนี้หนูดีใจสักเพียงไหน หนูรู้สึกอับอายในอดีตของหนูจนแทบจะไม่กล้านั่งอยู่ต่อหน้าครุอย่างนี้ แต่ถึงแม้ว่าคุณคุรุจะเหยียดหยามหนูมากแค่ไหน หนูก็ไม่เคยลืมคุณคุรุเลย หนูยังคงเก็บรักษากล่องใส่อาหารกลางวันใบนั้นไว้เสมอ” พูดดังนี้แล้วเธอก็ยกผ้าเช็ดหน้าขึ้นเช็ดนัยน์ตา พอแลเห็นเช่นนั้น มาสุโนะก็ขัดขึ้นว่า “นี่เธอบนอะไรอยู่นะมัตจัง ? ยังไม่ทันดื่มสาเกเข้าไปสักหยดนี่นา เลิกบนเถอะจ้ะ เธอไม่ควรจะพูดกับคุณคุรุโออิชิยังงั้นนะ คุยเรื่องวันเก่า ๆ ที่แสนดีซีจ๊ะ !” เธอตอบทีโหล่มัตสุเอะเบา ๆ มัตสุเอะก็รับฟังคำของมาสุโนะอย่างจริงจังและพูดขึ้นอย่างสดใสกว่าเก่าว่า “ฉันก็กำลังทำยั้งน้ออยู่นะซีจ๊ะ ถูกไหมคะ คุณคุรุโออิชิ ? ในระหว่างสงคราม หนูเอากล่องข้าวนั้นไปใส่ไว้ในหลุมหลบภัยเพื่อปกป้องมันจากอันตราย หนูไม่อยากยกมันให้ใครเลยแม้แต่ลูกสาวของหนูเอง มันเป็นส่วนสมบัติของหนูนี่คะ วันนี้หนูเอาข้าวส่วนของหนูใส่กล่องนั้นมาค่ะ”

พอได้ยินดังนี้ คิจิจิกก็กล่าวว่า “นั่นทำให้ฉันนึกขึ้นได้” แล้วก็ล้วงเอาถุงผ้าเล็ก ๆ ออกมาจากกระเป๋าเสื้อนอกสีกากิของเขา “นี่ข้าวของฉัน” เขาพูดและส่งให้ มาสุโนะ

“เธอไม่จำเป็นต้องเอามาเลยนี่นะ คิตจิน ก็เธอเอาปลามาให้แล้วนี่นา”

‘ดูเหมือนว่าแต่ละคนจะอุทิศอะไรบางอย่างให้แก่งานนี้’ คุรุโออิชิคิด ในขณะที่เดียวกันเธอก็เป็นห่วงอยากฟังมัตสุเอะพูด เพราะเธอนึกพิศวงว่ามัตสุเอะพูดถึงกล่องข้าวอะไรกันนะ เธอหมายถึงอะไรนะที่พูดถึง ‘กล่องอาหารกลางวัน

อันมีค่าที่เธออุตส่าห์ซ่อนไว้ในหลุมหลบภัย' นะ? ผู้เป็นครูถามตัวเอง เธอสิม
กล่องข้าวที่มีรูปดอกพลับพลึงใบนั้นไปหมดแล้ว

“เธอหมายถึงกล่องอาหารกลางวันอะไรนะจ๊ะ มัตจัง?” ครูโออิชิถาม
ด้วยเสียงเบา ๆ

มัตสุเอะอุทานออกมาว่า “คุณครูจำไม่ได้หรือจ๊ะ? ถ้าฉันหนูจะไปเอา
มาให้คุณนะคะ” แล้วเธอก็วิ่งลงบันไดไปด้วยฝีเท้าดังลั่นแล้วก็วิ่งกลับมาทันที เธอ
พูดพลางซุกกล่องอาหารกลางวันเปล่า ๆ ใบนั้นให้ทุก ๆ คนดู “ดูซีจ๊ะ! คุณครู
โออิชิให้กล่องนี้แก่ฉันเมื่อตอนที่ฉันอยู่ประถมห้า พวกเธอชอบมันไหมจ๊ะ?”

ทุกคนหัวเราะ “หนูผิดหวังในตัวคุณครูจ๊ะคะ คุณครูโออิชิ หนูไม่ยกรู้ว่า
คุณครูโปรดปรานมัตจังถึงยังงั้น ไม่เคยรู้จริง ๆ ค่ะ” มาสุโนะประท้วงขึ้น ซึ่ง
ทำให้มีเสียงหัวเราะลั่นอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้เป็นครูกลับมองดูกล่องใบนั้น
ด้วยดวงตาที่เต็มไปด้วยน้ำตา

เธอจากกล่องอาหารกลางวันนั้นได้ทันที เธอจำได้ด้วยว่ามัตสุเอะยังไม่มี
โอกาสเอากล่องนั้นมาที่โรงเรียนเลย และยังจำได้อีกด้วยว่าในวันที่ทางชั้นของเธอ
ไปเที่ยวกันนั้น เธอได้เห็นมัตสุเอะกำลังตะโกนบอกว่า “เทมปุระจานหนึ่ง!”
อยู่ในร้านขายอาหารเล็ก ๆ ข้างสะพานเรือ ความทรงจำสมัยก่อน ๆ ถึงมัตสุเอะ
จึงกลับมาสดใสอยู่ในใจของครูโออิชิ ชี้ให้เห็นว่า เด็กหญิงผู้นั้นก็คือคนคนเดียว
กับที่กำลังนั่งอยู่ต่อหน้าเธอเดี๋ยวนี้ ‘มัตสุเอะที่น่าสงสาร!’ ผู้เป็นครูคิด ‘เธอ
ช่างไม่มีความสุขเสียเหลือเกิน และดูเหมือนเธอจะคิดถึงตัวเองอย่างต่ำต้อยราวกับ
ว่าเธอควรจะละอายในอดีตที่เคราะห์ร้ายของเธออย่างงั้นแหละ’

เริ่มมีการเสิร์ฟอาหารเป็นระยะ ๆ มัตสุเอะก็ยืนขึ้นอย่างรวดเร็ว โนมือถือ
ขวดเบียร์และที่เปิดขวด เธอเดินไปรอบ ๆ รินเบียร์ลงในแก้วอย่างชำนาญ
หลังจากมองไปรอบ ๆ เพื่อดูว่าทุกคนพร้อมแล้ว มาสุโนะก็เสนอขึ้นว่า “ทีนี้ขอให้
เราดื่มให้แก่สุขภาพของคุณครูของเรา!” มาสุโนะเป็นคนแรกที่ดื่มจนหมดแก้ว
หลังจากมัตสุเอะรินให้อีกแก้วหนึ่ง เธอก็ดื่มหมดอีกทันที ครั้นแล้วก็ถอนหายใจ
ลึก ๆ “แหม อยากให้มันตะกပ်ตังโกะอยู่ที่นี้จัง แล้วเราก็คงจะไม่ทำอะไรอีกแล้ว
ถูกไหมคะ คุณครูโออิชิ! ชงกิ ตังโกะ คิดจิน นิตะ-ทุกคนเป็นคนนิสัยดีกัน
ทั้งนั้น ส่วนทาเคอิจินะ หลังจากเริ่มเรียนชั้นสูงแล้วก็กลายเป็นคนหัวสูงไปนิด

หน้อย แต่ถึงยังไงเขาก็น่าเป็นคนดี คุณครูคิดไหมคะว่าทุกคนในชั้นของเราจะเป็นคนนิสัยดีด้วยกันทั้งนั้น ? แต่เด็กผู้ชายทั้งหมดไซค์ร้าย และพวกผู้หญิงทั้งหมดก็กลายเป็นคนหงั้นเหี้ยวไป คตสุรุและซานาเอะก็เหมือนกัน แต่บางทีคนที่หงั้นเหี้ยวที่สุดอาจจะเป็นมัดจ้งกับฉันก็ได้ ถึงยังงั้นก็เอะเราก็น่ายังมีนิสัยดี ฉันคิดว่าประสบการณ์อันสุดแสนจะทรมานของเราทำให้เราทั้งสองเป็นคนมีเหตุผลดีขึ้น ฉันแน่ใจว่าเราสามารถทำสิ่งที่ทำนุสภาพสตรีที่แต่งงานแล้วอย่างเช่น มีอิซังหรือสาวโสัดทินที่กผู้มีเกียรติอย่างคตสุรุและซานาเอะไม่กล้าทำได้ ถูกไหม จะ มัดจ้ง ? ถ้าฉันเรามาแสดงความกล้าหาญให้พรรคพวกเห็นกันเอะ !”

พูดแล้วเธอก็รินเบียร์ลงในแก้วของมัดสุเอะอีก ในบรรดาพวกผู้หญิงทั้งหมดนั้นมีแต่สองคนนี่เท่านั้นที่ดื่มเบียร์ คตสุรูนั่งนั่งติดกับอิโซคิจิมาตั้งแต่ต้นแล้ว เธอช่วยตักอาหารแต่ละจานให้เขา มัดสุเอะยุ่งอยู่กับการยกอาหารไปเสิร์ฟรอบ ๆ รวากับว่าที่นี่คือสถานที่ทำงานของเธอเอง คิจิฉินั่งเงียบเหมือนอย่างเคยได้แต่กินและดื่มเท่านั้น ซานาเอะซึ่งนั่งติดกับเขาหัวเราะออกมาในขณะที่หันไปพูดกับครูของเธอว่า “คุณครูโออิชิคะ คุณครูคิดหรือเปล่านั้นว่าในโอกาสอย่างนี้นะ ครูเป็นคนที่ไม่มีความประโชยน์ที่สุดเลย ?” เธอหัวเราะคิกคักพลางยกไหล่

“ฉันขี้เป็นคนที่ไม่มีความประโชยน์” มิซาโกะพูดอย่างอาย ๆ ซึ่งทำให้ทุกคนหัวเราะลั่นออกมา

มาสุโนะผู้ซึ่งถูกรื้อของการดื่มเบียร์เริ่มจะแสดงออกมา ได้เดินเข้ามาหาอิโซคิจิและเอาแก้วยัดใส่มือของเขา “นี่นะชงกิ ให้ฉันรินเบียร์ให้แก้หมอนวดในอนาคตอีกสักแก้วเอะนะ”

ครูโออิชิสังเกตเห็นว่าอิโซคิจินั่งตัวตรงแหวนอยู่ตลอดเวลาโดยไม่ผ่อนคลายเลย เธอจึงพูดขึ้นว่า “เรากำลังทำตัวให้เป็นกันเองนะชงกิ ทำไมเธอจึงไม่นั่งให้สบาย ๆ กว่านี้ล่ะจ๊ะ ?”

เขาเอียงคอเล็กน้อยแล้วก็มีข้อขึ้นจับต้นคอของตัวเอง “เอ้อ คุณครูครับ ผมต้องขอบอกตามตรงนะครับว่านั่งอย่างนี้ผมสบายดี” เขาตอบ อาจจะหมายถึงว่า นับตั้งแต่เขาถูกฝึกฝนมาเมื่อตอนที่ยังอยู่ในวัยรุ่นเพื่อจะไปเป็นเสมียนในโรงรับจำนำนั่น เขาคุ้นกับการนั่งตัวตรงมาเป็นอย่างมากแล้วก็ได้ บัดนี้เมื่อมีอายุในราวยี่สิบห้าปี เขาจำเป็นต้องหาความชำนาญอย่างใหม่ ในเมื่อเขา

บรรลุถึงวัยที่จะปรับตัวเองไม่ได้มากนักเช่นนี้ก็ไม่มีความหวังที่จะบอกได้ว่าเขาจะได้รับความสำเร็จในการเป็นหมอนวดได้สักเพียงไร ? แต่เขาก็ไม่มีทางอย่างอื่นที่จะทำให้มีชีวิตอยู่ได้ โดยทั่วไปแล้ว ครูหมอนวดของเขาย่อมไม่ต้องการศิษย์ชนิดนี้ อย่างไรก็ตามดี เพราะความช่วยเหลือของมาสุโนะ อิโซคิจิจึงสามารถเข้าเป็นผู้ฝึกงานนวดได้

มาสุโนะพูดกับเขาเหมือนกับว่าเขาเป็นน้องชายของเธอ “เพราะว่าเธอกลายเป็นคนตาบอดไป ทุก ๆ คนก็สงสารเธอ พยายามอย่างหนักที่จะไม่ทำให้เธอนึกถึงตัวเอง แต่อย่าท้อแท้ใจไปเลยนะซงกิ เธอต้องรู้จักที่จะไม่สนใจถึงแม้ว่าใครจะเรียกเธอว่าคนตาบอดก็เถอะ”

เบียร์ลันและหยดลงมาบนตักของอิโซคิจิ เขายกแก้วขึ้นดื่มจนเกลี้ยงอย่างรวดเร็ว เมื่อเขาส่งแก้วกลับคืนให้มาสุโนะเขาก็พูดขึ้นว่า “อย่าใช้คำว่า ‘ตาบอด’ ให้บ่อยนักซิ มาสุโนะ ฉันรู้ดีอยู่แล้ว แต่ฉันต้องการไม่ให้ทุกคนมาอึดอัดใจกับฉัน พูดถึงเรื่องรูปบ้างซิ หรือจะพูดถึงอะไรก็ได้ตามใจเธอ”

ทุกคนที่อยู่ที่นั่งมองดูกันและกันแล้วก็หัวเราะออกมาโดยไม่ตั้งใจ ที่นั่นเมื่ออิโซคิจิพูดถึงรูปขึ้นมา คนอื่น ๆ ก็ไม่อาจทิ้งรูปที่วางไว้นั้นไว้ที่เก่าได้ในที่สุดก็พากันส่งมันผ่านไปให้กันและกันดู แต่ละคนผลัดกันพูดถึงมันอย่างมากมาย ในที่สุดรูปนั้นก็มาถึงมือคตสุรุ ซึ่งรีบส่งมันให้แก่อิโซคิจิอย่างไม่รีรอกลางพูดว่า “นี่ไงจ๊ะ รูปต้นสน !”

บางทีอาจจะเป็นเพราะฤทธิ์เบียร์ก็ได้ อิโซคิจิจึงมองตรงไปที่รูปนั้น รวากับว่าเขามองเห็นมันได้จริง ๆ เมื่อเห็นดั่งนั้น คิจิชิซึ่งนั่งติดกับเขาก็ถามขึ้นอย่างประหลาดใจเช่นเดียวกับผู้ที่เพิ่งค้นพบอะไรใหม่ ๆ “เธอมองเห็นได้นิดหน่อยหรือซงกิ ?”

อิโซคิจิหัวเราะออกมาแล้วตอบว่า “กันไม่มีตาหรอก คิดจิน แต่กันก็แลเห็นรูปนี้ได้ ดูซิ คุณครูโออิชิยืนอยู่ตรงกลางไม่ใช่ไร ? แล้วก็ทาเคอิชิ นิเดะแล้วก็กันยืนอยู่ข้างหน้าคุณครู มาสุโนะยืนอยู่ทางขวาของคุณครู ฟุจิโกะอยู่ทางซ้าย ส่วนมัดจังงั้นยกมือกอดอก มีนิ้วก้อยของมือซ้ายโผล่ออกมา แล้วก็...” เขายื้เพื่อนร่วมชั้นทุกคนที่ละคนที่ยืนอยู่ในแถวในรูปต่อไป แต่ทว่าทุกครั้งนิ้วชี้ของเขาเฉไปเล็กน้อย

แต่ละครึ่งครูโออิซิจึงช่วยตอบว่า “จ๊ะ จ๊ะ ถูกแล้ว ถูกแล้วละ” แทนคิจิจิ
ซึ่งลังเลที่จะตอบ

ในขณะที่เธอกำลังกระตุกเขาด้วยเสียงที่ร่าเริงนั้น น้ำตาก็ไหลลงมาตาม
แก้มของเธอ ในท่ามกลางความเจ็บงันซึ่งเข้ามาปกคลุมคนเหล่านั้นอยู่ ทันใด
นั้นซานาเอะก็ผลุนผลันลุกขึ้นยืน มาสูโนะนั้นนอกจะมีน ๆ อยู่ เธอยืนฟังราว
ลูกทรงแล้วก็เริ่มร้องเพลงออกมา

“ปราสาทเก่าพังพินาศกลายเป็นซาก
เหล่านักรบหลายหลากนั่งดื่มเหล้า
ดวงจันทร์แยมเมะอยู่เหนือหมู่เขา
ซากุระพริ้มเพร่ากำลังบาน”

เธอร้องเพลงพร้อม กับหลับตาลงราวกับว่าต้องมนต์เสน่ห์ในเสียงอัน
ไพเราะของตนเอง นี่คือนเพลงที่เธอเคยร้องเป็นเพลงสุดท้ายในงานของ
โฮงเฮียนเมื่อสมัยที่เธอยังอยู่ชั้นประถมหก และเป็นเพลงที่ทำให้เธอกลายเป็น
ที่นิยมในหมู่นักเขียน ในบัดดลนั้น ซานาเอะก็ไผ่เข้ามาซบหลังของมาสุโนะ
แล้วก็สะอื้นออกมา

เกี่ยว กับ ผู้ เขียน

ซาดาเอะ ทสึโบอิ ผู้เขียนเรื่องนี้ เกิดที่เกาะโซโตะในทะเลเกาะเซโตะ เมื่อปีค.ศ. 1900 หลังจากเรียนจบโรงเรียนชั้นประถมศึกษาแล้ว เธอก็ทำงานเป็นเสมียนอยู่ในที่ทำการไปรษณีย์และสำนักงานของหมู่บ้านอยู่ประมาณสิบปี ในปี 1925 เธอได้ย้ายมายังกรุงโตเกียวและได้แต่งงานกับชิเงจิ ทสึโบอิ ผู้เป็นกวีที่นั่น ต่อมาเธอได้รู้จักคุ้นเคยกับนักเขียนสตรีอย่างเช่น ยูริโกะ มิยาโมโตะ และ อิเนโกะ ซาตะ แล้วเริ่มเขียนนวนิยายโดยได้รับการสนับสนุนให้กำลังใจจากนักเขียนหญิงเหล่านี้

นับตั้งแต่เกิดสงครามเป็นต้นมา เธอได้ผลิตนวนิยายขึ้นจำนวนหนึ่ง เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเธอเชี่ยวชาญในการเขียนเรื่องที่มีเด็ก ๆ เป็นตัวละครสำคัญ จนเธอได้รับรางวัลด้านวรรณกรรมจากผลงานที่เขียนในลักษณะนี้

ตลอดนวนิยายเรื่องนี้ จะได้เห็นถึงสายใยแห่งความผูกพันอันแนบแน่นระหว่างครูและศิษย์ อันเป็นเสมือนหนึ่งสัญลักษณ์แห่งความบริสุทธิ์ภายในใจที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และสรรพสิ่งทั้งหลายภายนอก...

ในขณะที่เด็กน้อยทั้งสิบสองคนนี้ได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และต้องปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลง ต่างก็ได้รับการทดสอบศีลธรรมในจิตใจของตนเอง ถึงแม้ว่าผลลัพธ์จะยังมีได้ ถูกตัดสินออกมาก็ตามที่...

เด็กหญิงหนึ่งในนั้นกลายเป็นโสเภณี แต่อีกคนกลับร่ำรวยขึ้นมาจากความเคราะห์ร้ายของผู้อื่น...นี่เป็นการทดสอบกระนั้นหรือ ?

ในบรรยากาศอันร้อนร่ำของประเทศญี่ปุ่นซึ่งต้องแหกสลายไปเพราะไฟสงคราม พวกเด็กผู้ชายถูกมอมเมาให้ไปเป็นทหาร จนไม่มีใครสมควรใจจะเป็นชาวประมงหรือช่างไม้ ผู้สตัยชื่ออีกต่อไป

ชีวิตมนุษย์กลับเปรียบเหมือนดอกเชอร์รี่ และพวกเด็ก ๆ กลับถูกสอนให้เชื่อว่าจุดหมายสูงสุดและเกียรตินิรันดร์สำหรับเด็กหนุ่ม ๆ นั้น ก็คือการตายในสงคราม...?